9

barla dostları

ahmed özer

BARLA DOSTLARI
Ahmed ÖZER

barla dostları

ahmed özer

BARLA DOSTLARI

Editör
Nazlı Hilâl KIZILKAYA

Görsel Yönetmen
Engin ÇİFTÇİ

Kapak
İhsan DEMİRHAN

Mizanpaj
Ahmet KAHRAMANOĞLU

ISBN
975-278-176-4

Yayın Numarası
430

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan Matbaası / İZMİR Tel: (0232) 252 20 96
Şubat 2006

Genel Dağıtım
Gökkuşağı Pazarlama ve Dağıtım
Alayköşkü Cad. No: 12 Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: (0212) 519 39 33 Faks: (0212) 519 39 01

Işık Yayınları
Emniyet Mahallesi Huzur Sokak No: 5
34676 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 318 42 88   Faks: (0216) 318 52 20
www.isikyayinlari.com

İÇİNDEKİLER

II. Bölüm
Bediüzzaman'ın
BARLA DOSTLARI

BU KİTAP

Bu kitap, "Ben Anadolu'ya gideceğim, onları istiyorum." diyen Üstad Bediüzzaman Hazretleri'nin, Anadolu'daki ilk kalıcı durağı olan Barla'ya ve Barla Dostları'nın ölümsüz hatıralarına küçük bir bakış için hazırlandı.

Barla'yı seçenlerin niyetleri neydi? Konuşturmamak, söyletmemek, İslamî eserler yazdırmamak, âtıl bir vaziyete düşürüp, Kur'an'a hizmetten men etmek miydi? Peki ne oldu? Bu tenha yerde neler oldu?

"İslâm ruhunu yok etmek, Kur'an'ı toplatıp imha etmek" mümkün olmadığına göre, acaba asıl plan "gelecek neslin kalbinden Kur'an'ı kaldırmak" mıydı? Peki netice nasıl oldu ve bütün bunlar nasıl tecelli etti? Bu vatan evlâtlarını İslâmiyet'ten uzaklaştırarak, manevî bağlarını koparmak kimlerin işine yaradı? Yeni nesillerin mazi ile bağlantıları neden kesilmeye çalışılıyordu? İslamiyet'in hakikatında mevcud olan maddî ve manevî medeniyet esasları neden öğretilmedi de bunun yerine, dinsiz felsefenin fikir ve ideolojileri gençlerin ruh dünyalarına telkin edildi? Bütün bu baş döndürücü ortamda, kalbi, aklı ve ruhu yıkılmaktan kurtarmak ve muhteşem bir sed çekmek için çalışan Bediüzzaman, Barla'da nasıl yaşadı? Barla dağ ve derelerine neler fısıldadı? Dağ başında vaaz eden bu mürşidin mü'minleri kimdi? Dostsuz kalmasını istedikleri bu garip adamın kimler dostu oldu? Hem ne dost, düşmana parmak ısırtan bu yiğitlerin Barla'da işi neydi? Bütün bunlar kader programının sadece bir icrasından mı

ibaretti? Zaman ve zemin bu güzel insanların kalbinde nasıl bir araya geldi?

Barla, muhteşem bir ışığın yeryüzüne doğduğu yerdir. Kur'an nurunun Barla dağlarında yansıması… Dağlarda, yankılanan bu ses şehirlere inerken muhteşem bir şölenle karşılandı. Ulaşmak zordu. Zaten bu zorluk ruhların daha çok şahlanmalarına bir sebep oldu. Hakikate ulaşan kimseler için bu ışığın doğuşundan bugüne kadar geçen zaman içerisindeki yapılan hizmetlerin neticeleri, nihayet derecede muhteşem ve muazzamdır. Emsali tarihte az vuku bulan hadiselerdendir. Bir diriliş sembolüdür. İlahî teyidata mazhar kader, bütün zorluklara rağmen yolunu açmış ve şahlandırmıştır. Ondördüncü hicrî asrın Anadolu'daki yankısı Barla'da ses verir. O sesle dirilenlerin ilklerine gelince; vahşetli felâket ve helâket tehlikelerine karşı imanlarıyla göğüs germiş bir sabır topluluğudur. Bu bir avuç Barla dostu, geleceğin sosyal tarihine yön verecek ve insanlığın ebedî saadetine kapı aralayacak kimselerdir. Bunlar doğrudan doğruya hakikatin berrak çehresini bütün vüzuh ve çıplaklığıyla görürler. Kur'an güneşinin ve Nübüvvet kandilinin akisleri bu bir avuç insanı ebediyet sırlarına mazhar etmiştir.

Birleşen su damlaları gibi Kur'an'ın saadet mecrasında bir araya gelen bu hasbî ruhlar, asrın sefahet ve medeniyetin rezaletini süpürüp, bu vatana âb-ı hayat olan kahramanlardır. Gölgelerinde gül ve gülistana dönecektir. Bunlar Barla Dostları'dır. Bu mânâda o ışıktan bir lem'a kalbine düşen her vatan evlâdı, bu dostlar safında yerini almış sayılır. Bu kitap; bu cehd ve arzunun kaleme yansıyan yanını hayırla yâd için yazılmıştır.

Bu kitap; Batıdan içimize giren, hakikatte bizim, yani İslam'ın malı bilinen fen ve san'atı yoğurarak, Kur'an'ın bahsettiği tefekkürle kainata bakmayı gaye edinen kudsî hizme-

tin ilk yıllarına ışık tutmak için yazılmıştır. "Barla Dostları" bir zerreyi dağ gibi kıymetlendiren çok müstesna senelerin aynasıdır. Tam aksetmiyorsa o benim aczim. Kusur yırtık dimağıma ait. Dostlardan dileğim dua ve müsamaha...

Hadiselerin manevî donduruculuğunda yapılan bir hayır, binler kıymet ve ehemmiyete haizdir. Hele imha planlarının baş döndürücü ve fitne menbalarının engel tanımadığı bir zeminde Barla Dostları; vesile oldukları iman hizmeti ve ifasında bulundukları manevî cihadla "asrın mücahitleri" unvanını liyakatla temsil etmişlerdir. İslam âlemi bu mütevazı topluluğa çok şey borçludur.

Barla dostlarındaki bu cehd ve kuvvetin, bu feragat ve fedakârlığın, bu derece sebat ve sadakatin sebebi neydi? Doğru cevaba gelince: Bütün bu yüce hasletlerin ifasına sebep, yalnız ve yalnız Rıza-ı ilahî ve azamî ihlâstır. Buna mazhariyet yegâne dileğimizdir.

Yardımını gördüğüm dostlarıma binler selâm ve dua...

Ahmed Özer
24.03.2003
Osmaniye-Bakırköy

TAKDİM

Barla, Isparta'nın bir beldesi, Eğirdir'e bağlı dünyanın dört tarafında bilinen bir köy… *Tarihçe-i Hayat*'ta Barla için uzun ve çok sitayişkâr beyanlar vardır.

Risale-i Nur'un birinci medresesi, te'lif ve neşir merkezi olan bir mübarek belde, ki Nur'un ilk müştak talebeleri için Hazreti Bediüzzaman Said Nursi Hazretleri "Barla Sıddıkları" diye bahseder:

"Cenab- ı Hakk'a şükrediyorum ki, böyle hâlis muhlis ve başkalara hüsn-ü misâl olan sadık şakirdleri Risale-i Nur'a vermiş ve daimi hakta hulûs ile ve Nur hizmetinde sabır içinde şükrediyorlar. O civarda ismini söylemediğim malûm ve çok alâkadar olduğum kardeşlerim, hususan Barla Sıddıkları beni çok defa hayalen eski zamana ve o memlekete celbediyorlar, Barla ve dağlarında gezdiriyorlar. Ben onlarla ve o yerlerle çok alâkadarım, unutmuyorum."

Bediüzzaman Hazretleri Barla'dan ayrıldıktan sonra yazdığı mektuplarında Barla'dan daha uzun bahseder:

"Barla Sıddıkları nurların yazılmasına tam çalışmaları herkesten evvel onların vazifesidir. Çünkü Barla birinci Medrese-i Nuriye şerefini kazanmasından o mübarek medreseyi talebesiz bırakmak caiz değil. İnşaallah tekrar şenlenecek, çalışanlara barekallah deriz. Cenab-ı Hak tevfik versin. Âmin."

Lahikalar'da ve Risale-i Nur'un çok yerlerinde Barla'dan, o mübarek talebelerinden bahseden Hazreti Üstad, Barla'yı kendi öz vatanı Nurs gibi kabul eder.

"Risale-i Nur'un birinci medresesi ve tarlası olan Barla Karyesi'ne 25 senelik bir müfarakâttan sonra aynen aynı meskat-ı re'sim Nurs karyesine olan sıla-i rahimden daha ziyade bir saikle geldim. Gördüm ki, aynen Nurs Köyü vaziyetindeki o eski medresem gibi ve Nurs'daki babamın aynı hanesi gibi bir hakiki meskat-ı re'sim Nurs'a gelmişim gibi gayet hazin ve lezzetli haleti hissettim. Birden ruhuma baktım ki; Eski Said'in ve Yeni Said'in tarz-ı hayatını ve tarz-ı hareketlerini ve Risale-i Nur'un te'lif olunan merkezlerini bilmek için, Risale-i Nur'un te'lifine merkez ve dershane olmuş olan yerleri gezdim."

Biz, Üstadımızla Barla'ya geldiğimizde 1953–1954 seneleriydi. Hz. Üstadımız 20 sene sonra tekrar Barla'ya teşrif etmişti. Bu defa yanında hizmetinde bulunan Zübeyir, Ceylan ve bu fakir Sungur beraberindeydik. Eğirdir'den telefonla haber verdik Barla'ya geleceğimizi... Bir motorla Eğirdir Gölü'nden doğru Barla'ya gidiyorduk. O ne muhteşem bir yolculuktu! Barla kenarına geldiğimiz vakit bir cemaat bizi karşılıyordu. Bizler bu cemaatle ilk kez görüşüyorduk. Sıddık Süleyman, Abdullah Çavuş ve daha birkaç kişi… Üstadımızı bir bineğe bindirdik. Barla Sıddıkları ile beraber gölün kenarından itibaren Barla'ya doğru gidiyorduk.

Sonraları adlarıyla, mahiyetleriyle tanıdığımız bu Barla Sıddıklarıyla Barla'ya gelmiş olduk. Yolda Karacaahmet türbesinde Üstadımız kısa bir müddet kaldıktan ve Fatiha-i Şerife'yi okuduktan sonra ince bir yoldan Barla'ya gelmiş olduk. Girişte gayet canlı bir cemaatle kucaklaştık, musafahada bulunduk. Sonra Üstadımızın sekiz sene kaldığı dershanesine geldik. Muazzam bir çınar ağacı ve Barla'nın misk gibi kokan bir rayiha-i tayyibesi…

Evet, Üstadımızla 1954 senesi yaz aylarında Barla'da kaldık. Cenab-ı Hakk çok hatıralar yaşamak ihsan etti. Üstadımızla her gün dersler yapıyorduk. Barlalı Sıddık Süleyman, başkâtip

Şamlı Hâfız Tevfik, Abdullah Çavuş, Hacı Bahri, Mübarek Süleyman, Şem'i gibi nice dostlarla tatlı günler geçirdik. Dersleri bazen çınar ağacının tepesinde, bazen de Üstadımızın evinde, çok zaman da kırlarda yapardık.

Hazret-i Üstad Barla'yı ve talebelerini mektuplarında ve eserlerinde daima yâd eder.

Barla sıddıkları unvanı altında belli pek çok sıddık kardeşler var. Başta Sıddık Süleyman, Şamlı Hâfız Tevfik, Muhacir Hâfız Ahmed Efendi, Bahri Efendi, Abdullah Çavuş, Mustafa Çavuş, Mübarek Süleyman, Şem'i Güneş, Berber Mehmed, Hacı Bekir ve Abbas Mehmed gibi pek çok dostlar var.

Fakat Muhacir Hâfız Ahmed Efendi, Mustafa Çavuş gibi bazı talebeleri daha önce Âlem-i Berzah'a uruc etmişlerdi. Biz o zaman onları göremedik.

Hz. Üstad'ın 20 sene sonra tekrar Barla'ya gelmesi Barla'da bir bayram havası estirmişti. Çoluk-çocuk, kadın-erkek herkes bir nev'i bayram havası içindeydi.

Nurların te'lifi zamanı, 1926–1934 arası, sekiz sene boyunca Hz. Üstad'ın ne zorluklar ve çileler içinde nurların te'lifinde çalıştığını biliyorlardı. Kırlarda, dağlarda, Çınar Ağacının tepesinde ve Üstadımızın odasındaki hayatını hatırlıyorlardı. Şamlı Hâfız Tevfik, Hz. Üstadımızın Barla'dan ayrılışından sonra ayrıca bazı gençlere ve talebelere Kur'an dersi vermiş ve hâfız yetiştirmeye çalışmış. Üstadımız bu defa ona "Kardaşım Hâfız Tevfik, senin o çalışmaların aynen Risale-i Nur'a çalışmak gibidir. Sana müjde veriyorum; eğer bana Cennet'ten davet vuku bulsa ben Tevfik'imi almadan gitmeyeceğim." demişti.

Bir gün Mübarek Süleyman büyük bir sepet içinde üzüm getirmişti; Üstadımız o üzümleri bize verdi. Bir gün geçmeden "Sepeti verdiniz mi?" diye sordu. "Vermemiştik fakat verecektik…" dedik. Üstadımız hiddetlendi. "O fakir bir kimsedir, neden o sepeti hemen vermediniz?" diye bizi ikaz etti.

Üstadımız Barla'da olduğu müddetçe o kadar inşirahlıydı ki, kendi köyünde ve kendi evinde gibiydi. Barlalılarla çok samimi dostluk ve ahbaplık içindeydi. Fakat daima istiğna-i mutlaktaydı; bazen Barlalıların hatırı için yemek ve meyve gibi hediye aldığı zaman bolca parasını verirdi. Hediye almamaktaki düsturunu muhafaza ederdi.

Barla Sıddıkları ve dostlarından bahsederken; Barla'ya iki saat yürüme mesafesi ötede Bedreli Santral Sabri'yi unutmamak gerekir. Üstad, Santral Sabri'den *Sekizinci Lem'a* olan *Keramet-i Gavsiye Risalesi*'nde ehemmiyetle bahseder. Eğirdir'de, askeriyede kıymettar bir zabit olan Hulusi Bey ve Bedreli Santral Sabri, Barla Sıddıklarının başlarıdır. Onlar Hz. Üstad'ın en kahraman talebeleri, varisleri ve enisleridir. Aynı zamanda Üstadımız Barla'dayken Nurların ilk te'lifi ve neşri zamanında şiddetli alâkadarlık gösteren Isparta kahramanları Hâfız Ali ve emsali fedakârlar da Barla Sıddıkları içinde mânen bulunmaktadırlar ümidindeyiz. *Barla Lahikası*'nda samimi mektuplarıyla ve ehemmiyetli fıkralarıyla ve hizmetleriyle Risale-i Nur Müellifi Üstad Bediüzzaman'a müteveccih olan o kahraman şakirdler de Barla Sıddıkları içerisinde bulunuyorlardır şüphesiz.

Barla'yı yazarken, Barla dostlarını anlatırken; Üstad'ın Barla'daki ikametgâhından bahsetmemek olmuyor. *Tarihçe-i Hayat*'ta yazıldığı üzere:

"Üstad'ın Barla'daki ikametgâhı, iki odadan ibaret bir evdir. Esasen müstakil bir evi ve yeryüzünde taht-ı tasarruf ve temellükünde bir karış yeri dahi yoktur. Barla'da sekiz sene müddetle ikamet ettiği ev, üç yüz elli milyon ehl-i İslâm'ın merkezi hükmünde ilk Dershane-i Nuriyesi'dir. Bu Dershane-i Nuriyenin altında, daimî akan bir çeşme vardır. Ve önünde, Dershane-i Nuriyeye bitişik çok kalın ve üç sütun halinde semaya yükselen gayet muhteşem bir çınar ağacı vardır. Çınar ağacının dalları arasında bir kulübecik yapılmıştır. Burası, Hazret-i Üstad'ın bahar ve yaz mevsimlerindeki istirahatı ve vazife-i tefekküriye ve ubudiyeti için en münasib bir

menzildir. Üstad'ın sıddık hizmetkârları, talebeleri ve Barla ahalisi diyorlar ki: 'Üstad'ı, geceleri, Dershane-i Nuriye'nin önündeki bir şecere-i mübareke olan çınar ağacının dalları arasında bulunan kulübecikte sabahlara kadar tesbihat ile iştigal eder, ezkâr ile terennüm eder görürdük. Hele bahar ve yaz mevsimlerinde bu muhteşem ağacın binlerce dalları arasında şevk u cezbe içinde uçuşan kuşlar arasında Üstad'ın böyle sabahlara kadar çalışmasını görürdük de; ne zaman uyur, ne zaman kalkar bilemezdik!'

Üstad çok hasta olur, çok vakitleri de hastalık ve sıkıntı ile geçerdi. Pek az yer, o da bir parça çorba gibi mahdud bir şeydi. Geceleri, Kur'an-ı Kerim'den vird edindiği sûreleri ve Resûl-ü Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın münacat-ı meşhûresi olan 'Cevşenü'l-Kebîr' namındaki münacatını ve Şâh-ı Geylânî ve Şâh-ı Nakşibend gibi eazım-ı evliyanın münacat ve hizblerini ve salâvat-ı Nuriye'leri ve bilhassa Risale-i Nur'un menbaı olan 'Hizbü'n-Nuriye'yi ve Âyât-ı Kur'aniye'nin lemaatı olan ve bir silsile-i tefekkür bulunan ve Yirmidokuzuncu Lem'ada cem'edilen hizb ve münacatları okur, bunları tamam edince de yine Risale-i Nur'la meşgul olurdu. Gündüzleri ise, daima Risale-i Nur'un mütalâası ve tashihi ile meşgul olur; Risale-i Nur hizmetini her şeye tercih eder, Risale-i Nur'a ait yetişecek acele bir iş zamanında diğer meşguliyetlerini bırakır, evvelâ o işi tamamlardı.

Said Nursî, bahar mevsiminde menzilinin önündeki muhteşem çınar ağacının dalları arasındaki kulübeciğe çıkar, vazifesini orada îfa eder; Risale-i Nur'un hakikatlerini, menba' ve maden-i hakikîsi olan mele-i a'lâda tefeyyüz ve temaşa ve tefekkür ederdi. Üstad'ın, gerek شَجَرَةٌ مُبَارَكَةٌ *sırrına mazhar olan bu çınar ağacı ve gerekse Çam Dağları'ndaki o çok ünsiyet ettiği ağaçların ve dağların başındaki tefekkür ve hissiyatını ifade edebilmek acaba mümkün müdür? Asla mümkün değildir! Cenab-ı Hak; Kemâl-i Rahmetiyle bu ferd-i ferîdi, kemalât-ı insaniyenin bütün enva'ını câmi' bir istidadda yaratmış ve bu istidadların da azamî şekilde inkişafını irade etmiş ki; bu müs-*

tesna zâtı, İslâmiyet ağacının son asırlara uzanan ve binler dal budak salan Risale-i Nur şahs-ı manevîsi itibariyle bütün hakaikte 'üstad-ı küll' hükmüne getirmiş ve topyekûn İslâmiyet hakikatlerinin bir aks-i nurunu ve tecellisini Risale-i Nur şahs-ı manevîsinde dercederek, ehl-i hakikat ve kemali hayretle baktırmış ve böylece Risalet-i Ahmediye ve hakikat-ı Muhammediye'nin câmi' bir âyinesi olan Risale-i Nur ile Said Nursî, bir Said olarak çürümüş, erimiş; fakat manen bütün âlem-i İslâm olarak tevellüd etmiş, beka bulmuştur. Ve ta kıyamete kadar Risale-i Nur bâki kalacak ve daima tekemmül edecektir. Hiç mümkün müdür ki; sinek kanadının icadından lâkayd kalmayan ve o kanadın zerrelerinde pek çok hikmet ve maslahatları takib eden Sâni'-i Zülcelal, Risale-i Nur ile onun te'lif edildiği menzillerle ve Nur Müellifi'nin kudsî vazifelerini gördüğü yerlerle alâkadar olmasın ve öyle kudsî hizmetlere hâdim (hizmet eden) olan mekânlar ve dershane-i Nuriyeler ve şecere-i mübarek, rahmetin kasd-ı tahsisinden hariç kalsın? Kat'iyen mümkün değildir!

Said Nursî Hazretleri Barla'da iken, yaz aylarında bazen Çam Dağı'na çıkar, bir müddet yalnız olarak orada kalırdı. Bulundukları dağ hayli yüksekti. Barla Dershane-i Nuriyesi'nin önündeki çınar ağacının tepesindeki kulübeciği gibi, Çam Dağı'nın en yüksek tepesinde olan iki büyük ağaç üzerinde dershane-i Nuriye mânâsında birer menzili vardı. Bu çam ve katran ağaçlarının tepelerinde, Risale-i Nur'la meşgul oluyordu. Hem ekser zamanlar, Barla'dan bu ormanlık havaliye gelip giderdi. Ve derdi ki: 'Ben bu menzilleri, Yıldız Sarayı'na değişmem!'"

Hazreti Üstad, Barla hakkında şöyle bahseder:

"Bir zaman elîm bir esaretimde, insanlardan tevahhuş edip Barla Yaylası'nda Çam Dağı'nın tepesinde yalnız kaldım. Yalnızlıkta bir nur arıyordum. Bir gece, o yüksek tepenin başındaki yüksek bir çam ağacının üstündeki üstü açık odacıkta idim. Altıncı Mektub'da izah edildiği gibi:

O gece, ıssız, sessiz, yalnız, ağaçların hışırtılarından ve hemhemelerinden gelen hazin bir sada, bir ses rikkatime, ihtiyarlığıma, gurbetime ziyade dokundu. İhtiyarlık bana ihtar etti ki: Gündüz nasıl şu siyah bir kabre tebeddül etti, dünya siyah kefenini giydi, öyle de; senin ömrünün gündüzü de geceye ve dünya gündüzü de berzah gecesine ve hayatın yazı dahi ölümün kış gecesine inkılab edeceğini kalbimin kulağına söyledi. Nefsim bilmecburiye dedi; evet, ben vatanımdan garib olduğum gibi, bu elli sene zarfındaki ömrümde zeval bulan sevdiklerimden ayrı düştüğümden ve arkalarında onlara ağlayarak kaldığımdan, bu vatan gurbetinden daha ziyade hazin ve elîm bir gurbettir. Ve bu gece ve dağın garibâne vaziyetindeki hazin gurbetten daha ziyade hazin ve elîm bir gurbete yakınlaşıyorum ki, bütün dünyadan birden müfarakât zamanı yakınlaştığını ihtiyarlık bana haber veriyor. Bu gurbet, gurbet içinde ve bu hüzün, hüzün içindeki vaziyetten bir rica, bir nur aradım. Birden îman-ı Billâh imdada yetişti. Öyle bir ünsiyet verdi ki; bulunduğum muzaaf vahşet bin defa tezâuf etse idi, yine o teselli kâfi gelirdi.

Evet, ey ihtiyar ve ihtiyareler! Madem Rahîm bir Hâlıkımız var; bizim için gurbet olamaz. Madem O var; bizim için her şey var. Madem O var; melâikeleri de var. Öyle ise bu dünya boş değil, hâli dağlar, boş sahralar, Cenab-ı Hakk'ın ibâdiyle doludur. Zîşuur ibadından başka, O'nun nuriyle, onun hesabıyla taşı da ağacı da birer munis arkadaş hükmüne geçer; lisan-ı hal ile bizim ile konuşabilirler ve eğlendirirler. Evet bu kâinatın mevcudatı adedince ve bu büyük kitab-ı âlemin harfleri sayısınca vücuduna şehadet eden; ve zîruhların medar-ı şefkat ve rahmet ve inayet olabilen cihazatı ve mat'ûmatı ve nîmetleri adedince rahmetini gösteren deliller, şahidler, bize Rahîm, Kerîm, Enîs, Vedûd olan Hâlikımızın, Sâniimizin, Hâmimizin dergâhını gösteriyorlar. O dergâhta en makbûl bir şefaat, acz ve zaafdır. Ve acz ve zaafın tam zamanı da, ihtiyarlıktır. Böyle bir dergâha makbûl bir şefaatçi olan ihtiyarlıktan küsmek değil, sevmek lâzımdır."

Hz. Üstadımızın Risale-i Nur'un muhtelif yerlerinde Barla ve Barla Sıddıkları hakkında sitayişkâr çok beyanları vardır. Hususan Barla Lahikası'nda, Emirdağ Lahikası'nda... Hem çok tebrik ve tahsinlerle Barla ve talebeleri ve dostları yâd edilmektedir. Meselâ:

"Sekiz sene çoluk ve çocuğuyla sadakatle bana hizmet eden ve evlâd ve ahfad ve refika ve damatlarıyla Nurlara ciddi çalışan; ve ders ve vaazlarını bütün Nurlardan veren ve vefatından on dakika evvel dünyaca en ehemmiyetli vasiyeti kendinin Nur Risalelerini tekmil için Şamlı Hâfız'a rica eden.. Muhacir Hâfız Ahmed'in dünyadan göçmesi aynen Abdurrahman gibi beni çok sarstı, ağlattırdı. اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّآ اِلَيْهِ رَاجِعُونَ *dedirtti. Binler rahmet onun ruhuna insin, âmin. Kabri de hanesi gibi nurun bir menzili olsun. Âmin. Şüphem kalmadı ki, bu zahir sadakat timsali nurcuların imanla kabre gireceklerini ispat ediyor ve hüsnü hatimeye mazhardırlar. Benim tarafımdan onun akrabasını taziye ediniz ve bütün dualarımda onu hissedar ediyorum diye tebliğ ediniz."*

Sıddık Süleyman için; "Sekiz sene hiç gücendirmeden mükemmel bana hizmet eden Sıddık Süleyman" der. Barla Medrese-i Nuriye'nin başkâtibi Şamlı Hâfız Tevfik ve "Barla'da yüz senelik vazifeyi on sene zarfında gören Sabri kardeşimizin" samimi dostları olan Hakkı, Hulusi, Mehmed ve Barla'da Şamlı, Bahri gibi kıymettar kardeşlerimiz...

"Ben hem garib hem misafirim. Benim istirahatimi te'min etmek bu köyün borcu idi. Bu köy namına Cenab-ı Hak onu ve Mustafa Çavuş'u ve Muhacir Hâfız Ahmed'i ve Abdullah Çavuş'u bana ihsan etti. Ben de Cenab-ı Hakk'a şükrediyorum. Bunlar bana yüzer dost kadar kıymettar göründüler, vatanımı bana unutturdular. Gurbet ve misafirlik elemini bana çektirmediler. Bunların yüzünden ben, bu köyün hayatta ve vefat edenleriyle alâkadar olup, onlara her zaman dua ediyorum. Ve çok alâkadar olduğum Barla'da hararetle Bahri ve evladı Eyüb ve Ali

ve Mehmed ve Süleymanların gayretleriyle Nur dersine çalışmaları, beni sevinçle ağlattırdı. Ben bütün Barla halkına, hususan Süleymanlar ve Bahri ve Mehmedler ve Mustafalar, eski zamanda Nurlara çok hizmet eden Şamlı Hâfız Tevfik ve Mübarek Hâfız Hâlid ve İmam Hakkı Efendi ve Muhacir Hâfız Ahmed ve evlâdı ve ahfadı ve Şem'i ve bana çok hizmet eden Abdullah Çavuş ve oradaki hemşirelerime ricâlen ve nisâen binler selam ve dua ederim ve mübarek aylarda dualarını isterim."

Barla Sıddıkları'nı temsilen, onlardan birisi olan Hâfız Hâlid'in Üstad ve Risale-i Nur hakkında yazdığı bir fıkrasını buraya derc etmek istiyorum...

"(Risale-i Nur'un tesvidinde çok hizmeti sebkat eden temiz kalbli, ihlâslı, güzel bir hâfız, müdakkik bir hoca olan Hâfız Hâlid'in bir fıkrasıdır.)

Risale-i Nur'un müellifi Bediüzzaman, nâdire-i cihan, hâdim-i Kur'ân Said Nursî (r.a.) hakkında hissiyatımdan binden birini beyân ediyorum:

Üstadım -kendisi- Nur ism-i celil'ine mazhardır. Bu ism-i şerif, kendileri hakkında bir ism-i âzamdır. Kendi karyesinin ismi Nurs, vâlidesinin ismi Nuriye, Kadirî üstâdının ismi Nureddin, Nakşî üstadının ismi Seyyid Nur Muhammed, Kur'ân üstadlarından biri Hâfız Nuri, hizmet-i Kur'âniye'de hususî imamı Zinnûreyn; fikrini, kalbini tenvir eden âyeti Nur olması ve müşkil mesâilini izaha vâsıta olan nur temsilâtı gayet kıymettardır. Resâilin mecmuuna Risale-i Nur tesmiyesi, Nur ismi onun hakkında ism-i âzam olduğunu te'yid etmektedir.

Risale-i Nur adlı hârika te'lifatının bir kısmı Arabî olmakla beraber, Risale-i Nur eczaları şimdiye kadar yüz on dokuza bâliğ olmuştur. Her bir risale, kendi mevzuunda hârikadır. Gayet yüksek olmakla beraber, Onuncu Söz ismiyle iştihar eden haşre dair olan risalesi pek hârikadır, câmi'dir.

Ulemaca sırf naklî olan haşri ve neşri, gâyet kuvvetli ve

kat'i delâil-i akliye ile isbat etmiştir. Onunla çokların imanını kurtarmışlar. هُوَ الَّذِى جَعَلَ الشَّمْسَ ضِيَاءً وَ الْقَمَرَ نُورًا *âyetinin sırriyle diyebilirim ki, Risale-i Nur bir kamer-i mârifettir ki, şems-i hakikat olan Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyân'ın nurunu istifâza eylemiş ki,* نُورُ الْقَمَرِ مُسْتَفَادٌ مِنَ الشَّمْسِ *olan meşhur kaziye-i felekiyyeye mâsadak olmuştur. Hem diyebilirim ki, Üstadım Kur'ân hakkında bir kamer hükmünde olup, semâ-i risâletin şemsi olan Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'dan istifade edip, Risale-i Nur şeklinde tezâhür etmiş.*

Üstadım, başkalarında nâdiren bulunan mümtaz hasletlerinden, zâhirî tavrının pek fevkınde bir vaziyet gösteriyor. Zâhir hâle bakılsa, ilm-i hâli bilmiyor gibi görünüyor; birden, bakarsın bir deryâ kesiliyor. Me'zun olduğu mikdarı ve Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'dan istifade derecesi nisbetinde söyler. Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'dan cihet-i istifadesi olmadığı vakitlerde, yeni ay gibi mahviyet gösterir. 'Bende nur yok, kıymet yok' der. Bu hasleti de, tam tevazu'dur ve مَنْ تَوَاضَعَ رَفَعَهُ اللّٰهُ *hadîsiyle tam âmil olmasıdır. İşte bu haslet icabatındandır ki, bizim gibi talebelerinden bazı mesâil-i ilmiyede muhalefet bulunsa, onların sözlerini, içinde arar, hak bulduğu vakit, kemâl-i tevâzu' ile ve lezzetle kabul ederek teslim eder, mâşâallah der. Siz benden daha iyi bildiniz, der. Allah râzı olsun, der. Hak ve hakikatı, nefsin gurur ve enâniyetine daima tercih eder. Hatta ben bazı mes'elelerde muhalefet ediyordum. Bana karşı gayet mültefit, memnunâne bir tavır alır; eğer yanlış yapsam, güzelce, damarıma dokunmayarak beni îkaz eder. Eğer güzel bir şey söylemiş isem, çok memnun olur.*

Üstadım bilhassa hikmet-i hakikiye fenninde, yâni hikmet-i şeriat ve İslâmiyet noktasında pek hârikadır ve hikmet-i beşeriyede dahi çok ileridir. Hatta o ilimde, Eflâtun ve İbn Sînâ'yı geçmiş diyebilirim.

Bundan on üç sene evvel, 'Darü'l-Hikmeti'l-İslâmiye' âzâsından iken, küçükten beri şimdiye kadar mânen izn-i İlâhî ile O'nun bir muîni ve nâsırı ve muhafızı olan kutb-u Rabbânî ve

kandil-i nurânî Abdülkadir-i Geylânî (aleyhi nazarurrahmânî) Hazretlerinin "Fütûhu'l-Gayb" risalesini tefe'ülen açtığı esnâda, اَنْتَ فِى دَارِ الْحِكْمَةِ فَاطْلُبْ طَبِيبًا يُدَاوِى قَلْبَكَ *ibâresi çıktı. O ibâre, onun hakkında pek mânidar olarak, Eski Said'i Yeni Said'e çevirmesine sebebiyet vermiştir. Eski Said olduğu zamanlarda, İngilizlerin dinî suallerine gâyet lâtif ve müskit bir cevab vermiştir. Ve ilm-i mantıkta, İbn Sina'nın te'lifatından geçecek 'Tâlikat' namında hârika bir risalesi var. Eşkâl-i mantıkıyeyi kıyâs-ı istikrâî cihetiyle on bine kadar iblâğ edip, hiçbir âlimin yetişemediği bir derece-i ihata göstermiş... 'Sünuhat' isminde bir risalesinde gördüm ki, Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, âlem-i mânâda, bir medresede ona ders verdiğini görmüş. O ders-i mâneviyeye binaen 'İşârâtü'l-İ'caz' namındaki hârika tefsiri yazmış. Bana bir gün dedi ki:*

'Harb-i Umumî hâdisat ve netâicleri mâni olmasa idi, İşârâtü'l-İ'caz'ı, Allah'ın tevfîkı ve izni ile altmış cilt yazacaktım. İnşâallah Risale-i Nur, âhiren o mutasavver hârika tefsirin yerini tutacak.'

Üstadımla yedi-sekiz sene musahabetim esnâsında mühim meşhûdâtım çoktur. Fakat اَلْقَطْرَةُ تَدُلُّ عَلَى الْبَحْرِ *mucibince, deryaya delâlet maksadı ile bu fıkra kâfi görüldü. Çünkü, Üstadımdan iftirak zamanı idi; acele yazdım. Üstadım,* وَالصَّاحِبِ بِالْجَنْبِ *âyetinin sırriyle çok defa yanlarında beni musahib bulmak hakkını ve teveccüh duasıyla yerine getireceklerine eminim...'*

Evet, küçük bir çam çekirdeğinin zamanla koca bir ağaca inkılâp etmesi gibi Risale-i Nur'un ilk te'lif merkezi olan bu belde ve Risale-i Nur'un ilk neşriyat merkezi Isparta ve civarı, gittikçe ehemmiyet kesbetmektedir. Ve o Sıddık Talebeleri de daima, manen terakki etmektedirler. Şimdi Barla, Anadolu'nun her vilayet ve kazalarından inkişaf eden Risale-i Nur menzillerinin baş tacı olmak dolayısıyla her taraftan oraya büyük bir akın var. Anadolu'daki Nur Talebeleri; hemen ekseriyetle bir menzil de Barla'da bina etmektedirler. Her mevsimde, bilhassa yaz mevsimlerinde kafile kafile Barla'yı ziyaret etmektedirler.

Üstadımızın ilk menzili ve sonra 1950'den sonra Barla'ya geldiğinde orada kaldığı nahiye müdürünün evi ikinci bir dershane olarak misafirleri ağırlamaktadır. Şimdi Barla, bütün nur âşıkları için tatlı bir zemin hüviyeti göstermektedir. Son olarak şunu da kaydetmek isteriz ki; Üstadımızla birlikte geldiğimiz senelerde, Üstadımız "Şimdi siz de Barla Dairesi'ne dâhil oldunuz..." ila ahir gibi iltifatlarda bulundu. "Fakat siz kırktan sonra geliyorsunuz." demişti. Mesela Hacı Bahri için "Barla'da duamda dördüncüdür." derdi. Demek biz Barla Dairesi'nde kırktan sonrayız. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ هٰذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّى Biadedi zerratil kainat…

Üstadımızla birlikte hem çınar ağacının tepesinde, hem Çam Dağındaki menzillerinde çok dersler yapmayı Cenab-ı Hak ihsan eyledi. Hatta Çam Dağı'ndaki çam ağacındaki kulübede münacatı da okumuştuk. Nur Talebelerinin Barla'yı ziyaretlerinde Barla Dostları, Barla Sıddıkları kıyamete kadar manen yaşayacaklardır ve hasenat noktasında ehl-i imanın hayır dualarına daima mazhar olacaklardır. Biiznillah...

Biz Hz. Üstadımızla 1954 senesi bahar aylarında Barla'ya gelişimizden birkaç ay önce, Hz. Üstad, Zübeyir Ağabeyle ciple Barla'ya gelip, Çınar Ağacı'nı kucaklamış. Ve tek başına odasına çekilip iki saat kadar odasında kalmış ve hazin ağlayışı dışardan işitiliyormuş. Bu hazin ağlayış ve Barla'ya 20 sene sonra tekrar ziyareti *Tarihçe-i Hayat*'ta şöyle ifade edilmiştir:

"Üstad, Barla'dan yirmi beş sene evvel ayrılmış ve o zamana kadar hiç gitmemişti. Barla ile kendi Nurs köyünden ziyade alâkadardı. Çünki, hayat-ı mâneviyesi olan Risale-i Nur burada te'lif edilmeye başlamıştı. Kur'an-ı Hakîmin hidayet nurlarını temsil eden 'Sözler' ve 'Mektubat' ve 'Lemeat-ı Nuriye' buradan etrafa yayılmıştı. Bu itibarla Barla, Risale-i Nur dershanesinin ilk merkezi idi.

Barla'daki hayatı gerçi nefiy ve inziva içinde ve tarassud altında geçmekle acı idi; fakat Risale-i Nur hakikatlerinin te'lif yeri

olduğundan Üstad'ın en tatlı ve şirin hayatı da yine Barla hayatıdır denilebilir. Bu defa Barla'ya nefiy ile değil, hapis ile değil, kendi rızası ile ve serbest olarak gidiyordu. Güzel bir bahar günü Barla'ya geldi. Barla'daki talebelerinin mühim bir kısmı Üstad'ı karşıladılar. Üstad, sekiz senelik ikametgâhı olan Medrese-i Nuriyesine yaklaşırken kendini tutamadı, mübarek gözlerinden yaşlar boşandı. Haşmetli çınar ağacı da adeta kendisini selâmlıyordu. Bir vakitler, yani Barla'da sekiz sene ikâmetten sonra Isparta'ya celb edilmişti. O zamanki gidişinde mübarek çınar ağacı Üstad'ı mânen teşci etmiş, haşmetli kanatları olan dallarının Cenab-ı Hakk'a olan secdevâri ubudiyetiyle Üstad'ı uğurlamıştı. Bu defa da yine uzun bir müfarakâttan sonra tekrar Üstad'a kavuşmanın sürûru içinde, Hâlik-ı Rahmân'a secde-i şükrana kapanıyordu. Üstad, o mübarek çınar ağacına sarılmış, yanındaki talebelerine ve ahaliye kendisini yalnız bırakmalarını söylemişti; zaten gözyaşlarını tutamıyordu. Sonra, Nur Dershanesi olan odasına girdi ve iki saat kadar kaldı, hazin ağlayışı dışarıdan işitiliyordu."

Hz. Üstad bir gün "Benim en tatlı, en mesud hayatım Barla'da geçmiştir" deyip duygulandı. Demek Barla'da sürgün hayatı olarak nef'ye maruz çileli hayatı, bir yandan da Risale-i Nur'u te'lif ettiği ve tefekkürî en mesud hayatı…

"Barla Dostları" çalışmasından dolayı Ahmed Özer kardeşimi tebrik ediyor ve bu hayırlı çalışmaların devamını diliyorum.

Aciz ve Biçare Kardeşiniz
Mustafa SUNGUR

I. Bölüm

Bediüzzaman Hazretleri'nin

BARLA HAYATI

BEDİÜZZAMAN'IN BARLA HASRETİ

Barla'da vefâdar ve kıymetli dostlarıma...

Kastamonu Lahikası, S: 9

Barla sıddıklarının ve masumların ve ümmî ihtiyarların ricâlen ve nisâen umumun birer birer bayramlarını tebrik ederim....

Kastamonu Lahikası, S: 210

Hususan Barla sıddıkları, beni çok defa hayâlen eski zamana ve o memlekete celbediyorlar, Barla ve dağlarında gezdiriyorlar. Ben onlarla o yerleriyle çok alâkadarım, unutmuyorum. Onlara binler selâm ediyorum...

Emirdağ Lahikası, S: 93

Ben hayâlen çok defa eski zamana ve Barla'daki malûm yerlere ve seyrangâhlara şevkle gidiyorum. Oralarda oturup ağlıyorum. O enislerimi hayâlen görüyorum.

Barla sıddıkları Nurların yazmasına tam çalışmaları, herkesten evvel onların vazifeleridir. Çünkü Barla, birinci medrese-i Nuriye şerefini kazanmasından, o mübarek medreseyi talebesiz bırakmak caiz değil. İnşaallah tekrar şenlenecek. Çalışanlara Bârekallah deriz. Cenab-ı Hak tevfik versin, âmin!..

Emirdağ Lahikası, S: 152

Barla'daki kardeşlerimizin selâmları ve eski alâkalarını tam muhafaza eylemeleri, Barla'daki hayatımı tahassürle hatırlattırdı. Ben de onlara çok selâm ederim.

Kastamonu Lahikası, S: 259

1. BARLA

Barla; Risâle-i Nur Külliyatı'nın yazılmağa başlandığı ilk merkezdir. Kur'an'dan gelen bir hidayet nurunun, bir saadet güneşinin doğduğu beldedir.

Barla; Âlem-i İslâmın saadetine medar olacak eserlerin parladığı bahtiyar bir yerdir.

Üstad Hazretleri, Barla'da daimî olarak çok şiddetli bir baskı, zulüm ve takip altında tutulur. Sebebse açık: Bediüzzaman'ı konuşturmamak, söyletmemek, İslâmî ve îmanî eserler yazdırmamak ve asıl Kur'an'a hizmetten menetmektir. Bediüzzaman ise bu planın tamamen aksine hareket ederek muvaffak olur. Barla gibi tenha bir yerde Risâle-i Nur eserlerini yazarak, gizlice neşrini temin eder. Böylece Üstad, tarihte eşine az rastlanır şiddetli bir baskı altında, hiçbir kimsenin yapamadığı bir hizmete nail olur.

Üstad Barla'ya 25 Şubat 1926 tarihinde nefyedilir. Bu nefiy 25 Nisan 1935 tarihine kadar devam eder. Üstad'ın hizmetine nazar edenlerin bu tarihlerdeki Türkiye şartlarını unutmamaları gerekir. İşte Risâle-i Nur o ağır şartlar içinde te'lif edilir ve bütün engellere rağmen neşri sağlanır. Muhteşem bir inâyet-i İlahiye ile eseri Risâle-i Nur, Anadolu'yu istilaya niyetli dinsizlik cereyanını durdurur ve onun açtığı derin yarayı tamir eder.

Risâle-i Nur yirmibirinci asrın bir Kur'an tefsiridir. Milyonlarca vicdan o nurla yeniden hakikate kanat açar. O nurla ölü toprağa serpilmiş ruhlar yeniden hayata kavuşurlar.

Barla bütün bu güzelliklerin ilk merkezi olması dolayısıyla ne kadar iftihar etse yeridir. Bu muhteşem hizmet çınarı bu toprakta dirilir. Barlalılar o yıllarda belki bu muhteşem geleceği, hakkıyla anlayamazlar. Hepsi mi? Hayır... Uyanık vicdanlar olup biten her şeyin farkındadırlar. Beddiüzzaman'ın o ağır şartlara ve baskılara rağmen farkına varırlar ve etrafında toplanırlar. Böylece Barla kahramanları tarih içindeki fonksiyonlarını eda etmek üzere hizmete gönül verirler.

Risâle-i Nur, îman ve Kur'an muhaliflerine karşı mücadelesinde cebr ve münazaa yolunu değil, ikna ve ispat yolunu seçer. Bir kavl-i leyyindir. Sert fıtratlar o nûrânî esintiyle yumuşar.

Üstad'ın Barla'daki ikametgâhı iki odadan ibaret küçük bir evdir. Üstad'ın sekiz sene müddetle kaldığı bu ev, İslâm âleminin yeniden dirilişine bir merkez olur. Önündeki çınar ağacının dalları arasındaki küçük bir kulübecikte Üstad, yıllarca Âlem-i İslâmın bugünkü buhranına gözyaşı döker. Bana göre Barla bu asrın sahibine mekan olması cihetiyle kıymetlidir.

2. ÜSTAD'IN BARLA'YA GELİŞİ

Üstad'ın Barla'ya ilk gelişlerini Jandarma Şevket Demiray anlatıyor: "Eğirdir pazarından bir gün sonra, sabahleyin beni belediyeden çağırdılar. Gittim. Orada kaymakam, jandarma kumandanı, belediye encümen âzâları ve bir de kırk yaşlarında gözüken, başında sarığı, sırtında cübbesi olan, bakışları heybetli bir zat vardı. Jandarma kumandanı bana hitaben: 'Bak oğlum, bu Hoca Efendiyi alıp Barla'ya götüreceksin. Bu zat meşhur Bediüzzaman Said Efendi'dir. Vazifen çok mühimdir. Oraya karakola teslim edince, evrakları imzalatır, döner, durumu buraya da bildirirsin.' dedi.

'Baş üstüne' diye vazifeyi aldım. Ve oradan Hoca Efendi ile çıktım. Yolda 'Hocam sen benim atamsın, kusura bakma, ne yapalım vazifedir' dedim. İskeleye geldik, orada bir kayıkçı ile anlaştık. Elli kuruşa götürmeyi kabul etti. Kayık parasını Bediüzzaman Efendi çıkardı, verdi. Sonra on kuruş vererek, bir kilo çekirdeksiz kuru üzüm aldırdı. Kayığa binerken, eşya olarak elinde bir sepet, sepetin içinde çay demliği ve birkaç bardak, bir tane seccade... Diğer elinde de bir kelâm-ı kadîm vardı. Gemide iki kayıkçı ile kayıkçının tanıdığı bir zat, iki de biz, beş kişiydik. Öğleden sonra idi. Hava soğuktu. Günlerden birinci cemrenin düştüğü zamandı. Göl, yer yer buz tutmuştu. Önde kayıkçının biri, elinde uzun bir sopa ile buzları kırarak yelkenli kayığa yol açıyordu. Bediüzzaman Efendi, yolda bize birer parça kuru üzüm ve şark işi pestil ikram etti.

Dikkatle haline bakıyordum; son derece sakin ve mutedil idi. Etraftaki dağları ve gölü seyrediyordu. Parmakları ince, uzun idi. Sanki içinde elektrik yanıyor gibi pırıl pırıl parlıyordu. Taşlı gümüş bir yüzüğü, sırtında çok kıymetli kumaştan bir abası vardı.

Günler bu mevsimde kısa olduğu için hemen ikindi namazı vakti girmişti. Kayıkta namaz kılmak istedi. Kayığın yönünü kıbleye çevirdik. 'Allahu Ekber' diye bir sada duydum. Ömrümde bu şekilde heybetli ve haşmetli bir tekbir alışı ilk defa duymuştum. Öyle bir tekbirle namaza durdu ki; hepimiz adeta ürperdik. Hali hiçbir hocanın haline benzemiyordu. Biz kayığı kıbleden ayırmamaya çalışıyorduk. Selâm verdikden sonra bize döndü ve 'Belî kardeşim, zahmet ettiniz!' dedi.

Çok nâzik ve efendi bir adamdı. İki saatlik bir deniz yolculuğundan sonra Barla iskelesine çıktık. İskelede Korucu Burhan dolaşıyordu. Ona seslendim. Geldi. Hocanın sepetini, postunu elinden alıp merkebe yükledik. Bu esnada gemici Mehmet, bekçinin tüfeğini alarak korudaki keklikleri avlamak istedi. Fakat Bediüzzaman. 'Şimdi bahar yakındır. Bunların yavrulama mevsimidir, yazıktır. Beni dinlerseniz vazgeçin.' diye ateş etmelerine mani oldu. Keklikler de uçtular, adeta başımızın üstünde bizi takib eder gibi üstümüzden uçuştular.

Ben tüfeğimi sol omzuma astım. Hoca Efendinin sol koluna girdim. Yavaş yavaş bir saat kadar yayan yürüdükden sonra, Barla'ya ulaştık. Sahilden uçan keklikler, Barla'ya kadar üzerimizden ayrılmadılar.

Akşam yaklaşmıştı. Barla'daki Akmescid'in yanında bulunan karakola indik. Orada nahiye müdürü Bahri Baba ve karakol kumandanı vardı. Bediüzzaman Efendiyi onlara teslim edip, evrakı imzalattım. Geceyi orada geçirdikten sonra, sabahleyin tekrar Eğirdir'e döndüm."[1]

---

[1] Bilinmeyen Taraflarıyla Said Nursi, S: 263

3. SÜRGÜN ÖNCESİ VE SONRASI MEYDANA GELEN SOSYAL DEĞİŞİMLER

Bediüzzaman Hazretlerinin Barla sürgünü sırasında meydana gelen sosyal değişimler:

1- 3 Mart 1340 (16 Mart 1924) tarih ve 430 sayılı Tevhid-i Tedrisat Kanunu... Bu kanunla din dersleri Türkiye'de tamamen kaldırılmış, Kur'an mektepleri, dinî terbiyegâhlar büsbütün kapatılmış, yalnız okullarda felsefî dersler okutulmaya başlanmıştır.

2- 25 Teşrin-i Sâni 1341 (8 Aralık 1925) tarih ve 671 sayılı, şapka hakkında kanun...

3- 3 Teşrin-i Sâni 1341 (14 Aralık 1925) tarih ve 677 sayılı kanunla, Tekke ve Zaviyelerin kapatılmasına... Şeyh, halife ve mürid gibi unvanların men' ve ilgasına dair kanun...

4- 17 Şubat 1926 tarih ve 743 sayılı kanunla evlenme akdinin yalnız evlendirme me'muru tarafından yapılabileceğine dair kanun...

5- 10 Nisan 1928'de İsmet İnönü ve 20 arkadaşı tarafından meclise verilen teklifle; Anayasa'dan dinî ıstılahlar ve tabirler tamamen silindi.

6- 20 Mayıs 1928 tarih ve 1288 sayılı kanunla, beyne'l-milel rakamların kabulü hakkındaki kanun...

7- 14 Kasım 1928 tarih ve 1353 sayılı kanunla, yine umum İslâm milletlerinin bin seneden ziyade müşterek yazısı olan Kur'an hattı yasaklarla kaldırıldı ve lâtin harfleri onun yerine (Türk harfleri diye) ikame edildi.

8- 1928 Anayasası hazırlanırken 1924 Anayasasının 2. Maddesindeki "Devletin dini İslâm'dır" hükmü İnönü'nün bir teklifiyle Anayasa'dan çıkartılmıştır.

9- 26 Teşrin-i Sâni 1934 tarih ve 2590 sayılı, Efendi, Bey, Paşa gibi lâkab ve unvanların kaldırılmasına dair kanun.

10- 3 Kânun-u Evvel (Ocak) 1934 tarih ve 2596 sayılı, bazı kisvelerin giyilmesini yasaklayan kanun…

11- 1934 yılında, yine İnönü'nün bir teklifi üzerine, beş yüz sene müddetince Müslümanların ibadetgâhı olmuş, Sultan Mehmed Fatih'in fetih ve cihadının bir yadigârı olan Ayasofya Camii'nin müze yapılmasına dair kanun...

4. BEDİÜZZAMAN'IN BARLA'YA MECBURÎ İKAMETİ SONRASINDA MEYDANA GELEN ÖNEMLİ OLAYLAR VE DEĞİŞİMLER

1- 29 Haziran 1925'de Şeyh Said'in idamıyla beraber, tüm şarkta ne kadar tekke ve zaviye varsa hepsi resmen kapatıldı.

2- 15 Ağustos 1925'de Ankara İstiklâl Mahkemesi tarikat-ı salahiyeye mensub on bir kişiyi ölüm cezasına çarptırdı.

3- 11 Nisan 1926'da İtalyan başbakanı Mussolini'nin ve İngilizlerin Doğu Akdeniz ile ilgili olarak verdiği demeç üzerine, kabine kısmî seferberlik kararı aldı.

4- 13 Temmuz 1926'da İzmir'de M. Kemal Paşa'ya sû-i kasd teşebbüsüyle ilgili görülen on üç kadar meb'us ve İstiklâl savaşı komutanlarından iki-üç zat idam edildi.

• 15-16 Haziran 1926'da, İzmir'de sû-i kasda teşebbüs etmek isteyenler, sözde bir ihbar üzerine bir şey yapamadan yakalandılar.

• 18 Haziran'da Ankara İstiklâl Mahkemesi İzmir'e gönderildi ve orada görevlendirildi. 20 Haziran'da geniş çaplı tutuklamalar oldu. Tutuklananların arasında bazı milletvekilleri, ordu kumandanları da vardı. Kâzım Karabekir de bunların içindeydi.

• 4 Temmuz 1926'da Kâzım Karabekir Paşa ile Ali Fuad Paşa İzmir İstiklâl Mahkemesi'nde yargılanıp ifade verdiler. Mahkeme 13 Temmuz 1926'da davayı sonuçlandırdı ve on üç idam kararı verdi. Aynı gece de o idam kararı infaz edildi.

• 5 Aralık 1926'da İzmir sû-i kasd davasında suçları görülmediği halde, bazı paşalar mecburî emekliye sevk edildi.

• 20 Ağustos 1926'da Ankara İstiklâl Mahkemesi, Ankara'da cereyan eden aynı davanın, ikinci bölümünü karara bağladı. Bu davaya "İttihadçıların davası" deniliyordu. Eski Maliye Bakanı Doktor Nazım ile Milletvekili Hilmi ölüme mahkûm edildiler. Bu davada meşhur Hüseyin Cahit de yargılandıysa da, beraat etti. Yine bu davada, gıyabında ölüm cezası verilen meşhur Kara Kemal, 27 Ağustos 1926 günü intihar etti.

5- 20 Mayıs 1927'de Türkiye Cumhuriyeti dahilindeki tüm resmî binaların kapılarında, duvarlarında, Osmanlıca ile yazılmış tuğra ve benzeri yazıların kaldırılmasına dair 1057 sayılı kanun kabul edildi. Bu kanun gereğince İstanbul Üniversitesi binasındaki altınlarla yazılı âyetler de beton sıva ile kapatıldı.

6- 3 Şubat 1925'de İstanbul'da ilk Türkçe hutbe okundu.

7- 23 Aralık 1930'da Menemen hadisesi vuku' buldu.

8- 18 Temmuz 1932'de ezan resmen Türkçeleştirildi.

9- 1 Şubat 1933'de Bursa'da yeni ezana karşı ayaklanmalar oldu.

10- 26 Şubat 1934'de İstanbul'un bazı evlerinin kafesli pencereleri resmen kaldırıldı.

11- 1 Şubat 1935'de cami olarak kapatılan Ayasofya Camii, müze şeklinde açıldı.

12- 5 Ocak 1937'de İnönü ve yüz elli üç arkadaşının teklifi ile altı ok mefhumu Anayasaya kondu.

13- 1 Eylül 1939'da 2. Cihan Harbi başladı. Alman orduları Polonya'ya girdi.

14- 9 Nisan 1940'da Alman orduları Danimarka ve Norveç'e girdi.

15- 7 Nisan 1940'da Köy Enstitüleri Kanunu kabul edildi.

16- 19 Aralık 1941'de İstanbul'da ekmekler karneye bağlandı.

17- 19 Mart 1945'de Sovyetler Birliği Türkiye'ye sert ve ağır bir nota verdi.

18- 6 Ağustos 1945'de Japon saatine göre sabah O8:15'de Hiroşima Adasına Amerikalılar tarafından atom bombası atıldı.

19- 9 Temmuz 1946'da Ankara'nın ünlü altıokçu valisi Nevzat Tandoğan intihar etti.

20- 25 Mayıs 1948'de CHP grubunda "İslâm İlahiyyat Fakültesi" kurulması kararlaştırıldı.

5. BARLA DAĞLARINDA HALVET

Barla'da geçen yıllarını Üstad Bediüzzaman'dan dinleyelim.

İSTİRAHATİN NASIL, HALİN NEDİR?..

Hal ve istirahatımı ve vesika için adem-i müracaatımı ve hal-i âlem siyasetine karşı lâkaydlığımı pek çok soruyorsunuz. Şu suallerimiz çok tekerrür ettiğinden, hem mânen de benden sorulduğundan; şu üç suâle, Yeni Said değil, belki Eski Said lisaniyle cevap vermeye mecbur oldum.

Birinci Sualiniz: İstirahatin nasıl? Hâlin nedir?

el-Cevap: Cenâb-ı Erhamürrâhimîn'e yüz bin şükür ediyorum ki; ehl-i dünyanın bana ettiği envâ-ı zulmü, envâ-ı rahmete çevirdi. Şöyle ki:

Siyaseti terk ve dünyadan tecerrüd ederek bir dağın mağarasında âhireti düşünmekte iken, ehl-i dünya zulmen beni oradan çıkarıp nefyettiler. Hâlik-i Rahîm ve Hakîm o nefyi bana bir rahmete çevirdi. Emniyetsiz ve ihlâsı bozacak esbaba mâruz o dağdaki inzivayı; emniyetli, ihlâslı Barla Dağlarındaki halvete çevirdi. Rusya'da esarette iken niyet ettim ve niyaz ettim ki, âhir ömrümde bir mağaraya çekileyim. Erhamürrâhimin, bana Barla'yı o mağara yaptı, mağara faidesini verdi. Fakat sıkıntılı mağara zahmetini, zaîf vücuduma yüklemedi. Yalnız Barla'da, iki-üç adamda bir vehhamlık vardı. O vehhamlık sebebiyle bana eziyet verildi. Hattâ o dostlarım, güya istirahatimi düşünüyorlar. Halbuki o

vehhamlık sebebiyle hem kalbime, hem Kur'an'ın hizmetine zarar verdiler. Hem ehl-i dünya bütün menfîlere vesika verdiği ve cânileri hapisten çıkarıp affettikleri halde, bana zulüm olarak vermediler. Benim Rabb-ı Rahîmim, beni Kur'an'ın hizmetinde ziyade istihdam etmek ve 'Sözler' namıyle envâr-ı Kur'aniyeyi bana fazla yazdırmak için, dağdağasız bir surette beni şu gurbette bırakıp, bir büyük merhamete çevirdi. Hem ehl-i dünya, dünyalarına karışabilecek bütün nüfuzlu ve kuvvetli rüesâları ve şeyhleri, kasabalarda ve şehirlerde bırakıp akrabalarıyle beraber herkesle görüşmeye izin verdikleri halde, beni zulmen tecrid etti, bir köye gönderdi. Hiç akraba ve hemşerilerimi, -bir iki tanesi müstesna olmak üzere- yanıma gelmeye izin vermedi. Benim Hâlik-ı Rahîmim, o tecridi, benim hakkımda bir azîm rahmete çevirdi. Zihnimi sâfi bırakıp, gıll ü giştan âzâde olarak Kur'an-ı Hakîm'in feyzini, olduğu gibi almaya vesile etti. Hem ehl-i dünya, bidayette, iki sene zarfında iki âdi mektub yazdığımı çok gördü. Hatta şimdi bile, on veya yirmi günde veya bir ayda bir-iki misafirin sırf ahiret için yanıma gelmesini hoş görmediler, bana zulmettiler. Benim Rabb-i Rahîmim ve Hâlik-ı Hakîmim, o zulmü bana merhamete çevirdi ki, doksan sene mânevî bir ömrü kazandıracak şu şuhûr-u selâsede, beni bir halvet-i mergûbeye ve bir uzlet-i makbûleye koymağa çevirdi. "Elhamdülillâhi ala külli hal." İşte hâl ve istirahatim böyle...

BEN KADERİN MAHKÛMUYUM

İkinci Sualiniz: Neden vesika almak için müraacat etmiyorsun?

el-Cevap: Şu mes'elede ben kaderin mahkûmuyum, ehl-i dünyanın mahkûmu değilim. Kadere müracaat ediyorum. Ne vakit izin verirse, rızkımı buradan ne vakit keserse, o vakit giderim. Şu mânânın hakikati şudur ki: Başa gelen her işte

iki sebep var; biri zahirî, diğeri hakikî. Ehl-i dünya zahirî bir sebeb oldu, beni buraya getirdi. Kader-i İlahî ise, sebeb-i hakikîdir; beni bu inzivaya mahkûm etti. Sebeb-i zâhirî zulmetti; sebeb-i hakikî ise adalet etti. Zahirîsi şöyle düşündü: "Şu adam, ziyadesiyle ilme ve dine hizmet eder, belki dünyamıza karışır" ihtimaliyle beni nefyedip üç cihetle katmerli bir zulüm etti. Kader-i İlahî ise; benim için gördü ki, hakkıyle ve ihlâsla ilme ve dîne hizmet edemiyorum; beni bu nefye mahkûm etti. Onların bu katmerli zulmünü muzaaf bir rahmete çevirdi. Mâdem ki nefyimde kader hâkimdir ve o kader âdildir; ona müracaat ederim. Zâhirî sebeb ise, zâten bahane nev'inden bir şeyleri var. Demek onlara müracaat mânâsızdır. Eğer onların elinde bir hak veya kuvvetli bir esbab bulunsaydı, o vakit onlara karşı da müracaat olunurdu.

SEKİZ SENEDİR

Başlarını yesin, dünyalarını tamamen bıraktığım ve ayaklarına dolaşsın, siyasetlerini büsbütün terkettiğim halde; düşündükleri bahaneler, evhamlar, elbette asılsız olduğundan, onlara müracaatla o evhamlara bir hakikat vermek istemiyorum. Eğer uçları ecnebi elinde olan dünya siyasetine karışmak için bir iştiham olsaydı; değil sekiz sene, belki sekiz saat kalmayacak, tereşşuh edecekti, kendini gösterecekti. Halbuki sekiz senedir bir tek gazete okumak arzum olmadı ve okumadım. Dört senedir burada taht-ı nezarette bulunuyorum; hiçbir tereşşuh görünmedi. Demek Kur'an-ı Hakim'in hizmetinin bütün siyasetlerin fevkinde bir ulviyeti var ki, çoğu yalancılıktan ibaret olan dünya siyasetine tenezzüle meydan vermiyor.

Adem-i müracaatımın ikinci sebebi şudur ki: Haksızlığı hak zanneden adamlara karşı hak dâva etmek, bir nevi haksızlıktır. Bu nevi haksızlığı irtikâb etmek istemem.

NEDEN KORKUM OLACAK

Üçüncü Sualiniz: Dünyanın siyasetine karşı niçin bu kadar lâkaydsın? Bu kadar safahat-ı âleme karşı tavrını hiç bozmuyorsun? Bu safahati hoş mu görüyorsun? Ve yahut korkuyor musun ki, sükût ediyorsun?

el-Cevap: Kur'an-ı Hakîmin hizmeti, beni şiddetli bir surette siyaset âleminden men'etti. Hattâ düşünmesini de bana unutturdu. Yoksa bütün sergüzeşt-i hayatım şâhiddir ki, hak gördüğüm meslekte gitmeye karşı korku elimi tutup men'edememiş ve edemiyor. Hem neden korkum olacak? Dünya ile, ecelimden başka bir alâkam yok. Çoluk çocuğumu düşüneceğim yok. Malımı düşüneceğim yok. Hânedanımın şerefini düşüneceğim yok. Riyâkâr bir şöhret-i kâzibeden ibaret olan şan ve şeref-i dünyeviyenin muhafazasına değil, kırılmasına yardım edene rahmet... Kaldı ecelim. O, Hâlik-ı Zülcelâl'in elindedir. Kimin haddi var ki, vakti gelmeden ona ilişsin. Zaten izzetle mevti, zilletle hayata tercih edenlerdeniz. Eski Said gibi birisi,[2] şöyle demiş:

وَنَحْنُ اُنَاسٌ لا تَوَسُّطَ بَيْنَنَا لَنَا الصَّدْرُ دُونَ العَالَمِينَ اَوِ الْقَبْرُ[3]

ŞU ZAMANDA

Belki hizmet-i Kur'an, beni hayat-ı içtimaiye-i siyasiye-i beşeriyeyi düşünmekten men'ediyor. Şöyle ki: Hayât-ı beşeriye bir yolculuktur. Şu zamanda, Kur'an'ın nuriyle gördüm ki, o yol bir bataklığa girdi. Mülevves ve ufûnetli bir çamur içinde kafile-i beşer düşe kalka gidiyor. Bir kısmı, selametli bir yolda gider. Bir kısmı, mümkün olduğu kadar çamurdan, bataklıktan kurtulmak için bazı vasıtaları bulmuş. Bir kısm-ı ekseri; o ufûnetli, pis, çamurlu bataklık içinde karanlıkta gidiyor.

[2] Ebu Firâs el-Hamedânî.

[3] Biz öyle insanlarız ki, bir orta seviyemiz yoktur. Ya her şeyin üstünde ya kabirde oluruz.

Yüzde yirmisi, sarhoşluk sebebiyle, o pis çamuru misk ü amber zannederek yüzüne gözüne bulaştırıyor. Düşerek kalkarak gider, ta boğulur. Yüzde sekseni ise; bataklığı anlar, ufûnetli, pis olduğunu hisseder.. Fakat mütehayyirdirler, selâmetli yolu göremiyorlar...

İKİ ÇARE VAR

İşte bunlara karşı iki çare var:

Birisi: Topuz ile o sarhoş yirmisini ayıltmaktır.

İkincisi: Bir nur göstermekle mütehayyirlere selâmet yolunu irae etmektir.

Ben bakıyorum ki; yirmiye karşı seksen adam elinde topuz tutuyor. Halbuki o biçâre ve mütehayyir olan seksene karşı hakkıyle nur gösterilmiyor. Gösterilse de bir elinde hem sopa, hem nur olduğu için emniyetsiz oluyor. Mütehayyir adam, "Acaba nurla beni celbedip topuzla dövmek mi istiyor?" diye telâş eder. Hem de bâzan ârızalarla topuz kırıldığı vakit, nur dahi uçar veya söner.

İşte o bataklık ise, gafletkârane ve dalâlet-pîşe olan sefîhane hayat-ı içtimâiye-i beşeriyedir. O sarhoşlar; dalâletle telezzüz eden mutemerridlerdir. O mütehayyir olanlar, dalâletten nefret edenlerdir, fakat çıkamıyorlar. Kurtulmak istiyorlar, yol bulamıyorlar. Mütehayyir insanlardır. O topuzlar ise, siyaset cereyanlarıdır. O nurlar ise, hâkâik-ı Kur'aniyedir. Nûra karşı kavga edilmez, ona karşı adâvet edilmez. Sırf şeytân-ı râcimden başka ondan nefret eden olmaz. İşte ben de Nûr-u Kur'anı elde tutmak için اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيطَانِ وَالسِّيَاسَةِ deyip, siyaset topuzunu atarak, iki elim ile nûra sarıldım. Gördüm ki: Siyaset cereyanlarında; hem muvafıkta, hem muhalifte o nurların âşıkları var. Bütün siyaset cereyanlarının ve tarafgirliklerin çok fevkinde ve onların garazkârane telâkkiyatlarından müberra ve safi olan bir makamda verilen ders-i

Kur'an ve verilen envâr-ı Kur'aniyeden hiçbir taraf ve hiçbir kısım çekinmemek ve ittiham etmemek gerektir. Meğer dinsizliği ve zındıkayı siyaset zannedip ona tarafgirlik eden insan suretinde şeytanlar ola veya beşer kıyafetinde hayvanlar ola...

Elhamdülillâh, siyasetten tecerrüd sebebiyle, Kur'an'ın elmas gibi hakikatlarını propaganda-i siyaset ittihamı altında cam parçalarının kıymetine indirmedim. Belki gittikçe o elmaslar kıymetlerini her taifenin nazarında parlak bir tarzda ziyadeleştiriyor.[4]

BANA SIKINTI VERMEYE SEBEP NEDİR ACABA

Eğer derseniz: Sana Said-i Kürdî derler. Belki sende unsuriyet-perverlik fikri var; o işimize gelmiyor.

Ben de derim: Hey efendiler! Eski Said ve Yeni Said'in yazdıkları meydanda. Şahit gösteriyorum ki: Ben اَلْاِسْلاَمِيَّةُ جَبَّتِ الْعَصَبِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةَ[5] ferman-ı kat'îsiyle, eski zamandan beri menfi milliyet ve unsuriyet-perverliğe, Avrupa'nın bir nevi frenk illeti olduğundan, bir zehr-i katil nazarıyle bakmışım. Ve Avrupa, o firenk illetini İslâm içine atmış, ta tefrika versin, parçalasın, yutmasına hazır olsun diye düşünür. O firenk illetine karşı eskiden beri tedaviye çalıştığımı talebelerim ve bana temas edenler biliyorlar. Mâdem böyledir; hey efendiler! Her bir hadiseyi bahane tutup, bana sıkıntı vermeye sebep nedir acaba? Şarkta bir nefer hata etse, garpta bir nefere askerlik münasebetiyle zahmet ve ceza vermek.. veya

---

4 R. Nur Külliyatı, 1/366-368

5 اَلْاِسْلاَمُ يَجُبُّ مَا قَبْلَهُ İslam dini kendinden önceki batıl olan fiil, haraket, âdet ve inanışları keser, kaldırır. (Buharî, Ahkâm, 4; Îmarâ, 36-37, Ebu Davut, Sünen 5; Tirmizi, Cihat, 28; İlim, 6; Nesâi, Bey'a 26; İbn-i Mâce, Cihad, 39; Müsned, 4.)

İstanbul'da bir esnafın cinayetiyle, Bağdat'ta bir dükkancıyı esnaflık münasebetiyle mahkûm etmek nev'inden, her hâdise-i dünyeviyede bana sıkıntı vermek, hangi usûl iledir? Hangi vicdan hükmeder? Hangi maslahat iktiza eder?

SAHİB-İ KUR'AN'A HAVÂLE

Hâlimi, istirahatımı düşünen ve her musibete karşı sabr ile sükûtumu istiğrab eden dostlarımın şöyle bir sualleri var ki: "Sana gelen zahmetlere, sıkıntılara nasıl tahammül ediyorsun? Halbuki eskiden çok hiddetli ve izzetli idin, ednâ bir tahkire tahammül edemezdin?"

el-Cevap: İki küçük hâdiseyi ve hikayeyi dinleyiniz, cevabını alınız:

Birinci Hikâye: İki sene evvel benim hakkımda bir müdür sebebsiz, gıyabımda tezyifkârane, hakaretli sözler söylemişti. Sonra bana söylediler. Bir saat kadar Eski Said damariyle müteessir oldum. Sonra Cenâb-ı Hakk'ın rahmetiyle şöyle bir hakikat kalbe geldi, sıkıntıyı izale edip o adamı da bana helâl ettirdi. O hakikât şudur:

Nefsime demiştim: Eğer onun tahkiri ve beyan ettiği kusurlar, şahsıma ve nefsime ait ise; Allah ondan râzı olsun ki, benim nefsimin ayıplarını söyler. Eğer doğru söylemiş ise, beni nefsimin terbiyesine sevkeder ve gururdan beni kurtarmaya yardımdır. Eğer yalan söylemiş ise, beni riyadan ve riyanın esası olan şöhret-i kâzibeden kurtarmaya yardımdır. Evet, ben nefsim ile müsalâha etmemişim. Çünki terbiye etmemişim. Benim boynumda veya koynumda bir akreb bulunduğunu biri söylese veya gösterse; ondan darılmak değil, belki memnun olmak lâzım gelir. Eğer o adamın tahkiratı, benim îmâna ve Kur'an'a hizmetkârlığım sıfatıma ait ise, o bana ait değil. O adamı, beni istihdam eden Sahib-i Kur'an'a havâle ediyorum. O Azizdir, Hakîmdir. Eğer sırf beni sövmek, tah-

kir etmek, çürütmek nev'inden ise; o da bana ait değil. Ben menfî ve esir ve garib ve elim bağlı olduğundan, haysiyetimi kendi elimle düzeltmeye çalışmak bana düşmez. Belki misafir olduğum ve bana nezaret eden şu köye, sonra kazaya, sonra vilayete hükmedenlere aittir. Bir insanın elindeki esîrini tahkir etmek, sahibine aittir: O müdafaa eder. Mâdem hakikat budur, kalbim istirahat etti وَأُفَوِّضُ أَمْرِي إِلَى اللهِ إِنَّ اللهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ[6] dedim. O vakıayı olmamış gibi saydım, unuttum. Fakat maatteessüf sonra anlaşıldı ki, Kur'an onu helâl etmemiş...

GARİB... YALNIZ.... KİMSESİZ.....

İkinci Hikâye: Şu senede işittim ki, bir hâdise olmuş. O hâdisenin vukuundan sonra yalnız icmâlen vukuunu işittiğim halde, o vâkıa ile ciddi alakâdar imişim gibi bir muamele gördüm. Zaten muhabere etmiyordum; etsem de pek nâdir olarak bir mes'ele-i îmâniyeyi bir dostuma yazardım. Hatta dört senede kardeşime bir tek mektup yazdım. Ve ihtilâttan hem ben kendimi men'ediyordum, hem de ehl-i dünya beni men'ediyordu. Yalnız bir-iki ahbab ile, haftada bir def'a görüşebiliyordum. Köye gelen misafirler ise; ayda bir-ikisi bazı bir-iki dakika bir mes'ele-i ahirete dâir benimle görüşüyordu. Bu gurbet hâlimde; garib, yalnız, kimsesiz, nafaka için çalışmaya benim gibilere muvâfık olmayan bir köyde, her şeyden, herkesten men'edildim. Hattâ dört sene evvel, harap olmuş bir camiyi tamir ettirdim. Memleketimde imamlık ve vâizlik vesikam elimde olduğundan, o camide dört senedir (Allah kabul etsin) imamlık ettiğim halde, şu mübârek geçen Ramazanda mescide gidemedim. Bâzan namazımı yalnız kıldım. Cemaatle kılınan namazın yirmi beş sevabından ve hayrından mahrum kaldım.

[6] "Ben işimi Allah'a havale ediyorum. Muhakak ki Allah kullarını hakkıyla görür." (Mü'min, 40/44)

ONLARA RAHMET

İşte başıma gelen bu iki hâdiseye karşı, aynen iki sene evvel, o memurun bana karşı muamelesine gösterdiğim sabır ve tahammülü gösterdim. İnşâallah devam da ettireceğim. Şöyle de düşünüyorum ve diyorum ki: Eğer ehl-i dünya tarafından başıma gelen şu eziyet, şu sıkıntı, şu tazyik, ayıplı ve kusurlu nefsim için ise, helâl ediyorum. Benim nefsim belki bununla ıslâh-ı hâl eder; hem ona keffaretü'z-zünûb olur. Dünya misafirhanesinin safâsını çok gördüm; azıcık cefasını görsem, yine şükrederim. Eğer îmâna, Kur'an'a hizmetkârlığım cihetiyle ehl-i dünya beni tazyik ediyorsa, onun müdafaası bana ait değil. Onu, Aziz-i Cebbâr'a havale ediyorum. Eğer asılsız ve riyaya sebeb ve ihlâsı kıracak bir şöhret-i kazibeyi kırmak için teveccüh-ü âmmeyi hakkımda bozmak murad ise, onlara rahmet. Çünki teveccüh-ü âmmeye mazhar olmak ve halkların nazarında şöhret kazanmak, benim gibi adamlara zarardır zannederim. Benim ile temas edenler beni bilirler ki; şahsıma karşı hürmet istemiyorum, belki nefret ediyorum. Hatta kıymetdar mühim bir dostumu, fazla hürmeti için belki elli def'a tekdir etmişim. Eğer beni çürütmek ve efkâr-ı âmmeden düşürtmek, iskat ettirmekten muradları, tercümanlık ettiğim hakaik-i îmâniye ve Kur'aniyeye ait ise; beyhûdedir. Zîra Kur'an yıldızlarına perde çekilmez. Gözünü kapayan, yalnız kendi görmez; başkasına gece yapamaz.[7]

---

[7] R. Nur Külliyatı, 1/375-376

6. NE İLE YAŞIYORSUN?

Üstad Barla'da nasıl yaşadı, ne yiyip ne içerdi? Merak edenlere en güzel cevabı yine Hazreti Üstad veriyor:

Evhamlı birkaç sualin cevabıdır:

Ehl-i dünya bana der: "Ne ile yaşıyorsun? Çalışmadan nasıl geçiniyorsun? Memleketimizde tembelce oturanları ve başkasının sa'yi ile geçinenleri istemiyoruz."

Ben de derim: Ben iktisad ve bereketle yaşıyorum. Rezzâkımdan başka kimsenin minnetini almıyorum ve almamağa da karar vermişim. Evet, günde yüz para, belki kırk para ile yaşayan bir adam, başkasının minnetini almaz. Şu mes'elenin izahını hiç arzu etmiyordum. Belki bir gururu ve bir enaniyeti ihsas eder fikriyle, beyan etmek bana pek nâhoştur. Fakat, mâdem ehl-i dünya evhamlı bir sûrette soruyorlar; ben de derim ki: Küçüklüğümden beri halkların malını kabul etmemek -velev zekat dahi olsa hem maaşı kabul etmemek- yalnız bir-iki sene Dârü'l-Hikmeti'l-İslâmiyede dostlarımın icbariyle kabul etmeye mecbur oldum, hem maişet-i dünyeviye için minnet altına girmemek, bütün ömrümde bir düstur-u hayatımdır. Ehl-i memleketim ve başka yerlerde beni tanıyanlar bunu biliyorlar. Bu beş seneki nefyimde, çok dostlar bana hediyelerini kabul ettirmek için çok çalıştılar, kabul etmedim. "Öyle ise nasıl idare edersin?" denilse derim: Bereket ve ikrâm-ı İlâhî ile yaşıyorum. Nefsim çendan her hakarete, her ihanete müstehak ise de; fakat Kur'an hizmetinin kerâmeti olarak, erzak hususunda ikrâm-ı İlâhî olan berekete

mazhar oluyorum. وَاَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ[8] sırriyle, Cenâb-ı Hakk'ın bana ettiği ihsânâtı yâd edip, bir şükr-ü manevî nev'inde birkaç nümunesini söyleyeceğim. Bir şükr-ü mânevî olmakla beraber, korkuyorum ki, bir riya ve gururu ihsas ederek o mübarek bereket kesilsin. Çünkü müftehirâne gizli bereketi izhar etmek, kesilmesine sebep olur. Fakat ne çare, söylemeye mecbur oldum.

BİR SENE DEVAM ETTİ

İşte Birisi: Şu altı aydır otuzaltı ekmekten ibaret bir kilo buğday bana kâfi geldi. Daha var, bitmemiş. Ne miktar kifâyet (Hâşiye)[9] edecek, bilmiyorum.

ÜÇ EKMEK

İkincisi: Şu mübârek Ramazanda, yalnız iki haneden bana yemek geldi, ikisi de beni hasta etti. Anladım ki, başkasının yemeğini yemekten memnû'um. Mütebâkisi, bütün Ramazanda benim idareme bakan mübarek bir hanenin ve sâdık bir arkadaşım olan, o hane sahibi Ahdullah Çavuş'un ihbarı ve şehadetiyle; üç ekmek, bir kıyye pirinç bana kâfi gelmiştir. Hattâ o pirinç, onbeş gün Ramazandan sonra bitmiştir.

O EKMEK

Üçüncüsü: Dağda, üç ay bana ve misafirlerime bir kıyye tereyağı, -her gün ekmekle beraber yemek şartıyla- kâfi geldi. Hatta Süleyman isminde mübarek bir misafirim vardı. Benim ekmeğim de ve onun ekmeği de bitiyordu. Çarşamba günü idi; dedim ona: "Git ekmek getir. İki saat, her tarafımızda kimse yok ki, oradan ekmek alınsın." "Cum'a gecesi senin yanında

8 "Rabbinin nimetini yâd et." (Duhâ, 93/11)
9 (Haşiye): Bir sene devam etti.

bu dağda beraber duâ etmek arzu ediyorum.” dedi. Ben dedim “Tevekkelnâ alâllah, kal.” Sonra hiç münasebeti olmadığı halde ve bir bahane yokken, ikimiz yürüye yürüye bir dağın tepesine çıktık. İbrikte bir parça su vardı. Bir parça şeker ile çayımız vardı. Dedim: “Kardeşim, bir parça çay yap.” O ona başladı, ben de derin bir dereye bakan bir katran ağacı altında oturdum. Müteessifâne şöyle düşündüm ki: Küflenmiş bir parça ekmeğimiz var; bu akşam ancak ikimize yeter. İki gün nasıl yapacağız ve bu sâfi-kalb adama ne diyeceğim?.. diye düşünmede iken, birdenbire başım çevrilir gibi başımı çevirdim; gördüm ki: Koca bir ekmek, katran ağacının üstünde, dallar içinde bize bakıyor. Dedim: “Süleyman müjde! Cenâb-ı Hak bize rızık verdi.” O ekmeği aldık: Bakıyoruz ki, kuşlar ve hayvanat-ı vahşiye hiçbiri ilişmemiş... Yirmi-otuz gündür hiçbir insan o tepeye çıkmamıştı. O ekmek, ikimize iki gün kâfi geldi. Biz yerken, bitmek üzere iken, dört sene sadık bir sıddîkım olan müstakim Süleyman, ekmekle aşağıdan çıkageldi.

HEM NE VAKİT…

Dördüncüsü: Şu üstümdeki sakoyu, yedi sene evvel, eski olarak almıştım. Beş senedir elbise, çamaşır, pabuç, çorap için dört buçuk lira ile idare ettim. Bereket, iktisad ve rahmet-i İlâhiye bana kâfi geldi.

İşte şu nümuneler gibi çok şeyler var ve bereket-i İlahiyenin çok cihetleri var. Bu köy halkı çoğunu bilirler. Fakat sakın bunları fahr için zikrediyorum zannetmeyiniz, belki mecbur oldum. Hem benim için iyiliğe bir medar olduğunu düşünmeyiniz. Bu bereketler, ya yanıma gelen hâlis dostlarıma ihsandır; veya hizmet-i Kur’aniyeye bir ikramdır; veya iktisadın bereketli bir menfaatidir; ve yahut: “Yâ Rahim, Yâ Rahim” ile zikreden ve yanımda bulunan dört kedinin rızıklarıdır ki, bereket suretinde gelir, ben de ondan

istifade ederim. Evet hazin mırmırlarını dikkatle dinlesen, "Yâ Rahim, Yâ Rahim" çektiklerini anlarsın. Kedi bahsi geldi, tavuğu hatıra getirdi. Bir tavuğum var. Şu kışda, yumurta makinesi gibi pek az fâsıla ile her gün rahmet hazinesinden bana bir yumurta getiriyordu. Hem bir gün iki yumurta getirdi, ben de hayrette kaldım. Dostlarımdan sordum: "Böyle olur mu?" dedim. Dediler: "Belki bir ihsan-ı İlâhidir." Hem şu tavuğun yazın çıkardığı küçük bir yavrusu vardı. Ramazan-ı şerifin başında yumurtaya başladı, ta kırk gün devam etti. Hem küçük, hem kışta, hem Ramazanda bu mübarek âli bir ikram-ı Rabbanî olduğuna, ne benim ve ne de bana hizmet edenlerin şüphemiz kalmadı. Hem ne vakit annesi kesti; hemen o başladı. Beni yumurtasız bırakmadı.

SENİ SERBEST BIRAKSAK

Ehl-i dünya diyorlar ki: "Sana nasıl emniyet edeceğiz ki, sen dünyamıza karışmayacaksın? Seni serbest bıraksak, belki dünyamıza karışırsın. Hem nasıl bileceğiz ki, sen kurnazlık yapmıyorsun. Kendini târik-ı dünya gösterip halkın malını zâhiren almaz, gizli alır bir kurnazlık olmadığını nasıl bileceğiz?"

el-Cevap: Yirmi sene evvelki Dîvan-ı Harb-i Örfî'de ve Hürriyetten daha evvel zamanda çoklara mâlûm hâl ve vaziyetim ve "İki Mekteb-i Musibetin Şehâdetnâmesi" namında o zaman Divan-ı Harbteki müdafaatım kat'î gösterir ki, değil kurnazlık belki ednâ bir hileye tenezzül etmez bir tarzda hayat geçirmişim. Eğer hile olsaydı, bu beş sene zarfında sizlere temellükkarâne bir müracaat edilecekti. Hileli adam kendini sevdirir, kendini çekmez; iğfal ve aldatmaya daima çalışır. Halbuki bana karşı en mühim hücumlara ve tenkitlere mukabil tezellüle tenezzül etmedim.

"Tevekkeltü Alâllah" deyip, ehl-i dünyaya arkamı çevir-

dim. Hem de âhireti bilen ve dünyanın hakikatını keşfeden, aklı varsa pişman olmaz, yeniden dünyaya dönüp uğraşmaz. Elli seneden sonra, alâkasız, tek başiyle bir adam; hayat-ı ebediyesini dünyanın bir-iki sene gevezeliğine, şarlatanlığına feda etmez... Feda etse, kurnaz olmaz, belki ebleh bir dîvâne olur. Ebleh bir dîvânenin elinden ne gelir ki, onun ile uğraşılsın. Amma zâhiren târik-i dünya, bâtınen tâlib-i dünya şüphesi ise وَمَٓا أُبَرِّئُ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلاَّ مَارَحِمَ رَبِّي[10] sırrınca, ben nefsimi tebrie etmiyorum… Nefsim her fenalığı ister, fakat şu fâni dünyada, şu muvakkat misafirhânede, ihtiyarlık zamanında, kısa bir ömürde, az bir lezzet için ebedî daimî hayatını ve saâdet-i ebediyesini berbad etmek, ehl-i aklın kârı değil. Ehl-i aklın ve zîşuurun kârı olmadığından, nefs-i emmârem ister istemez akla tâbi olmuştur.

DÜNYANIZI SEVSEYDİM

Ehl-i dünya diyorlar ki: "Sen bizi sever misin? Beğeniyor musun? Eğer seversen, neden bize küsüp karışmıyorsun? Eğer beğenmiyorsan bize muârızsın; biz muârızlarımızı ezeriz."

el-Cevap: Ben değil sizi, belki dünyanızı sevseydim, dünyadan çekilmezdim. Ne sizi ve ne de dünyanızı beğenmiyorum. Fakat karışmıyorum. Çünkü ben başka maksaddayım; başka noktalar benim kalbimi doldurmuş, başka şeyleri düşünmeye kalbimde yer bırakmamış. Sizin vazifeniz ele bakmaktır, kalbe bakmak değil. Çünkü idarenizi, âsayişinizi istiyorsunuz. El karışmadığı vakit, ne hakkınız var ki, hiç lâyık olmadığınız halde "Kalb de bizi sevsin." demeye... Kalbe karışsanız: Evet, ben nasıl bu kış içinde baharı temenni ediyorum ve arzu ediyorum, fakat irade edemiyorum, getirmeye teşebbüs ede-

---

10 "Ben nefsimi temize çıkarmam. Çünkü nefis daima kötülüğe sevk eder." (Yusuf, 12/53)

miyorum. Öyle de: Hâl-i âlemin salâhını temenni ediyorum, duâ ediyorum ve ehl-i dünyanın ıslâhını arzu ediyorum; fakat irade edemiyorum; çünkü elimden gelmiyor. Bilfiil teşebbüs edemiyorum; çünkü ne vazifemdir, ne de iktidarım var.

BENİ DİNLEYENLERİN ORTASINDA

Ehl-i dünya diyorlar ki: "O kadar belâlar gördük ki, kimseye emniyetimiz kalmadı. Sana nasıl emin olabiliriz ki; fırsat senin eline geçse, arzu ettiğin gibi karışmazsın?"

el-Cevap: Evvelki noktalar size emniyet vermekle beraber, memleketimde, talebe ve akrabam içinde, beni dinleyenlerin ortasında, heyecanlı hadiseler içinde dünyanıza karışmadığım halde; diyar-ı gurbette ve yalnız, tek başıyla, garip, zaif, âciz, bütün kuvvetiyle âhirete müteveccih, ihtilâttan, muhabereden kesilmiş, îmân ve âhiret münasebetiyle uzaktan uzağa yalnız bâzı ehl-i âhireti dost bulan ve başka herkese yabanî ve herkes de ona yabanî nazarıyle bakan bir insan; semeresiz tehlikeli dünyanıza karışsa, muzaaf bir dîvâne olmak gerektir...

DÜNYAYI BANA ZİNDAN ETTİNİZ...

Ehl-i dünya bana diyorlar ki: "Bizim usûl-ü medeniyetimizi, tarz-ı hayatımızı ve sûret-i telebbüsümüzü ne için sen kendine tatbik etmiyorsun? Demek bize muârızsın!"

Ben de derim: Hey Efendiler! Ne hak ile bana usûl-ü medeniyetinizi teklif ediyorsunuz? Halbuki siz, beni hukuk-u medeniyetten ıskat etmiş gibi, haksız olarak beş sene bir köyde muhabereden ve ihtilâttan memnu' bir tarzda ikamet ettirdiniz. Her menfîyi şehirlerde dost ve akrabasıyla beraber bıraktınız ve sonra vesika verdiğiniz halde, sebebsiz beni tecrid edip -bir-iki tane müstesna- hiçbir hemşehrim ile

görüştürmediniz. Demek beni efrâd-ı milletten ve raiyetten saymıyorsunuz. Nasıl kanun-u medeniyetinizin bana tatbikini teklif ediyorsunuz? Dünyayı bana zindan ettiniz. Zindanda olan bir adama böyle şeyler teklif edilmez. Siz bana dünya kapısını kapadınız; ben de ahiret kapısını çaldım; rahmet-i İlâhiye açtı. Âhiret kapısında bulunan bir adama, dünyanın karmakarışık usûl ve âdâtı ona nasıl teklif edilir? Ne vakit beni serbest bırakıp memleketime iâde edip hukukumu verdiniz, o vakit usûlünüzün tatbikini isteyebilirsiniz.

HALİS BİR NİYET İLE

Ehl-i dünya diyorlar ki: “Bize ahkâm-ı dîniyeyi ve hakaik-i İslâmiyeyi tâlim edecek resmî bir dairemiz var. Sen ne salâhiyetle neşriyat-ı dîniye yapıyorsun? Sen mâdem nefye mahkûmsun, bu işlere karışmaya hakkın yok.”

el-Cevap: Hak ve hakikat inhisar altına alınmaz! İmân ve Kur’an nasıl inhisar altına alınabilir? Siz dünyanızın usûlünü**,** kanununu inhisar altına alabilirsiniz. Fakat hakaik-i îmâniye ve esâsât-ı Kur’aniye, resmî bir şekilde ve ücret mukabilinde dünya muamelâtı sûretine sokulmaz; belki bir mevhibe-i İlâhiye olan o esrar, hâlis bir niyet ile ve dünyadan ve huzûzât-i nefsaniyeden tecerrüd etmek vesilesiyle o feyizler gelebilir. Hem de sizin o resmî daireniz dahi memlekette iken beni vâiz kabul etti, tâyin etti. Ben o vâizliği kabul ettim, fakat maaşını terkettim. Elimde vesikam var. Vâizlik, imamlık vesikasıyla her yerde amel edebilirim; çünkü benim nefyim haksız olmuştur. Hem menfîler madem iâde edildi, eski vesikalarımın hükmü bâkîdir.

HERKESİ DAVET ETMİYORUM

Saniyen: Yazdığım hakaik-ı îmâniyeyi doğrudan doğruya nefsime hitab etmişim. Herkesi dâvet etmiyorum. Belki ruh-

ları muhtaç ve kalbleri yaralı olanlar, o edviye-i Kur'aniyeyi arayıp buluyorlar. Yalnız medâr-ı maîşetim için, yeni huruf çıkmadan evvel, haşre dâir bir risalemi tab'ettirdim. Bunu da, bana karşı insafsız eski vâli, o risaleyi tedkik edip, tenkid edecek bir cihet bulamadığı için ilişemedi.

BENDEN SİZE ZARAR GELMEZ

Benim bâzı dostlarım, ehl-i dünya bana şüpheli baktıkları için, ehl-i dünyaya hoş görünmek için, benden zâhiren teberri ediyorlar; belki tenkid ediyorlar. Halbuki kurnaz ehl-i dünya, bunların teberrisini ve bana karşı içtinablarını, o ehl-i dünyaya sadâkate değil, belki bir nevi riyaya, vicdansızlığa hamledip, o dostlarıma karşı fena nazarla bakıyorlar.

Ben de derim: Ey âhiret dostlarım! Benim Kur'an'a hizmetkârlığımdan teberri edip kaçmayınız. Çünkü, inşâallah benden size zarar gelmez. Eğer faraza musîbet gelse veya bana zulmedilse, siz benden teberri ile kurtulamazsınız. O hâl ile musibete ve tokada daha ziyade istihkak kesbedersiniz. Hem ne var ki, evhama düşüyorsunuz?

DÜNYA İLE HİÇ ALÂKADAR DEĞİLİM

Şu nefiy zamanımda görüyorum ki: Hodfuruş ve siyaset bataklığına düşmüş bâzı insanlar, bana; tarafgirâne, rakîbâne bir nazarla bakıyorlar. Güya ben de onlar gibi dünya cereyanlarıyle alâkadarım.

Hey efendiler! Ben îmânın cereyanındayım. Karşımda îmânsızlık cereyanı var. Başka cereyanlarla alâkam yok. O adamlardan ücret mukabilinde iş görenler, belki kendini bir derece mâzur görüyor. Fakat ücretsiz, hamiyet namına bana karşı tarafgirâne, rakîbâne vaziyet almak ve ilişmek ve eziyet etmek; gayet fena bir hatadır. Çünkü sâbıkan isbat edildiği

gibi, siyaset-i dünya ile hiç alâkadar değilim. Yalnız, bütün vaktimi ve hayatımı hakaik-ı îmâniye ve Kur'aniyeye hasr ve vakfetmişim. Mâdem böyledir, bana eziyet verip rakîbâne ilişen adam düşünsün ki, o muamelesi zındıka ve îmânsızlık nâmına îmana ilişmek hükmüne geçer.

DÜNYA MADEM FÂNİDİR

Dünya mâdem fânidir. Hem mâdem ömür kısadır. Hem madem gayet lüzumlu vazifeler çoktur. Hem mâdem hayat-ı ebediye burada kazanılacaktır. Hem mâdem şu misafirhane-i dünyanın gayet Hakîm ve Kerîm bir Müdebbiri var. Hem mâdem ne iyilik ve ne fenalık, cezasız kalmayacaktır. Hem mâdem لاَ يُكَلِّفُ اللهُ نَفْسًا اِلاَّ وُسْعَهَا[11] sırrınca teklif-i mâlâyutak yoktur. Hem mâdem zararsız yol, zararlı yola müreccahtır. Hem mâdem dünyevî dostlar ve rütbeler, kabir kapısına kadardır.

"MERAKA DEĞMEZ" DİYORUM

Elbette en bahtiyar odur ki, dünya için âhireti unutmasın; âhiretini dünyaya fedâ etmesin; hayat-ı ebediyesini hayat-ı dünyeviye için bozmasın; mâlâyâni şeylerle ömrünü telef etmesin; kendini misafir telâkki edip misafirhane sahibinin emirlerine göre hareket etsin; selâmetle kabir kapısını açıp saadet-i ebediyeye girsin...

Bu mâdemler içindir ki, şahsıma karşı olan zulümlere sıkıntılara aldırmıyorum ve ehemmiyet vermiyorum. "Meraka değmez" diyorum ve dünyaya karışmıyorum.[12]

---

11 "Allah kimseye gücünden fazlasını yüklemez." (Bakara, 2/286)
12 R. Nur Külliyatı, 1/376-379

ELLİ MİLYON KUVVETİNDEYİM

Ehl-i dünya sebepsiz, benim gibi âciz, garib bir adamdan tevehhüm edip binler adam kuvvetinde tahayyül ederek, beni çok kayıdlar altına almışlar. Barla'nın bir mahallesi olan Bedre'de ve Barla'nın bir dağında, bir-iki gece kalmaklığıma müsaade etmemişler. İşittim ki, diyorlar: "Said elli bin nefer kuvvetindedir, onun için serbest bırakmıyoruz."

Ben de derim ki: Ey bedbaht ehl-i dünya! Bütün kuvvetinizle dünyaya çalıştığınız halde, neden dünyanın işini dahi bilmiyorsunuz? Divâne gibi hükmediyorsunuz? Eğer korkunuz şahsımdan ise, ellibin nefer değil, belki bir nefer elli def'a benden ziyade işler görebilir. Yâni, odamın kapısında durup bana "çıkmayacaksın" diyebilir.

Eğer korkunuz mesleğimden ve Kur'an'a ait dellâllığımdan ve kuvve-i mâneviye-i îmâniyeden ise; elli bin nefer değil, yanlışsınız! Meslek itibariyle elli milyon kuvvetindeyim; haberiniz olsun! Çünki, Kur'an-ı Hakîm'in kuvvetiyle sizin dinsizleriniz dahil olduğu halde, bütün Avrupa'ya meydan okuyorum. Bütün neşrettiğim envâr-ı imâniye ile, onların fünun-u müsbete ve tabiat dedikleri muhkem kal'alarını zîr û zeber etmişim. Onların en büyük dinsiz feylesoflarını, hayvandan aşağı düşürmüşüm. Dinsizleriniz dahi içinde bulunan bütün Avrupa toplansa, Allah'ın tevfikiyle beni o mesleğimin bir mes'elesinden geri çeviremezler; inşâallah mağlub edemezler!..

ÂDETA KORKUYORLAR

Mâdem böyledir, ben sizin dünyanıza karışmıyorum, siz de benim âhiretime karışmayınız! Karışsanız da beyhûdedir:

Takdir-i Hudâ, kuvve-i bâzû ile dönmez
Bir şem'a ki Mevlâ yaka, üflemekle sönmez!

Benim hakkımda, müstesna bir surette, pek ziyade ehl-i dünya tevehhüm edip, âdeta korkuyorlar. Bende bulunmayan ve bulunsa dahi siyâsî bir kusur teşkil etmeyen ve ittihama medâr olmayan şeyhlik, büyüklük, hânedan, aşîret sahibi, nüfuzlu, etbâı çok, hemşehrileriyle görüşmek, dünya ahvaliyle alâkadar olmak, hattâ siyasete girmek, hattâ muhalif olmak gibi bende bulunmayan emirleri tahayyül ederek evhâma düşmüşler. Hattâ hapiste ve hariçteki, yani kendilerince kabil-i afv olmayanların dahi aflarını müzakere ettikleri sırada, beni âdeta her şeyden men'ettiler. Fenâ ve fâni bir adamın, güzel ve bâki şöyle bir sözü var:

Zulmün topu var, güllesi var, kal'ası varsa,
Hakkında bükülmez kolu, dönmez yüzü vardır.

Ben de derim:

Ehl-i dünyanın hükmü var, şevketi var, kuvveti varsa;
Kur'an'ın feyziyle hadiminde de
Şaşırmaz ilmi, susmaz sözü vardır,
Yanılmaz kalbi, sönmez nûru vardır.

MÜRACAAT ETMİYORUM

Çok dostlarla beraber bana nezaret eden bir kumandan, mükerreren suâl ettiler: "Neden vesika için müracaat etmiyorsun? İstida vermiyorsun?"

el-Cevap: Beş altı sebep için müracaat etmiyorum ve edemiyorum:

Birincisi: Ben ehl-i dünyanın dünyasına karışmadım ki onların mahkûmu olayım; onlara müracaat edeyim. Ben kader-i İlâhinin mahkûmuyum ve O'na karşı kusurum var, O'na müracaat ediyorum.

HER YER BİRDİR

İkincisi: Bu dünya çabuk tebeddül eder bir misafirhane olduğunu yakînen îmân edip bildim. Onun için, hakikî vatan değil, her yer birdir. Mâdem vatanımda bâkî kalmayacağım; beyhude ona karşı çabalamak, oraya gitmek bir şeye yaramıyor. Mâdem her yer misafirhanedir; eğer misafirhane sahibinin rahmeti yâr ise, herkes yârdır, her yer yarar. Eğer yâr değilse, her yer kalbe dardır ve herkes düşmandır.

BU ALTI SENEDİR

Üçüncüsü: Müracaat, kanun dairesinde olur. Halbuki bu altı senedir bana karşı muamele keyfî ve fevka'l-kanundur. Menfîler Kanunuyla bana muamele edilmedi. Hukuk-u medeniyetten ve belki hukuk-u dünyeviyeden ıskat edilmiş bir tarzda bana baktılar. Bu fevka'l-kanun muamele edenlere kanun nâmına müracaat mânâsız olur.

BARLA'NIN BİR MAHALLESİ

Dördüncüsü: Bu sene buranın müdürü benim nâmıma, Barla'nın bir mahallesi hükmünde olan Bedre Karyesi'nde, tebdil-i hava için birkaç gün kalmağa dâir müracaat etti; müsaade etmediler. Böyle ehemmiyetsiz bir ihtiyacıma cevab-ı red verenlere nasıl müracaat edilir? Müracaat edilse, zillet içinde fâidesiz bir tezellül olur.

Beşincisi: Haksızlığı hak iddia edenlere karşı hak dâva etmek ve onlara müracaat etmek, bir haksızlıktır; hakka karşı bir hürmetsizliktir. Ben bu haksızlığı ve hakka karşı hürmetsizliği irtikâb etmek istemem vessellâm.

KADER DER

Altıncı Sebep: Bana karşı ehl-i dünyanın verdikleri sıkıntı, siyaset için değil; çünki onlar da bilirler ki, siyase-

te karışmıyorum, siyasetten kaçıyorum. Belki bilerek veya bilmeyerek zındıka hesabına, benim dîne merbutiyetimden beni tâzib ediyorlar. Öyle ise, onlara müracaat etmek, dinden pişmanlık göstermek ve meslek-i zındıkayı okşamak demektir. Hem ben onlara müracaat ve dehâlet ettikçe; âdil olan kader-i İlâhi, beni onların zâlim eliyle tâzib edecektir. Çünki onlar diyanete merbutiyetimden beni sıkıyorlar. Kader ise, benim diyanette ve ihlâsta noksaniyetim var; ara sıra ehl-i dünyaya riyâkârlıklarımdan beni sıkıyor. Öyle ise, şimdilik şu sıkıntıdan kurtuluşum yok. Eğer ehl-i dünyaya müracaat etsem kader der: “Ey riyâkâr! Bu müracaatın cezasını çek!” Eğer müracaat etmezsem, ehl-i dünya der: “Bizi tanımıyorsun, sıkıntıda kal!”

ESKİ SAİD OLSAYDI

Yedinci sebep: Mâlûmdur ki, bir me’murun vazifesi, hey’et-i içtimaiyeye muzır eşhâsa meydan vermemek ve nâfi’lere yardım etmektir. Halbuki beni nezaret altına alan me’mur, kabir kapısına gelen, misafir bir ihtiyar adama لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ daki îmânın lâtif bir zevkini îzah ettiğim vakit, bir cürm-ü meşhud hâlinde beni yakalamak gibi çok zaman yanıma gelmediği halde, o vakit güya bir kabahat işliyorum gibi yanıma geldi. İhlâs ile dinliyen o bîçâreyi mahrum bıraktı; beni de hiddete getirdi. Halbuki burada bâzı adamlar vardı; o onlara ehemiyet vermiyordu, sonra edebsizliklerde ve köydeki hayat-ı içtimaiyeye zehir verecek surette bulundukları vakit, onlara iltifat etmeye ve takdir etmeye başladı. Hem mâlûmdur ki: Zindanda yüz cinayeti bulunan bir adam, nezarete memur zabit olsun, nefer olsun her zaman onlarla görüşebilir. Halbuki bir senedir hem âmir, hem nezârete memur hükûmet-i millîyece iki mühim zat kaç defa odamın yanından geçtikleri halde kat’a ve asla ne benim ile görüştüler

ve ne de halimi sordular. Ben evvel zannettim ki, adâvetlerinden yanaşmıyorlar. Sonra tahakkuk etti ki, evhamlarından.. güya ben onları yutacağım gibi kaçıyorlar. İşte şu adamlar gibi eczâsı ve me'murları bulunan bir hükümeti, hükümet diyerek merci tanıyıp müracaat etmek, kâr-ı akıl değil beyhûde bir zillettir. Eski Said olsaydı Antere gibi diyecekti. مَاءُ الْحَيَاةِ بِذِلَّةٍ كَجَهَنَّمَ وَجَهَنَّمُ بِالْعِزِّ فَخْرُ مَنْزِلِي[13]

Eski Said Yok; Yeni Said ise, ehl-i dünya ile konuşmayı mânâsız görüyor. Dünyaları başlarını yesin! Ne yaparlarsa yapsınlar! Mahkeme-i kübrâ'da onlarla muhâkeme olacağız der, sükût eder.

BANA ÜÇ AYDA ÇEKTİRDİLER

Adem-i müracâatımın sebeplerinden;

Sekizincisi: "Gayr-ı meşrû" bir muhabbetin neticesi, merhametsiz bir adâvet olduğu kaidesince, âdil olan kader-i İlâhî, layık olmadıkları halde meyl ettiğim şu ehl-i dünyanın zâlim eliyle beni tâzib ediyor. Ben de bu azâba müstehakım deyip sükût ediyordum. Çünki: Harb-i Umumîde Gönüllü Alay Kumandanı olarak iki sene çalıştım, çarpıştım. Ordu kumandanı ve Enver Paşa takdiratı altında kıymetdar talebelerimi dostlarımı feda ettim. Yaralanıp esir düştüm. Esaretten geldikten sonra "Hutuvat-ı Sitte" gibi eserlerimle kendimi tehlikeye atıp, İngilizlerin İstanbul'a tasallutu altında, İngilizlerin başlarına vurdum. Şu beni işkenceli ve sebepsiz esaret altına alanlara yardım ettim. İşte onlar da bana, o yardım cezasını böyle veriyorlar. Üç sene Rusya'da esaretimde çektiğim zahmet ve sıkıntıyı, burada dostlarım bana üç ayda çektirdiler. Halbuki, Ruslar, beni Kürd gönüllü

---

13 Zilletle geçen hayat cehennemde geçmiş gibidir. İzzetle cehennem ise, iftihar edilecek bir menzilim olur.

kumandanı suretinde, kazakları ve esirleri kesen gaddar adam nazarıyla bana baktıkları halde, beni dersten men' etmediler. Arkadaşım olan doksan esir zâbitlerin kısm-ı ekserisine ders veriyordum. Bir defa Rus Kumandanı geldi, dinledi. Türkçe bilmediği için siyasî ders zannetti; bir defa beni men' etti; sonra yine izin verdi. Hem aynı kışlada bir odayı câmi yaptık. Ben imamlık yapıyordum, hiç müdahale etmediler; ihtilâttan men' etmediler; beni muhabereden kesmediler; halbuki bu dostlarım, güya vatandaşlarım ve dindaşlarım ve onların menfaat-i îmâniyelerine uğraştığım adamlar, hiçbir sebep yokken, siyasetten ve dünyadan alâkamı kestiğimi bilirlerken... üç sene değil, belki beni altı sene sıkıntılı bir esaret altına aldılar; ihtilattan men' ettiler; muhabereye sed çektiler. Hatta vesikam olduğu halde, kendim tamir ettiğim ve dört sene imamlık ettiğim mescidimden beni men' ettiler. Şimdi dahi cemaat sevabından beni mahrum etmek için, -dâimi cemaatim ve ahiret kardeşlerim- mahsus üç adama dahi imamlık etmemi kabûl etmiyorlar.

SEN NE DERSEN DE…

Hem istemediğim halde, birisi bana iyi dese, bana nezaret eden me'mur kıskanarak kızıyor, nüfûzunu kırayım, diye vicdansızcasına tedbirler yapıyor; âmirlerinden iltifat görmek için beni tâciz ediyor.

İşte böyle vaziyette bir adam, Cenab-ı Hak'tan başka kime müracaat eder? Hâkim kendi müddeî olsa, elbette ona şekvâ edilmez. Gel sen söyle, bu hâle ne diyeceğiz? Sen ne dersen de. Ben derim ki: Bu dostlarım içinde çok münâfıklar var. Münâfık kâfirden eşeddir. Onun için, kafir Rus'un bana çektirmediğini çektiriyorlar...

Hey bedbahtlar! Ben size ne yaptım ve ne yapıyorum? İmanınızın kurtulmasına ve saâdet-i ebediyenize hizmet edi-

yorum! Demek hizmetim hâlis, lillâh için olmamış ki aksü'l-amel oluyor. Siz ona mukabil, her fırsatta beni incitiyorsunuz. Elbette Mahkeme-i Kübrada sizinle görüşeceğiz.

حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ نِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ[14] derim.[15]

NEDEN SANA İLİŞİYORLAR…

Suâl ediyorsunuz ki: "Câmi-i Şerîfinize, cuma gecesinde sebebsiz olarak, mübarek bir misâfirin gelmesiyle tecavüz edilmiş. Bu hâdisenin mâhiyeti nedir? Neden sana ilişiyorlar?"

Elcevap: "Dört Nokta"yı bilmecburiye Eski Said lisaniyle beyan edeceğim. Belki ihvanlarıma medâr-i intibah olur, siz de cevabınızı alırsınız.

Birinci Nokta: O hâdisenin mâhiyeti; hilâf-ı kanun ve sırf keyfî ve zındıka hesabına, cuma gecesinde kalbimize telaş vermek, ya cemaate fütur getirmek, ya beni misafirlerle görüştürmemek için bir desise-i şeytaniyye ve münâfikâne bir taarruzdur. Garâîbdendir ki, o geceden evvel olan perşembe günü tenezzüh için bir tarafa gitmiştim. Avdetimde güya iki yılan birbirine eklenmiş gibi uzunca siyah bir yılan sol tarafımdan geldi, benim ile arkadaşımın ortasından geçti. Arkadaşıma, o yılandan dehşet alıp korktun mu, diye sordum:

"Gördün mü?"

O dedi: "Neyi?"

Dedim: "Bu dehşetli yılanı!"

O dedi: "Yok, görmedim ve göremiyorum."

"Fesübhânallah!" dedim. "Bu kadar büyük bir yılan ikimizin ortasından geçtiği halde nasıl görmedin?"

---

14 "Allah bize yeter o ne güzel vekildir." (Âl-i İmrân, 3/173)
"O ne güzel dost ve ne güzel yardımcıdır." (Enfal, 8/40; Hac, 22/78)

15 R. Nur Külliyatı, 1/379-381

"DİKKAT ET" DEMİŞTİM

O vakit hatırıma bir şey gelmedi. Fakat sonra kalbime geldi ki:

"Bu sana işârettir; dikkat et!" Düşündüm ki gecelerde gördüğüm yılanlar nev'indendir. Yâni, gecelerde gördüğüm yılanlar ise, hıyânet niyetiyle her ne vakit bir me'mur yanıma gelse, onu yılan sûretinde görüyordum. Hatta bir defa müdüre söylemiştim: "Fena niyetle geldiğin vakit seni yılan sûretinde görüyorum; dikkat et!" demiştim. Zâten selefini çok vakit öyle görüyordum. Demek şu zâhiren gördüğüm yılan ise, işârettir ki, hıyânetleri bu defa yalnız niyette kalmayacak, belki bilfiil bir tecavüz sûretini alacak. Bu defaki tecavüz 'çendan' zâhiren küçük imiş ve küçültülmek isteniliyor; fakat vicdansız bir muallimin teşvikiyle, iştirâkıyla o me'murun verdiği emir; cami içinde namazın tesbihatında iken misafirleri getiriniz!" diye jandarmalara emretmiş. Maksat da beni kızdırmak, Eski Said damarıyla bu fevka'l-kanun, sırf keyfî muameleye karşı koymak ile mukabele etmekti. Halbuki o bedbaht bilmedi ki: Said'in lisanında, Kur'an'ın tezgâhından gelen bir elmas kılınç varken, elindeki kırık odun parçasıyla müdafaa etmez; belki o kılıncı böyle istimal edecektir. Fakat jandarmaların akılları başlarında olduğu için; hiçbir devlet, hiçbir hükûmet namazda, cami'de, vazife-i dîniye bitmeden ilişmediği için, namaz ve tesbihatın hitamına kadar beklediler. Me'mur bundan kızmış; "Jandarmalar beni dinlemiyorlar." diye kır bekçisini arkasından göndermiş. Fakat Cenab-ı Hakk, beni böyle yılanlarla uğraşmaya mecbur etmiyor. İhvanlarıma da tavsiyem budur ki: Zaruret-i kat'iye olmadan, bunlarla uğraşmayınız. "Cevabü'l-ahmaki es-sükût" nev'inden, tenezzül edip onlarla konuşmayınız! Fakat buna dikkat ediniz ki: Canavar bir hayvana karşı kendini zaif göstermek, onu hücuma teşci' ettiği gibi; canavar vicdanı taşıyanlara karşı dahi dalkavukluk

etmekle zaif göstermek, onları tecavüze sevkeder. Öyle ise dostlar müteyakkız davranmalı, tâ dostların lâkaydlarından ve gafletlerinden, zındıka taraftarları istifade etmesinler.

BAZILARI YILANLIK EDİYOR, BAZILARI…

İkinci Nokta: وَلاَ تَرْكَنُوٓا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ[16] âyet-i kerimesi fermaniyle: Zulme değil yalnız âlet olanı ve tarafdar olanı, belki ednâ bir meyil edenleri dahi, dehşetle ve şiddetle tehdit ediyor. Çünkü: Rızâ-yı küfür, küfür olduğu gibi; zulme rızâ da zulümdür.

İşte bir ehl-i kemâl, kâmilâne, şu âyetin çok cevâhirinden bir cevherini şöyle tâbir etmiştir:

Muîn-i zâlimin dünyada erbâb-ı denâettir;
Köpektir zevk alan, seyyâd-ı bî-insâfa hizmetten.

Evet; bazıları yılanlık ediyor, bazıları köpeklik ediyor. Böyle mübarek bir gecede, mübarek bir misafirin, mübarek bir duâda iken, hafiyelik edip, güya cinayet yapıyormuşuz gibi ihbar eden ve taarruz eden, elbette bu şiirin meâlindeki tokada müstehaktır.

DÜŞMÜŞ BİR VİCDAN

Üçüncü Nokta:

Suâl: "Mâdem Kur'an-ı Hakîm'in feyziyle ve nuriyle en mütemerrid ve muteannid dinsizleri ıslâh ve irşad etmeye, Kur'an'ın himmetine güveniyorsun. Hem bilfiil de yapıyorsun. Neden senin yakınında bulunan bu mütecavizleri çağırıp irşad etmiyorsun?.."

---

16 "Zulmedenlere en küçük bir meyil bile göstermeyin. Yoksa cehennem ateşi size de dokunur. (Hud, 11/113)

el-Cevap: Usûl-ü şerîatın kaide-i mühimmesindendir: اَلرَّاضِى بِالضَّرَرِ لاَ يُنْظَرُ لَهُ Yani: "Bilerek zarara râzı olana şefkat edip lehinde bakılmaz." İşte ben çendan Kur'an-ı Hakîm'in kuvvetine istinaden dâvâ ediyorum ki "Çok alçak olmamak ve yılan gibi dalâlet zehirini serpmekle telezzüz etmemek şartıyla, en mütemerrid bir dinsizi, birkaç saat zarfında ikna etmezsem de, ilzam etmeye hazırım." Fakat, nihayet derecede alçaklığa düşmüş bir vicdan ki, bilerek dinini dünyaya satar ve bilerek hakikat elmaslarını pis, muzır şişe parçalarına mübadele eder derecede münafıklığa girmiş insan suretindeki yılanlara hakaik söylemek, hakaika karşı bir hürmetsizliktir. كَتَعْلِيقِ الدُّرَرِ فِى اَعْنَاقِ الْبَقَرِ[17] darb-ı meseli gibi oluyor. Çünki, bu işleri yapanlar kaç defa hakikati Risale-i Nur'dan işittiler. Ve bilerek, hakikatleri zındıka dalâletlerine karşı çürütmek istiyorlar. Böyleler, yılan gibi zehirden lezzet alıyorlar.

ONLAR BENİ BİR KÖYDE MAHPUS ZANNEDER

Dördüncü Nokta: Bana karşı bu yedi senedeki muameleler, sırf keyfî ve fevka'l-kanundur. Çünki: Menfîlerin ve esîrlerin, zindandakilerin kânunları meydandadır. Onlar kânunen akrabasıyle görüşürler, ihtilâttan men'olunmazlar. Her millet ve devlette ibadet ve taat, tecavüzden masundur. Benim emsallerim, şehirlerde akrabalariyle ve ahbablariyle beraber kaldılar. Ne ihtilâttan, ne muhabereden ve ne de gezmekten men' olunmadılar. Ben, men' olundum. Ve hattâ câmiime ve ibâdetime tecavüz edildi. Şâfiîlerce, tesbihat içinde Kelime-i Tevhidin tekrarı sünnet iken, bana terkettirilmeye çalışıldı. Hattâ Burdur'da eski muhacirlerden Şebab isminde ümmî bir zat, kayınvalidesiyle beraber tebdil-i hava için buraya gelmiş. Hemşehrilik itibariyle benim yanıma

---

17 Öküzün boynuna inci takmak gibi.

geldi. Üç müsellâh jandarma ile câmiden istenildi. O me'mur, hilâf-ı kanun yaptığı hatayı setretmeye çalışıp: "Affedersiniz! Gücenmeyiniz, vazifedir." demiş. Sonra, "Haydi git" diyerek ruhsat vermiş. Bu vak'a sair şeyler ve muamelerle kıyas edilse anlaşılır ki: Bana karşı sırf keyfî muameledir ki; yılanları, köpekleri bana musallat ediyorlar. Ben de tenezzül etmiyorum ki, onlarla uğraşayım. O muzırların şerlerini def'etmek için, Cenâb-ı Hakk'a havâle ediyorum. Zâten sebeb-i tehcir olan hâdiseyi çıkaranlar, şimdi memleketlerindedirler. Ve kuvvetli rüesalar, aşairlerin başındadırlar. Herkes terhis edildi. Başlarını yesin; dünyalarıyla alâkam olmadığı halde beni ve iki zât-ı âhari müstesna bıraktılar. Buna da peki dedim. Fakat o zatlardan birisi, bir yere müftü nasbolunmuş, memleketinden başka her tarafı geziyor ve Ankara'ya da gidiyor. Diğeri, İstanbul'da kırk binler hemşehrileri içinde ve herkesle görüşebilir bir vaziyette bırakılmış. Halbuki bu iki zat; benim gibi kimsesiz, yalnız değiller. Maaşallah büyük nüfuzları var. Hem... Hem... Halbuki, beni bir köye sokmuşlar; en vicdansız insanlarla beni sıkıştırmışlar. Yirmi dakikalık bir köye altı senede iki defa gidebildiğim gibi, o köye gitmek ve birkaç gün tebdil-i hava için ruhsat verilmediği bir derecede beni, muzaaf bir istibdat altında eziyorlar. Halbuki bir hükümet ne şekilde olursa olsun, kânunu bir olur. Köyler ve şahıslara göre ayrı ayrı kanun olmaz. Demek hakkımdaki kânun, kânunsuzluktur. Buradaki me'murlar; nüfûz-u hükümeti, ağraz-ı şahsiyede istimâl ediyorlar. Fakat, Cenâb-ı Erhamürrâhîmin'e yüzbinler şükür ediyorum ve tahdîs-i ni'met sûretinde derim ki: "Bütün onların bu tazyikat ve istibdatları; envar-ı Kur'aniyeyi ışıklandıran gayret ve himmet ateşine, odun parçaları hükmüne geçiyor; iş'al ediyor, parlatıyor. Ve o tazyikleri gören ve gayretin hararetiyle inbisat eden o envâr-ı Kur'aniye; Barla yerine bu vilayeti, belki ekser memleketi bir medrese hük-

müne getirdi. Onlar, beni bir köyde mahpus zannediyor. Zındıkların rağmına olarak, bil'akis Barla, kürsi-i ders olup, Isparta gibi çok yerler medrese hükmüne geçti..."[18]

TAHRİK ETMEK İÇİN DİYORLAR

Şeytanın telkini ile ve ehl-i dalâletin ilkâatiyle, bana karşı propaganda ile hücum eden ve mühim mevkileri işgal eden bazı mülhidler, kardeşlerimi aldatmak ve asabiyet-i milliyelerini tahrik etmek için diyorlar ki: "Siz Türksünüz. Maaşallah, Türklerde her nevi ulema ve ehl-i kemâl vardır. Said bir Kürddür. Milliyetinizden olmayan birisiyle teşrik-i mesâi etmek hamiyet-i milliyeye münâfidir."

el-Cevap: Ey bedbaht mülhid! Ben Felillâhilhamd Müslümanım. Her zamanda, kudsî milletimin üçyüz elli milyon efradı vardır. Böyle ebedî bir uhuvveti te'sis eden ve duâlarıyla bana yardım eden ve içinde Kürdlerin ekseriyet-i mutlakası bulunan üçyüz elli milyon kardeşi, unsuriyet ve menfî milliyet fikrine feda etmek ve o mübarek hadsiz kardeşlere bedel, Kürd nâmını taşıyan ve Kürd unsurundan addedilen mahdut birkaç dinsiz veya mezhepsiz bir mesleğe girenleri kazanmaktan yüzbin defa istiaze ediyorum!.. Ey mülhid! Senin gibi ahmaklar lazım ki, Macar kâfirleri ve yahut dinsiz olmuş ve frenkleşmiş birkaç Türkleri muvakkaten, dünyaca dahi faidesiz uhuvvetini kazanmak için; üçyüz elli milyon hakikî, nuranî menfaatdar bir cemâatin bâki uhuvvetlerini terketsin. Yirmialtıncı Mektub'un Üçüncü Mes'elesinde, delilleriyle menfî milliyetin mâhiyetini ve zararlarını gösterdiğimizden ona havâle edip, yalnız o Üçüncü Mes'elenin âhirinde icmal edilen bir hakikati burada bir derece îzah edeceğiz. Şöyle ki:

[18] R. Nur Külliyatı, 1/518-520

O Türkçülük perdesi altına giren ve hakikaten Türk düşmanı olan hamiyet-fûruş mülhidlere derim ki: "Din-i İslâmiyet milletiyle ebedî ve hakikî bir uhuvvet ile, Türk denilen bu vatan ehl-i îmânıyla şiddetli ve pek hakikî alâkadarım. Ve bin seneye yakın, Kur'an'ın bayrağını cihanın cihad-ı sittesinin etrafında gâlibane gezdiren bu vatan evlâdlarına, İslâmiyet hesabına, müftehirâne ve tarafdarâne muhabbetdarım. Sen ise ey hamiyet-fûruş sahtekâr! Türkün mefahir-i hakikiye-i milliyesini unutturacak bir sûrette mecâzî ve unsurî ve muvakkat ve garazkârâne bir uhuvvetin var. Senden soruyorum: Türk Milleti, yalnız yirmi ile kırk yaşı ortasındaki gafil ve heveskâr gençlerden ibaret midir? Hem onların menfaati ve onların hakkında hamiyet-i milliyenin iktiza ettiği hizmet, yalnız onların gafletini ziyadeleştiren ve ahlâksızlıklara alıştıran ve menhiyata teşçi' eden frenk-meşrebâne terbiyede midir? Ve ihtiyarlıkta onları ağlattıracak olan muvakkat bir güldürmekte midir? Eğer hamiyet-i milliye bunlardan ibaret ise; ve terakki ve saadet-i hayatiye bu ise; evet, sen böyle Türkçü isen ve böyle milliyet-perver isen; ben o Türkçülükten kaçıyorum, sen de benden kaçabilirsin! Eğer zerre miktar hamiyet ve şuurun ve insafın varsa, şimdiki taksimata bak, cevap ver. Şöyle ki:

ŞU VATAN EVLÂDI ALTI KISIMDIR

Türk Milleti denilen şu vatan evlâdı altı kısımdır: Birinci kısım, ehl-i salâhat ve takvâdır. İkinci kısım, musibetzede ve hastalar tâifesidir. Üçüncü kısım, ihtiyarlar sınıfıdır. Dördüncü kısım, çocuklar tâifesidir. Beşinci kısmı, fakirler ve zaifler tâifesidir. Altıncı kısmı, gençlerdir. Acaba bütün evvelki beş tâife Türk değiller mi? Hamiyet-i milliyeden hisseleri yok mu? Acaba altıncı tâifeye sarhoşcasına bir keyf

vermek yolunda, o beş tâifeyi incitmek, keyfini kaçırmak, tesellilerini kırmak; hamiyet-i milliye midir? Yoksa o millete düşmanlık mıdır?.. "Elhükmü li'l-ekser" sırrınca, eksere zarar dokunduran düşmandır; dost değildir!

Senden soruyorum: Birinci kısım olan ehl-i îmân ve ehl-i takvânın en büyük menfaati, firenk-meşrebâne bir medeniyette midir? Yoksa hakaik-i îmâniyenin nurlarıyla saâdet-i ebediyeyi düşünüp, müştak ve âşık oldukları tarik-i hakta sülûk etmek ve hakiki teselli bulmakta mıdır? Senin gibi dalâlet-pîşe hamiyet-fûruşların tuttuğu meslek; müttakî ehl-i îmanın mânevî nurlarını söndürüyor ve hakiki tesellilerini bozuyor ve ölümü, idam-ı ebedî ve kabri, daimî bir firak-ı lâyezâlî kapısı olduğunu gösteriyor.

BİR NUR, BİR TESELLİ...

İkinci kısım olan musibetzede ve hastaların ve hayatından me'yûs olanların menfaati; frenk-meşrebâne, dinsizcesine medeniyet terbiyesinde midir? Halbuki o bîçâreler bir nur isterler, bir teselli isterler. Musibetlerine karşı bir mükâfat isterler. Ve onlara zulmedenlerden intikamlarını almak isterler. Ve yakınlaştıkları kabir kapısındaki dehşeti def'etmek istiyorlar. Sizin gibilerin sahtekâr hamiyetiyle, pek çok şefkate ve okşamaya ve tımar etmeye çok lâyık ve muhtaç o bîçâre musibetzedelerin kalblerine iğne sokuyorsunuz! Başlarına tokmak vuruyorsunuz! Merhametsizcesine ümitlerini kırıyorsunuz. Ye's-i mutlaka düşürüyorsunuz!.. Hamiyet-i milliye bu mudur? Böyle mi millete menfaat dokunduruyorsunuz?

AHİRETE YANAŞIYORLAR

Üçüncü tâife olan ihtiyarlar, bir sülüs teşkil ediyor. Bunlar kabre yakınlaşıyorlar, ölüme yaklaşıyorlar, dünyadan

uzaklaşıyorlar, âhirete yanaşıyorlar. Böylelerin menfaati ve nuru ve tesellisi, Hülâgû ve Cengiz gibi zâlimlerin gaddarâne sergüzeştlerini dinlemesinde midir? Ve âhireti unutturacak, dünyaya bağlandıracak, neticesiz, mânen sükût, zâhiren terakki denilen şimdiki nevi hareketinizde midir? Ve uhrevî nur, sinemada mıdır? Ve hakikî teselli, tiyatroda mıdır? Bu bîçare ihtiyarlar hamiyetten hürmet isterlerken, mânevî bıçakla o bîçâreleri kesmek hükmünde ve "idam-ı ebedîye sevkediliyorsunuz" fikrini vermek ve rahmet kapısı tasavvur ettikleri kabir kapısını; ejderha ağzına çevirmek, "Sen oraya gideceksin!" diye mânevî kulağına üflemek; hamiyet-i milliye ise, böyle hamiyetten yüzbin defa "El'iyâzü Billah!.."

KÜÇÜK KALPLERDEKİ UZUN ARZULAR

Dördüncü tâife ki, çocuklardır. Bunlar, hamiyet-i milliyeden merhamet isterler, şefkat beklerler. Bunlar da, zaaf ve acz ve iktidarsızlık noktasında; merhametkâr, kudretli bir Hâlıkı bilmekle ruhları inbisat edebilir, istidatları mes'ûdâne inkişaf edebilir. İleride, dünyadaki müthiş ehval ve ahvâle karşı gelebilecek bir tevekkül-ü îmânî ve teslim-i İslâmî telkinatıyla o mâsumlar hayata müştakâne bakabilirler. Acaba, alâkaları pek az olduğu terakkiyat-i medeniye dersleri ve onların kuvve-i mâneviyesini kıracak ve ruhlarını söndürecek, nursuz, sırf maddî felsefî düsturların taliminde midir? Eğer insan bir cesed-i hayvânîden ibaret olsaydı ve kafasında akıl olmasaydı; belki bu mâsum çocukları muvakkaten eğlendirecek terbiye-i medeniye tâbir ettiğiniz ve terbiye-i milliye süsü verdiğiniz bu firengî usûl, onlara çocukçasına bir oyuncak olarak, dünyevî bir menfaati verebilirdi. Mâdem ki o masumlar hayatın dağdağalarına atılacaklar, mâdem ki insandırlar; elbette küçük kalblerinde çok uzun arzuları olacak ve

küçük kafalarında, büyük maksatlar tevellüd edecek. Mâdem hakikat böyledir; onlara şefkatin muktezası, gayet derecede fakr ve aczinde, gayet kuvvetli bir nokta-i istinadı ve tükenmez bir nokta-i istimdadı; kalplerinde îmân-ı billâh ve îmân-ı bi'l-âhiret suretiyle yerleştirmek lâzımdır. Onlara şefkat ve merhamet bununla olur. Yoksa, dîvâne bir validenin, veledini bıçakla kesmesi gibi, hamiyet-i milliye sarhoşluğuyla, o bîçâre masumları mânen boğazlamaktır. Cesedini beslemek için, beynini ve kalbini çıkarıp ona yedirmek nev'inden, vahşiyâne bir gadirdir, bir zulümdür.

FAKİRLİK YARASINA MERHEM İSE

Beşinci tâife, fakirler ve zaifler tâifesidir. Acaba, hayatın ağır tekâlifini fakirlik vasıtasıyla elîm bir tarzda çeken fakirlerin ve hayatın müthiş dağdağalarına karşı çok müteessir olan zaiflerin, hamiyet-i milliyeden hisseleri yok mudur? Bu bîçârelerin ye'sini ve elemini artıran ve sefih bir kısım zenginlerin mel'abe-i hevesâtı ve zâlim bir kısım kavîlerin vesîle-i şöhret ve şekaveti olan firenk-meşrebâne ve perde-bîrûnâne ve fir'avunâne medeniyet-perverlik nâmı altında yaptığınız harekâtta mıdır? Bu bîçâre fukaraların fakirlik yarasına merhem ise; unsuriyet fikrinden değil, belki İslâmiyetin eczahane-i kudsiyesinden çıkabilir. Zaiflerin kuvveti ve mukavemeti, karanlık ve tesadüfe bağlı, şuursuz tabiî felsefeden alınmaz; belki hamiyet-i İslâmiye ve kudsî İslâmiyet milliyetinden alınır!..

EYVAH!..

Altıncı tâife, gençlerdir. Bu gençlerin gençlikleri eğer dâimî olsaydı; menfî milliyetle onlara içirdiğiniz şarabın muvakkat bir menfaati, bir faidesi olurdu. Fakat o gençliğin lezzetli sarhoşluğu; ihtiyarlıkla, elemle ayılması ve o tatlı uykunun ihtiyarlık

sabahında esefle uyanmasıyla, o şarabın humarı ve sıkıntısı onu çok ağlattıracak ve o lezzetli rü'yanın zevalindeki elem, ona çok hazin teessüf ettirecek. "Eyvah! Hem gençlik gitti, hem ömür gitti, hem müflis olarak kabre gidiyorum; keşke aklımı başıma alsaydım." dedirecek. Acaba bu tâifenin hamiyet-i milliyeden hissesi, az bir zamanda muvakkat bir keyf görmek için, pek uzun bir zamanda teessüfle ağlattırmak mıdır? Yoksa onların saâdet-i dünyeviyeleri ve lezzet-i hayatiyeleri, o güzel, şirin gençlik ni'metinin şükrünü vermek sûretinde, o ni'meti sefahet yolunda değil, belki istikamet yolunda sarfetmekle; o fâni gençliği, ibadetle mânen ibka etmek ve o gençliğin istikametiyle Dâr-ı Saâdette ebedî bir gençlik kazanmakda mıdır? Zerre miktar şuurun varsa söyle!..

ÇALIŞMIŞIM VE ÇALIŞIYORUM...

Elhasıl: Eğer Türk Milleti, yalnız altıncı tâife olan gençlerden ibaret olsa ve gençlikleri daimî kalsa ve dünyadan başka yerleri bulunmasa, sizin Türkçülük perdesi altındaki firenk-meşrebâne harekâtınız, hamiyet-i milliyeden sayılabilirdi. Benim gibi hayat-ı dünyeviyeye az ehemiyet veren ve unsuriyet fikrini, firengî illeti gibi bir maraz telâkki eden ve gençleri nâ-meşrû keyf ve hevesattan men'e çalışan ve başka memlekette dünyaya gelen bir adama, "O Kürddür, arkasına düşmeyiniz." diyebilirdiniz ve demeye bir hak kazanabilirdiniz. Fakat, mâdemki Türk nâmı altında olan şu vatan evlâdı, sâbıkan beyan edildiği gibi altı kısımdır. Beş kısma zarar vermek ve keyiflerini kaçırmak, yalnız bir tek kısma muvakkat ve dünyevî ve âkıbeti meş'um bir keyf vermek, belki sarhoş etmek; elbette o Türk Milletine dostluk değil, düşmanlıktır. Evet, ben unsurca Türk sayılmıyorum; fakat, Türklerin ehl-i takvâ tâifesine ve musibetzedeler kısımına ve ihtiyarlar sınıfı-

na ve çocuklar tâifesine ve zaifler ve fakirler zümresine bütün kuvvetimle ve kemâl-i iştiyakla müşfikâne ve uhuvvetkârane çalışmışım ve çalışıyorum. Altıncı tâife olan gençleri dahi, hayat-ı dünyeviyesini zehirlettirecek ve hayat-ı uhreviyesini mahvedecek ve bir saat gülmeye bedel, bir sene ağlamayı netice veren harekât-ı nâmeşrudan vazgeçirmek istiyorum. Yalnız bu altı-yedi sene değil, belki yirmi senedir. Kur'an'dan ahzedip Türkçe lisanıyla neşrettiğim âsâr meydandadır.

Evet, lillâhilhamd, Kur'an-ı Hakîm'in mâden-i envârından iktibas edilen âsâr ile, ihtiyar tâifesinin en ziyade istedikleri nur gösteriliyor. Musibetzedelerin ve hastaların tiryâk gibi en nâfî ilâçları eczahane-ı kudsiye-i Kur'aniyede gösteriliyor. Ve ihtiyarları en ziyade düşündüren kabir kapısı, rahmet kapısı olduğu ve îdam kapısı olmadığı, o envar-ı Kur'aniye ile gösterildi. Ve çocukların nazik kalblerinde hadsiz mesâib ve muzır eşyaya karşı, gayet kuvvetli bir nokta-i istinad ve hadsiz âmâl ve arzularına medâr bir nokta-i istimdat Kur'an-ı Hakîm'in mâdeninden çıkarıldı ve gösterildi ve bilfiil istifade ettirildi. Ve fukaralar ve zuafâlar kısmını en ziyade ezen ve müteessir eden hayatın ağır tekâlifi, Kur'an-ı Hakîm'in hakaik-i imâniyesiyle hafifleştirildi.

KANDIRAMAZLAR…

İşte bu beş tâife ki, -Türk Milletinin altı kısmından beş kısmıdır- menfaatlerine çalışıyoruz. Altıncı kısım ki, gençlerdir. Onların iyilerine karşı ciddî uhuvvetimiz var. Senin gibi mülhidlere karşı hiçbir cihetle dostluğumuz yok! Çünki: İlhada giren ve Türkün hakikî bütün mefâhir-i milliyesini taşıyan İslâmiyet milliyetinden çıkmak istiyen adamları Türk bilmiyoruz. Türk perdesi altına girmiş frenk telâkki ediyoruz! Çünki, yüzbin defa Türkçüyüz deyip dâva etseler, ehl-i haki-

kati kandıramazlar. Zîra; fiilleri, harekâtları, onların dâvalarını tekzib ediyor.

YÜZ BİN DEFA...

İşte ey firenk-meşrebler ve propagandanızla hakikî kardeşlerimi benden soğutmağa çalışan mülhidler! Bu millete menfaatiniz nedir? Birinci tâife olan ehl-i takva ve salâhatin nurunu söndürüyorsunuz. Merhamete ve timar etmeye şâyân ikinci tâifenin yaralarına zehir serpiyorsunuz. Ve hürmete çok lâyık olan üçüncü tâifenin tesellisini kırıyorsunuz, ye's-i mutlaka atıyorsunuz. Ve şefkate çok muhtaç olan dördüncü tâifenin bütün kuvve-i mâneviyesini kırıyorsunuz ve hakiki insaniyetini söndürüyorsunuz. Ve muavenet ve yardıma ve teselliye çok muhtaç olan beşinci tâifenin ümidlerini, istimdatlarını âkim bırakıp, onların nazarında hayatı, mevtten daha ziyade dehşetli bir sûrete çeviriyorsunuz. İkaza ve ayılmağa çok muhtaç olan altıncı tâifeye, gençlik uykusu içinde öyle bir şarap içiriyorsunuz ki; o şarabın humârı pek elîm, pek dehşetlidir. Acaba bu mudur hamiyet-i milliyeniz ki, o hamiyet-i milliye uğrunda çok mukaddesatı fedâ ediyorsunuz? O Türkçülük menfaati, Türklere bu sûretle midir? Yüz bin defa el'iyâzü billâh.

KUVVET HAKTA...

Ey efendiler! Bilirim ki, hak noktasında mağlûb olduğunuz zaman, kuvvete müracaat edersiniz. Kuvvet hakta olduğu, hak kuvvette olmadığı sırrıyla; dünyayı başıma ateş yapsanız, hakikat-ı Kur'aniyeye fedâ olan bu baş size eğilmeyecektir! Hem size bunu da haber veriyorum ki; değil sizler gibi mahdut, mânen millet nazarında menfur bir kısım adamlar, belki binler sizler gibi bana maddî düşmanlık etseler, ehemmiyet vermeyeceğim ve bir kısım muzır hayvanattan fazla kıy-

met vermeyeceğim. Çünkü bana karşı ne yapacaksınız? Yapacağınız iş, ya hayatıma hâtime çekmekle veya hizmetimi bozmak suretiyle olur. Bu iki şeyden başka dünyada alâkam yok. Hayatın başına gelen ecel ise, şuhud derecesinde kat'i imân etmişim ki; tagayyür etmiyor, mukadderdir. Mâdem böyledir; Hak yolunda şehadet ile ölsem, çekinmek değil, iştiyak ile bekliyorum. Bâhusus ben ihtiyar oldum, bir seneden fazla yaşamayı zor düşünüyorum. Zâhirî bir sene ömrü, şehadet vasıtasıyla kazanılan hadsiz bir ömr-ü bâkîye tebdil etmek; benim gibilerin en âli bir maksadı, bir gayesi olur.

Amma hizmet ise, felillâhilhamd, hizmet-i Kur'aniye ve îmâniyede Cenâb-ı Hak, rahmetiyle öyle kardeşleri bana vermiş ki; vefatım ile, o hizmet bir merkezde yapıldığına bedel, çok merkezlerde yapılacak. Benim dilim ölüm ile susturulsa; pek çok kuvvetli diller benim dilime bedel konuşacaklar, o hizmeti idâme ederler. Hattâ diyebilirim: Nasıl ki bir tane tohum, toprak altına girip ölmesiyle bir sümbül hayatını netice verir; bir taneye bedel, yüz tane vazife başına geçer. Öyle de; mevtim, hayatımdan fazla o hizmete vasıta olur ümidini besliyorum!..[19]

19 R. Nur Külliyatı, 1/549-552

7. BİR ARZUHÂLDİR...

Es'ile-i Sitte

İstikbalde gelecek nefret ve tahkirden sakınmak için, şu mahrem zeyl yazılmıştır. Yani: "Tuh o asrın gayretsiz adamlarına!" denildiği zaman, yüzümüze tükürükleri gelmemek için ve yahut silmek için yazılmıştır. Avrupa'nın insaniyet-perver maskesi altında vahşi reislerinin sağır kulakları çınlasın!.. Ve bu vicdansız gaddarları bize musallat eden o insafsız zâlimlerin görmeyen gözlerine sokulsun! Ve bu asırda, yüzbin cihette "Yaşasın Cehennem!" dedirten mimsiz medeniyet-perestlerin başlarına vurulmak için yazılmış bir arzuhâldir.

ALTI SUALİME CEVAP İSTERİM...

وَمَا لَنَا أَلاَّ نَتَوَكَّلَ عَلَى اللهِ وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا
وَلَنَصْبِرَنَّ عَلَى مَا آذَيْتُمُونَا وَعَلَى اللهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ[20]

Bu yakınlarda ehl-i ilhadın perde altında tecavüzleri gayet çirkin bir sûret aldığından; çok bîçâre ehl-i îmâna ettikleri zalîmâne ve dinsizcesine tecavüz nev'inden; bana, hususî ve gayr-i resmî, kendim tamir ettiğim bir mâbedimde, hususi bir-iki kardeşimle hususî ibadetimde, gizli ezan ve kametimize müdahale edildi. "Ne için Arabça kamet ediyorsunuz ve gizli ezan okuyorsunuz?" denildi. Sükûtta sabrım tükendi. Kabil-i hitab olmayan

---

20 "O bize yollarımızı dosdoğru gösterdiği halde, bize ne oluyor ki Allah'a tevekkül etmeyelim. Bize yaptığınız ezalara sabredeceğiz. Tevekkül etmek isteyenler Allah'a güvensinler." (İbrahim, 14/12)

öyle vicdansız alçaklara değil; belki milletin mukadderatıyla, keyfî istibdat ile oynayan fir'avun-meşreb komitenin başlarına derim ki; ey ehl-i bid'a ve ilhad!.. Altı sualime cevab isterim.

BİRİNCİSİ:
KANUNUZU İBRAZ EDİNİZ…

Dünyada hükûmet süren, hükmeden her kavmin, hattâ insan eti yiyen yamyamların, hatta vahşî canavar bir çete reisinin bir usûlü var, bir düstur ile hükmeder. Siz hangi usûlle bu acib tecavüzü yapıyorsunuz? Kanununuzu ibraz ediniz!.. Yoksa bâzı alçak me'murların keyiflerini, kanun mu kabûl ediyorsunuz? Çünkü böyle hususî ibâdâtta kanun yapılmaz ve kanun olamaz!..

İKİNCİSİ:
NE CEVAP VERECEKSİNİZ?

Nev'i beşerde, hususan bu asr-ı hürriyette ve bilhassa medeniyet dairesinde; hemen umumiyetle hüküm-fermâ "Hürriyet-i Vicdan" düsturunu kırmak ve istihfaf etmek ve dolayısiyle nev'-i beşeri istihkar etmek ve îtirazını hiçe saymak kadar cür'etinizle, hangi kuvvete dayanıyorsunuz?.. Hangi kuvvetiniz var ki, siz kendinize "lâdinî" ismini vermekle, ne dine ne dinsizliğe ilişmemeyi ilân ettiğiniz halde; dinsizliği mutaassıbâne kendine bir din ittihaz etmek tarzında, dine ve ehl-i dine böyle tecavüz, elbette saklı kalmıyacak!.. Sizden sorulacak!.. Ne cevap vereceksiniz?.. Yirmi hükûmetin en küçüğünün itirazına karşı dayanamadığımız halde, nasıl yirmi hükûmetin birden îtirazını hiçe sayar gibi hürriyet-i vicdaniyeyi cebrî bir sûrette bozmağa çalışıyorsunuz.

ÜÇÜNCÜSÜ:
VİCDANINI DÜNYAYA SATAN…

Mezheb-i Hanefînin ulviyetine ve sâfiyetine münâfi' bir sûrette vicdanını dünyaya satan bir kısım ulemâi's-sû'un yanlış

fetvalarıyla, benim gibi Şâfiü'l-mezhep adamlara, hangi usûl ile teklif ediyorsunuz?.. Bu meslekte milyonlar etbâı bulunan Şâfiî mezhebini kaldırıp, bütün Şâfiîleri Hanefîleştirdikten sonra, bana zulüm sûretinde cebren teklif edilse, sizin gibi dinsizlerin bir usûlüdür denilebilir. Yoksa, keyfî bir alçaklıktır. Öylelerin keyfine tâbi değiliz ve tanımayız!..

DÖRDÜNCÜSÜ:
HANGİ KANUN İLE?

İslâmiyet ile eskiden beri imtizaç ve ittihad eden, ciddi dindar ve dinine samimî, hürmetkâr, Türklük milliyetine bütün bütün zıd bir sûrette, firenklik mânâsında Türkçülük nâmiyle, tahrifdârâne ve bid'akârâne bir fetvâ ile "Türkçe kamet et!" diye, benim gibi başka milletten olanlara teklif etmek hangi usûlledir? Evet, hakiki Türklere pek hakiki dostâne ve uhuvvetkârâne münasebetdar olduğum halde, böyle sizin gibi firenk-meşreblerin Türkçülüğü ile hiçbir cihette münasebetim yoktur. Nasıl bana teklif ediyorsunuz? Hangi kanun ile?.. Eğer milyonlarca efradı bulunan ve binler seneden beri milliyetini ve lisanını unutmayan ve Türklerin hakiki bir vatandaşı ve eskiden beri cihad arkadaşı olan Kürdlerin milliyetini kaldırıp, onların dilini onlara unutturduktan sonra; belki, bizim gibi ayrı unsurdan sayılanlara teklifiniz, bir nevi usûl-ü vahşiyâne olur. Yoksa sırf keyfîdir. Eşhâsın keyfine tebaiyet edilmez ve etmeyiz!..

BEŞİNCİSİ:
HİÇBİR USÛLDE YOKTUR…

Bir hükûmet, kendi raiyetine ve raiyet kabûl ettiği adamlara her bir kanunu tatbik etse de; raiyet kabûl etmediği adamlara, kanununu tatbik edemez. Çünkü onlar diyebilirler

ki: "Mâdem biz raiyetiniz değiliz, siz de bizim hükûmetimiz değilsiniz!.."

Hem hiçbir hükümet, iki cezayı birden vermez. Bir katili, ya hapse atar, veyahut idam eder. Hem hapisle ceza, hem idamla ceza bir yerde vermek, hiçbir usûlde yoktur!

SEKİZ SENEDİR

İşte, mâdem vatana ve millete hiçbir zararım dokunmadığı halde; beni sekiz senedir, en yabanî ve hariç bir milletten câni bir adama dahi yapılmayan bir esaret altına aldınız. Cânileri affettiğiniz halde, hürriyetimi selbedip, hukuk-u medeniyeden ıskat ederek muamele ettiniz. "Bu da vatan evlâdıdır." demediğiniz halde; hangi usûl ile, hangi kânun ile bîçâre milletinize rızaları hilafına olarak tatbik ettiğiniz bu hürriyetşiken usûlünüzü, benim gibi her cihetle size yabancı bir adama teklif ediyorsunuz? Mâdem harb-i umumîde ordu kumandanlarının şehadetiyle vasıta olduğumuz çok fedakârlıkları ve vatan uğrunda cansiperâne mücahedeleri cinayet saydınız. Ve bîçâre milletin hüsn-ü ahlâkını muhafaza ve saadet-i dünyeviye ve uhreviyelerinin te'minine pek ciddî ve tesirli çalışmayı hıyanet sandınız. Ve mânen menfaatsiz, zararlı, hatarlı, keyfî, küfrî firenk usûlünü kendinde kabul etmeyen bir adama sekiz sene ceza verdiniz. (Şimdi ceza yirmisekiz sene oldu.) Ceza bir olur. Tatbikini kabul etmedim; cezayı çektirdiniz. İkinci bir cezayı cebren tatbik etmek, hangi usûl iledir?

ALTINCISI:
HABER VERİYORUM Kİ…

Madem sizlerle, îtikadınızca ve bana edilen muameleye nazaran, küllî bir muhalefetimiz var. Siz dîninizi ve âhiretinizi, dünyanız uğrunda feda ediyorsunuz. Elbette,

mâbeynimizde -tahmininizce- bulunan muhalefet sırrıyla, biz dahi hilâfınıza olarak; dünyamızı, dînimiz uğrunda ve ahiretimize her vakit feda etmeye hazırız. Sizin zalîmâne ve vahşîyâne hükmünüz altında bir-iki sene zelîlâne geçecek hayatımızı, kudsî bir şehadeti kazanmak için fedâ etmek; bize âb-ı kevser hükmüne geçer. Fakat Kur'an-ı Hakîm'in feyzine ve işarâtına istinâden, sizi titretmek için, size kat'i haber veriyorum ki:

KAHHAR BİR EL İLE…

Beni öldürdükten sonra yaşayamayacaksınız! Kahhar bir el ile, cennetiniz ve mahbubunuz olan dünyadan tardedilip ebedî zulûmata çabuk atılacaksınız! Arkamdan, pek çabuk sizin nemrudlaşmış reisleriniz gebertilecek, yanıma gönderilecek. Ben de huzur-u İlâhide yakalarını tutacağım. Adâlet-i İlâhiye, onları esfel-i safilîne atmakla intikamını alacağım!..

Ey, din ve âhiretini dünyaya satan bedbahtlar! Yaşamanızı isterseniz bana ilişmeyiniz!.. İlişseniz, intikamım muzaaf bir surette sizden alınacağını biliniz, titreyiniz!.. Ben Rahmet-i İlâhîden ümid ederim ki, mevtim, hayatımdan ziyade dîne hizmet edecek ve ölümüm başınızda bomba gibi patlayıp başınızı dağıtacak! Cesaretiniz varsa ilişiniz!.. Yapacağınız varsa, göreceğiniz de var!.. Ben bütün tehdidatınıza karşı, bütün kuvvetimle bu âyeti okuyorum:

اَلَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ
فَزَادَهُمْ اِيمَانًا وَقَالُوا حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ [21, 22]

21 "Onlar öyle kimseler ki, insanlar onlara 'Düşman size karşı büyük bir kuvvet topladı: Onlardan korkun' dedikleri zaman onların imanı ziyadeleşti ve 'Allah bize yeter; O ne güzel vekildir.' dediler." (Âl-i İmran, 3/173)

22 R. Nur Külliyatı, 1/554-555

HİÇBİR GİZLİ SIRRIMIZ YOK

Isparta'nın âdil valisine ve adliyesine ve zabıtasına, en mahrem ve en has ve hâlis kardeşlerime mahsus olarak yirmiiki sene evvel Isparta'nın Barla nahiyesinde iken yazdığım gayet mahrem bu risaleciğimi, Isparta milletiyle ve hükûmetiyle alâkadarlığını gösterdiği için takdim ediyorum. Eğer münasib görülse, ya yeni veya eski harfle daktilo ile birkaç nüsha yazılsın ki, yirmibeş otuz senedir esrarımı arayanlar ve tarassud edenler de anlasınlar ki; gizli hiçbir sırrımız yok. Ve en gizli bir sırrımız, işte bu risaledir; bilsinler!

Bu Mes'ele "Üç İşaret"tir.

Birinci İşaret

Şahsıma ve Risale-i Nur'a ait mühim bir sual:

Çoklar tarafından deniliyor ki: "Sen, ehl-i dünyanın dünyasına karışmadığın halde, nedendir ki, her fırsatta onlar senin âhiretine karışıyorlar. Halbuki hiçbir hükûmetin kanunu, târikü'd-dünya ve münzevîlere karışmıyor?"

DOKUZ SENEDEN BERİ…

el-Cevab: Yeni Said'in bu suale karşı cevabı sükûttur. Yeni Said: "Benim cevabımı kader-i İlâhî versin" der. Bununla beraber mecburiyetle, emaneten istiâre ettiği Eski Said'in kafası diyor ki: Bu suale cevab verecek, Isparta vilayetinin hükûmetidir ve şu vilayetin milletidir. Çünkü bu hükûmet ve şu millet, benden çok ziyade bu sualin altındaki mânâ ile alâkadardırlar. Mâdem binler efrâdı bulunan bir hükûmet ve yüzbinler efrâdı bulunan bir millet benim bedelime düşünmeye ve müdafaa etmeye mecburdur. Ben neden lüzumsuz olarak müddeîlerle konuşup müdafaa edeyim. Çünkü dokuz senedir ben bu vilâyetteyim; gittikçe

daha ziyade dünyalarına arkamı çeviriyorum. Hiçbir hâlim de mestur kalmamış. En gizli, en mahrem risalelerim dahi hükûmetin ve bazı meb'usların ellerine geçmiş. Eğer ehl-i dünyayı telaşa ve endişeye düşürecek dünyevî bir karışmak hâlim ve karıştırmak teşebbüsüm ve fikrim olsaydı, bu vilayet ve kazalardaki hükûmet, dokuz sene dikkat ve tecessüs ettikleri halde ve ben de çekinmeyerek yanıma gelenlere esrarımı beyan ettiğim halde, hükûmet bana karşı sükût edip ilişmediler. Eğer milletin ve vatanın saadetine ve istikbaline zarar verecek bir kabahatim varsa, dokuz seneden beri valisinden tut, köy karakol kumandanına kadar kendilerini mes'ul eder. Onlar kendilerini mes'uliyetten kurtarmak için, hakkımda habbeyi kubbe yapanlara karşı, kubbeyi habbe yapıp beni müdafaa etmeye mecburdurlar. Öyle ise bu sualin cevabını onlara havale ediyorum.

HİÇ KİMSEYE…

Amma şu vilâyetin milleti, umumiyetle benden ziyade beni müdafaa etmek mecburiyetleri şundandır ki; bu dokuz senedir hem kardeş, hem dost, hem mübarek olan bu milletin hayat-ı ebediyesine ve kuvvet-i îmaniyesine ve saadet-i hayatiyesine bilfiil ve maddeten tesirini gösteren yüzer risalelerle çalıştığımızı ve hiçbir dağdağa ve zarar, hiç kimseye o risaleler yüzünden gelmediği ve hiçbir garazkârâne tereşşuhat-ı siyasiye ve dünyeviye görülmediği ve lillahilhamd şu Isparta vilâyeti, eski zamanın Şam-ı Şerifinin mübârekiyeti ve âlem-i İslâmın medrese-i umumîsi olan Mısır'ın Câmiü'l-Ezher'i mübarekiyeti nev'inden, kuvve-i îmaniye ve salâbet-i diniye cihetinde bir mübarekiyet makamını Risâle-i Nur vasıtasıyla kazanarak; bu vilayette, îmanın kuvveti lâkaydlığa ve ibadetin iştiyakı sefahete hâkim olmasını ve umum vilayetlerin

fevkinde bir meziyet-i dindarâneyi Risale-i Nur bu vilayete kazandırdığından, elbette bu vilayetteki umum insanlar, hattâ faraza dinsizi de olsa, beni ve Risâle-i Nur'u müdafaaya mecburdur. Onların çok ehemmiyetli müdafaa hakları içinde, benim gibi vazifesini bitirmiş ve lillahilhamd binlerle şâkirdler benim gibi bir âcizin yerinde çalışmış ve çalıştığı hengâmda, ehemmiyetsiz cüz'î hakkım beni müdafaaya sevketmiyor. Bu kadar binlerle dava vekilleri bulunan bir adam, kendi davasını kendi müdafaa etmez.

SEN NEDEN BİZDEN KÜSTÜN…

İkinci İşaret

Tenkidkârâne bir suale cevabdır.

Ehl-i dünya tarafından deniliyor ki: "Sen neden bizden küstün? Bir defa olsun hiç müracaat etmeyip sükût ettin? Bizden şiddetli şekvâ edip 'Bana zulmediyorsunuz!' diyorsun. Halbuki bizim bir prensibimiz var, bu asrın muktezası olarak hususî düsturlarımız var. Bunların tatbikini sen kendine kabul etmiyorsun. Kanunu tatbik eden zâlim olmaz, kabul etmeyen isyan eder. Ezcümle: Bu asr-ı hürriyette ve bu yeni başladığımız cumhuriyetler devrinde, müsâvât esası üzerine tahakküm ve tagallübü kaldırmak düsturu, bizim bir kânun-u esasîmiz hükmüne geçtiği halde, sen kâh hocalık, kâh zâhidlik suretinde teveccüh-ü âmmeyi kazanarak, nazar-ı dikkati kendine celbederek, hükûmetin nüfuzu haricinde bir kuvvet, bir makam-ı içtimaî elde etmeye çalıştığın, zâhir hâlin ve eski zamandaki macera-yı hayatının delâletiyle anlaşılıyor. Bu hal ise, şimdiki tabir ile; burjuvaların müstebidâne tahakkümleri içinde hoş görünebilir. Fakat bizim tabaka-i avâmın intibahıyla ve galebesiyle tezahür eden tam sosyalizm ve bolşevizm düsturları, bizim daha ziyade işimize yaradığı için; o sosyalizm

düsturlarını kabul ettiğimiz halde, senin vaziyetin bize ağır geliyor, prensiplerimize muhalif düşüyor. Onun için sana verdiğimiz sıkıntıdan şekvâya ve küsmeye hakkın yoktur."

el-Cevab: Hayat-ı içtimaiye-i beşeriyede bir çığır açan, eğer kâinattaki kanun-u fıtrata muvafık hareket etmezse; hayırlı işlerde ve terakkide muvaffak olamaz. Bütün hareketi şerr ve tahrib hesabına geçer. Madem kanun-u fıtrata tatbik-i harekete mecburiyet var; elbette fıtrat-ı beşeriyeyi değiştirmek ve nev-i beşerin hilkatindeki hikmet-i esasiyeyi kaldırmakla, mutlak müsâvât kanunu tatbik edilebilir. Evet ben, neseben ve hayatça âvâm tabakasındanım. Ve meşreben ve fikren "müsâvât-ı hukuk" mesleğini kabul edenlerdenim. Ve şefkatten ve İslâmiyetten gelen sırr-ı adalet ile, burjuva denilen tabaka-i havassın istibdad ve tahakkümlerine karşı eskiden beri muhalefetle çalışanlardanım. Onun için bütün kuvvetimle adâlet-i tâmme lehinde, zulüm ve tagallübün ve tahakküm ve istibdadın aleyhindeyim.

Fakat nev-i beşerin fıtratı ve sırr-ı hikmeti, müsâvât-ı mutlaka kanununa zıddır. Çünki Fâtır-ı Hakîm, kemâl-i kudret ve hikmetini göstermek için, az bir şeyden çok mahsûlât aldırır ve bir sahifede çok kitabları yazdırır ve bir şey ile çok vazifeleri yaptırdığı gibi, beşer nev'i ile de binler nev'in vazifelerini gördürür.

ŞU ASRIN GADDAR YÜZÜ…

İşte o sırr-ı azîmdendir ki: Cenab-ı Hak, insan nev'ini binler nev'ileri sümbül verecek ve hayvanatın sair binler nev'ileri kadar tabakat gösterecek bir fıtratta yaratmıştır. Sair hayvanat gibi kuvâlarına, lâtifelerine, duygularına had konulmamış; serbest bırakıp hadsiz makamatta gezecek istidad verdiğinden, bir nev'i iken binler nev'i hükmüne geçtiği

içindir ki, arzın halifesi ve kâinatın neticesi ve zîhayatın sultanı hükmüne geçmiştir.

İşte nev-i insanın tenevvüünün en mühim mayası ve zenbereği; müsabaka ile, hakiki îmanlı fazilettir. Fazileti kaldırmak, mahiyet-i beşeriyenin tebdîliyle, aklın söndürülmesiyle, kalbin öldürülmesiyle, ruhun mahvedilmesiyle olabilir. Evet şu hürriyet perdesi altında müdhiş bir istibdadı taşıyan şu asrın gaddar yüzüne çarpılmaya lâyık iken ve halbuki o tokada müstahak olmayan gayet mühim bir zâtın yanlış olarak yüzüne savrulan kâmilâne şu sözün:

Ne mümkün zulmile, bîdâd ile, imha-yı hürriyet?
Çalış idraki kaldır, muktedirsen âdemiyetten!

Sözünün yerine, bu asrın yüzüne çarpmak için ben de derim:

Ne mümkün zulmile, bîdâd ile, imha-yı hakikat?
Çalış kalbi kaldır, muktedirsen âdemiyetten!

Ve yahud:

Ne mümkün zulmile, bîdâd ile, imha-yı fazilet?
Çalış vicdanı kaldır, muktedirsen âdemiyetten!

Evet îmanlı fazilet, medar-ı tahakküm olmadığı gibi, sebeb-i istibdad da olamaz. Tahakküm ve tagallüb etmek, faziletsizliktir. Ve bilhassa ehl-i faziletin en mühim meşrebi, acz ve fakr ve tevazu ile hayat-ı içtimaiye-i beşeriyeye karışmak tarzındadır. Lillahilhamd bu meşreb üstünde hayatımız gitmiş ve gidiyor. Ben kendimde fazilet var diye fahr suretinde dava etmiyorum. Fakat nîmet-i İlâhiyeyi tahdis suretinde, şükretmek niyetiyle diyorum ki: Cenab-ı Hak fazl ve keremiyle, ulûm-u îmaniye ve Kur'aniyeye çalışmak ve fehmetmek

faziletini ihsan etmiştir. Bu ihsan-ı İlahîyi bütün hayatımda lillahilhamd tevfik-i İlâhî ile şu millet-i İslâmiyenin menfaatine, saadetine sarfederek; hiçbir vakit vasıta-i tahakküm ve tagallüb olmadığı gibi, ekser ehl-i gafletçe matlub olan teveccüh-ü nas ve hüsn-ü kabul-ü halk dahi, mühim bir sırra binaen benim menfûrumdur; onlardan kaçıyorum. Yirmi sene eski hayatımı zayi ettiği için onları kendime muzır görüyorum. Fakat Risale-i Nur'u beğenmelerine bir emare biliyorum, onları küstürmüyorum.

YALNIZ BENİM KÜSMEM DEĞİL...

İşte ey ehl-i dünya! Dünyanıza hiç karışmadığım ve prensiplerinizle hiçbir cihet-i temasım bulunmadığı ve dokuz sene esaretteki bu hayatımın şehadetiyle yeniden dünyaya karışmaya hiçbir niyet ve arzum yokken, bana eski bir mütegallib ve daima fırsatı bekleyen ve fikr-i istibdat ve tahakkümü taşıyan bir adam gibi yapılan bunca tarassut ve tazyikiniz, hangi kanun iledir? Hangi maslahat iledir? Dünyada hiçbir hükûmet böyle fevka'l-kanun ve hiçbir ferdin tasvîbine mazhar olmayan bir muameleye müsaade etmediği halde, bana karşı yapılan bu kadar bed muamelelere, yalnız değil benim küsmem, belki eğer bilse nev-i beşer küser, belki kâinat küsüyor!..

SİZ KENDİNİZE...

Üçüncü İşaret

Mağlatalı dîvânecesine bir sual:

Bir kısım ehl-i hüküm diyorlar ki: "Mâdem sen bu memlekette duruyorsun; şu memleketin cumhurî kânunlarına inkıyad etmek lâzım gelirken, sen neden inziva perdesi altında kendini o kanunlardan kurtarıyorsun? Ezcümle; şimdiki hükûmetin kanununda, vazife haricinde bir meziyeti, bir fazileti kendine takıp, onunla bir kısım millete tahakküm

edip nüfuzunu icra etmek, müsâvât esasına istinad eden cumhuriyetin bir düsturuna münâfidir. Sen neden vazifesiz olduğun halde elini öptürüyorsun? Halk beni dinlesin diye hodfûruşâne bir vaziyet takınıyorsun?"

el-Cevab: Kanunu tatbik edenler evvelâ kendilerine tatbik ettikten sonra başkasına tatbik edebilirler. Siz kendinize tatbik etmediğiniz bir düsturu başkasına tatbik etmekle, herkesten evvel siz düsturunuzu, kanununuzu kırıyorsunuz ve karşı geliyorsunuz. Çünkü bu müsâvât-ı mutlaka kanununun bana tatbikini istiyorsunuz. Ben de derim: Ne vakit bir nefer, bir müşirin makam-ı içtimaîsine çıkarsa ve milletin o müşire karşı gösterdikleri hürmet ve teveccühe iştirak ederse ve onun gibi o teveccüh ve hürmete mazhar olursa ve yahut o müşir, o nefer gibi âdileşirse ve o neferin sönük vaziyetini alırsa ve o müşirin vazife haricinde hiçbir ehemmiyeti kalmazsa.. hem eğer, en zeki ve bir ordunun muzafferiyetine sebebiyet veren bir erkân-ı harb reisi, en aptal bir neferle teveccüh-ü âmmede ve hürmet-i muhabbette müsâvâta girerse; o vakit sizin bu müsâvât kanununuz hükmünce bana şöyle diyebilirsiniz: "Kendine hoca deme! Hürmeti kabul etme! Faziletini inkâr et! Hizmetçine hizmet et! Dilencilere arkadaş ol!"

EĞER DESENİZ...

Eğer deseniz: "Bu hürmet ve makam ve teveccüh, vazife başında olduğu vakte mahsustur ve vazifedarlara hastır. Sen vazifesiz bir adamsın; vazifedarlar gibi milletin hürmetini kabul edemezsin!"

el-Cevab: Eğer insan yalnız bir cesedden ibaret olsa ve insan dünyada lâyemûtâne daimî kalsa... ve kabir kapısı kapansa... ve ölüm öldürülse... o vakit vazife yalnız askerlik ve idare me'murlarına mahsus kalırsa; sözünüzde dahi bir mânâ olurdu. Fakat mâdem insan yalnız cesedden ibaret

değil. Cesedi beslemek için; kalb, dil, akıl, dimağ koparılıp o cesede yedirilmez. Onlar imha edilmez. Onlar da idare ister.

KALBİN CEP FENERİ

Ve madem kabir kapısı kapanmıyor ve madem kabrin öbür tarafındaki endişe-i istikbal her ferdin en mühim mes'elesidir. Elbette milletin itaat ve hürmetine istinad eden vazifeler, yalnız milletin hayat-ı dünyeviyesine ait içtimaî ve siyasî ve askerî vazifelere münhasır değildir.

Evet yolculara seyahat için vesika vermek bir vazife gibi, ebed tarafına giden yolculara da hem vesika, hem o zulûmatlı yolda nur vermek öyle bir vazifedir ki, hiçbir vazife o vazife kadar ehemmiyetli değildir. Böyle bir vazifenin inkârı, ölümün inkârıyla ve her gün اَلْمَوْتُ حَقٌّ[23] dâvasını, cenazelerinin mührüyle imza edip tasdik eden otuzbin şahidin şehadetini tekzib ve inkâr etmekle olur. Madem mânevî hâcât-ı zaruriyeye istinad eden manevî vazifeler var. Ve o vazifelerin en mühimmi, ebed yolunda seyahat için pasaport varakası; ve berzah zulûmatında kalbin cep feneri ve saadet-i ebediyenin anahtarı olan îmandır ve îmanın ders ve takviyesidir. Elbette o vazifeyi gören ehl-i marifet herhalde küfran-ı nîmet suretinde kendine edilen nimet-i İlâhiyeyi ve fazilet-i îmaniyeyi hiçe sayıp, sefihler ve fâsıkların makamına sukut etmeyecektir. Kendini, aşağıların bid'alarıyla, sefahetleriyle bulaştırmayacaktır!.. İşte beğenmediğiniz ve müsâvâtsızlık zannettiğiniz inziva bunun içindir.

YALNIZ BU KADAR VAR Kİ…

İşte bu hakikatle beraber, beni işkence ile tâciz eden sizin gibi enaniyette ve bu kanun-u müsâvâtı kırmakta firavunluk derecesinde ileri giden mütekebbirlere karşı demiyorum.

---

23 "Ölüm haktır."

Çünkü mütekebbirlere karşı tevazu, tezellül zannedildiğinden, tevazu etmemek gerektir. Belki ehl-i insaf ve mütevâzı ve âdil kısmına derim ki: Ben felillahilhamd kendi kusurumu, aczimi biliyorum. Değil Müslümanlar üstünde mütekebbirâne bir makam-ı ihtiram istemek, belki her vakit nihâyetsiz kusurlarımı, hiçliğimi görüp, istiğfar ile teselli bulup, halklardan ihtiram değil, dua istiyorum. Hem zannederim benim bu mesleğimi, benim bütün arkadaşlarım biliyorlar. Yalnız bu kadar var ki: Kur'an-ı Hakîm'in hizmeti esnasında ve hakaik-i îmaniyenin dersi vaktinde o hakaik hesabına ve Kur'an şerefine o makamın iktiza ettiği izzet ve vakar-ı ilmiyeyi ders vaktinde muhafaza edip, başımı ehl-i dalâlete eğmemek için, o izzetli vaziyeti muvakkaten takınıyorum. Zannederim, ehl-i dünyanın kanunlarının haddi yoktur ki, bu noktalara karşı çıkabilsin!

MEDENİYET MİDİR?...

Cây-ı Hayret Bir Tarz-ı Muamele: Malûmdur ki; her yerde ehl-i maârif, mârifet ve ilim noktasında muhakeme eder. Nerede ve kimde mârifet ve ilim görse, meslek itibariyle ona karşı bir dostluk ve bir hürmet besler. Hatta düşman bir hükûmetin bir profesörü bu memlekete gelse, ehl-i maârif, onun ilim ve marifetine hürmeten onu ziyaret ederler ve ona hürmet ederler. Halbuki İngilizin en yüksek meclis-i ilmiyesinin, Meşihat-ı İslâmiye'den sorduğu altı sualin cevabını altıyüz kelime ile Meşihat-ı İslâmiye'den istedikleri zaman, bura maârifinin hürmetsizliğine uğrayan bir ehl-i marifet, o altı suale altı kelime ile mazhar-ı takdir olmuş bir cevab veren ve ecnebilerin en mühim ve hükemaların en esaslı düsturlarına hakikî ilim ve mârifetle muaraza edip galebe çalan ve Kur'an'dan aldığı kuvvet-i mârifet ve ilme istinaden Avrupa feylesoflarına meydan okuyan ve hürriyetten altı ay evvel

İstanbul'da hem ulemâyı ve hem de mekteblileri münazaraya davet edip kendisi hiç sual sormadan suallerine noksansız olarak doğru cevab veren (Haşiye)[24] ve bütün hayatını bu milletin saadetine hasreden ve yüzer risale, o milletin Türkçe olan lisanıyla neşredip o milleti tenvir eden; hem vatandaş, hem dindaş, hem dost, hem kardeş bir ehl-i marifete karşı en ziyade sıkıntı veren ve hakkında adâvet besleyen ve belki hürmetsizlik eden; bir kısım maârif dairesine mensub olanlarla az bir kısım resmî hocalardır. İşte gel bu hâle ne diyeceksin? Medeniyet midir? Maârifperverlik midir? Vatanperverlik midir? Milliyetperverlik midir? Cumhuriyetperverlik midir? Hâşâ! Hâşâ! Hiç, hiçbir şey değil. Belki bir kader-i İlâhîdir ki, o kader-i İlâhî, o ehl-i mârifet adamın dostluk ümid ettiği yerden adâvet gösterdi ki, hürmet yüzünden ilmi riyâya girmesin ve ihlâsı kazansın...

YALNIZ O GİZLİ ARZUYU DEĞİL

Kendimce cây-ı hayret ve medâr-ı şükran bir taarruz:

Bu fevkalâde enaniyetli ehl-i dünyanın enaniyet işinde o kadar hassasiyet var ki, eğer şuuren olsa idi, keramet derecesinde veyahud büyük bir deha derecesinde bir muamele olurdu. O muamele de şudur: Kendi nefsim ve aklım bende hissetmedikleri bir parça riyakârane enaniyet vaziyetini, onlar enaniyetlerinin hassasiyet mizanıyla hissediyorlar gibi, şiddetli bir surette benim hissetmediğim enaniyetimin karşısına çıkıyorlar. Bu sekiz dokuz senede, sekiz dokuz defa tecrübem var ki, onların zalimâne bana karşı muamelelerinin vukuundan sonra, kader-i İlâhîyi düşünüp "Ne için bunları bana musallat etti?"

24 Haşiye: Yeni Said diyor ki: Şu makamda Eski Said'in iftiharkârane söylediği şu sözlere ben iştirak etmiyorum. Bu risalede sözü ona verdiğim için susturamıyorum. Enaniyetlilere karşı bir parça enaniyetini göstersin diye sükût ediyorum.

diye nefsimin desiselerini arıyordum. Her defada, ya nefsim şuursuz olarak enaniyete fıtrî meyletmiş veyahud bilerek beni aldatmış, anlıyorum. O vakit kader-i İlâhî, o zâlimlerin zulmü içerisinde hakkımda adalet etmiş, derdim.

Ezcümle: Bu yazın arkadaşlarım güzel bir ata beni bindirdiler. Bir seyrangâha gittim. Şuursuz olarak nefsimde hodfûrûşâne bir keyf arzusu uyanmakla ehl-i dünya öyle şiddetli o arzumun karşısına çıktılar ki, yalnız o gizli arzuyu değil, belki çok iştihalarımı kestiler. Hattâ ezcümle, bu defa Ramazandan sonra, eski zamanda gayet büyük, kudsî bir imâmın bize karşı gaybî kerametiyle iltifatından sonra kardeşlerimin takva ve ihlâsları ve ziyaretçilerin hürmet ve hüsn-ü zanları içinde -ben bilmeyerek- nefsim müftehirâne, güya müteşekkirâne perdesi altında riyakârane bir enaniyet vaziyetini almak istedi. Birden bu ehl-i dünyanın hadsiz hassasiyetle ve hattâ riyakârlığın zerrelerini de hissedebilir bir tarzda, birden bana iliştiler. Ben Cenab-ı Hakk'a şükrediyorum ki, bunların zulmü bana bir vasıta-i ihlâs oldu.[25]

ÇAM DAĞI'NA...

BİNDEN BİRİNİ İŞİT...

Bir mektupta, buradaki hissiyatıma hissedar olmak arzusunu yazmıştın. İşte binden birini işit:

Bir gece yüz tabakalık irtifada, bir katran ağacının başındaki yuvada, semânın yıldızlanmış güzel yüzüne baktım; Kur'an-ı Hakim'in فَلَا أُقْسِمُ بِالْخُنَّسِ ۝ الْجَوَارِ الْكُنَّسِ[26] kaseminde ulvî bir nur-u i'caz ve parlak bir sırrı belağat gördüm. Evet, seyyar

25 R. Nur Külliyatı, s: 1/673-676
26 "Yemin olsun gizlenen ve açığa çıkan yıldızlara..." (Tekvir, 81/15-16)

yıldızlara ve istitar ve intişarlarına işaret eden şu âyet, gayet âli bir nakş-ı san'at ve âli bir levha-i ibret nazar-ı temâşaya gösteriyor.

Evet, şu seyyareler, kumandanları olan güneşin dairesinden çıkıyorlar, sabit yıldızlar dairesine girerek, semada yeni yeni nakışları ve san'atları gösteriyorlar. Bazen kendileri gibi parlak bir yıldıza omuz omuza verir, güzel bir vaziyet gösteriyorlar. Bazen küçük yıldızlar içine girip bir kumandan suretini gösteriyorlar. Hususiyle bu mevsimde, akşamdan sonra ufukta zühre yıldızı ve fecirden evvel diğer parlak bir arkadaşı gayet şirin ve güzel bir vaziyet gösteriyorlar. Sonra vazife-i teftişiyelerini ve nakş-ı sanatta mekiklik hizmetini ifadan sonra, yine dönüp sultanları olan güneşin şa'şaalı dairesine girip gizleniyorlar. Şimdi şu "Hünnes, Künnes" tabir edilen seyyarelerle, şu zeminimizi kâinat fezasında birer gemi, birer teyyare suretinde kemal-i intizamla döndüren ve seyr ü seyahat ettiren Zâtın haşmet-i rububiyetini ve şa'şaa-i saltanat-ı ulûhiyetini güneş gibi parlaklığıyla gösteriyorlar. Bak bir saltanatın haşmetine ki, gemileri ve tayyareleri içinde öyleleri var ki, bin defa küre-i arz kadar bir cesamette ve bir saniyede sekiz saat mesafeyi kat'eden sür'attedir. İşte böyle bir Sultana ubudiyet ve imanla intisab etmek ve şu dünyada O'na misafir olmak ne kadar âlî bir saadet, ne derece büyük bir şeref olduğunu kıyas et.

BİR SANİYE KADAR…

Sonra kamere baktım[27] وَالْقَمَرَ قَدَّرْنَاهُ مَنَازِلَ حَتّٰى عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ ayetinin gayet parlak bir nur-u i'cazı ifade ettiğini gördüm. Evet kamerin takdiri ve tedviri ve tedbir ve tenviri ve zemine ve güneşe karşı gayet dakik bir hesabla vaziyetleri, o kadar

27 "Aya gelince, onun içinde menziller takdir ettik ki, kurumuş hurma dalının ince yay halini alıncaya kadar incelir." (Yasin, 36/39)

hayret-feza, o derece harikadır ki, onu öyle tanzim eden ve takdir eden bir Kadîr'e hiçbir şey ağır gelmez. "Onu öyle yapan her şeyi yapabilir" fikrini, temâşa eden her bir zîşuura ders verir. Hem öyle bir tarzda güneşi takib ediyor ki; bir saniye kadar yolunu şaşırmıyor, zerre kadar vazifesinden geri kalmıyor. Dikkatle bakana: سُبْحَانَ مَنْ تَحَيَّرَ فِى صُنْعِهِ الْعُقُولُ[28] dedirtiyor. Hususan Mayısın ahirinde olduğu gibi, bazı vakitte ince hilâl şeklinde Süreyya menziline girdiği vakit, hurma ağacının eğilmiş beyaz bir dalı suretini ve Süreyya bir salkım suretini gösterdiğinden, o yeşil sema perdesi arkasında, hayâle nuranî büyük bir ağacın vücudunu tahayyül ettirir. Güya o ağaçtan bir dalının bir sivri ucu, o perdeyi delmiş, bir salkımıyla beraber başını çıkarmış, Süreyya ve hilâl olmuş ve sair yıldızlar da o gaybî ağacın meyveleri olduğunu hayâle telkin eder. İşte كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ teşbihinin letafetini, belâğatını gör...

HEM GÖRDÜM Kİ...

Sonra هُوَ الَّذِى جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ ذَلُولاً فَامْشُوا فِى مَنَاكِبِهَا[29] ayeti hatırıma geldi ki; zemin musahhar bir sefine, bir merkub olduğunu işaret ediyor. O işaretten kendimi feza-yı kâinatta sür'atle seyahat eden pek büyük bir geminin yüksek bir mevkiinde gördüm. At ve gemi gibi bir merkûbe binildiği zaman kıraatı sünnet olan سُبْحَانَ الَّذِى سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ[30] ayetini okudum.

Hem gördüm ki: Küre-i arz şu hareketle, sinema levhalarını gösteren bir makina vaziyetini aldı. Bütün semavâtı harekete getirdi, bütün yıldızları muhteşem bir ordu gibi

28 "İşlerinde akılları hayrette bırakan Zat her türlü kusurlardan münezzehtir."

29 "Üzerinde gezin ve Allah'ın verdiği rızıktan yiyin diye yeryüzünü sizin emrinize veren O'dur." (Mülk, 67/15)

30 "Her türlü kusurdan münezzehtir o Allah ki bunu bizim hizmetimize verdi. Yoksa bizim ona gücümüz yetmezdi." (Zuhruf, 43/13)

sevke başladı. Öyle şirin ve yüksek manzaraları gösterdi ki, ehl-i fikri mest ve hayran eder. "Fesübhanallah!" dedim, ne kadar az bir masrafla ne kadar çok ve büyük ve garib ve acib, âli ve gâlî işler görülüyor.[31]

BEN ŞİMDİ…

Ben şimdi Çam Dağı'nda, yüksek bir tepede, büyük bir çam ağacının tepesinde bir menzilde bulunuyorum. İnsten tevahhuş ve vuhuşa ünsiyet ettim. İnsanlarla sohbet arzu ettiğim vakit, hayâlen sizleri yanımda bulur, bir hasbihal ederim, sizinle müteselli olurum. Bir mâni olmazsa, bir-iki ay burada yalnız kalmak arzusundayım. Barla'ya dönsem, arzunuz vechile sizden ziyade müştak olduğum şifahî bir müsahabe çaresini arayacağız. Şimdi bu çam ağacında hatıra gelen iki-üç hatırayı yazıyorum.

SENDEN SIR SAKLANMAZ

Birincisi: Bir parça mahrem bir sırdır: Fakat senden sır saklanmaz. Şöyle ki:

Ehl-i hakikatın bir kısmı nasıl ki İsm-i Vedûd'a mazhardırlar ve a'zamî bir mertebede o ismin cilveleriyle, mevcudâtın pencereleriyle Vacibü'l-Vücud'a bakıyorlar. Öyle de; şu hiçender hiç olan kardeşinize, yalnız hizmet-i Kur'an'a istihdamı hengâmında ve o hazine-i bînihayenin dellâlı olduğu bir vakitte, İsm-i Rahîm ve İsm-i Hakîm mazhariyetine medar bir vaziyet verilmiş. Bütün Sözler, o mazhariyetin cilveleridir. İnşâallah o Sözler,[32] وَمَن يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيراً sırrına mazhardırlar.

---

31 R. Nur Külliyatı, 1/352-353

32 "Allah kime hikmet vermişse, ona çok hayırlar vermiştir." (Bakara, 2/269)

İkincisi: Tarîk-ı Nakşî hakkında denilen: "Der tarîk-ı Nakşibendî lâzım âmed çar terk… Terk-i dünya, terk-i ukba, terk-i hestî, terk-i terk" olan fıkra-i ra'nâ birden hatıra geldi. O hatıra ile beraber, birden şu fıkra tulu' etti:

"Der tarîk-ı acz mendî lâzım-amed çâr-ı çiz... Fakr-ı mutlak, acz-i mutlak, şükr-ü mutlak, şevk-i mutlak ey aziz!"

İSTERSEN…

Sonra senin yazdığın "Bak kitab-ı kâinatın safha-i renginine.." olan rengin ve zengin şiir hatırıma geldi. O şiir ile semanın yüzündeki yıldızlara baktım. "Keşke şair olsaydım, bunu tekmil etseydim." dedim. Halbuki şiir ve nazma istidadım yokken yine başladım. Fakat nazım ve şiir yapamadım; nasıl hutûr etti ise, öyle yazdım. Benim vârisim olan sen, istersen nazma çevir, tanzim et.

İşte birden hatıra gelen şu:

Dinle de yıldızları şu hutbe-i şirinine
Nâme-i nurunu hikmet bak ne takrir eylemiş.
Hep beraber nutka gelmiş, hak lisanıyla derler:
"Bir Kadîr-i Zülcelâl"in haşmet-i Sultanına,
Birer bürhan-ı nur-efşanız biz, vücud-u Sânie
Hem vahdete, hem kudrete şâhidleriz biz.
Şu zeminin yüzünü yaldızlayan,
Nazenin mu'cizâtı çün melek seyranına,
Şu semanın arza bakan, cennete dikkat eden,
Binler müdakkik gözleriz biz… (Haşiye)[33]

[33] (Haşiye): Yani cennet çiçeklerinin fidanlık ve mezraacığı olan zeminin yüzünde hadsiz mu'cizat-ı kudret teşhir edildiğinden, semavat âlemindeki melaikeler o mu'cizatı ve o hârikaları temaşa ettikleri gibi; ecram-ı semaviyenin gözleri hükmünde olan yıldızlar dahi, güya melaikeler gibi zemin yüzündeki nazenin masnuatı gördükçe Cennet âlemine bakıyorlar ve muvakkat hârikaları bâki bir surette Cennet'te dahi temaşa ediyorlar gibi bir zemine, bir Cennet'e bakıyorlar. Yani o iki âleme nezaretleri var demektir.

Tûbâ-i hilkatten semavât şakkına
Hep kehkeşan ağsanına..
Bir Cemil-i Zülcelal'in dest-i hikmetiyle takılmış
Pek güzel meyveleriz biz.
Şu semavât ehline birer mescid-i seyyar,
Birer hâne-i nevvar, birer ulvî âşiyâne..
Birer misbah-ı nevvar, birer gemi-i cebbar,
Birer tayyâreleriz biz...
Bir Kadir-i Zülkemâl'in, bir Hakîm-i Zülcemâl'in
Birer mu'cize-i kudret, birer hârika-i san'at-ı Hâlıkâne,
Birer nadire-i hikmet, birer dahiye-i hilkat,
Birer nur âlemiyiz biz.
Böyle yüzbin dil ile yüzbin burhan gösteririz,
İşittiririz insan olan insana.
Kör olası dinsiz gözü, görmez oldu yüzümüzü,
Hem işitmez sözümüzü, hak söyleyen ayetleriz biz.
Sikkemiz bir, turramız bir, Rabbimize müsebbihiz, zikrederiz abîdâne.
Kehkeşanın halka-i kübrasına mensub birer meczublarız biz.[34]

VATAN KOKUSUNU DUYDUM...

Bediüzzaman Hazretleri'nin Barla'dan Van'a gönderdiği ilk mektubu:

Abdülmecid, Nuh, Hasan, Ömer, Haydar, Yâsin!..

Mektubunuzu aldım. Bu gurbet havasında, vatan kokusunu duydum. Uzaktan uzağa hazin nağamât-ı vataniyenin, hissiyatımın tellerine dokunmasıyla hoşça dinledim.

Her birinize ayrı birer mektup yazmak ruhum isterdi. Fakat bu dakikada muvaffak olamıyorum, gücenmeyiniz. Bir mektupta her birinizle ayrı ayrı konuşacağım:

---

34 R. Nur Külliyatı, 1/354.

HER SABAH NE KAZANIYORSAM…

Evvelâ: Kardeşim Abdülmecid Efendi! Senin mektubunu aldığım günün gecesinde, rü'yada gördüm ki; Ergani'deki kardeşim Abdülmecid yanıma gelmiş, merhum büyük kardeşimden bana mektub gelmiş, sabahleyin hikâye ettim.. Biraz sonra bir mektub elime verildi... Baktım ki, ahiret kardeşim Abdülmecid'in imzası var. Demek sen de Abdülmecid gibi bir kardeşimsin. Hem Abdülmecid'den büyük bir kardeşsin. İşte bu vakıaya binaen seni o günden itibaren isminizle en has talebeler, kardeşler içine dahil edip, her sabah ne kazanıyorsam, peder ve valideme ve hakiki ve çoğu âlem-i berzahta bulunan kardeşlerime verdiğim gibi; senin defter-i ameline yazılmak için dergâh-ı İlâhiye niyaz ediyorum. Sen dahi beni uhrevî kazancına teşrik et!

BENİ HER VESİLE İLE ARADIN…

Sâniyen: Ey Nuh Bey! Ora havalisinde pek çok bulunan talebelerim, kardeşlerim içinde sen kahraman çıktın. Beni her vesile ile aradın. Molla Hamid'le beraber beni buldun. Van kardeşlerimle görüştürdün. Bahtiyar ol! Senin gibi ciddi gayretli bir dost, yanımda kıymettardır. Bugünden sonra sen de Abdülmecid Efendi gibi isminizle duamda ve kazancımda dahil oldun.

Niyet ettiğiniz ziyaret-i beytullah ise وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ meşverete ihtiyaç bırakmıyor. Mümkün ve kolay ise gidebilirsin.

GURBETTE OLANI UNUTAMIYORSUN…

Sâlisen: Ömer Efendi kardeşim! Sen Şeyh Fethullah ve Hazret gibi çok sevdiğim ve çok ihtiram ettiğim mübarek zatlara mensub olduğundan, onların namına ve hesabına seni çok düşünüyorum. Sen de onlardan aldığın ders iledir

ki; gaflet ve gurur veren dünyevî me'muriyetlerde bulunduğun halde, benim gibi kûşe-i nisyan ve gurbette olanı unutmuyorsun. Cenab-ı Hak sizi o mübarek zatların marziyyatı dairesinde muhafaza etsin. Âlem-i berzahta onların kafilesinden ayırmasın...

GURBET ARKADAŞIM…

Râbian: Ey Şeyh Hasan! Senin küçük mektubun bana büyük geldi. Ağlattırırken, güldürdü. Sen ve Muhammed Salih benim için pek kıymettar iki kardeş ve iki talebesiniz. Siz duamda ve kazancımda dahilsiniz. Hem tev'ziat zamanında o yüksek kametinle çoklardan evvel hayalen görünüyorsun. Fakat gurbet arkadaşım Muhammed Salih'in halini çok merak ediyorum, dünyada ise benim hususi selâmımı tebliğ et!..

ORADA İSELER…

Hâmisen: Orada iseler, Molla Şükrüllah, Molla Yasin, Molla Resul, Molla Yusuf, Molla Ma'ruf, Molla Abdurrahman ve Şeyh Hasan'ın biraderzadesi Fehmi, Gevaşlı Molla Abdülhakim ve Molla Abdülvahhab ve Fakıh Haydar ve Molla Hamid'in valideleri ve Nuh Bey'in kayınbiraderi Fahri ve Abdülmecid Efendi'nin mahdumları gibi kardeşlere ve hayalimde kendileri bulunup isimlerini yazmadığım umum dostlara ve kardeşlere selâm ve dua ediyorum ve dualarını istiyorum.

AĞLAMAMA AĞLAYINIZ…

Bu gurbette benim hâlet-i ruhiyemi anlamak isterseniz, şu gelecek fıkralara bakınız, ağlamama ağlayınız!.

Evet, ahiretine pek ciddi çalışan pek çok mübarek zatlar, kazandılar, gittiler. Ben beraber çalışmadım, gafletten uyan-

dım. Fakat heyhat yalnız ve müflis kaldım. Ve bu hal hatıra geldikçe böyle bağırarak ağlarım:

"Bir ticaret yapmadım nakd-i ömür oldu heba
Yola geldim... Lâkin göçmüş cümle kervan bîhaber
Ağlayıp, nâlân edip, düştüm yola tenha garib,
Dîde giryan, sine püryan, akıl hayran bîhaber."[35]

[35] Bilinmeyen Taraflarıyla Bediüzzaman Said Nursî, 2/694-696

8. "YILDIZ MEKTUBU"

"YILDIZLAR SAÇILDIĞI ZAMAN…"

Size Cemaziye'l-Âhir ayında vuku bulan bir hâdise-i semaviye münasebetiyle bir mes'ele beyan edeceğim. Şöyle ki:

Hazret-i Zât-ı Ahmediye Aleyhissalâtü Vesselâm'ın zuhuru zamanında, وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انْتَثَرَتْ[36] âyetinin bir nümunesini gösterir bir tarzda, recm-i şeyatine alâmet olan yıldızların düşmesi kesretle vuku bulmuştur. Ehl-i tahkikin nazarında; o zaman vahy zamanı geldiğinden, vahye şübhe gelmemek için, kâhinler gibi, gaybî ve cinler vasıtasıyla semavî haberlerine karışanlara sed çekmeye alâmet ve işaret olmakla beraber, Zât-ı Ahmediye Aleyhissalâtü Vesselâm cin ve inse meb'us olarak teşrifine semâvat ehlince bir şenlik, bir bayram gibi bir alâmet-i sürur olduğunu, ehl-i keşif ve hakikat hükmetmişlerdir.

Hem o meb'us zât (a.s.m), ehl-i küfür ve dâlalet için bir nîran-ı muhrika ve ehl-i hidayet için envâr-ı müşrika menba'ı olduğuna, gaybî ve semavî bir işarettir. Şimdi şu Cemaziye'l-Âhirde emsali görülmemiş bir tarzda, gece saat dörtte başlayıp, beş ve beş buçuğa kadar devam eden yıldızların düşmesi ehemmiyetli bir hâdise-i semaviyedir. Semavâtın hâdisâtı zeminimize baktığı cihetle, herhalde o hâdisâtın dahi, küre-i arzda bir eseri olacaktır. Cenab-ı Hakk'ın rahmetine sığınmalıyız ki, nîran-ı muhrika yapmasın... envâr-ı müşrikaya çevirsin!

---

[36] "Yıldızlar saçıldığı zaman…" (İnfitar, 82/2)

Evet nasıl ki; Kur'an-ı Hakîm'in surelerinde, âyetler birbirine bakar, işaret ederler. Öyle de, Cenab-ı Hakk'ın bir Kur'an-ı Kebir'i olan şu kâinatın ulvî, süflî sureleri dahi birbirine bakar, birbirinin nüktelerini izhar eder. Sema suresinde bizim gibi Lafz-ı Celâli yalnız kırmızı yazmak değil, belki nur yaldızıyla Lafza-i Celâl gibi yazılan yıldızlar ve o yıldızlardan fışkıran nuranî noktalar, elbette bir işaret fişekleri hükmünde birer sırrı ilân ettiğini, o mu'ciznüma semavî suresinin şanındandır. Kendimizce bir fâl-i hayr addetmeliyiz.

BİR PARÇA DİKKAT İSTER

Sâniyen: Size semavâtın kırmızı yıldızlarını andıran, Kur'an'daki İsm-i Celâl'in ikibin sekizyüz altı (2806) defa tekerrürü, Kur'an semasını o nuranî yıldızlarla zînetlendirmiş ve o adedlerin sahifeler, yapraklar, sureler itibariyle birbirine mânidar münasebat-ı tevafukıyeleri, daha ziyade letafetini, zînetini güzelleştirmiş.

Bu defa size kendi nüsha-i Kur'aniyemi gönderiyorum. Bu nüshamda size gönderilen listeye göre işaretler koydum. İsm-i Celâl ve İsm-i Rabb'e ayrı ayrı işaret vaz'edildi.

İsm-i Celâl'in tevafukat-ı adediyesi hem muntazamdır, hem mânidardır. Fakat bir parça dikkat ister. Çünkü risalelerde görülen tevafuk gibi, daima sahife sahifeye bakmıyor. Bazen sahife mukabiline değil, belki bir arkasına veya arkasının mukabiline bakar. Bazen bir yaprak atlar, bazan bir sahife iki sahifenin mecmuuna bakar. Mesela: Otuzbeşinci sahifede onüç adet Lafza-i Celâl gelir. Arkasında sekiz, sonra beş geliyor. Demek o onüç aded bu iki rakama birden bakar ki, o da onüç ediyor ve hâkeza... Hem bazan bir sahife, iki sahifenin mecmuuna bakmakla beraber aynı suretinde iki aded gelir, her biri onun bir cüz'ünü gösterir. Meselâ; Sure-i Tevbe'de

188. sahifede onaltı Lafza-i Celâl geliyor, arkasında altı geliyor, altının arkasında on geliyor. Beraber yukarıdan okunsa onaltı olur, tevafuk eder.

Dokuz rakamı çok defa sahife rakamına baktığı için tevafuktan çıktığını hissettim.[37] Her ne ise, siz de tedkik edersiniz, sonra meşveretinizle gizli tevafukatı gösterecek rakamları yazacağız. Yeni yazdığımız Kur'an'dan tensib ettiğiniz takdirde kaydedeceğiz. Başta yüz elli sahifede ellibir defa yedi ve sekiz geliyor. Yirmisekizde sekizdir, yirmiüçte yedidir. Bu yedi, sekiz birbirine muvafık kabul edilmiş, yediden sekize, sekizden yediye geçmekle tevafuk bozulmuyor. Bu iki rakamın Kur'an'da mühim sırları bulunduğu hissedilir.

Sâlisen: Hazret-i Zât-ı Ahmediye (Aleyhisselâm) nasıl bir şecere-i tûbâ olduğunu ve asfiya ve evliya ve sıddıkiyn, o şecere-i nuraniyenin meyveleri ve mesâlik ve turuk onun dalları olduğunu gösterir bir silsile-i azîme, eskiden kalma ve eskimiş bir silsilenâme yanımda var. Onu güzelce tebyiz etmek için hattı güzel, cedvelde mahareti bulunan zâtları istiyorum. Şimdilik Hüsrev'le Tenekeci Mehmed Efendi, Bekir Ağa'da bulunan ölçü ile onbeş tabaka kâğıt beraber, Hâfız Ali'nin haber gönderdiği vakit gelsinler...[38]

TEVBENİN KAPISI AÇIKTIR

ALTI SENEDİR SABRETTİM

Hem acınacak, hem çok teessüf edilecek bir mesele: Garaibdendir ki; bir zat, ehl-i ilim iken, bize karşı muaveneti

---

37 Elhasıl: Bazı esrar-ı gaybiye için tevafukat şeklini değiştiriyor. Lafza-i Celâl'in diğer latif ve cazibedar ve mânidar bir tevafuku şudur ki; başta Fatiha sahifesiyle beraber yüzellibir sahifede, ellibir defa yedi ile sekiz geliyor. (S. Nursi)

38 R. Nur Külliyatı, 2/1525-1526

ve bize hücum edenlere karşı müdafaası vazife-i diniyesi iken, tama' yüzünden ve vehim ve korkaklık sebebiyle, sonra evlâda şefkati, fakat meş'um bir şefkati, cihetiyle bana karşı zındıkanın hücumunu teshil etti. Belki bilmeyerek nüfûzumu kırmak perdesi altında Sözler namındaki Envar-ı Kur'aniyenin kıymetini düşürtmek ve muhtaçları o Nurlardan soğutmak hizmetinde -bilerek veya bilmeyerek- alet oldu. Ve zındıkanın propagandasını yapan ve bu defaki tecavüzü ihzar eden veledine, o meş'um şefkat ile yardım ediyor. Çok defa müracaatla beraber imamlık vesikamı tasdik etmedi. Geçen sene bana hususî camiimde namazımı ta'til ettiren yine bunlar imiş… Ve bunun vehmi sebebiyet vermiştir. Sana karşı bir şey demedim. Artık yeter. Bir iki kelime senin menfaatin için söyleyeceğim: Efendi! Eğer sen vehim yüzünden korkup böyle yapıyorsan, o korku pek ehemmiyetsizdir. Asıl şimdi kork ki; gayet dehşetli bir hataya düştün. Müthiş bir korku sana müteveccihtir.

Eğer hubb-u câh yüzünden böyle yapıyorsan; ehl-i iman nazarında bundan sonra bu vakaları işitenler sana karşı ne düşünecekler, düşün, aklını başına al! O tama' ve vehim ve şefkat yüzünden ne kadar zayi' ettiğini anla! Tevbenin kapısı açıktır. Zararın neresinden dönsen kârdır...

SENİN BEDELİNE RUHUM TİTRİYOR

Eski bir dost ve ilim noktasında bir arkadaş olmak üzere sizinle bir hasb-i hal edeceğim. İkimize taalluk eden mühim bir musibet-i diniyeyi size haber veriyorum. Bunun telâfisine mümkün olduğu kadar beraber çalışmalıyız. Şöyle ki:

Zâtınız, herkesten ziyade hizmetimize taraftar ve hararetle himayetkâr olmak lâzım gelirken, maatteessüf meçhul sebeblerle aksimize tarafgirâne ve bize karşı soğukça rakibâne baktığınızdan, oğlunuzu bu köyde yerleştirip ona dost-ahbab

buldurmak için çalıştınız. Neticesinde burada öyle bir vaziyet hasıl olmuş ki, mahiyetini düşündükçe senin bedeline ruhum titriyor. Çünkü اَلسَّبَبُ كَالْفَاعِلِ kaidesince bu vaziyetten gelen günahlardan, seyyiattan siz mes'ulsünüz.

SEKİZ SENEDİR

Zehire tiryak namı vermekle, tiryak olmadığı gibi; zındıka hissiyatını veren ve dinsizliğe zemin ihzar eden bir heyetin vaziyetine, ne nam verilirse verilsin, "Genç Yurdu" denilsin, hatta "Mübarekler Yurdu" denilsin, ne denilirse denilsin, o mânâ değişmez. Başka yerlerde, "Genç Yurdu" ve "Türklük Meclisi", "Teceddüd Mahfeli" gibi isim ve unvanlarla bulunan heyetler, başka şekillerde zararsız bir surette bulunabilirler.

Fakat bu köyde madem sekiz senedir ki, sırf esasat-ı îmaniye, usûl-ü hakaik-i diniye ile meşgulüz. Elbette bu köyde bize karşı muannidâne bir heyetin takib edeceği esas, îmansızlığa ve usûl-ü diniyeye muhalif, hatta zındıka hesabına bir hareket yerine girer. Bilinsin bilinmesin netice öyle çıkar. Çünkü bu havalide umumca tebeyyün etmiş ki, siyaset cereyanlarıyla alâkadar değilim, belki yalnız hakaik-i diniye ile meşgulüz. Şimdi burada birisi bize muhalif hareket etse, hükûmet hesabına olamaz; çünkü mesleğimiz siyasî değil. Hem yeni bid'alar hesabına da olamaz, çünkü hakikî meşgalemiz, esasat-ı îmaniye ve Kur'aniyedir.

Hem resmî Diyanet Dairesinin emirleri hesabına dahi değil. Çünkü emirlerini tenkid ve muhalefet meşgalesi bizi kudsî hizmetimizden men'ettiği için, o meşgaleyi başkasına bırakıp onunla meşgul olmuyoruz. Mümkün olduğu kadar o emirlere karşı temas ettirmemeye çalışıyoruz.

Öyle ise, sekiz sene bu cereyan-ı îmanî merkezi olan bu köyde, bize karşı muhalefetkârâne ve mütecavizâne vaziyet

alan, ne nam verilirse verilsin, muhalefeti, zındıka hesabına ve îmansızlık namına kaydedilecek.

HEM BENİ, HEM SENİ

İşte sizin ilminize ve makam-ı içtimainize ve mensab-ı fetvanıza ve bu havalideki nüfuzunuza ve evlâd hakkındaki müfrit şefkatinizden gelen teşvikkârane muavenetinize istinad ederek; burada hem beni, hem seni pek ciddî alâkadar edecek bir vaziyet vücuda geliyor.

Ben kendim burada muvakkatım, ıslâhına da mükellef değilim, belki bir derece mes'uliyetten kurtulabilirim. Fakat zatınız hem sebeb, hem nokta-i istinad olduğunuzdan, o vaziyetten gelen müdhiş meyveler defter-i a'malinize geçmemek için, her şeyden evvel bu vaziyeti ıslah etmelisiniz… veyahut oğlunu buradan çek!.. O, daimi senin manevî zararına günah işleyecek tezgâhı tebdil etmeye çalış. Zatınıza bu tezgâhın mahsulâtından numûne olarak sizin hesabınıza, bana muhalif suretinde gelen yalnız iki küçük numûneyi göstereceğim:

BENİMLE BERABER BU İŞE AĞLAYINIZ

Birincisi: Bana haddimden çok fazla hüsn-ü zanda bulunan ve harekâtımı herkesten ziyade hak telâkkî eden bir ehl-i ilim, sana îtimaden oğlunuza meslekçe dostluk etmiş. O adam bir gün yanıma geldi. Hususî odamda namazımı kılmak vakti geldi. Benimle beraber cemaatle kılmak onun yanında çok ehemmiyetli olduğu halde, gizli Ezan-ı Muhammedîyi (s.a.s.) işitmekten kulağı müteneffirane, havftan gelen istikrah ile, kalktı kaçtı. Bu işe sen fetva ver!.. Fahr-ı Âlem'in (s.a.s.) en nuranî, leziz, kudsî kelimatını işitmekten kaçan bir kulağın altında olan kalbde bulunan îman, ne hâle girdiğini sen söyle!

Bu böyle olsa, başka cahil, yahut gençler, o meslekte nasıl boya alırlar, kıyas ediniz. Benimle beraber bu işe ağlayınız.

İŞTE O ZAT

İkincisi: Bir dostum var idi, takvası ifrat derecesinde idi. Benim yanıma geldiği vakit, âhirete ait en güzel parçaları bana gösteriyordu ve ihtar ediyordu. Zatınız onu bir derece benden soğutmak ve senin oğluna dost yapmak suretinde onunla konuşmuşsunuz...

İşte o zat, o telkinattan sonra, geçen Ramazanda bir gün, bana Hülâgu ve Cengiz vakalarını okutmak için gösterdi. "Aman bunları oku!" dedi. Ben kemal-i taaccüb ve hayretten dedim: "Kardeşim sen dîvâne mi oldun? Benim Delail-i Hayrat'ı okumağa vaktim yok. Böyle zalemelerin sergüzeşt-i zalimânelerini, bu Ramazan-ı Şerif'te bana okutmak hissini, nereden kaptın?" dedim. Haftada iki defa yanıma gelen o has dostumu, iki ayda bir defa daha göremedim. Fakat hakkında inayet vardı, o halden kurtuldu. Her ne ise, bu nev'den olan elîm hâdiseler çoktur. Hakikatlı bir kardeşimin neseben kardeşi olduğunuzdan haşinâne değil, mülayimâne bir surette olan bu dertleşmekten gücenmeyiniz.

BEN HAKKIMI HELAL EDERİM, YA KUR'AN!

Zatınız bir zaman bize dost göründüğünüzden, senin oğlun talebe gibi yanıma geliyordu, ciddî istifadeye çalışıyordu.

Değil bana sıkıntı vermek, ihtar etmesi, ciddî telâkki ediyordu. Vaktaki zatınız bana karşı rakibâne bir vaziyet aldınız, oğlunuz da o vaziyetin tesiriyle öyle bir şekle girdi ki, en muti' talebeden, en merhametsiz bir düşman vaziyetine geldi. O zamandan beri çektiğim sıkıntıların ve hizmet-i Kur'aniyemize gelen zararların kısm-ı a'zamı, oğlunuzun yüzünden ve senin o rakibâne vaziyetinden geldiğine şübhe kalmadı. Senin nüfuzun ve şerefin olmasa idi, oğlun böyle şeylere müdahale edemezdi.

Her ne ise, sizi bütün bütün gücendirmemek için kısa

kesiyorum. Kardeşim Hakkı Efendi'nin hatırı için ben hakkımı helâl ederim. Fakat bizi istihdam eden ve hizmetine kabul eden Kur'an-ı Hakîm'in darbesinden korkmalı, belki o helâl etmez.[39]

[39] Barla Lahikası, Envar Neşriyat, 196-199

9. ŞAM'DAN BARLA'YA

Üstad'ın kızkardeşi Âlime Hanım'ın, Üstad'a yolladığı bir mektubu vermeden önce, Âlime Hanım hakkında kısa bir bilgi verelim.

Âlime Hanım, Sofu Mirza Efendi'nin 4. evlâdıdır. Bediüzzaman Hazretleri'nin de üç hemşiresinden en büyüğüdür. "Âlime" ve "Fazıla" bir hanımefendidir. 1919 yılında kocası Said Bey ile Şam'a hicret etmiş ve orada müderrislik yapmıştır.

Yedi defa Hacc farizasını ifâ eden Âlime Hanım, son haccında, Kâbe'yi secde ile tavaf ederken Hakk'ın rahmetine kavuşmuştur. (1944)

11 Şevval 1346 - 25 Kasım 1928… ve 25 Zilka'de 1346 - 29 Aralık 1928'de Hazret-i Üstad'ın hemşiresi Âlime Hanım'ın Üstad'a yazdığı mektup:

"Muazzez biraderim Saidü'l-Meşhur Efendi!

Efendim, evvela arz-u hulûs ve ihtiramla, kemâl-i iştiyakla selâmımızı zât-ı âlinize takdim ettikten sonra hatır-ı vâlâlarınızı istifsar eylerim. Gerçi bizden sual buyurursanız, lehülhamd cümlemiz kemâl-i sıhhat ve afiyetteyiz. Siz dahi der-sıhhat olmanızı Cenab-ı Hak'tan niyaz ve temenni eylerim.

Elyevm Şam'da, Salihiye mahallesinde ikamet ediyoruz. Hiçbir keder ve merakımız yok. Ancak pek uzun bir müddetten beri sizin ahvalinizden ve nerede kaldığınızdan ve hangi cihette bulunduğunuzdan haberdar olmadığımız için ziyadesiyle merak ve endişedeyiz."

Hazret-i Üstad'ın bu mektuba verdiği cevab:

"Aziz kardeşim!

Evvela: Sizlere selâm ederim… O mübarek şehirlerdeki mübarek makamlarda duanızı isterim. Duanıza pek çok muhtacım. Oradaki ahbaplara, bâhusus kardeşim Molla Abdülmecid'e, Şeyh İsa'nın mahdumu Muhammed Ali Bey'e çok selâm ederim, duasını isterim. Onu çok merak ediyordum. Elhamdülillah siz de, o da sıhhattesiniz.

Benim halimi soruyorsun… Cenab-ı Hakk Hakim ve Rahim olduğundan, başa gelen her işte hikmet içinde bir eser-i rahmet hissediyorum. Şimdi bir köyde imamım. Yalnız olarak dağlarda kader-i İlâhi beni gezdiriyor.

Sizlere ve Şam'a çok müştakım. Şu misafirhane-i dünyada mülâkat nasib olmazsa da, inşaallah öteki âlemde Rahmet-i ilâhiye bizi görüştürecek.

Benim ne niyette olduğumu ve nereye gideceğimi soruyorsun. Hiçbir niyetim yoktur. Rahman-ı Rahim olan Halıkıma tefviz-i umur etmişim. İnşaallah başka yere gidersem, size mektup yazarım. Mektup yazmak adetim değil, fakat sırf duanızı almak için size yazacağım."[40]

---

40 Bilinmeyen Taraflarıyla Bediüzzaman Said Nursi, s. 319-320

10. ÜSTAD BEDİÜZZAMAN HAZRETLERİ'NİN BARLA DOSTLARI İÇİN HİTAPLARI

Aziz
Sıdık -tam sıdık- Sadık
Mübarek
Sebatkâr
Sarsılmaz
Yılmaz
Bu misafirhane-i dünyada
Şefkatkâr
Fedâkâr
Vefâdâr
Kardeşlerim
Arkadaşlarım
Yoldaşlarım
İhlaslı
Kuvvetli
Şanlı
Dirayetli
Kıymetli
Çalışkan
Muktedir
Hâlis
Ciddî
Ruhum

Canım
Âlicenab
Kahraman
Nurânî yoldaş
Mâsum
Metin
Fa'al
Hakiki vârislerim
Risâle-i Nur şakirdleri
Müstakim
Müteyakkız
Samimi
Müttehid
Mücahid

Zaman, Üstad Bediüzzaman Hazretleri'nin Barla dostlarında bu sıfatların bihakkın varolduğunu göstermiştir.

11. ÜSTADIMIZ BEDİÜZZAMAN HAZRETLERİ'NİN BARLA'DA TELİF ETTİĞİ ESERLER:

1926	Küçük Sözler (1-9 Söz), 10. Söz, 22. Söz
1927	18. Söz, 25. Söz
1928	28. Söz, 24. Mektup, 20. Mektup
1929	23. Söz, 27. Söz, 13. Mektup, 19. Mektup, 1. Mektup
1930	29., 30., 31., 32., 33. Sözler
1930	2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 16., 17. Mektuplar
1931	16. Mektubun zeyli, 26. Mektubun II. Kısmı, 28. Mektubun I. Parçası
1932	1., 2., 3., 4.,5., 6., 7., 9. Lem'alar
1933	14. Söz (Zeyli), 28. Mektup (II. Parçası), 23. Mektup, 8. 11. 17. Lem'alar
1934	29. Mektup (I. Parçası), 10., 12., 14., 16., 18., 20., 21., 22., 24., 25., 26. Lem'alar
1935	19., 27., 28., 29., 30. Lem'alar.

12. İKİNCİ BARLA ZİYARETİ

Üstad Hazretleri'nin Barla'ya ikinci defa gelişi 25 sene sonra olur. Bu ikinci Barla ziyareti *Tarihçe-i Hayat*'ta şöyle anlatılır:

ÜSTAD'IN BARLA'YA GİDİŞİ

Üstad, Barla'dan yirmi beş sene evvel ayrılmış ve o zamana kadar hiç gitmemişti. Barla ile, kendi Nurs köyünden ziyade alâkadardı. Çünki, hayat-ı mâneviyesi olan Risale-i Nur burada te'lif edilmeye başlamıştı. Kur'ân-ı Hakim'in hidayet nurlarını temsil eden "Sözler" ve "Mektubat" ve "Lemaat-ı Nuriye" buradan etrafa yayılmıştı. Bu itibarla Barla, Risâle-i Nur dershanesinin ilk merkezi idi.

Barla'daki hayatı gerçi nefiy ve inziva içinde ve tarassud altında geçmekle acı idi; fakat Risâle-i Nur hakikatlarının te'lif yeri olduğundan Üstad'ın en tatlı ve şirin hayatı da yine Barla hayatıdır denilebilir. Bu defa Barla'ya nefiy ile değil, hapis ile değil, kendi rızası ile ve serbest olarak gidiyordu. Güzel bir bahar günü Barla'ya geldi. Barla'daki talebelerinin mühim bir kısmı Üstad'ı karşıladılar. Üstad, sekiz senelik ikâmetgâhı olan Medrese-i Nuriyesine yaklaşırken kendini tutamadı, mübarek gözlerinden yaşlar boşandı. Haşmetli çınar ağacı da adeta kendisini selâmlıyordu. Bir vakitler, yani Barla'da sekiz sene ikâmetten sonra Isparta'ya celb edilmişti. O zamanki gidişinde mübarek çınar ağacı Üstad'ı mânen teşci etmiş, haşmetli kanatları olan dallarının Cenab-ı Hakk'a

olan secdevârî ubudiyetiyle Üstad'ı uğurlamıştı. Bu defa da yine uzun bir müfarekâttan sonra tekrar Üstad'a kavuşmanın süruru içinde Hâlik-ı Rahmân'a secde-i şükrana kapanıyordu. Üstad, o mübarek çınar ağacına sarılmış, yanındaki talebelerine ve ahaliye kendisini yalnız bırakmalarını söylemişti; zaten gözyaşlarını tutamıyordu. Sonra, Nur Dershanesi olan odasına girdi ve iki saat kadar kaldı, hazin ağlayışı dışarıdan işitiliyordu.

ÜÇ DEVİR GEÇİRMİŞ

Evet, şüphesiz rahmet-i İlâhiyenin nihayetsiz tecellilerine mazhardı. Bir zamanlar Şarkî Anadolu'dan Isparta havalisine sürülmüştü... Isparta'dan da, dağlar arasındaki Barla Nahiyesine nefyedilmişti. Burada ölüp gidecekti. Eski Tarihçe-i Hayatının şehadetiyle çok kahraman ve fedakâr olan bu zât, doğrudan doğruya Kur'ân-ı Hakîm'in hakikatlerini benimseyen; ferdî ve millî saadeti, İslâmiyet hakikatlerine sarılmakta gören ve bunu haykıran ve delâil-i akliye ile ilim meydanına çıkan bir kimse idi.

Üç devir geçirmiş, cebbar kumandanlara boyun eğmemiş, kudsî dâvasından dönmemiş; yaralanmış, zehirlenmiş, ölmemiş; dağlar gibi hâdiselerin dalgalarından yılmamıştı...

Milletleri, kavimleri içine alan, zihniyet ve telâkkileri değiştiren, asr-ı hâzırın cereyanları, bu zâtı, Kur'an ve îman davasındaki yolundan çevirememişti. O, ruhundaki şecaat-ı îmaniye ile kat'î inanıyordu ki, dâva ettiği hakikat bir gün milletçe benimsenecek; bir Said, binler, belki yüzbinler Said olacak. İnsanlık camiasında neşrettiği hakaik-ı îmaniyenin fütuhatı ve inkişafı başlayacak… ve âfâk-ı İslâmı saran zulmet bulutları Kur'an'dan eline verilen bu meş'ale-i hidayetle dağıtılacak… Ölmeye yüz tutmuş zannedilen îman ruhu yeniden canlanacak… canlara can katacak.. mânen ölmeye yüz

tutan millet-i İslâmiyeyi ihya edecek… Âleme efendi olan İslâmiyetin biiznillah cihana efendiliğinin maddî-mânevî mübeşşiri olacaktı.

BU AZİZ ZAT

İşte, bu kudsî hakikatin hâmili ve nâşiri olan ve hakikatte bugünkü beşeriyetin medâr-ı iftiharı bulunan bu aziz zât, din düşmanlarının plânıyla -vaktiyle- bu beldeye gönderilmiş, Anadolu'da tesis ettirilen rejimin aleyhinde bulunmasına, fiilî müdahalesine mümanaat olunmuştu. Heyhat! Esasen kendisi siyasetten çekilmişti; ehl-i dünyanın dünyasına karışmıyordu; o, istikbali nurlandıracak bir hakikatın te'lif ve neşrine çalışıyordu. Kâinatın sahibi ve hâdiselerin mutasarrıfı olan Allah; onun hâmisi, muîni ve yardımcısı idi.

İşte, otuz sene sonra tekrar Barla'ya döndüğü zaman, hizmet-i îmaniyesinde nâil olduğu büyük ikramları, inayetleri düşünerek, müşahede ederek mesrur oldu ve sürurundan ağlıyordu, secde-i şükrana varıyordu.[41]

ÜSTAD'LA BARLA'YA GİDİYORUZ

Mustafa Sungur anlatıyor:

"Hz. Üstadımızla Barla'ya hareket ettik. Ceylan, Zübeyir ile beraber olarak Eğirdir'den motorlu bir kayıkla Barla'ya geçtik. İlk defa Barla'ya gidiyordum. Ve kayıkta Üstadımızla beraberdik. Ceylan ve Zübeyir... Hz. Üstad'ın iki sıddık evladı, hizmetkârları, fedakârları da beraber. Bayram Isparta'da nöbetçi kaldı. O da sadık, vefakâr bir talebe. Üstadın sadık evlâdı, talebesi, hizmetkârı...

Evet günler, seneler çabuk geçiyor... Bayram, Üstadına sadakatini, davasına sadakatini, hizmet-i Nuriyeye sadakatini

---

[41] Tarihçe-i Hayat, S:587-588, Yeni Asya, İst., 1994

bilfiil gösterecek... Her ne ise... Barla'nın sahiline indik, bir müddet bekledik, baktık, işleklerle Barla'dan bir kafile geliyor. Gelen kafile ile nasıl ruhen kaynaştık! Sanki kırk yıllık dostuz. Evet, ezelde kaynaşan ervaha ayrılık var mı? Hususan bir tek maksat için gidenlerde, çalışanlarda ayrılık gayrılık olur mu? Üstadımızı bir bineğe bindirdiler. Eşyaları işleklere sardık, biz de yaya gelenlerle yaya, Barla'ya müteveccihen yola koyulduk. Artık, Üstad onlarla beraberdi. Birisi hayvanı yediriyor, diğerleri Hz. Üstad'ın sağ ve sol taraflarında... Mütemadiyen Üstadımız onlarla konuşuyor, bazılarını soruşturuyor, sağ mıdır? Ankara'da mı? İstanbul'da mı çalışıyor? Vesaire... Ta ki tavuğuna ve ineğine, buğdayına ve suyuna kadar, Hz. Üstad alakâdarlık gösteriyordu. Ben ilk defa böyle bir manzara ile karşılaştığımdan hayrete düşmüştüm. Üstad hakkında *Sikke-i Tasdik-i Gaybî*'nin beyanları gibi, benim Üstad hakkında fikir ve kanaatlerini ve birkaç aydır Isparta'da dersini dinlediğimiz Üstad... Kur'an dellalı, îman muallimi aziz Üstad... Şimdi Barla köylüleri arasında, onlardan bir ferd olarak, aralarında kaynaşıp Barla'ya doğru yol alıyordu.

İLK BARLA HATIRALARI

Barla'da bulunduğumuz günlerde Üstadımız, Risâle-i Nur'un telifi zamanında hayatına ve hatıralarına daima temas ederdi.

İlk Barla'ya gelişlerinde, ilk nefiylerinde Muhacir Hâfız Ahmed Efendi'nin evinde misafir kalmışlar, sonra Medrese-i Nuriye olan eve naklonulmuşlar. Yalnız başına kalıyor, gündüzleri kırlara çıkıyormuş. Bir yağmurlu günde hanesine dönerken, 'Bu ihtiyar Hoca'ya bir sorayım bir ihtiyacı var mı?' diye Süleyman Efendi arkasından hemen gidiyor. Ve artık Hz. Üstad'ın hizmetlerini ifaya başlıyor ve 'Sıddık' unvanını alıyor. Muhacir Hâfız Ahmed Efendi'nin iki mübarek

kerimesi var. Birini Hacı Bahri Efendi'ye, birisini de Berber Mehmed Efendi'ye veriyor. Maşaallah, ikisi de çok halis Nur talebesi olarak bağlılıklarını devam ettirmişler. Sonra Berber Mehmed Efendi'ye yarı nüzul diye bir hastalık isabet etmiş. Ve Üstadımız ona bir mektub gönderip bu musibetin onun hakkında manevî bir define olduğunu, büyük bir uhrevî makam ifade buyurmuş. Berber Mehmed, Üstadımıza çok bağlı olan bir kimse idi. Vefatından sonra refika-i muhteremleri Saniye Hanım, Barla'da çocuklara Kur'an dersi vermekle imrâr-ı hayat eyledi. Allah rahmet eylesin... Âmin...

Üstadımızın bazı talebe ve yakın dostları da vefat etmişlerdi. Mesala: Mustafa, Hâfız Ahmed… Üstadımız hepsini sorup soruşturdu. Onlardan Hacı Bahri ile Marangoz Mehmed Usta'nın hayatta olduklarını öğrendi."

HALK PARTİSİ KONGRESİ VE ÜSTAD'IN TAVRI

Marangoz Mehmed Usta bir hatırasını şöyle anlatıyor: "Ben Üstad'ın mescidine daima devam ederdim. Bir gün Barla'da Halk Fırkasının kongresi oldu: Tellâl ahaliye ünledi. Benim o gün başka işim çıktı, mescide gelemedim, kongreye de gitmedim. Namazda Üstad beni göremeyince telaşla soruyor "Mehmed Usta nerede?" diye... Cemaatten birisi de benim kongreye gitmiş olabileceğimi söylüyor. Üstad çok kızıyor. Bir dahaki vakte gittiğim zaman, namazdan sonra, Üstad bana çok hiddetli bir halde bundan sonra gelmememi, kendisiyle alâkamı kesmemi, vesaire şiddetli ihtarda bulundu. Ben gitmediğimi söyledim. Sonradan araştırmış ve bana 'Ben tahkik ettim, sen gitmemişsin.' dedi. Bu hareketiyle Üstad beni ikâz ediyordu, dikkate sevk ediyordu. Malûm olduğu üzere Halk Fırkası'nın o günleri, faaliyetlerin başlangıcı idi. Başlangıçta ona iştirakla az biraz dahlim olsaydı, 'Es-sebeb-ü Kelfail' sırrıyla onun seyyiatına hissedar olurdum. Şimdiye kadar Halk Partisi bütün menfi

icraat, tahribat ve İslâm'a karşı savaş açmaklılığın mes'ulü oldu ve devam etti. Bugün menfî cihette solculukta, din aleyhine ne kadar işler yapıldı. O menfî tahribatla milyonlarca insanın îmanına zarar verildi. Demek o zaman, az bir meyli, tasvip ve ona hizmetim olsa imiş, mes'uliyetimiz de o derece büyük olurmuş. Allah, Üstadımızdan razı olsun."

ÜSTAD'IN YAKIN TALEBELERİYLE YAKIN ALÂKASI

"Üstadımız Barla'ya gidip gelirken, Bedre mevkiinden geçerken, Santral Sabri dediği Sabri Hocanın ruhuna mutlaka bir Fatiha okur, öyle geçerdi. Isparta'dan Eğirdir'e, Eğirdir'den Barla'ya gidişlerimizde Sabri Efendi'nin oğlu Yaşar'ı da görürdü. Hatta onun hayvanı ile Barla'ya gidip gelirdi. Üstadımız eski bir talebesini unutmaz, akrabasına selâm gönderip, hatrını sorar, eski hayat-ı maneviyyatını devam ettirirdi.

1954 yılında Barla'da üç ay kaldıktan sonra, Ramazan ayının son günleri idi. İslamköylü Abdullah Çavuş, işleğiyle beraber çıka geldi. Bizim Eflânililerin yazdıklarını bir sandık içinde getirmiş; sandığı açtık, Üstadımız Risaleleri zevk ile temaşa ediyor, alıp bakıyordu. Bir küçük Risâle görmüştü. Ona baktı, meğer benim Şerife kızımın yazdığı risale imiş. Onu görünce Üstad benim derhal Eflâni'ye gitmemi emretti. 'Eflâni benden seni istiyor.' diye beni köye gönderdi. Ben ise kendi kendime 'Barla'da beraber üç ay kaldık. Bayrama kalamadım.' diye üzüle üzüle ayrıldım."

YILLAR SONRA DEĞİŞEN NE?

AĞAÇ ZAFERİ!

Dört ay önce idi. 30'u aşkın yabancı ülkeden çeşitli dallardan bilim adamları, iki otobüse dolup gelmişlerdi; Barla'ya,

Çam Dağı'na, oradan da Bediüzzaman Hazretleri'nin talebesi olan Ali İhsan Tola ile görüşmek için Senirkent'e... Bediüzzaman ve Risale-i Nurları hakkında, İstanbul'da beşincisi düzenlenen Uluslararası Sempozyum'a bildiri sunmak için gelmişlerdi ükemize. Sonra da okudukları eserlerin yazıldığı yerleri, Bediüzzaman'ın yaşadığı şartları merak ettiklerinden; lsparta, Barla ve oradan da Çam Dağı'na çıkmışlardı. Bu profesörlerden birisi aynı zamanda bir üniversite rektörü idi. Ve ben bu rektörün kendi ağzından "Bu yıl üniversiteye Risale-i Nurları ders kitabı olarak koyacağım." dediğini işittim. İşte böyle bir müfessirin her yıl, üç ay bir ağaç üzerinde yaşaması, dünyanın neresinde olursa olsun, kim olursa olsun; 'orijinal' bir hadise idi.

Hazret-i Mevlânâ'nın eserlerini okuyup da merakını gidermek, ruhunu şad etmek maksadıyla insanların Konya'ya gitmeleri gibi bir şeydir, Bediüzzaman'ın eserlerinden istifade edenlerin Barla'ya gitmeleri...

İşte bu ziyaret beldelerinden olan Çam Dağı'ndaki, Bediüzzaman Hazretleri'nin yazları üç ay üzerinde yaşadığı, Allah'a dua ve ilticada bulunduğu bir katran, bir de çam ağacı vardı! Vardı diyorum, çünkü; Allah'ın bir kuluna kuş gibi "yuvalık" yapan o ağaçlar şimdi yok. Bu karda-kışta birileri erinmemiş-üşenmemiş, Çam Dağı'nın tepesine çıkıp, motorlu ağaç testeresiyle hususi o iki ağacı kesmiş...

(Daha önce çok defa kesme teşebbüsleri olmuş. Her defasında bir inayet o ağaçları korumuştu. Ağaçların üzerinde "şahit olarak" pek çok balta yarası vardı. Demek vadeleri yetince, teşebbüs amacına ulaşmış. Tıpkı; Bediüzzaman Hazretleri'nin hayatında 18 defa şiddetli zehirle zehirlendiği halde ölmeyip de; vadesi yetip, vazifesi tamam olunca, bünyedeki zehirin kana karışıp vefata sebep olması gibi...)

Bundan tam kırk sene evvel, 27 Mayıs İhtilali'nin hemen akabinde Bediüzzaman Hazretleri'nin Urfa'daki mezarı ve naaşı da böyle bir "tecavüze" uğramıştı. Ona hayatında rahat-huzur vermeyenler, şahsından ve kitaplarından alamadıkları kin ve intikamlarını, mezarını yıkıp-parçalayarak, cesedini kaldırıp-kaybederek almak istemişlerdi.

Yine, İhtilalin birinci gününde, radyoda 7.30'da inkılap duyurulur. Saat yedi buçuğu beş geçe ise; Barla'da, evinin önünde bulunan büyük çınar ağacına dua etmek için çıktığı merdiven, jandarmalar tarafından kırılarak, kaldırılır.

Bu ağaç kesme işi de bir parça onlara benziyor. Sanki, kitaplarına bir kusur bulamayanlar, fikir ve davasını çürütemeyenler, hınçlarını, elsiz-ayaksız ve savunmasız mezardan, naaşından, kendi yaptırdığı mescidinden ve üzerinde dua ettiği ağaçlardan çıkarıyorlar...

Olaya başka türlü bir izah bulamıyorum. Geçmiş olayların izi, bizi bu işte de "derinlere" götürüyor. Zaten "devlet koruması altındaki" orman ağacının kesilmesi işini aydınlatmak vazifesi de devlete düşüyor. Bu hâdise "fail-i meçhul" kalırsa, ister-istemez diğer fail-i meçhuller gibi "aynı adrese" fatura edilir. Bakalım Orman İdaresi, olayın faillerini bulup "orman kânunlarını" tatbik edebilecek mi? Yoksa; "Hukuk Devletinde, orman kânunlarıyla iş yapanlar" derin bir sessizlikle mi karşılayacak?

Neticede iki ağaç kesilmiş, Bediüzzaman'dan kalan iki hatıra yok edilmiş. Peki, bunu yapan adamlar Nur Risalelerini ortadan kaldırmadıktan, kaldıramadıktan sonra, böylesi çocuk oyuncağı gibi tecavüzlerle ne elde edebilirler ki? Ne yani, Barla ve Çam Dağı'nı da coğrafyadan silmeyi mi deneyecekler? Bediüzzaman; "Küfrün bel kemiğini kırmışım. Bir daha belini kaldırıp doğrulamaz!" diyor. "Sizin dinsizleriniz

de dahil olduğu halde Avrupa'nın bütün dinsiz feylesoflarının hayvandan aşağı düşürmüşüm!" diyor.

Demek, "beli kırılanların" Bediüzzaman'ın karşısına ilimle, fikirle, akıl-mantıkla çıkmaya gücü yetmeyen "gizli din düşmanı" mihrakların gücü, ancak ağaçlara yetiyor. 70 yıldır yetişen İslâm ağacını kesme, bölme, parçalama, yakma, yıkma dışında bir şey yapmamış olanlardan, ortaya Risâle-i Nurlar gibi bütün dünya dillerine çevrilmiş "evrensel" bir eser çıkaramamış olanlardan, başka ne beklenir ki!

Var mı yetiştirdikleri Bediüzzaman çapında "evrensel" bir düşünür, ilim, fen ve sanat adamı? Milyonlarca insanın kitaplarını satır satır okuduğu bir mütefekkir? Adına enstitüler kurulan, eserleri yabancı üniversitelerde ders kitabı olarak okutulan müellif, müfessir, mütefekkir? Ortaya bir eser koymak, enternasyonal bir iş başarmak; emek ister, himmet ister, zeka ister, inayet ister. Zor iştir; "yetiştirmek."

Kesmek, kırmak, bölmek, yakıp-yıkmak ise çok kolaydır. Bir Bediüzzaman'ın eserlerine, yetiştirdiklerine; bir de karşı çıkanların ellerindeki "baltalara", kullandıkları metotlara bakıp kıyaslarsanız, kimin "galip" olduğunu hemen anlarsınız.

Madem öyle; Bediüzzaman'ı ve eserlerini çürütmek için bundan daha iyi delil mi olur? İspatlarsın o iddia ettiğin "tapınmayı", bitirirsin işini! Bu kadar uğraşmana ne gerek var? Bütün ömrü; "Allah'tan başkasına tapmayın!" demekle geçen birisi için böylesi bir iddiaya hangi ahmak inanır!?

Kendisi "ölümlü" olanın, üstünde oturduğu ağaç ölümsüz olur mu hiç? Kim demiş o ağaçlarda "kutsallık var" diye? Öyle olmuş olsa idi, her ziyarete giden bir parça kopararak çoktan kökünü kuruturlardı. Bir mübarek olayın hatırası, tarihe bir canlı şahit idi o ağaçlar. Şimdi milyonlarca fotoğraf ve

kartpostallarda yaşayacaklar. Belki de zalim bir devrin "sessiz sembolü" olarak dünyaya "tanıklık" edecekler. Bu işi kimler yaptıysa; belki ellerindeki baltayı taşa bile değil, kendi başlarına vurdular... Bıraksalar, tabii ömrünü tamamlayıp, yıkılıp gidecek bir ağaçtan, bir dönemin "karakter ve kafa yapısını gösteren sembol bir şahit" çıkardılar. Artık bundan sonra; "Allah'a açılmış bir el" şeklindeki ağaç resimlerini, maketlerini, simgelerini her yerde görebiliriz. Allah'ın dünyadaki bir misafirine "yuvalık" yapan bir ağaç, ancak bu yolla, bu kadar ölümsüz ve meşhur olabilirdi. Tebrikler...

İşin kader boyutuna gelince; Mekke dışında büyük bir ağaçın altında, Medineli bir grup Müslüman; "Seni; canımız-malımız bahasına ölünceye dek korumak için Allah'a söz veriyoruz!" diye, Peygamberimize (s.a.s.) biat ediyorlar. Bu olay Allah'ın hoşuna gidiyor ve onlara büyük mükâfatlar vadeden ayetler iniyor. Daha sonra, bu biat olayında bulunan sahabiler, her sene aynı ağacın altında buluşup, o biat hatıralarını yâd ediyorlar. Bu, Hz. Ömer (r.a.) devrine kadar sürüyor. Ondan sonra devam etmiyor. Çünkü; bu sahabilerin, bir kutlu olayın yıl dönümünde hatıra tazelemek olarak yaptıkları işi, sonradan gelenler ve dışarıdan bakanlar, olayın aslını bilmedikleri için; "O ağacın zatında bir kudsiyet var" diye düşünmeye, zannetmeye başlıyorlar... Vakıa bu hale gelince, Hz. Ömer de (r.a.) o "Samra" ağacını kestiriyor...

İşte, Allah-u Âlem, Bediüzzaman Said Nursi Hazretleri'nden hatıra kalan o iki ağacın başına gelenler de böylesi bir kader cilvesi olsa gerek!

Aslında; ne mezarını tahrip edip cesedini kaybedenlerin; "Bir vasiyeti yerine getirdiklerinden" haberleri var; ne de ağacını kesenlerin "Bir büyük iradenin -kaderin- hükmünü icraa ettiklerinden..." Bunlar; İlâhî senaryonun "kötü adam rol-

lerini" gönüllü oynayan birer "artist" den başka bir şey değiller... Zavallılar; rollerinin "İlâhî senaryo" ile sınırlı olduğunu bile bilmiyorlar. Nur'a karşı "baltalarla" savaşa çıkıyorlar. Bunları gördükten sonra; yeldeğirmenlerine karşı mızraklarla savaşa çıkan "Don Kişot'a" gülebilir miyiz?

II. Bölüm

Bediüzzaman'ın

BARLA DOSTLARI

Şamlı Hâfız
Mustafa Çavuş
Muhacir Hâfız Ahmed
Abdullah Çavuş
Hâfız Hâlid
Hacı Bahri
Şem'i Güneş
Bekir Dikmen
Mübarek Süleyman
Mehmet Keskin
Çaprazzâde Abdullah
Abbas Mehmet Kara
Kâmil Demirtaş
H. Enver Tevfik Öztürk

"Parlak ve çalışkan kalemiyle hem Risâle-i Nur'un, hem bizim hatıralarımızda çok ehemmiyetli mevki tutan ve yerleşen Hâfız Tevfik'in yazdığı Âyetü'l-Kübra Risalesini münasip gördüğünüz zamanda gönderirsiniz. Dokuz sene yazılarıyla mesrurâne ünsiyet eden gözlerim, hasretle o yazıları görmek istiyor."

S. Nursi, Kast. Lahikası, S:15

Şamlı Hâfız

(Tevfik Göksu)

[1887-Barla, 1965-Barla]

ONA İYİ BAK

Hâfız Tevfik, Barla'nın Akmescid mahallesinde 1887'de dünyaya gelir. Subay olan babası Veli Bey ile beraber 20 sene Şam'da kalır. "Şamlı" denmesinin sebebi budur.

Şam'da iken Üstad Bediüzzaman'ı görmüş ve Emevi Camii'ndeki hutbesini dinlemiştir. Âlim ve feraset sahibi olan babası Veli Bey, genç oğluna Bediüzzaman'ı göstererek adeta vasiyet gibi şu cümleleri söyler: "Bak oğlum, bu zat meşhur bir zattır. Ona iyi bak, ileride bu zata hizmet edeceksin..."

Bediüzzaman Hazretleri Barla'ya nefyedildiği sırada ona talebe ve kâtip olur. Çok güzel yazısı vardır. Arapçayı iyi bilir. Bu güzel yazıyla Nur Risalelerini yazarak çoğaltır.

BEN BARLA'DA İKEN…

Üstad Bediüzzaman Hazretleri, Hâfız Tevfik'in hanımının fedakârlığını şöyle anlatır: "Risale-i Nur'un te'lifi başında, başkâtib Şamlı Hâfız Tevfik'in haremi merhume Zehra,

ben Barla'da iken, Şamlı Hâfız Risale-i Nur'u yazmasına çalışmak için o merhume, Hâfız'ın bedeline, belinde odun taşımakla odun getiriyordu ve Hâfız'ın işlerini görüyordu; tâ Nurları yazsın. Biz de o merhumeyi o iyiliğine mukabil, Risale-i Nur'un vefat etmiş has talebeleri içinde o vakitten beri duamızda şerik ediyoruz, hem dua edeceğiz."[42]

O BİR TOKATTIR

Hâfız Tevfik, Onuncu Lem'a'daki şefkat tokatlarında kendisini şöyle anlatır:

"O kendisi diyor: Evet itiraf ediyorum ki; ben bilmeyerek ve yanlış düşünerek, hizmet-i Kur'aniyede fütur verecek harekatım sebebiyle iki şefkatli tokat yedim. Şübhem kalmadı ki, bu tokat o cihetten geldi.

Birincisi:

Lillahilhamd, benim hatt-ı Arabîyem Kur'an'a bir derece uygun bir tarzda ihsan edilmişti. Üstadım en evvel üç cüz' bana yazdırmakla sair arkadaşlarıma taksim etti. Kur'an yazmak iştiyakı, risalelerin tebyiz ve tesvidindeki hizmetime arzumu kırdı. Hem Arabî hattı bulunmayan sair arkadaşlara tefevvuk edeceğim diye gururkârâne bir tavırda bulundum. Hatta Üstadım yazıya ait bir tedbir bana söylediği vakit, 'Bu iş bana aittir,' o vakit dedim; 'Ben bunu biliyorum, ders almaya ihtiyacım yoktur.' gibi mağrurâne söyledim. İşte bu hatama göre fevkalâde hiç hatıra gelmeyen bir tokat yedim. En az Arabî hattı olan bir kardeşime (Hüsrev'e) yetişemedim. Bizler bütün hayret ettik. Şimdi anladık ki; o bir tokattır.

İkincisi:

Ben itiraf ediyorum ki: Hizmet-i Kur'aniyedeki kemâl-i ihlâs ve sırf livechillah için hizmeti, iki vaziyetim ihlâl ediyordu. Şiddetli bir tokat yedim. Çünkü ben bu memlekette garib

---

42 Kastamonu Lahikası, s. 237

hükmündeyim, garibim. Hem şekva olmasın, Üstadımın en mühim bir düsturu olan iktisada ve kanaata riayet etmediğimden fakr-ı hale maruzum. Hodbin, mağrur insanlarla ihtilata mecbur olduğumdan -Cenab-ı Hak affetsin- mürüvvetkârane bir surette riyâya ve tabasbusa da mecbur oluyordum. Üstadım çok defa beni ikaz ve ihtar ve tekdir ediyordu. Maatteessüf kendimi kurtaramıyordum. Halbuki Kur'an-ı Hakîm'in ruh-u hizmetine zıd olan bu vaziyetimden şeytan-ı cinnî ve insî istifade etmekle beraber, hizmetimize de bir soğukluk, bir fütur veriyordu.

İşte ben bu kusuruma karşı şiddetli, fakat inşâallah şefkatli bir tokat yedim. Şübhemiz kalmadı ki; bu tokat, o kusura binaen gelmiş. O tokat da şudur: Sekiz senedir ben, Üstadımın hem muhatabı, hem müsevvidi, hem mübeyyizi olduğum halde, sekiz ay kadar nurlardan istifade edemedim. Bu hale hayret ettik. Ben de ve Üstadım da 'Bu neden böyle oluyor?' diye esbab arıyorduk. Şimdi kat'î kanaatımız geldi ki: O hakaik-i Kur'aniye nurdur, ziyadır. Tasannu', temellük, tezellül zulmetleriyle birleşemiyor. Onun için bu nurların hakikatlerinin meali, benden uzaklaşıyor tarzında bulunarak, bana yabanî görünüyor, yabanî kalıyordu. Cenab-ı Hak'tan niyaz ediyorum ki: Bundan sonra Cenab-ı Hak bana o hizmete lâyık ihlâs ihsan etsin, ehl-i dünyaya tasannu' ve riyadan kurtarsın. Başta Üstadım olarak, kardeşlerimden dua rica ediyorum."[43]

ONU TEBRİK ET

Üstad başka bir mektubunda şunları söyler:

"Aziz kardeşlerim!

Ben, bu sabah tesbihatta Hâfız Tevfik'e acıdım. Bu iki defadır zahmet çekiyor tahattur ettim. Birden hatıra geldi:

---

43 R. Nur, s. 43-44

Onu tebrik et! O, kendini faidesiz bir ihtiyat ile Risâle-i Nur'daki çok ehemmiyetli makamından ve büyük hissesinden bir derece çekmek isterdi. Fakat hizmetinin kudsiyeti ve azameti, onu yine o büyük hisseye ve pek büyük sevaba muvaffak eyledi. Az bir sıkıntı ve geçici bir küçük zahmet ile böyle bir şeref-i manevîden geri kalmamak gerektir.

BİR HASRET KALIR

Evet kardeşlerim! Madem her şey gidiyor ve gittikten sonra eğer lezzet ve keyf ise, boşu boşuna gider, bir hasret kalır; eğer sıkıntı ve zahmet ise, hem dünyevî ve uhrevî, hem böyle bir kudsî hizmet noktasında öyle bir lezzetli faideler var ki, o zahmeti hiçe indirir. İçinizde biri müstesna, en ihtiyarı ve en ziyade başına sıkıntılar toplanan benim. Sizi temin ederim; tam bir sabır ve şükür ve tahammül ile halimden memnunum. Musibete şükür ise, musibetteki sevab ve uhrevî ve dünyevî faideleri içindir."[44]

Hâfız Şamlı Tevfik, Üstad Hazretleri'yle 1935'de Eskişehir, 1943'de Denizli hapishanelerinde beraber kalma şerefine mazhar olur.

1965 yılında Barla'da sevdiklerine kavuşur.

GARİP BİR TECELLİ…

Hamdi Sağlamer anlatıyor:

"... Duadan sonra hiç âdetim olmadığı halde ellerine sarıldım ve öptüm. Nereden geldiğimizi sordu. Ben de Samsun'dan Bediüzzaman'ın ziyaretine geldiğimizi, Barla'yı ve Çam Dağı'nı gezmek istediğimizi söyledim, çok memnun oldu ve bizi gece saat bire kadar bırakmadı. Kendisinin de Şamlı Hâfız Tevfik olduğunu söyledi. Bize Üstad'ın çok hatıralarından bahsetti, çok feyizlendik.

---

[44] Şuâlar, s. 299-300

Yer ayırttığımız otelin altındaki kahvede geç saatlere kadar sohbet ettik. Bu sohbetimiz esnasında Hâfız Tevfik Efendi, Üstad'ın kâtibi olduğunu söyledi. Üstad'la birlikte bulunduğu sıralardaki birçok hadiseden bahsetti. Üstad'a kâtip oluşunu şöyle anlatmıştı:

'Üstad Şam'da Cami-i Emeviye'de hutbe irad ettiği zaman ben çocuktum ve orada bulunuyordum. Babam âlim bir zattı. Namazdan sonra bana eliyle Üstad'ı göstererek, 'Bak oğlum, bu zatı iyi tanı, ileride büyük bir hizmette beraber bulunacaksınız.' dedi. Aradan zaman geçti, ben Barla'ya döndüm. Garip bir tecelli, Üstad'ı da Barla'ya nefyetmişler. Barla'ya gelişinde beni görünce yanına çağırdı. Ben de gittim ve bu hizmette beni istihdam etti. Risalelerin yazılması için bende her şey hazırdı. Kâğıt, kalem… Her şey koynumda hazırdı. Hattâ yağmura karşı yanımızda şemsiye bulunduruyorduk. Üstad bana ani olarak, 'Kâğıdı kalemi çıkar!' diyordu. Bulutlara bakarak devamlı konuşuyordu. Biz de mütemadiyen yazıyorduk; hatta öyle ki, yanlış olacağından korkuyorduk. Fakat sonradan bakıyorduk ki, takatimizin fevkinde yazı hatasız ikmal oluyordu.'

Sohbetimiz devam ederken Hâfız Tevfik Efendi bir sigara sardı ve sararken de şu hatırasını nakletti: 'Ben çok sinirli birisiydim. Sinirleniyordum. Hem sigara, hem de çay tiryakisi olduğum için bazen başıma vuruyordu. Bir defasında Üstad yine sinirlendiğimi anladı, bana bir hiddet etti. Alnından simsiyah damar, parmak kadar dışarı çıktı. Ben o halinden çok korktum. Sonradan bana, 'Ya sigarayı veya çayı bırak' dedi. Ben de çayı terk ettim. Ondan sonra daha hiddetlenmedim.'[45]

---

45 Son Şahitler, 4; s. 243

HÂFIZ TEVFİK'E GÖRE ÜSTAD HAZRETLERİ

BENİM ÜSTADIM DAİMA DİYOR Kİ…

Hâfız Tevfik, Onikinci asrın müceddidi Mevlânâ Hâlid (k.s.) ile Üstad'ı mukayese eder:

Mukaddime: Malûm olsun ki: "Zübdetü'r-Resâil Umdetü'l-Vesâil" namında kutbü'l-ârifin Ziyaeddin Mevlânâ Şeyh Hâlid'in (Kuddise sırruhu) mektûbat ve resâil-i şerifelerinden muktebes nasâyih-ı kudsiyenin tercümesine dair bir risaleyi, onüç sene mukaddem Bursa'da Hoca Hasan Efendi'den almıştım, nasılsa mütalâasına muvaffak olamamıştım. Tâ bu günlerde kitablarımın içerisinde bir şey ararken elime geçti. Dedim: "Bu Hazret-i Mevlânâ Hâlid, üstadımın hemşehrisidir. Hem İmam-ı Rabbanî'den sonra Tarîk-ı Nakşî'nin en mühim kahramanıdır, hem Tarîk-ı Hâlidiye-i Nakşiyenin pîridir." Risaleyi mütalâa ederken, Hazret-i Mevlânâ'nın tercüme-i hâlinde şu fıkrayı gördüm: Ashab-ı Kütüb-ü Sitte'den İmam-ı Hâkim "Müstedrek"inde ve Ebu Dâvud "Kitab-ı Sünen"inde, Beyhakî "Şuab-ı İman"da tahriç buyurdukları:

اِنَّ اللّٰهَ يَبْعَثُ لِهٰذِهِ الْاُمَّةِ عَلٰى رَأْسِ كُلِّ مِاۤةِ سَنَةٍ مَنْ يُجَدِّدُ لَهَا دِينَهَا

Yâni: "Her yüz senede Cenâb-ı Hak bir müceddid-i din gönderiyor." Hadis-i Şerifine mazhar ve mâsadak ve müzhir-i tam olan Mevlânâ Eşşehîr, Kutbü'l-Ârifîn, Gavsü'l-Vâsılîn, Vâris-i Muhammedî, Kâmilü't-Tarîkatü'l-Aliyyeti ve'l-Müceddidiyyeti, Hâlid-i Zülcenaheyn (k.s.) ilâ âhir...

Sonra tarihçe-i hayatında gördüm ki, tevellüdü, bin yüz doksanüç tarihindedir. Sonra gördüm ki, bin ikiyüz yirmidört tarihinde saltanat-ı Hind'in pâyitahtı olan Cihanâbâd'a dahil olmuş. Tarîk-ı Nakşî silsilesine girip müceddidiyete başlamış. Sonra bin ikiyüz otuzsekizde ehl-i siyasetin nazar-ı dikkatini

celbedip, vatanını terkederek diyar-ı Şam'a hicretle gitmiştir. Hem içinde gördüm ki: Hazret-i Mevlânâ'nın (k.s.) nesli, Hazret-i Osman bin Affân'a (r.a.) mensuptur. Sonra gördüm ki; tercüme-i halinde istidad-ı fıtrî ve kabiliyet-i hârika ile sinni yirmiye bâliğ olmadan evvel a'lem-i ulemâ-i asr ve allâme-i vakit olmuş, Süleymaniye kasabasında tedris-i ulûm ile iştigal eylemiştir. Sonra Üstadımın tarihçe-i hayatını düşündüm. Baktım; dört mühim noktada tevafuk ediyorlar:

BİN İKİ YÜZ DOKSAN ÜÇ

Birincisi: Hazret-i Mevlânâ, bin yüz doksanüçde dünyaya gelmiş. Üstadım ise, Arabî bin ikiyüz doksanüçte, tam Mevlânâ Hâlid'in yüz senesi hitam bulduktan sonra dünyaya gelmiş.

BİN ÜÇ YÜZ YİRMİ DÖRT

İkincisi: Hazret-i Mevlânâ'nın (k.s.) tecdid-i din mücahedesine başlangıcı ve mukaddimesi: Hindistan'ın payitahtına bin ikiyüz yirmidörtte girmiş. Üstad ise, aynen yüz sene sonra bin üçyüz yirmidörtte Osmanlı saltanatının payitahtına girmiş, mücahede-i mâneviyesine hazırlanmış.

BİN ÜÇ YÜZ OTUZ SEKİZ

Üçüncüsü: Ehl-i siyaset, Hazret-i Mevlânâ'nın fevkalâde şöhretinden tevehhüm ederek diyar-ı Şam'a naklettirilmesi bin ikiyüz otuzsekizde vâki olmuştur. Üstad ise, aynen yüz sene sonra bin üçyüz otuzsekizde Ankara'ya gidip, onlarla uyuşamayıp, onları reddederek, küserek tekrar Van'a gidip bir dağda inziva ederken, bin üçyüz otuzsekiz senesini müteâkip Şeyh Said hâdisesinin vukuu münasebetiyle ehl-i siyasetin vehmine dokunmuş, ondan korkarak Burdur, Isparta, Kastamonu ve Afyon vilâyetlerinde sekizer sene, yirmibeş sene ikamet ettirilmiş.

YÜZ SENE FASILA İLE

Dördüncüsü: Hazret-i Mevlânâ, yaşı yirmiye bâliğ olmadan evvel allâme-i zaman hükmünde fuhul-i ulemanın üstünde görülmüş, ders okutmuş. Üstad ise, tarihçe-i hayatını görenlere ve bilenlere malûmdur ki: Ondört yaşında icazet alıp a'lem-i ulema-i zamana karşı muarazaya girişmiş. Ondört yaşında iken, icazet almağa yakın talebeleri tedris etmiştir. Hem Hazret-i Mevlânâ, neslen Osmanlı olduğu ve Sünnet-i Seniyyeye bütün kuvvetiyle çalıştığı gibi, Üstadım, Kur'an-ı Hakîm'e hizmet noktasında, meşreben Hazret-i Osman-ı Zinnûreyn'in arkasında gidip Hazret-i Mevlânâ (k.s.) gibi, Risâle-i Nur eczalarıyla bütün kuvvetiyle Sünnet-i Seniyyenin ihyasına çalıştı.

İşte bu dört noktadaki tevafukat, tam yüz sene fâsıla ile, Risâle-i Nur'un takviye-i din husundaki te'siratı, Hazret-i Mevlânâ'nın (k.s.) Tarîk-ı Nakşiye vasıtasıyla hizmeti gibi azîm görünüyor. (Hâşiye)[46] Üstadım, kendine ait medh ü senayı kabûl etmiyor, fakat Risâle-i Nur Kur'an'a ait olup medh ü sena Kur'an'ın esrarına aittir.

BEN ÜSTADIMDAN İŞİTTİM Kİ…

Yalnız Üstadımla Hazret-i Mevlânâ'nın birkaç farkı var:

Birincisi: Hazret-i Mevlânâ, zü'l-cenaheyndir. Yâni hem Kadirî, hem Nakşî tarikat sahibi iken, Nakşîlik Tarîkatı onda daha galibdir. Üstadım, bil'akis, Kadirî meşrebi ve Şâzelî mesleği onda daha ziyade hükmediyor. Ben Üstadımdan

---

46 (Hâşiye): Hazret-i Mevlânâ (k.s.) milyonlar etbâlarının ittifakiyle müceddittir ve baştaki Hadis-i Şerifin bir mâsadakıdır. Ve mâdem tam yüz sene sonra dört mühim cihetle tevafukla beraber Risale-i Nur ayni vazifeyi görüyor. Demek nass-ı Hadis ile Risale-i Nur eczaları tecdid ve takviye-i din vazifesini görüyorlar.

işittim ki: "Hazret-i Mevlânâ (k.s.) Hindistan'dan Tarîk-ı Nakşîyi getirdiği vakit, Bağdat dairesi, Şâh-ı Geylânî'nin (k.s.) ba'delmemat, hayatta olduğu gibi tasarrufunda idi. Hazret-i Mevlânâ'nın (k.s.) mânen tasarrufu cây-ı kabûl göremedi. Şâh-ı Nakşibendle (k.s.) İmam-ı Rabbanî'nin (k.s.) ruhaniyetleri Bağdad'a gelip, Şâh-ı Geylanî'nin ziyaretine giderek rica etmişler ki: "Mevlânâ Hâlid (k.s.) senin evlâdındır, kabûl et." Şâh-ı Geylânî (k.s.) onların iltimasını kabûl ederek Mevlânâ Hâlid'i kabûl etmiş. Ondan sonra birden Mevlânâ Hâlid (k.s.) parlamış. Bu vâkıa ehl-i keşifçe vâki ve meşhud olmuştur. O hâdise-i ruhaniyeyi o zaman ehl-i velâyetin bir kısmı müşahede etmiş, bâzı da rü'ya ile görmüşler. (Üstadımın sözü burada tamam oldu.)

İkinci Fark: Şudur ki: Üstadım kendi şahsiyetini merciiyetten azlediyor, yalnız Risâle-i Nur'u merci gösteriyor. Hazret-i Mevlânâ'nın (k.s.) şahsiyeti ise; Kutbü'l-irşad, merciü'l-has ve'l-âm olmuştur.

ÜÇÜNCÜ DERECEDE

Üçüncü Fark: Hazret-i Mevlânâ (k.s.) zü'l-ecnihadır. Fakat zamanın muktezasıyla, Sünnet-i Seniyyeye çok kuvvet vermekle beraber -ilm-i tarîkatı esas tutmak cihetiyle- tarîkatı daha ziyade tutmuş, o noktada sarf-ı himmet etmiş. Üstadım ise, şu dehşetli zamanın muktezasıyla, ilm-i hakikati ve hakaik-ı îmaniye cihetini iltizam ederek tarîkata üçüncü derecede bakmışlar.

TAM YÜZ SENE SONRA

Elhâsıl: Baştaki Hadîs-i Şerifin "Her yüz sene başında dini tecdit edecek bir müceddid gönderiyor" va'd-i İlâhîsine binaen, Hazret-i Mevlânâ Hâlid, ekser ehl-i hakikatça bin ikiyüz sene-

sinin, yâni onikinci asrın müceddididir. Mâdem tam yüz sene sonra, aynen dört cihette tevafuk ederek Risâle-i Nur eczaları aynı vazifeyi görmüştür, kanaat verir ki, nass-ı Hadîsle, Risâle-i Nur, tecdid-i din hususunda bir müceddid hükmündedir. Benim Üstadım daima diyor ki: "Ben bir neferim, fakat müşir hizmetini görüyorum. Yâni: Kıymet bende değil, belki Kur'an-ı Hakîm'in feyzinden tereşşuh eden Risâle-i Nur eczaları, bir müşiriyet-i mâneviye hizmetini görüyor." Üstadımı kızdırmamak için şahsını sena etmiyorum.[47]

ŞEFAAT-I NEBEVİYE'YE EFENDİMİ VE FAKİRİ NAİL EYLEYİP…

Altun yaldızla yazılması lâzım gelen eser-i âlînizde, Resûl-ü Mücteba Aleyhi Ekmelü't-Tahaya Efendimiz Hazretlerine dil uzatan hâin-i bîdin olan mülhid hâinlerin kuruyası dillerini, inâyet-i İlâhî ve ruhaniyet-i Peygamberî ve şeriat kılıncı ile kesmeğe muvaffak olduğunuz şu eser-i bergüzidenizi Cenab-ı Hak ind-i İlahîsinde ve nezd-i Peygamberîde kabul eylesin. Şefaat-ı Nebeviyeye efendimi ve fakiri de nâil eyleyip, sancak-ı Muhammedî (s.a.s.) tahtında cümlemizi ihvanlarımızla beraber haşreylesin, âmîn.[48]

ŞÂYÂN-I HAYRET BİR TEFE'ÜL VE MÜHİM BİR İHBAR-I GAYBÎ

Sabri, Süleyman, Bekir, Galib ve Tevfik'in fıkrasıdır. Hem Hüsrev, Hâfız Ali ve Re'fet ve Asım'ın ve Kuleönü'nden Mustafaların fıkrasıdır.

Latif ve Müjdeli Bir Tefe'ül: Üstad, Galib ve Süleyman, Ümmi Sinan divanında mesleğimize ve Sözler'e dair tefe'ül

47 R. Nur Külliyatı, 2/1475, 76, 77
48 Barla Lahikası, 46

edildi, şu beyitler çıktı: Baktık, “Sözler” lâfzı, bütün divanında yalnız bu kafiyelerde görünüyor. Demek Sözler, “hak söz” hem “nur söz” oluyor.

Derim ki yardımcım Allah,
Şefaatçım Resûlullah.
Ki bürhanım kitabullah,
Budur bendeki hak söz.
Senin kapında kul çoktur,
Hesabı, haddi hiç yoktur,
Velâkin bir dahi yoktur,
Sinan-ı ümmi gibi nur söz.[49]

MUHTEŞEM BİR İMZA…

İşte hocamızın bu macera-yı hayatiyesi gösteriyor ki, Hazret-i Şeyhin müteveccih olduğu ve ehemmiyetle bahsettiği ve istikbalde gelecek müridi bu olmak için kuvvetli bir ihtimaldir. Hazret-i Şeyhin vefatından sonra hayatta oldukları gibi tasarrufu ehl-i velâyetce kabûl edilen üç evliya-yı azîmenin en âzamı o Hazret-i Gavs-ı Geylânî’dir. Ve demiş: اَفَلَتْ شُمُوسُ الْاَوَّلِينَ وَشَمْسُنَا، اَبَدًا عَلٰى فَلَكِ الْعُلٰى لاَتَغْرُبُ[50] fıkrasıyla ba’de’l-memat dua ve himmetiyle müridlerinin arkasında ve önünde bulunmasıyla, böyle hârika keramet-i acîbe ile meşhur bir zat, elbette böyle bir zamanda kıymetdar bir hizmet-i Kur’aniye bir müridinin vâsıtasıyla olacağını onun görmesi ve göstermesi şe’nindendir. Şeyhin bahsettiği ehemmiyetli müridi ve talebesi ve himayegerdesi olan şahıs, binden sonra, ondördüncü asırda geleceğine bir îmadır.

---

49 R. Nur Külliyatı, 2/2083

50 “Eskilerin güneşleri söndü. Bizim güneşimiz ise yüce felekte sonsuza kadar batmayacaktır.”

Süleyman, Sabri, **Zekâi,** Âsım, **Re'fet,**
Ali, **Ahmed Hüsrev,** Mustafa Efendi (r.h.), **Rüştü,** Lütfü,
Şamlı Tevfik, Ahmed Galib (r.h.), **Zühtü,**
Bekir Bey, **Lütfi (r.h.),** Mustafa, **Mustafa,** Mes'ud,
Mustafa Çavuş (r.h.), Hâfız Ahmed (r.h.), **Hacı Hâfız (r.h.),** Mehmed Efendi (r.h.), **Ali Rıza.**[51]

LÂTİF BİR TEFE'ÜL

Şeyh Sa'di-i Şîrâzî'nin "Bostan"ından Sözler hakkında ben, Hâfız Hâlid, Galib, Süleyman niyet edip açtık, tefe'ül bu çıktı:

نِگَرْتَا گُلِسْتَانْ شُكُفْت * بَرُوهِيچ بُلْبُلْ چُنِينْ خُوش نَكُفْت
عَجَبْ كَرْ جِيَرِدْ چُنِينْ بُلْبُلْ * كِه اَزاستخوانش نُرُويَرْكُلى

Meâli: "Gel, bak, güller bağı şeklinde hakikat gülleri açılmış. Böyle hakikat bahçesinde hiçbir bülbül, böyle şirin, hoş nağme etmemiştir. Nasıl oluyor ki, böyle bir bülbül öldükten sonra onun kemiklerinden güller açılmasın."

Bu meâl, maksadımıza o kadar yakındır ki tâbire lüzum yoktur. Yalnız gülistanımız; ebedî Kur'an cennetindendir, ondan gelmiştir.[52]

EVET BEN DE TASDİK EDİYORUM

Gavs-ı A'zam'ın Üstadımız hakkında; فَاِنَّكَ مَحْرُوسٌ بِعَينِ الْعِنَايَةِ fıkrasıyla, inayet ve teshile mazhar olduğuna; ve tevafuk, Risâle-i Nur'un kerametinin bir madeni bulunduğuna pek çok emarelerden, bu bir-iki gün zarfında, küçük ve latif, fakat kat'î kanaat veren cüz'î hâdiseler tevafukunda gözümüzle gördüğümüz inayet-i Rabbaniyenin numunelerinden beş-altısını

51 R. Nur Külliyatı, 2/2084-2085
52 R. Nur Külliyatı, 2/2089

beyan ediyoruz ki, onlar bu iki gün zarfında beraber vuku bulmuş:

Birincisi

Dün Üstadımıza, Risâle-i Nur'a ait üç hizmet lâzım geldi. Kimse de yok. Biz de uzaktayız. Merdivenden inip, bir çocuğu bulup, bizlere göndermek niyetiyle kapıyı açtı. Risale-i Nur'un o hizmetini görecek fevkalâde bir tarzda, dakikasıyla üç şakirdi kapıya geldiler.

İkincisi

İki seneden ziyade Risâle-i Nur'un mühim parçaları, Risâle-i Nur'un berekâtıyla hanesi yangından kurtulan Hâfız Ahmed kendine yazdırıp, başka bir kaza ve nahiyede bulunan bir-iki zât onları istinsah için aldılar. İki seneden beri ellerinden kaçırıp, mahcubiyetlerinden haber vermedikleri için hem biz, hem Hâfız Ahmed merak, hem hiddet ediyorduk. O kitablar bugün geldiği aynı vakit, dün aynı saatte; Üstadımıza, beş seneden beri her birkaç gün zarfında kolaylık için bir parça yemek pişirmek ile hatırını soruyordu. İki seneden beri o âdeti terketmişti. Hem komşuluktan da başka yere nakletmesiyle, iki senedir o âdet terkedilmiş iken, yine dün o aynı saatte, iki sene evvelki aynı âdetiyle, o zâtın hanesinden aynen eskisi gibi küçücük bir hatır sormak nev'inde oğlu getirdi. Üstadımız dedi: "İki sene evvelki âdete lüzum kalmamış, siz de komşuluktan gitmişsiniz." Bugün aynı vakitte, o Hâfız Ahmed'in yazdırdığı kaybolan kitablar, mükemmel bir surette istinsah ile beraber geldi. Bizde şübhe bırakmadı ki, bu tevafuk da, Risâle-i Nur hakkındaki inayetin bir cilvesidir.

Üçüncüsü

Üstadımız, aynı yine bugün Emin'e dedi: "Üç-dört aydır her hafta karyesinden buraya gelen hane sahibesi gelmedi, kirasını dört aydır almadı." Herhalde "cevab gönderin gelsin,

alsın." dediği aynı dakikada, dört aydan beri yanına gelmeyen o hane sahibesi kapıya vurdu, geldi. Beş aylık kirasını aldı. Üstadımız, bu hâdise-i inayetten memnuniyeti için, uzak bir nahiyeden gelen, yuvarlak, hiç görmediğimiz ve burada bulunmayan bir küçük ekmeği o hane sahibesine verdi. Aynı vakitte yirmi dakika zarfında, burada bulunmayan aynı ekmekten, iki sene Risâle-i Nur'un iki kitabını alıp mütalâasının manevî ücretinden binde bir ücret olarak geldi. Ve bir parçacık aşure çorbasını dahi yine o ev sahibesine verdi. Aynen o aşurenin on misli kadar, latif üç ekmek, yine iki sene iki kitabın okunmasına binde bir ücreti diye geldi. Gözümüzle gördük.

Hem yine Üstadımız, bugün o hane sahibesine, yedi senedir adını bilmediği için "İsmin nedir?" diye sormuş. O da demiş: "Hayriye'dir." Hayriye isminde olmak tevafukuyla, iki saat sonra, Hayri namında Risâle-i Nur'un bir şakirdi, haberimiz yokken İstanbul'a gitmiş. Hem ticaret münasebetiyle iki mühim şakirdler dahi gidip geç kaldılar. Maddî, manevî fırtınalar münasebetiyle Üstadımız onları, hem oradaki mühim bir şakirdi çok merak ediyordu. Bugün o Hayri, Hayriye'den iki saat sonra geldi; o üç şakird hakkındaki merakı izale etti. Dört aydan beri devam eden *tefarik* namında Üstadımızın bir kokusu bugün bitmişti. Hayri'nin elinde bir küçük şişe... Dedi: "Size tefarik getirdim." Biz de bu küçük, latif tefarikteki tevafuka "Bârekâllah" dedik.

Bu iki gün zarfında bu küçücük numuneler gibi, Üstadımız Mu'cizat-ı Ahmediye'nin tashihatıyla meşgul olduğu için, bunlardan başka çok numuneleri görmüş. Madem iki günde böyle inayetin cilvelerini görüyoruz. Risâle-i Nur dairesi içinde dikkat edilse herkes -kendi nefsinde- hizmeti derecesinde böyle numuneleri görebilir.[53]

---

53 Kastamonu Lahikası, s. 218-219

ÜSTAD DİYOR Kİ:

ÇOK DA MÜHİMDİR…

Yirmidokuzuncu Mektub'un Dördüncü Kısmı hem uzundur, hem bir tek nüshadır. Bu defa gönderemedim. O kısım doğrudan doğruya i'caz-ı Kur'an'ın bir âyinesidir ve çok da mühimdir. Otuz sekiz sahifedir. Başta Sabri, Süleyman, Hüsrev, Bekir, Tevfik, Galib sizlere selâm ederler. Ondokuzuncu Mektub'un Dördüncü Cüz'ünü, Onbeşinci Nükteli İşaret'e kadar tashih ettim. Acele göndermek lâzım geldi, vakit bulamadım tam tashih edeyim.[54]

YALNIZ BÎÇÂRE ŞAMLI KALDI…

Ara sıra benim yanıma gelen Galib dahi men'edildi. Yalnız bîçâre Şamlı kaldı, o da her vakit gelemiyor.

Hem bu yılanları yaralandırıp bize canavarcasına saldırıyorlar. Her fırsatta sıkıntı vermeye çalışıyorlar. Zâten ben meb'uslardan hayır beklemiyordum. Bunlara iliştiler, kaldırmadılar, bütün bütün düşman ettiler. İşte maatteessüf bunlar dünyayı hatırıma getirdikleri için, tulûat-ı kalbiye tevakkuf ediyor. Başlarını yesin, bu ehl-i dünyanın dünyasını düşünmek bana zehir oluyor. Ben dünyanıza karışmıyorum, buna mukabil o pis dünyanızı bana düşündürmeyiniz, dediğim halde olamıyor. Ben de Cenab-ı Hakk'a niyaz ettim ki; bana kuvvetli bir sabır, bir tecrid-i zihin ihsan etsin ki, düşünmeyeyim. Lillahilhamd, kalbime bu esas geldi ki: "Bu hizmet-i Kur'aniyede başa ne gelirse gelsin, hattâ her günde birer başım olsa da kesilse, yine o hizmetin kudsiyetindeki lezzet-i ruhaniye mukabil geliyor ve kâfidir" diye kemal-i teslim ile kazaya rıza, kadere teslim ve Cenab-ı Hakk'a tefviz-i umûr düsturunu rehber ittihaz ettim.[55]

---

54 Barla Lahikası, s. 323
55 Barla Lahikası, s. 338

AFFEDERSİNİZ…

Kalben rahatsızlığım dolayısıyla, Kurban Bayramına kadar Süleyman Efendi, Şamlı Hâfız Tevfik, Abdullah Çavuş ve Mustafa Çavuş'tan başka kimseyi kabul etmiyorum. Affedersiniz, gücenmeyiniz.[56]

BURADA BİR SIR VAR…

Aziz, Sıddık, Vefadar, Hakikatlı, Fedakâr Kardeşlerim Nuh Bey, Molla Abdülmecid, Molla Hamid!

Çok mübarek hediyenizi açtık gördük ki, Van hediyesi değil, belki Medine-i Münevvere ve Ravza-i Şerife'nin mübarek kerametli hediyesidir. Hem fiyatı, üstünde yazıldığı gibi yirmibeş lira değil, yirmibeş bin liradan fazla mânen kıymetlidir. O mübarek hediyeyi Medine-i Münevvere namına, bu havalideki Kur'an-ı Hakîm'in hizmetinde hâlis hizmetkârlarına ve benim arkadaşlarıma tevzi' etmek için alerre's-i ve'l-ayn kabul ettik. Fakat bu manevî hediyenin ehemmiyetli bir sırrı bulunduğu bana ihtar edildi. Yani Cenab-ı Hakk'a yüz bin şükür ediyorum ki, Kur'an'a ve Zât-ı Risalet'e hizmetimizin bir alâmet-i makbuliyeti nev'inden olarak, bir iltifat-ı Nebevîyi hissettim.

O sırrı size açmak münasib görüldü. Şöyle ki: Şimdi bu mektubu yazan kâtib ile kardeşi Mes'ud beraber bir gün, üç aydan beri bahsi geçmediği Ahmed Ağa'nın bahsi geçti. Beraberimde Kâtib Tevfik ile Mes'ud'a dedim: "Bütün kitabları Diyarbekir'deki Ahmed Ağa'ya göndereceğiz. Tâ ya Şam-ı Şerif tarafına, ya Van'daki sıddıklara ulaştırsın." Bu sözümüz ve meşveretten dört saat sonra, aynen o Ahmed Ağa habersiz çıktı geldi.

Aynı günde siyah bir mürekkebimiz vardı. Keşki güzel bir kırmızı mürekkebimiz olsaydı, dedik. Biraz o mürekkebden

56 Barla Lahikası, s. 358

taş üzerine döktük, siyah ve mor idi. Sonra yazmaya başladık. Tam istediğimiz tarzda kırmızı oldu. Bu hale yedi-sekiz kişi pek çok hayret ettik. Bu işi de bir fâl-i hayr addettik. Fesübhanallah dedik, bunda bir sır var. Sonra birdenbire hatırıma geldi; Şam-ı Şerif'te eniştem Molla Said var, bir kısım kitabları Ahmed Ağa'ya verip göndereceğim, dedikten sonra tam bir sıddık olan Nuh Bey hatırıma geldi.

Evvel başka memleket niyetiyle, sonra İstanbul'daki kardeşlerin istemesiyle, siyah tali'imiz suretini değiştirip parlayacaktır, diye mânâ verdik. Sonra Mısır'a niyet edip yazdırdığım kitabları, en lâyık Van'ı ve en sadıkı Nuh'u gördüm, ona göndereceğim diye, Ahmed Ağa gittikten sonra, onun arkasından Burdur'a kadar gönderdim.

Sonra bu işte öyle bir muvaffakıyet ve teshilât göründü ki, şübhe bırakmadı ki, burada bir sır var. Nazar-ı dikkati celbetti. Dikkat ettik ki, evvelki mektubda size yazdığımız gibi, İstanbul'da oturan bir adam, üç defa buraya misafireten gelerek, onun eliyle Nuh Bey'in üç defa mektub telgrafı elime geçiyor. Ve en sevdiğim Hulusi Bey ve Molla Abdülmecid ve Molla Hamid ve Hoca Abdülmecid Efendilerin selâmları ve isimlerini bir mektubda, yine o Mehmed Efendi geçen sene bana o getirdi. Dedim: Bu bir işaret-i inayettir, bu tesadüfî değil.

Sonra Nuh'un hediyesi, yirmibeş liralık kıymetinde bir teneke, bizim namımıza geldiğini işittik. Arkadaşlarla beraber hesab ettik ki, biz burada hangi tarihte kitab hediyelerini Nuh için hazırlıyorduk. Aynı tarihte Nuh habersiz olarak kırk gün mesafede, bize o nisbette ve mânâ cihetiyle onun gibi mübarek hediyeyi hazırlıyordu. Bu tevafuk kat'iyyen tesadüf değil. Hattâ bir kısım dostlar dediler ki, bu, Nuh Bey'in kerametidir. Acaba Nuh Bey'in kerameti var mı ki, biliyormuş gibi mukabilini gönderiyor, dediler. Dedim ki: İhlâsın ve sadakatın dahi velayet gibi kerameti var. Belki bazen daha fevkindedir.

Hediyenin vürûdundan sonra, bir ay kadar kaza merkezinde bıraktık, almadık. Sonra Nuh'un mektubunu aldıktan sonra getirterek açtık, hayrette kaldık. Tasavvurumuzun bütün bütün fevkinde çıktı. Bu teberrüke karşı istiğna değil, belki bir iltifat-ı Ravza-i Mutahhara olduğundan ona karşı dilencilikle iftihar ediyorum.[57]

BİNLER RAHMET ONUN RUHUNA İNSİN…

Sekiz sene çoluk ve çocuğuyla sadakatla bana hizmet eden; ve evlâd ve ahfad ve refika ve damatlarıyla Nurlara ciddî çalışan; ve ders ve vaazlarını bütün Nurlardan veren; ve vefatından on dakika evvel dünyaca en ehemmiyetli vasiyeti, kendinin Nur Risalelerini tekmil için Şamlı Hâfız'a rica eden, vefatından iki gün evvel bana mektub yazıp benim aynı vakitte Sava'yı Barla'ya tercih ederek Sava mezaristanında defnimi arzu ettiğimi sizlere yazdığımı sadakatin kerametiyle hissedip bana mukabele ve itiraz tarzında o mektubunda der: "Sen Barla'yı ikinci vatanımdır dediğin halde, neden ona gelmiyorsun, başka yerleri tercih edersin? İbtida-i medrese-i Nuriye Barla'dır, senin mezarın orada olmalı." diye bana ihtar etti. İki gün sonra -size yazdığım daha size yetişmeden- onun mektubunu, hem Şamlı Hâfız ikinci sahifesinde yazdığı vefat haberini aldığım merhum Muhacir Hâfız Ahmed'in (r.h.) dünyadan göçmesi, aynen Abdurrahman gibi beni çok sarstı, ağlattırdı, اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّٓا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ dedirtti. Binler rahmet onun ruhuna insin, âmîn! Kabri de hanesi gibi Kur'an ve Nur'un bir menzili olsun, âmîn! Şübhem kalmadı ki; bu zahir sadakat kerameti, Nurcuların îmanla kabre gireceklerini isbat ediyor ve hüsn-ü hâtimeye mazhardırlar. Benim tarafımdan

---

57 Barla Lahikası, s. 254-255

onun akrabasını ta'ziye ediniz ve ben bütün dualarımda onu hissedar ediyorum diye tebliğ ediniz.[58]

PUSULADAKİ NOKTALARI UNUTMAYINIZ

Kardeşlerim! Herkes sizin gibi sebatkâr olamaz. Perde altında Nurcuların kuvve-i maneviyelerini kırmak için bazı hocalar vasıta oluyorlar, aldanmayınız ve sarsılmayınız ve onlarla münakaşa etmeyiniz, mümkün oldukça dostâne muamele ediniz. Biz onlarla kardeşiz deyiniz ve bu pusuladaki noktaları unutmayınız, tâ sizi aldatmasınlar.

Hüsrev'in himmetiyle daireye giren ve Nur'un yeni şakirdlerinden bana mektub yazan Hatice ve Râbia, haslar içinde kabul edildiler. Ve çok alâkadar olduğum Barla'da hararetle Bahri ve evlâdı ve Eyyüb ve Ali ve Mehmed ve Süleymanların gayretleriyle Nurlar dersine çalışmaları, beni sevinçle ağlattırdı. Ben bütün Barla halkına, hususan Süleymanlar ve Bahri ve Mehmedler ve Mustafalar, eski zamanda Nurlara kıymetdar hizmet eden Şamlı Hâfız Tevfik ve mübarek Hâfız Hâlid ve İmam Hakkı Efendi ve Muhacir Hâfız Ahmed ve evlâdı ve ahfadı ve Şem'î ve bana çok hizmet eden Abdullah Çavuş ve oradaki komşularıma ricâlen ve nisâen binler selâm ve dua ederim ve mübarek aylarda dualarını isterim.[59]

BAŞ KÂTİBİ ŞAMLI HÂFIZ TEVFİK...

Ve onun mektubunda, Barla medrese-i Nuriyenin baş kâtibi Şamlı Hâfız Tevfik'in halka-i tedrisinde, Sıddık Süleyman'ın mahdumu Yusuf ve merhum Mustafa Çavuş'un ve Ahmed'in oğulları gibi Kur'an dersiyle Kur'an yazısını ve Nurları öğrenmesi; ve Hulusi ve Hâfız Hakkı'nın Nurları şevk ile yazmaları, Barla'ya karşı benim ümidimi kuvvetlendirdiler

58 R. Nur Külliyatı, 2/1748-1749
59 R. Nur Külliyatı, 2/1746-1747

ve derince bir ferah ve sürur verdiler. Cenab-ı Hak muvaffak eylesin, âmîn. Ve Tevfik'e tevfik refik eylesin, âmîn![60]

BENİM VEFATIMDAN SONRA

Bu gayet mahrem risaleler, nasılsa muannid bir nâmahremin eline bu risalelerden birisi geçmiş. Gayet sathî ve inad nazarıyla bir-iki yerine haksız bir itiraz ile ehemmiyetli bir hâdiseye sebebiyet verdiğinden; bu mecmua, Risâle-i Nur'un has talebelerine belki ehass-ı havassa mahsus olduğu halde ve benim vefatımdan sonra intişarına müsaade olmasıyla beraber; şimdi mezkûr hâdisenin sebebiyle herkese değil, belki ehl-i insaf ve Risâle-i Nur'la alâkadar ve talebelerinden bulunanlara, haslardan birkaç şakirdin tensibiyle gösterilebilir fikriyle yazdık.

Bu risale (Sikke-i Gaybiye) baştan aşağıya kadar bir tek neticeye bakar. Bine yakın emarelerle, Risâle-i Nur'un makbuliyetine gaybî bir imza basıldığını isbat ediyor. Böyle bir tek davaya bu derece kesretli ve ayrı ayrı cihetlerde binler emareler ve îmalar onu göstermesi ilme'l-yakîn değil, belki ayne'l-yakîn, belki hakka'l-yakîn derecesinde o davayı isbat eder.

Bu risaleyi mütalâa eden zâtlar, inceden inceye, hususan cifrî hesabatına meşgul olmağa lüzum yok. Hem bir kısmı anlaşılmasa da zararı yok. Hem umumunu okumak da lâzım değil. Hem Keramet-i Gavsiye'nin âhirinde, ikiyüz yirmidördüncü sahifede, Şamlı Hâfız Tevfik'in fıkrasından başlayıp âhire kadar mütalâadan sonra ve baştaki mukaddemeyi de okuduktan sonra istediği parçayı okusun.[61]

60 R. Nur Külliyatı, 2/1775
61 Kastamonu Lahikası, s. 213

GÖZLERİM HASRETLE O YAZILARI GÖRMEK İSTİYOR

Sabri kardeş! Beni saran ve bağlayan ağır kayıdlara ehemmiyet vermiyorsun. Halbuki buradaki evhamlı ehl-i dünya benim ile pek fazla meşgul ve alâkadardırlar. Hattâ.. hattâ.. hattâ... Her ne ise…

Hem benim hakkımda bin derece haddimden ziyade hüsn-ü zan ile kıymet ve makam vermek, yalnız Risâle-i Nur namına ve onun hizmeti ve Kur'an elmaslarının dellâllığı hesabına kabul olabilir. Yoksa hiç ender hiç olan şahsım itibariyle kabule hakkım yok. Parlak ve çalışkan kalemiyle hem Risaleti'n-Nur'un, hem bizim hatıralarımızda çok ehemmiyetli mevki tutan ve yerleşen Hâfız Tevfik'in yazdığı Âyetü'l-Kübra Risalesini münasib gördüğünüz zamanda gönderirsiniz. Dokuz sene yazılarıyla mesrûrâne ünsiyet eden gözlerim, hasretle o yazıları görmek istiyor.[62]

HAS VE EMİNLERE MAHSUSTUR

Hakikaten ebedî bir gül fabrikasına kâtib tayin edildiğinize kanaatim kat'iyyet kesbetti. Rabb-ı Rahîm'e hadsiz hamd ü sena olsun. Tasavvurumda Hüsrev, Rüşdü bir tek isim gibi olmuş. İkinizi, Risâle-i Nur'a ait her şeyde beraber biliyorum ve buluyorum. Size اَوَمَنْ كَانَ مَيْتًا âyetine ait ve birden hatıra gelen ve Sabri'nin iki mektubunun -daha gelmeden- manevî tesiriyle yazılan bir tetimmeyi gönderdim. Bir derece mahremdir, has ve eminlere mahsustur. Şamlı Tevfik, Âyetü'l-Kübra Şua'ını, Hâfız Ali'nin otuzüç "Lâ ilahe illallah" ile tevafuklu tarzda bana yazsa iyi olur. Kardeşlerime birer birer selâm.[63]

---

62 Kastamonu Lahikası, s. 15
63 Kastamonu Lahikası, s. 37

BARLA HAYATINI HASRETLE HATIRLATTI...

Şamlı Tevfik'in ihtiyatını takdir etmekle beraber, eski kıymetdar hizmetlerinin onun defter-i a'maline daimî bir surette yazı yazmaları için, o dahi daimî çalışması gerekti. Şükür yine, elmas kalemiyle vazifesine başlaması, ruhumu ümidler ve iştiyaklarla neş'elendirdi; Barla hayatını hasretle hatırlattı.[64]

SEMÂVÂTIN GÖZÜ OLAN GÜNEŞ

Hâfız Tevfik ile gönderdiğiniz üç mes'eleye mülhidler eskiden beri ilişiyorlar.

Birincisi: حَتَّى اِذَا بَلَغَ âyetinin ifade ettiği zahir mânâsına göre: Güneşin, hararetli ve çamurlu bir çeşme suyunda gurub ettiğini görmüş, diyor.

İkincisi: Sedd-i Zülkarneyn nerededir?

Üçüncüsü: Âhir zamanda Hazret-i İsa'nın (a.s.) geleceğine ve Deccal'ı öldüreceğine dairdir.

DAĞIN GÖZÜNE GURUB

Bu suallerin cevabları uzundur. Yalnız muhtasar bir işaretle deriz ki: Âyât-ı Kur'aniye, üslûb-u Arabiye üzerine ve zahir nazara göre umumun anlayacağı bir tarzda ifade ettiği için, çok defa teşbih ve temsil suretinde beyan ediyor.

İşte تَغْرُبُ فِى عَيْنٍ yani Güneş'in, hararetli ve çamurlu bir çeşme gibi görünen Bahr-i Muhit-i Garbî'nin sahilinde veya volkanlı, alevli, dumanlı dağın gözünde gurub ettiğini Zülkarneyn görmüş. Yani: Zahir nazarda Bahr-i Muhit-i Garbî'nin sevahilinde, yazın şiddet-i hararetiyle etrafındaki bataklık hararetlenmiş, tebahhur ettiği bir zamanda o buhar arkasında büyük bir çeşme havzası suretinde uzaktan Zülkarneyn'e

---

64 Kastamonu Lahikası, s. 8

görünen Bahr-i Muhit'in bir kısmında Güneş'in zahirî gurubunu görmüş. Veya volkanlı, taş ve toprak ve maden sularını karıştırarak fışkıran bir dağın başında yeni açılmış ateşli gözünde, semâvâtın gözü olan Güneş'in gizlendiğini görmüş.

Evet Kur'an-ı Hakîm'in mu'cizâne belâğat-ı ifadesi bu cümle ile çok mesaili ders veriyor. Evvelâ: Zülkarneyn'in mağrib tarafına seyahatı, şiddet-i hararet zamanında ve bataklık tarafına ve Güneş'in gurub avânına ve volkanlı bir dağın fışkırması vaktine tesadüf ettiğini beyan etmekle, Afrika'nın tamam istilâsı gibi çok ibretli mes'elelere işaret eder. Malûmdur ki: Görünen hareket-i şems, zahirîdir ve küre-i arz'ın mahfî hareketine delildir; onu haber veriyor. Hakikat-ı gurub murad değildir. Hem çeşme, teşbihtir. Uzaktan büyük bir deniz, küçük bir havuz gibi görünür. Hararetten çıkan sis ve buharlar ve bataklıklar arkasında görünen bir denizi, çamur içinde bir çeşmeye teşbihi ve Arabça hem çeşme, hem Güneş, hem göz mânâsında olan عَيْنْ kelimesi, esrar-ı belâğatça gayet mânidar ve münasibdir. (Haşiye)[65]

Zülkarneyn'in nazarında uzaklık cihetiyle öyle göründüğü gibi, Arş-ı A'zam'dan gelen ve ecram-ı semaviyeye kumanda eden semavî hitab-ı Kur'anî, bir misafirhane-i Rahmaniyede sirac vazifesini gören musahhar güneşi Bahr-i Muhit-i Garbî gibi bir çeşme-i Rabbanîde gizleniyor demesi, azametine ve ulviyetine yakışıyor ve mu'cizâne üslûbu ile, denizi hararetli bir çeşme ve dumanlı bir göz gösterir. Ve semavî gözlere öyle görünür.

---

65 (Haşiye) فِى عَيْنٍ حَمِئَةٍ'deki عَيْنْ tabiri, esrar-ı belâğatça latif bir mânâyı remzen ihtar ediyor. Şöyle ki: "Sema ve yüzü, güneş gözüyle zeminin yüzündeki cemal-i rahmeti seyirden sonra, zemin dahi deniz gözüyle yukarıdaki azamet-i İlahiyeyi temaşayı müteakib; o iki göz birbiri içine kapanırken, rûy-i zemindeki gözleri kapıyor." diye mu'cizâne bir kelime ile hatırlatıyor ve gözler vazifesine paydos işaretine işaret ediyor.

ZEMİN DENİZ GÖZÜYLE

Elhasıl: Bahr-i Muhit-i Garbî'ye çamurlu bir çeşme tabiri, Zülkarneyn'e nisbeten uzaklık noktasında o büyük denizi bir çeşme gibi görmüş. Kur'an'ın nazarı ise her şeye yakın olduğu cihetle, Zülkarneyn'in galat-ı his nev'indeki nazarına göre bakamaz, belki Kur'an semâvâta bakarak geldiğinden küre-i arz ı kâh bir meydan, kâh bir saray, bazan bir beşik, bazan bir sahife gibi gördüğünden; sisli, buharlı koca Bahr-i Muhit-i Atlas-ı Garbî'yi bir çeşme tabir etmesi, azamet-i ulviyetini gösteriyor.[66]

BİR İKRAM-I İLÂHİ VE
BİR ESER-İ İNAYET-İ RABBANİYE

وَاَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ mazmununa mâsadak olmak emeliyle deriz: Şu risalenin te'lifinde, Cenab-ı Hakk'ın bir eser-i inayetini ve rahmetini zikredeceğim. Ta, şu risaleyi okuyanlar, ehemmiyetle baksınlar.

İşte şu risalenin te'lifi hiç kalbimde yoktu. Çünkü risalet-i Ahmediyeye (s.a.s.) dair Otuzbirinci ve Ondokuzuncu Sözler yazılmıştı. Birdenbire, şu risaleyi yazmak için mücbir bir hatıra kalbe geldi. Hem kuvve-i hafızam, musibetler neticesi olarak ölmüştü. Hem meşrebimde, yazdığım eserlerde, nakil suretiyle, *kale-kîle* suretiyle gitmemiştim. Hem yanımda kütüb-ü hadîsiye ve siyer kitabları yoktu. Bununla beraber, "Tevekkeltü Alallah" diyerek başladım. Öyle bir muvaffakıyet oldu ki, Eski Said'in kuvve-i hafızasından ziyade hâfızam yardım etti. Her iki-üç saatte, sür'atle otuz-kırk sahife yazıldı. Bir tek saatte, onbeş sahife yazılıyordu. Ekser Buharî, Müslim, Beyhakî, Tirmizî, Şifa-i Şerif, Ebu Nuaym, Taberî gibi kitablardan naklediliyor. Halbuki bu nakilde hata olsa -hadîs olduğu için- günah olması

66 R. Nur Külliyatı, 1/638

lazım geldiğinden, kalbim titriyordu. Fakat anlaşıldı ki inayet var ve şu Risaleye ihtiyaç var. İnşâallah sahih bir surette yazılmıştır. Şayet bazı elfaz-ı hadîsiyede veya râvilerin isminde bir yanlış bulunsa, tashih edilerek müsamaha ile bakmalarını ihvanlarımdan rica ediyorum.

BİZ DE YAZIYORDUK

Evet biz müsveddeyi yazıyorduk, Üstadımız da söylüyordu. Yanında hiç kitab yoktu; hiç müracaat da etmiyordu. Birdenbire gayet sür'atli söylüyordu, biz de yazıyorduk. İki-üç saatte, otuz-kırk, daha fazla sahife yazıyorduk. Bizim de kanaatimiz geldi ki: Bu muvaffakıyet, mu'cizat-ı Nebeviyenin bir kerametidir.

Daimî hizmetkârı: Abdullah Çavuş
Hizmetkârı ve müsvedde kâtibi: Süleyman Sami
Müsvedde kâtibi ve ahiret kardeşi: Hâfız Hâlid
Müsvedde ve tebyiz kâtibi: Hâfız Tevfik[67]

ZERRE KADAR İNSAFI OLANA…

Bana söylemek üzere Şamlı Hâfız'a iki şey demişsiniz:

Birincisi: "Hazret-i Peygamber Aleyhissalâtü Vesselam'ın Zeyneb'i tezevvücünü, eski zaman münafıkları gibi, yeni zamanın ehl-i dalaleti dahi medar-ı tenkid buluyorlar, nefsanî, şehevanî telakki ediyorlar." diyorsunuz.

Elcevab: Yüzbin defa hâşâ ve kellâ! O dâmen-i muallâya şöyle pest şübehatın eli yetişmez. Evet onbeş yaşından kırk yaşına kadar, hararet-i garîziyenin galeyanı hengâmında ve hevesat-ı nefsaniyenin iltihabı zamanında, dost ve düşmanın ittifakıyla kemal-i iffet ve tamam-ı ismet ile Haticetü'l-Kübra (r.a.) gibi ihtiyarca bir tek kadın ile iktifa ve kanaat eden bir zâtın, kırktan sonra, yani hararet-i garîziye tevakkufu hengâ-

---

67 R. Nur Külliyatı, 1/447

mında ve hevesât-ı nefsâniyenin sükûneti zamanında kesret-i izdivac ve tezevvücatı, bizzarure ve bilbedahe nefsanî olmadığını ve başka ehemmiyetli hikmetlere müstenid olduğunu, zerre kadar insafı olana isbat eder bir hüccettir.

O hikmetlerden birisi şudur ki: Zât-ı Risaletin akvali gibi, ef'al ve ahvali ve etvar ve harekâtı dahi menabi-i din ve şeriattır ve ahkâmın me'hazlarıdır. Şıkk-ı zahirîsine sahabiler hamele oldukları gibi, hususî dairesinde mahfi ahvalâtından tezahür eden esrar-ı din ve ahkâm-ı şeriatın hameleleri ve râvileri de, ezvac-ı tahirattır ve bilfiil o vazifeyi îfa etmişlerdir. Esrar ve ahkâm-ı dinin hemen yarısı, belki onlardan geliyor. Demek bu azîm vazifeye, birçok ve meşrebce muhtelif ezvac-ı tahirat lazımdır.

SIRF KADERİN HÜKMÜYLE…

Gelelim Hazret-i Zeyneb'in tezevvücüne: Yirmibeşinci Söz'ün Birinci Şu'lesinin Üçüncü Şua'ının misallerinden olan مَاكَانَ مُحَمَّدٌ اَبَآ اَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ[68] âyetine dair şöyle yazılmış ki:

İnsanların tabakatına göre bir tek âyet, müteaddid vücuhlarla, her bir tabakanın fehmine göre bir mânâ ifade ediyor. Bir tabakanın şu âyetten hisse-i fehmi şudur ki: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın hizmetkârı veya "oğlum" hitabına mazhar olan Zeyd (r.a.), rivayet-i sahiha ile itirafına binaen, izzetli zevcesini kendine mânen küfüv bulmadığı için tatlik etmiş. Yani: Hazret-i Zeyneb, başka yüksek bir ahlâkta yaratılmış ve bir peygambere zevce olacak fıtratta olduğunu, Zeyd ferasetle hissetmiş ve kendisini ona zevc olacak fıtratta kendine küfüv bulmadığından, manevî imtizaçsızlığa sebebiyet verdiği için tatlik etmiştir. Allah'ın emriyle Resûl-i Ekrem Aleyhissalatü Vesselâm almış, yani زَوَّجْنَاكَهَا[69]'nın işaretiyle, o

68 "Muhammed, sizden hiçbir erkeğin babası değildir." (Ahzab, 33/40)
69 "Biz onu sana nikahladık." (Ahzab, 33/37)

nikâh bir akd-i semavî olduğuna delâletiyle, harikulâde ve örf ve muamelât-ı zahirîye fevkinde, sırf kaderin hükmüyledir ki Resul-i Ekrem Aleyhissalatü Vesselam, o hükm-ü kadere inkiyad göstermiştir ve mecbur olmuştur. Nefis arzusuyla değildir. Şu kader hükmünün de ehemmiyetli bir hükm-ü şer'î ve mühim bir hikmet-i âmmeyi ve şümullü bir maslahat-ı umumiyeyi tazammun eden لِكَيْ لاَ يَكُونَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِى اَزْوَاجِ اَدْعِيَائِهِمْ[70] âyet-i kerimesinin işaretiyle: Büyüklerin küçüklere "oğlum" demeleri, zıhar mes'eleleri gibi, yani karısına "anam gibisin" dese, haram olduğu gibi değildir ki, ahkâm onunla değişsin. Hem büyüklerin raiyetlerine ve peygamberlerin ümmetlerine pederâne nazar ve hitabları, vazife-i risalet itibariyledir; şahsiyet-i insaniye itibariyle değildir ki onlardan zevce almak uygun düşmesin!

BİR ŞEFKAT İLE

İkinci bir tabakanın hisse-i fehmi şudur ki: Bir büyük âmir, raiyetine pederâne bir şefkat ile bakar. Eğer o âmir, zahirî ve bâtınî bir padişah-ı ruhanî olsa; merhameti, pederin yüz defa şefkatinden ileri gittiği için raiyetinin efradı, onun hakikî evlâdı gibi, ona peder nazarıyla bakarlar. Peder nazarı ise, zevc nazarına inkılab edemediğinden ve kız nazarı da zevce nazarına kolayca değişmediğinden, efkâr-ı âmmede, Peygamber'in mü'minlerin kızlarını alması şu sırra uygun gelmediği için, Kur'an o vehmi def maksadıyla der: "Peygamber rahmet-i İlahiye hesabıyla size şefkat eder, pederâne muamele eder ve risalet namına siz onun evlâdı gibisiniz. Fakat şahsiyet-i insaniye itibariyle pederiniz değildir ki, sizden zevce alması münasib düşmesin? Ve sizlere 'oğlum' dese, ahkâm-ı şeriat itibariyle siz onun evladı olamazsınız!.."[71]

---

70 "Evlâtlıkları, kadınlarıyla ilişkilerini kestikleri zaman o kadınlarla evlenmek hususunda mü'minlere bir güçlük olmasın." (Ahzab, 33/37)

71 R. Nur Külliyatı, 1/357-358

BU SÜR'ATE HAYRETTE KALDIK…

Sözler namındaki envâr-ı Kur'aniyede üç keramet-i Kur'aniyeyi hissediyorduk. Sizler dahi, gayret ve şevkinizle bir dördüncüsünü ilave ettirdiniz. Bildiğimiz üç ise:

Birincisi: Te'lifinde fevkalâde sühûlet ve sür'attir. Hattâ beş parça olan Ondokuzuncu Mektub iki-üç günde ve her günde üç-dört saat zarfında -mecmuu oniki saat eder- kitabsız, dağda, bağda te'lif edildi. Otuzuncu Söz hastalıklı bir zamanda, beş-altı saatte te'lif edildi. Yirmisekizinci Söz olan Cennet bahsi bir veya iki saatte, Süleyman'ın dere bahçesinde te'lif edildi. Ben ve Tevfik ile Süleyman, bu sür'ate hayrette kaldık. Ve hakeza...

Te'lifinde bu keramet-i Kur'aniye olduğu gibi...[72]

GÖZÜMÜZLE GÖRDÜK

Baş şahitler: Bekir, Tevfik, Süleyman, Galib, Said.

Ondokuzuncu Mektub'un Onsekizinci İşaretinde; bir nüshada, bir sahifede dokuz Kur'an tevafuk suretinde bulunduğu halde birbirine hat çektik, mecmuunda Muhammed lafzı çıktı. O sahifenin mukabilindeki sahifede sekiz Kur'an tevafukla beraber, mecmuunda Lafzullah çıktı. Tevafukatta böyle bedî şeyler çok var. Bu haşiyenin mealini gözümüzle gördük.[73]

TEVFİK'İN GÖZ BEBEĞİNE…

Vücud-u insan, tavırdan tavra geçtikçe acip ve muntazam inkılaplar geçiriyor. Nutfeden alakaya, alakadan mudgaya, mudgadan azm ve lâhme, azm ve lâhmden halk-ı cedide yani insan suretine inkılabı, gayet dakik düsturlara tâbidir. O tavırların her birisinin öyle kavanin-i mahsusa ve öyle nizamat-ı

---

72 Mektubat, s. 359
73 Mektubat, s. 378

muayyene ve öyle harekât-ı muttarideleri vardır ki; cam gibi, altında bir kasd, bir irade, bir ihtiyar, bir hikmetin cilvelerini gösterir. İşte şu tarzda o vücudu yapan Sâni-i Hakîm, her sene bir libas gibi o vücudu değiştirir. O vücudun değiştirilmesi ve bekası için inhilâl eden eczaların yerini dolduracak, çalışacak yeni zerrelerin gelmesi için bir terkibe muhtaçtır. İşte o beden hüceyreleri, muntazam bir kânun-u İlahi ile yıkıldığından yine muntazam bir kânun-u Rabbanî ile tamir etmek için rızık namıyla bir madde-i latifeyi ister ki, o beden uzuvlarının ayrı ayrı hacetleri nisbetinde Rezzak-ı Hakikî, bir kânun-u mahsus ile taksim ve tevzi ediyor. Şimdi O Rezzak-ı Hakim'in gönderdiği o madde-i latifenin etvarına bak, göreceksin ki; o maddenin zerratı bir kafile gibi küre-i havada, toprakta, suda dağılmış iken birden hareket emrini almışlar gibi, bir hareket-i kasdîyi işmam eden bir keyfiyet ile toplanıyorlar. Güya onlardan her bir zerre, bir vazife ile, bir muayyen mekana gitmek için memurdur gibi gayet muntazam toplanıyorlar. Hem gidişatından görünüyor ki, bir Fâil-i Muhtar'ın bir kânun-u mahsusu ile sevkedilip, cemadat âleminden mevâlide, yani zîhayat âlemine girerler. Sonra nizamât-ı muayyene ve harekât-i muttaride ile ve desatir-i mahsusa ile rızk olarak bir bedene girip; o beden içinde dört matbahta pişirildikten sonra ve dört inkılabât-ı acibeyi geçirdikten sonra ve dört süzgeçten süzüldükten sonra bedenin aktarına yayılarak bütün muhtaç olan âzâların muhtelif, ayrı ayrı derece-i ihtiyaçlarına göre Rezzak-ı Hakikî'nin inayetiyle ve muntazam kânunları ile inkısam ederler. İşte o zerrattan hangi zerreye bir nazar-ı hikmetle baksan göreceksin ki: Basîrâne, muntazamâne, semîane, alimâne sevk olunan o zerreye, kör ittifak, kânunsuz tesadüf, sağır tabiat, şuursuz esbab, hiç ona karışamaz. Çünkü her birisi unsur-u muhitten tut, ta beden hüceyresine kadar hangi tavra girmiş ise, o tavrın kavanin-i muayyenesi ile güya ihtiyaren amel ediyor, muntazaman giriyor. Hangi tabakaya sefer etmiş ise, öyle muntazam adım atıyor ki;

bilbedahe bir Sâik-i Hakîm'in emri ile gidiyor gibi görünüyor. İşte böyle muntazam tavırdan tavıra, tabakadan tabakaya gitgide hedef ve maksadından ayrılmayarak tâ makam-ı lâyıkına, meselâ Tevfik'in gözbebeğine emr-i Rabbanî ile girer, oturur, çalışır. İşte bu halde, yani erzaktaki tecelli-i rububiyet gösteriyor ki; ibtida o zerreler muayyen idiler, muvazzaf idiler, o makamlar için namzed idiler.[74]

ZERRELER, YILDIZLAR OMUZ OMUZA...

Her bir zerrede, Vâcibü'l-Vücud'un vücuduna ve vahdetine iki şahid-i sadık vardır. Evet zerre acz ve cümuduyla beraber şuurkârâne büyük vazifeleri yapmakla, büyük yükleri kaldırmakla Vâcibü'l-Vücud'un vücuduna kat'î şehadet ettiği gibi, harekâtında nizamat-i umumiyeye tevfik-i hareket edip her girdiği yerde ona mahsus nizamatı müraat etmekle, her yerde kendi vatanı gibi yerleşmesiyle Vâcibü'l-Vücud'un vahdetine ve mülk ve melekûtun maliki olan Zât'ın ehadiyetine şehadet eder. Yani zerre kimin ise, gezdiği bütün yerler de onundur. Demek zerre, -çünkü âcizdir, yükü nihayetsiz ağırdır ve vazifeleri nihayetsiz çoktur- bir Kadîr-i Mutlak'ın ismiyle, emriyle kaim ve müteharrik olduğunu bildirir. Hem kainatın nizamat-ı külliyesini bilir bir tarzda tevfik-i hareket etmesi ve her yere manisiz girmesi; tek bir Âlîm-i Mutlak'ın kudretiyle, hikmetiyle işlediğini gösterir. Evet nasıl ki bir nefer; takımında, bölüğünde, taburunda, alayında, fırkasında ve hakeza her bir dairede birer nisbeti ve o nisbete göre birer vazifesi olduğunu ve o nisbetleri, o vazifeleri bilmekle tevfik-i hareket etmek, nizamat-ı askeriye tahtında talim ve talimat görmekle bütün o dairelere kumanda eden bir tek kumandan-ı a'zamın emrine ve kânununa tebaiyetle oluyor. Öyle de her bir zerre, birbiri içindeki mürekke-

74 R. Nur Küliyatı, 1/234-335

batta birer münasib vaziyeti, ayrı ayrı maslahatlı birer nisbeti, ayrı ayrı muntazam birer vazifesi, ayrı ayrı hikmetli neticeleri bulunduğundan elbette o zerreyi, o mürekkebatta bütün nisbet ve vazifelerini muhafaza edip, netice ve hikmetleri bozmayacak bir tarzda yerleştirmek bütün kainat kabza-i tasarrufunda olan bir Zât'a mahsustur. Mesela: Tevfik'in gözbebeğinde yerleşen zerre, gözün asab-ı muharrike ve hassase ve şerayin ve evride gibi damarlara karşı münasib vaziyet alması ve yüzde ve sonra başta ve gövdede, daha sonra heyet-i mecmua-i insaniyede her birisine karşı birer nisbeti, birer vazifesi, birer faydası kemal-i hikmetle bulunması gösteriyor ki; bütün o cismin bütün âzasını icad eden bir zât, o zerreyi o yerde yerleştirebilir. Ve bilhassa rızk için gelen zerreler, rızk kafilesinde seyr ü sefer eden o zerreler, o kadar hayret-feza bir intizam ve hikmetle seyr ü seyahat ederler ve öyle tavırlarda, tabakalarda intizamperverâne geçip gelirler ve öyle şuurkârâne ayak atıp hiç şaşırmayarak, gele gele ta beden-i zîhayatta dört süzgeçle süzülüp, rızka muhtaç âzâ ve hüceyratın imdadına yetişmek için kandaki küreyvat-ı hamraya yüklenip bir kânun-u keremle imdada yetişirler. Ondan bilbedahe anlaşılır ki: Şu zerreleri binler muhtelif menzillerden geçiren, sevk eden; elbette ve elbette bir Rezzak-ı Kerim, bir Hallak-ı Rahîm'dir ki, kudretine nisbeten zerreler, yıldızlar omuz omuza müsavidirler.[75]

BARLA'DA BÜTÜN DOSTLARA SELÂM...

Bu defa pek çok alâkadar olduğum zatların dört aded mektubları beni o kadar mesrur etti ve Risâle-i Nur hesabına o kadar memnun eyledi ki; güya yeniden o kahraman arkadaşları buldum diye sürur yaşları çok hüzünlerimi sildi. Evet, dört mektuba dört cevab yazmak isterim ve hakkınızdır; fakat

---

75 R. Nur Külliyatı, 1/250

samimi ittihadınıza binaen bir ile iktifa edildi. Ayrı ayrı beş-altı küçük mes'eleleri beyan ediyorum:

Birincisi: Eskiden beri, îman kurtarmak zamanıdır dediğimiz ve ihtiyarım olmadan tekrar ile erkân-ı îmaniyeye dair bürhanlardan tahşidat-ı azimeyi yaptığımız, çok haklı ve lüzumlu olduğunu zaman gösterdi. Size bir ay evvel, manevî bir muhaverede, Risâle-i Nur'un azim tahşidatına dair gaybdan gelen bir cevabı yazmıştım. Bazı zatlar o fıkrayı Âyetü'l-Kübra Risalesi'nin ahirine ilhak ettiler.

İkincisi: Şamlı Tevfik Kardeş! Senin mektubun beni derinden derine hem müteessir, hem müferrah eyledi. Sende bir hayırlı tahavvülat bulunduğunu ihsas etti.

Merhum Hâfız Ahmed'in akrabasına benim tarafımdan ta'ziye ile beraber de ki:

Bir-iki ay evvel -birdenbire- dua ederken, en has akraba ve en halis talebelerin dairesine Hâfız Ahmed girdi: "Benim de bu dairede hakkım var." dedi gibi hissettim. Onu o has daire içinde, her vakit manevî kazançlarıma hissedar olmak için bıraktım ve öyle de kalacak inşaallah. Ve anladım ki; ikiniz bidayeten, beraber Risale-i Nur'a hizmetiniz içindir.

Barla'da bütün dostlara selam.[76]

76 R. Nur Külliyatı, 2/1584

"Bu köy (Barla) namına Cenab-ı Hak Mustafa Çavuş'u bana ihsan etti."
S. Nursî, R. N. Kül., 2/1490-1491

Mustafa Çavuş

[1882, 2 ŞUBAT 1939]

Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'nin Barla'ya ilk geldiği dönemde (1926-1934) talebeliğini yapmış ve hizmetinde bulunmuş misafirperver ve mütedeyyin bir zatdır.

1882'de doğdu.

Esas ismi; Hulûsi Mustafa'dır.

Trakya, Çanakkale ve İstanbul'da olmak üzere 18 sene askerlik yapmıştır. Kumkale'de topçu çavuşu olarak vazife yapan Mustafa Çavuş, İstiklâl Harbi gazisidir. 2 Şubat 1939'da elli yedi yaşında vefat etmiştir.

1950'den sonra Bediüzzaman Hazretleri Barla'ya döndüklerinde uzun yıllar kaldığı eve inerken, yokuş üzerinde Mustafa Çavuş'un evinin önünde rikkate gelerek, yaşlı gözlerle bir müddet durmuş ve dua etmişti.

Oğlu Mehmet Güvenç'in anlattığına göre; Mehmet Güvenç ve ağabeyi daha çocuk yaştadırlar. Kendi evlerinde Üstad Bediüzzaman Hazretleri ve talebeleri, Almanya'dan getirdikleri ve aynı zamanda çok dayanıklı, geniş ve büyük bir top kâğıt üzerine, Üstad'ın şeceresinin kaydını tutarlar. Üstad Barla'dan Eskişehir'e götürüleceği esnada, Mustafa Çavuş sorar, "Üstad'ın şeceresi ne olacak?" diye... Üstad Bediüzzaman Hazretleri de "Ben daha sonra senin oğullarından alırım" diye

ayrılır. Bu şecereyi rulo haline getirirler ve evin damının direkleri arasına belli olmayacak şekilde yerleştirirler. Bu olaydan 5-6 yıl sonra Mustafa Çavuş vefat eder. 1950'lerde Üstad Hazretleri Isparta'ya geldiğinde Mustafa Çavuş'un büyük oğlu ve kardeşi onu ziyaret ederler ve şecerenin kendilerinde olduğunu hatırlatırlar. Daha sonra da Üstad'a ulaştırırlar. Bu hadise Bediüzzaman Hazretleri'nin bir kerameti olarak, Mustafa Çavuş'un ömrünün sonları olduğu ve Üstadıyla bir daha dünya gözüyle görüşemeyeceklerinin bir işaretiydi.

BAHTİYAR OLMAK İSTEYEN ONA BENZEMELİ

Âhiret kardeşlerimden Mustafa Çavuş isminde bir zat vardı. Dininde, dünyasında muvaffakiyetli görüyordum, sırrını bilmezdim. Sonra anladım ki, o muvaffakiyetin sebebi: O zat ise, ihtiyar peder ve validelerinin haklarını anlamış ve o hukuka tam riayet etmiş ve onların yüzünden rahat ve rahmet bulmuş, inşaallah âhiretini de tamir etmiş. Bahtiyar olmak isteyen, ona benzemeli.[77]

MUSTAFA ÇAVUŞ VE ARKADAŞLARININ AZİZ RUHLARINA BİNLER RAHMET

"Hem ben bu memlekette Hulusi, Sabri, Hâfız Ali, Hüsrev, Refet, Asım, Mustafa Çavuş, Süleyman, Lütfü, Rüşdü, Mustafa, Zekai, Abdullah gibi yirmi-otuz Müslüman Türk gençlerini adeta yirmi otuz bin milletdaşlarıma tercih ettiğimi ve onlar o otuz bin adam yerine kabul ettiğimi bu dokuz senedeki Türkçe âsâr ile ve hizmetle göstermişim."[78]

"Barla'daki daimi hizmetkârı Mustafa Çavuş."[79]

77 R. Nur Külliyatı, 1/469
78 R. Nur Külliyatı, 2/1503
79 R. Nur Külliyatı, 2/1533

“Hâfız Mesud, Galip ve Süleyman Efendiler, Mustafa Çavuş, Abdullah Çavuş selâm ediyorlar.”[80]

“Kalben rahatsızlığım dolayısıyla, Kurban Bayramına kadar Süleyman Efendi, Şamlı Hâfız Tevfik, Abdullah Çavuş ve Mustafa Çavuş’tan başka kimseyi kabul etmiyorum”[81]

“Merhum ve kıymettar ve çok vefakâr ve fedakâr ve sekiz sene bana hizmet eden bir kardeşimiz Mustafa Çavuş yerine Cenab-ı Hak, rahmetiyle, kahraman Marangoz Ahmed’i verdi.”[82]

“Ve o mektupta, Risale-i Nur’un talebelerinden Hâfız Mehmed Emin ve Mustafa Çavuş ile beraber Siirtli Ahmed ve Salahaddin ve İzzeddin gibi zatlar da Risale-i Nur’la alâkadar olduklarını bildiriyorlar.”[83]

“Ve onu mektubunda, Barla medrese-i Nuriyenin baş kâtibi Şamlı Hâfız Tevfik’in halka-i tedrisinde, Sıddık Süleyman’ın mahdumu Yusuf ve Merhum Mustafa Çavuş’un ve Ahmed’in oğulları gibi Kur’an dersiyle Kur’an yazısını ve Nurları öğrenmesi...”[84]

“Süleyman, Sabri, Zekai, Asım, Mustafa Çavuş...”[85]

“Sabahleyin bana hizmet eden Hâfız Tevfik, Süleyman, Abdullah Çavuş, merhum Hâfız Ahmed ve Merhum Mustafa Çavuş gibi daha başkaları yanıma geldiler.”[86]

MUSTAFA ÇAVUŞ GİBİ YÜKSEK RUHLARA…

Üç Mustafa’nın küçücük üç tokat yemeleridir.

Birincisi: Mustafa Çavuş (r.h.) sekiz senedir bizim hususî küçük camie, hem sobasına, hem gazyağına, hem kib-

80 R. Nur Külliyatı, 2/1547
81 R. Nur Külliyatı, 2/1557
82 R. Nur Külliyatı, 2/1619
83 R. Nur Külliyatı, 2/1623
84 R. Nur Külliyatı, 2/1775
85 R. Nur Külliyatı, 2/2085
86 R. Nur Külliyatı, 2/2301

ritine kadar hizmet ediyordu. Hattâ gazyağını ve kibritini sekiz senedir kendi kesesinden sarf ettiğini sonra öğrendik. Cemaate, hususan cuma gecelerinde, gayet zarurî bir iş olmayınca geri kalmıyordu. Sonra ehl-i dünya onun safvet-i kalbinden istifade ederek dediler ki:

"Sözlerin bir kâtibi olan Hâfız'ın sarığına ilişecekler. Hem gizli ezan muvakkaten terk edilsin. Sen kâtibe söyle, cebir görmeden evvel sarığı çıkarsın."

O bilmiyordu ki, hizmet-i Kur'aniyede bulunan birisinin sarığını çıkarmaya dair sözü tebliğ etmek, Mustafa Çavuş gibi yüksek ruhlulara pek ağırdır. Onların sözlerini tebliğ etmiş. O gece rüyada ben görüyordum ki, Mustafa Çavuş'un elleri kirli, kaymakam arkasında olarak odama geldi. İkinci gün ona dedim:

"Mustafa Çavuş, sen bugün kimle görüştün? Seni, elin mülevves bir surette kaymakamın arkasında gördüm."

Dedi: "Eyvah! Bana böyle bir söz, muhtar söyledi, 'Kâtibe söyle.' Ben arkasında ne olduğunu bilmedim."

Hem aynı günde bir okkaya yakın gazyağını camie getirmiş. Hiç vuku bulmayan, o gün kapı açık kalmış, bir keçi yavrusu içeriye girmiş, büyük bir adam gelmiş, keçi yavrusunun seccademe yakın bıraktığı muzahrefatı yıkamak için, ibrikteki gazyağını su zannedip bütün o gazyağını, temizlik yapıyorum diye, camiin her tarafına serpmiş. Acaiptir ki, kokusunu duymamış. Demek, o mescid lisan-ı hâl ile Mustafa Çavuş'a diyor: "Senin gazyağın bize lâzım değil. Ettiğin hata için, gazyağını kabul etmedim." diye işaret vermek için o adama koku işittirilmedi. Hattâ o hafta içinde, cuma gecesinde ve birkaç mühim namazda, o kadar çalıştığı halde cemaate yetişemiyordu. Sonra ciddi bir nedamet, bir istiğfar ettikten sonra safvet-i asliyesini buldu.

İkinci Mustafa'lar: Kuleönü'ndeki kıymettar, çalışkan, mühim bir talebem olan Mustafa ile, onun çok sadık ve fedakâr arkadaşı Hâfız Mustafa'dır (r.h.). Ben Bayramdan sonra, ehl-i

dünya bize sıkıntı verip hizmet-i Kur'âniyeye fütur vermemek için, "Şimdilik gelmesinler." diye haber göndermiştim. "Şayet gelecek olurlarsa birer birer gelsinler." Halbuki bunlar, üç adam birden, bir gece geldiler. Fecirden evvel hava müsaitse gitmek niyet edildi. Hiç vuku bulmadığı bir tarzda, hem Mustafa Çavuş, hem Süleyman Efendi, hem ben, hem onlar, zâhir bir tedbiri düşünemedik, bize unutturuldu. Her birimiz ötekine bırakıp ihtiyatsızlık etti. Onlar fecirden evvel gittiler. Öyle bir fırtına onları iki saat mütemadiyen tokatladı ki, bu fırtınadan kurtulmayacaklar diye telâş ettim. Şimdiye kadar bu kışta ne öyle bir fırtına olmuş ve ne de bu kadar kimseye acımıştım. Sonra Süleyman'ı, ihtiyatsızlığının cezası olarak arkalarından gönderip, sıhhat ve selametlerini anlamak için gönderecektim. Mustafa Çavuş dedi: "O gitse o da kalacak. Ben de onun arkasından gidip aramak lâzım. Benim arkamdan da Abdullah Çavuş gelmek lâzım." Bu hususta "Tevekkelnâ alâllah" dedik, intizar ettik.[87]

CÜMLEMİZ BU HÂLE HAYRET ETTİK

Süleyman Efendi, Mustafa Çavuş ve Bekir Beyin bir fıkrasıdır. Isparta'daki kardeşIerimizin fıkrasındaki dâvâyı ispat eden kuvvetli iki delili gösteriyor.

Refet Bey ve Hüsrev gibi kardeşlerimizin harika bir surette yağan umumî yağmur içinde Risale-i Nur bereketine hususiyetle baktığına, bizim de kanaatimiz geliyor. Çünkü gözümüzle yağmur hadisesinin, hususî bir şekilde hizmet-i Kur'ân ve Risale-i Nur'a baktığını iki suretle gördük.

Birinci suret: Risale-i Nur'un vasıta-i neşri olan Üstadımızın camii, Barla'da seddedildi. Risale-i Nur'u yazacak hariçteki talebelerinin yanına gelmeleri men edildiği hengâmda kuraklık başladı. Yağmura ihtiyac-ı şedid oldu.

87 R. Nur Külliyatı, 1/605-606

Sonra yağmur başladı, her tarafta yağdı. Yalnız Karaca Ahmed Sultan'dan itibaren, bir daire içinde kalan Barla mıntıkasına yağmur gelmedi. Üstadımız bundan pek müteessir olarak dua ediyordu. Sonra dedi ki:

"Kur'an'ın hizmetine sed çekildi, bu köydeki mescidimiz kapandı. Bunda bir eser-i itab var ki, yağmur gelmiyor. Öyleyse, madem Kur'an'ın itabı var. Yâsin Sûresini şefaatçi yapıp Kur'ân'ın feyzini ve bereketini isteyeceğiz."

Üstadımız Muhacir Hâfız Ahmed Efendi'ye dedi ki: "Sen kırkbir Yâsin-i Şerif oku."

Muhacir Hâfız Ahmed Efendi bir kamışa okudu. O kamışı suya koydular. Daha yağmur alâmeti görünmezken, ikindi namazı vaktinde, Üstadımız, daima itimad ettiği bir hatırasına binaen Muhacir Hâfız Ahmed Efendi'ye söyledi ki: "Yâsinler tılsımını açtı; yağmur gelecek."

Aynı gecede, evvelce yağmadığı Barla dairesi içine öyle yağdı ki, Üstadımızın odasının altındaki Çoban Ahmed'in bahçesindeki duvar yağmurdan yıkıldı. Halbuki Karaca Ahmed Sultan'ın arkasında ve deniz kenarında balık avlamakla meşgul Şem'i ile arkadaşları bir damla yağmur görmediler.

İşte bu hadise kat'iyen delâlet ediyor ki, o yağmur, hizmet-i Kur'an'la münasebettardır. O rahmet-i âmme içinde bir hususiyet var ki, Sure-i Yâsin anahtar ve şefaatçi oldu ve yağmur kâfi miktarda yağdı.

İkinci suret: Kuraklık zamanında, yirmi-otuz gün içinde yağmur Barla'ya yağmamışken, Yokuşbaşı çeşmesi yapıldığı bir zamanda, menbaına yakın, Üstadımız ve biz (yani, Süleyman, Mustafa Çavuş, Ahmed Çavuş, Abbas Mehmed ve sair kardeşlerimiz) beraber cemaatle namaz kıldık. Tesbihattan sonra dua için elimizi kaldırdık, Üstadımız yağmur duası etti. Kur'ân'ı şefaatçi yaptı. Birden, o güneş altında, her birimizin ellerine yedi-sekiz damla yağmur düştü. Elimizi indirdik, yağ-

mur kesildi. Cümlemiz bu hale hayret ettik. O vakte kadar yirmi-otuz gündür yağmur gelmemişti. Yalnız o yağmur duası anında, dua eden her ele yedi-sekiz damla düşmesi gösterdi ki, bunda bir sır var. Üstadımız dedi ki: "Bu bir işaret-i İlahiyedir. Cenab-ı Hak, mânen diyor ki: 'Ben duayı kabul ediyorum, fakat şimdi yağmur vermiyorum.' Demek sonra Sûre-i Yâsin şefaat edecek." Nitekim öyle olmuştur.

Elhasıl: Isparta'daki kardeşlerimizin umumî rahmet içindeki Risâle-i Nur'un bereketine dair dava ettikleri hususiyeti, bu iki kuvvetli delille tasdik ediyoruz.[88]

GURBET ELEMİNİ BANA ÇEKTİRMEDİLER

Benim istirahatımı temin etmek köyün borcu idi. Bu köy namına Cenab-ı Hak onu (Barlalı Süleyman'ı) ve Mustafa Çavuş'u ve Muhacir Hâfız Ahmed'i ve Abdullah Çavuş'u bana ihsan etti. Ben de Cenab-ı Hakk'a şükrediyorum. Bunlar, bana yüzer dost kadar kıymettar göründüler, vatanımı bana unutturdular. Gurbet ve misafirlik elemini bana çektirmediler. Bunların yüzünden ben, bu köyün hayatta olanları ve vefat edenleriyle alâkadar olup, onlara her zaman dua ediyorum. Sadakatçe Süleyman'dan geri kalmayan Mustafa Çavuş'la, Muhacir Hâfız Ahmed, şimdilik hücuma maruz olmadığından iyiliklerinden bahsedilmedi.

....

Ben bu köyde ümit etmiyordum ki, benim en ziyade itimad ettiğim ve tam ahlâklarına ve diyanetlerine kanaat ettiğim Mustafa Çavuş, Süleyman Efendi gibi kardeşlerimi tenkit etsinler. Zannederdim ki, ben gittikten sonra, burada benim yerimde, bana ettikleri hürmeti onlara edecekler. Ümidim budur ki, köy halkının yüzde doksanı onların kıyme-

---

88 R. Nur Külliyatı, 2/1478

tini takdir edecekler. Birkaç insafsızlar tenkit ededursunlar, o tenkidlerden ne çıkar?

Bunlara ilişmek, doğrudan doğruya bana ilişmektir.

....

Hatta bu Süleyman ve Mustafa Çavuş, misafirlerim için çok hizmet ettikleri halde, hiçbir vakit, hiçbir misafir bu iki zata bir hediye getirdiğini görmedim, bilmedim. Yalnız Bekir Bey bir defa Süleyman'ın küçük kızına birkaç meyve vermiş. Ona mukabil Süleyman bildiğime göre birkaç defa patlıcan, biber, kavun gibi sebzeler hediye edip ona göndermekle beraber, Bekir Bey buraya geldikçe onun, hem başka misafirlerin hayvanatına saman, arpa verir.[89]

MERHUM MUSTAFA ÇAVUŞ...

Nurların birinci medresesi olan ve ben ruhen çok alâkadar olduğum Barla'nın ehemmiyetli genç şakirdlerinden, aynen Denizli'den bana gelen Ahmed gibi, Mehmed gibi, bir Ahmed ve Mehmed buraya geldiler ki, o eski zamanda en ziyade alâkadar olduğum ve bana sekiz sene sadakatle hizmet eden Muhacir Hâfız Ahmed, Mustafa Çavuş hesabına; merhum Mustafa Çavuş'un mahdumu Ahmed, merhum pederi hesabına ve berber Mehmed ise, kayınpederi merhum muhacir Hâfız Ahmed bedeline ve Barla'daki Nur şakirdleri namına yanıma geldiler. Hakikaten ben, Barla'ya ve o zamana gitmiş kadar sevindim. Mâşaallah, Barla, birinci medrese-i Nuriye olduğunu hissetmeye başlamış. Ciddî bir intibah, bir alâkadarlık gösteriliyor. Hattâ eskiden Onuncu Sözü tab eden Hacı Bekir, benim orada oturduğum odayı, her bir masrafını deruhte edip, satmaktan men etmiş. Nur şakirdlerinin bir misafirhanesi hükmünde muhafaza edilmesini Barla'ya haber göndermiş.[90]

89 R. Nur Külliyatı, 2/1490-91
90 R. Nur Külliyatı, 2/1777

“Merhum Muhacir Hâfız Ahmed’in dünyadan göçmesi, aynen Abdurrahman gibi beni çok sarstı, ağlattırdı... Binler rahmet onun ruhuna insin, amin... Kabri de hanesi gibi Kur’an ve Nur’un bir menzili olsun.”

S. Nursî

Muhacir Hâfız Ahmed

(KARACA)

[*D:1296 (Hicrî)-01.07.1946*]

MUHACİR HÂFIZ AHMED

Macaristan’dan (Rumeli) geldikleri, yâni evlâd-ı fâtihandan olduğu için “Muhacir” denmiştir.

Üstad’ın Barla’daki evinin bitişiğindeki Yokuşbaşı Mescidi’nde imamlık yaptı. Evi Üstad’ın imamlık yaptığı Muş (Muj) Mescidi’nin karşısındaydı. Üstad Hazretleri Barla’ya ilk teşriflerinde bir hafta Muhacir Hâfız Ahmed’in evinde misafir kaldı.

Muhacir Hâfız Ahmed, Üstadımızın Barla’ya gelişiyle alâkalı olarak yakınlarına şunları söyler: “Başımıza devlet kuşu kondu. Ne yapıp edip Bediüzzaman’ı memnun etmeliyiz. Barla’dan memnun olarak ayrılmalıdır. Şayet hata edersek bu zat bizi yakar, çok dikkatli olmalıyız...”

İki kızı Saniye ve Nafiye, damatları Nurun kahramanlarından Bahri Çağlar ve Berber Mehmed’dir.

Oğlu Kâzım nurlara ehemmiyetli hizmette bulunmuştur. Barla eşrafından olan Muhacir Hâfız Ahmet, 1946’da Barla’da Hakk’ın rahmetine kavuşmuştur. Kabri Barla mezaristanındadır.

BEDİÜZZAMAN VE BARLA GECELERİ

Muhacir Hâfız Ahmed Üstad'ın Barla günlerini şöyle anlatır: "Üstad Hazretleri bizim evde misafir kaldığı günlerde, kendisine hususi ve müstakil bir oda tahsis ettik. Serbestçe abdestini alıp ibadetini yapsın diye...

Biz gecelerde onun yattığını görmedik. Bir gece geç saatlerde uyanmıştım. Baktım ki, bizim köşk sallanıyor, adeta gidip geliyor. Üstad ise, odasında *"ferd'ün-hayy'ün-kayyum'un-hakem'ün-adl'ün-kuddüs'ün"* diye sesli bir şekilde ve aheste aheste zikrediyor. O, her bir *"ferd'ün-hayy'ün…"* dedikçe, köşkümüz de adeta onun zikrinin ahengine ayak uydurmuş gibi, raksa gelip sallanıyordu. Hemen bizim hanımı uyandırdım. "Kalk manzaraya bak!" dedim, "Galiba devlet kuşu başımıza kondu." Hanım da dikkat etti, o da hissetti.

ÜSDAT HAZRETLERİ'NİN BEYANATLARI

O ZAT SABIR İÇİNDE ŞÜKREDİYORDU

Üstad, Muhacir Hâfız Ahmed'in sabır ve tevekkülünü "kalbime ihtar edildi..." cümlesiyle anlatır.

"Şu dâr-ı dünya, meydan-ı imtihandır ve dâr-ı hizmettir. Lezzet ve ücret ve mükafat yeri değildir. Madem dâr-ı hizmettir ve mahall-i ubudiyettir. Hastalıklar ve musibetler, dinî olmamak ve sabretmek şartıyla, o hizmete ve o ubudiyete çok muvafık oluyor ve kuvvet veriyor. Ve her bir saati bir gün ibadet hükmüne getirdiğinden, şekva değil, şükretmek gerektir.

Evet, ibadet iki kısımdır: Bir kısmı müsbet, diğeri menfî. Müsbet kısmı malûmdur. Menfî kısmı ise, hastalıklar ve musibetlerle, musibetzede zaafını ve aczini hissedip, Rabb-i Rahîmine ilticâkârâne teveccüh edip, O'nu düşünüp, O'na yalvarıp halis bir ubudiyet yapar. Bu ubudiyete riyâ giremez,

halistir. Eğer sabretse, musibetin mükâfatını düşünse, şükretse, o vakit her bir saati bir gün ibadet hükmüne geçer. Kısacık ömrü uzun bir ömür olur. Hatta bir kısmı var ki, bir dakikası bir gün ibadet hükmüne geçer. Hatta bir ahiret kardeşim, Muhacir Hâfız Ahmed isminde bir zatın, müthiş bir hastalığını ziyade merak ettim. Kalbime ihtar edildi: 'Onu tebrik et. Her bir dakikası bir gün ibadet hükmüne geçiyor.' Zaten o zat sabır içinde şükrediyordu."[91]

ONA İHTAR EDİLMİŞ Kİ…

Muhacir Hâfız Ahmed kendisi söylüyor:

Evet, ben itiraf ediyorum ki, hizmet-i Kur'âniyede âhiretim nokta-i nazarında içtihadımda hata ettim. Hizmete fütur verecek bir arzuda bulundum. Şefkatli, fakat şiddetli ve kefaretli bir tokat yedim. Şöyle ki:

Üstadım yeni icadlara[92] taraftar olmadığı için -benim camim onun komşusudur; şuhur-u selâse geliyor- camimi terk etsem, hem ben çok sevap kaybediyorum, hem mahalle namazsızlığa alışacak. Yeni usûl yapmazsam, men edileceğim. İşte bu içtihada göre, ruhum kadar sevdiğim Üstadımın muvakkaten başka bir köye gitmesini arzu ettim. Bilmedim ki, o yerini değiştirse, başka bir memlekete gitse, hizmet-i Kur'âniyeye muvakkaten fütur gelir. Tam o sıralarda ben tokat yedim. Şefkatli, fakat öyle dehşetli bir tokat yedim ki, üç aydır daha aklım başıma gelmedi. Fakat, lillahilhamd, Üstadımın kat'î ihbarıyla, ona ihtar edilmiş ki, o musibetin her dakikası bir gün ibadet hükmünde olduğunu rahmet-i İlâhiyeden ümidvâr olabiliriz. Çünkü o hata bir garaza binaen değildi. Sırf âhiretimi düşünmek noktasında o arzu geldi.[93]

---

91 R. Nur Külliyatı, I/581

92 Yani, Türkçe ezan gibi, şeâir-i İslamiyeye muhalif bid'atlardır.

93 R. Nur Külliyatı, 1/603-604

NURLARIN BİRİNCİ TALEBESİ

Ben bütün Barla halkına, hususan Süleymanlar ve Bahri ve Mehmedler ve Mustafalar, eski zamanda Nurlara kıymettar hizmet eden Şamlı Hâfız Tevfik ve mübarek Hâfız Hâlid ve İmam Hakkı Efendi ve Muhacir Hâfız Ahmed ve evlâdı ve ahfadı ve Şem'i ve bana çok hizmet eden Abdullah Çavuş ve oradaki komşularıma ricâlen ve nisâen binler selam ve dua ederim ve mübarek aylarda dualarını isterim.

Bahri ve evlâtları üç *Asa-yı Musâ* yazdıklarını şimdi haber aldım. Muhacir Hâfız Ahmed ile Barla'da kardeşlerimizin hesabına hem Kâzım'ın hem Berber Mehmed'in ciddi halisâne mektupları Lâhikaya girmeye hak kazandılar. Ve Bahri'nin güzel manzumesi, küçük bir medrese-i Nuriye hesabına tam girebilir.

....

Hem Muhacir Hâfız Ahmed'i hem bana, hem Nurlara alâka ve sadakat noktasında Nurların birinci talebesi ve fedakâr bir nâşiri kalben hissettirmiştim. Halbuki kalemle hizmete muvaffak olamadı. Çok defa o gaybî hissimi tahattur ederdim. Sonra, birden hem oğlu Kâzım, hem damadı Bahri, hem diğer damadı Berber Mehmed ondan his ve ümid ettiğim metinâne hizmeti fevkalâde bir alâka ve sadakatle tam tamına yerine getirmeye çalışmaya başladılar. Hattâ hafîdeleri dahi mâsum şakirtler içine girmişler. Umuma selâm.[94]

MUHACİR HÂFIZ AHMED BEDELİNE…

Barla'dan gelen her şey Üstad'ı çok sevindirir. Fâni ömrü bu hasretin yankısıyla devam eder. "Nur şakirdlerinin bir misafirhanesi" şerefi bu beldeyi, ebedi sevgi dolu kalblere taşır.

"Nurların birinci medresesi olan ve ben ruhen çok alâ-

94 R. Nur Külliyatı, 2/1747

kadar olduğum Barla'nın ehemmiyetli genç şakirdlerinden, aynen Denizli'den bana gelen Ahmed gibi, Mehmed gibi, bir Ahmed ve Mehmed buraya geldiler ki, o eski zamanda en ziyade alâkadar olduğum ve bana sekiz sene sadakatle hizmet eden Muhacir Hâfız Ahmed, Mustafa Çavuş hesabına; merhum Mustafa Çavuş'un mahdumu Ahmed, merhum pederi hesabına ve berber Mehmed ise, kayınpederi merhum Muhacir Hâfız Ahmed bedeline ve Barla'daki Nur şakirdleri namına yanıma geldiler. Hakikaten ben, Barla'ya ve o zamana gitmiş kadar sevindim. Mâşaallah, Barla, birinci medrese-i Nuriye olduğunu hissetmeye başlamış. Ciddi bir intibah, bir alâkadarlık gösteriliyor."[95]

BENİ ÇOK SARSTI… AĞLATTIRDI…

Muhacir Hâfız Ahmed'in vefatı üzerine Üstadımızın yazdığı mektup:

"Sekiz sene çoluk ve çocuğuyla sadakatle bana hizmet eden; ve evlâd ve ahfad ve refika ve damatlarıyla Nurlara ciddi çalışan; ve ders ve vaazlarını bütün Nurlardan veren; ve vefatından on dakika evvel dünyaca en ehemmiyetli vasiyeti, kendinin Nur Risalelerini tekmil için Şamlı Hâfız'a rica eden, vefatından iki gün evvel bana mektup yazıp benim aynı vakitte Sava'yı Barla'ya tercih ederek Sava mezaristanında defnimi arzu ettiğimi sizlere yazdığımı sadakatin kerametiyle hissedip bana mukabele ve itiraz tarzında o mektubunda der:

'Sen Barla'ya ikinci vatanımdır dediğin halde, neden ona gelmiyorsun, başka yerleri tercih edersin? İptidâ-yı medrese-i Nuriye Barla'dır, senin mezarın orada olmalı' diye bana ihtar etti. İki gün sonra, size yazdığım daha size yetişmeden, onun mektubunu, hem Şamlı Hâfız ikinci sayfasında yazdığı vefat

---

[95] R. Nur Külliyatı, 2/1777

haberini aldığım merhum Muhacir Hâfız Ahmed'in (r.h.) dünyadan göçmesi, aynen Abdurrahman gibi beni çok sarstı, ağlattırdı, اِنَّا لِلّٰهِ وَ اِنَّٓا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ dedirtti. Binler rahmet onun ruhuna insin. Amin! Kabri de hanesi gibi Kur'ân ve Nur'un bir menzili olsun. Amin! Şüphem kalmadı ki, bu zahir sadakat kerameti, Nurcuların imanla kabre gireceklerini ispat ediyor ve hüsn-ü hatîmeye mazhardırlar. Benim tarafımdan onun akrabasını taziye ediniz. Ve ben bütün dualarımda onu hissedar ediyorum diye tebliğ ediniz."[96]

---

96 R. Nur Külliyatı, 2/1748

"Sadık Bir Arkadaşım Abdullah Çavuş..."
S. Nursi

Abdullah Çavuş

(YAVAŞLARIN ABDULLAH'I)
[1895-Barla, 1960]

Eğirdir'in Barla Nahiyesi Yokuşbaşı Mahallesinden Mustafa oğlu 311 doğumlu 29.09.1943 tarihinde tevkif ve 14.01.1944 gününde tahliye edilen

Sabıkasız ABDULLAH YAVAŞER…

ABDULLAH ÇAVUŞ

Risâle-i Nur'da "Abdullah Çavuş" ismiyle geçen bu sadık dost, Üstad Hazretleri'nin Barla'da komşusu ve halis talebesidir. Barla Yokuşbaşı Mahallesi'ndendir. Üstad Hazretleri'nin Denizli hapsinde o da tutuklanmış, sonra beraat etmiştir.

Barla'da dünyaya gelen Yavaşların Abdullah'ı Üstad Bediüzzaman gibi 1960'da Hakk'ın rahmetine kavuşmuştur...

DAİMÎ HİZMETKÂRI

Üstad'ın, Ondokuzuncu Mektup'ta te'lif ettiği "Bir ikram-ı İlâhi ve bir eser-i inayet-i Rabbanîye" risalesine; Süleyman Sâmi, Hâfız Halid ve Hâfız Tevfik ile birlikte "Daimî Hizmetkârınız; Abdullah Çavuş" imzasıyla düştüğü not:

"Evet, biz müsveddeyi yazıyorduk. Üstadımız da söylüyordu. Yanında hiç kitap yoktu; hiç müracaat da etmiyordu. Birdenbire, gayet sür'atli söylüyordu, biz de yazıyorduk. İki üç saatte otuz kırk, daha fazla sayfa yazıyorduk. Bizim de kanaatimiz geldi ki, bu muvaffakiyet, mucizât-ı Nebeviyenin bir kerametidir."[97]

BİR KÖY NAMINA

Ben hem garip, hem misafirim. Benim istirahatimi temin etmek köyün borcu idi. Bu köy namına Cenab-ı Hak, Mustafa Çavuş'u ve Muhacir Hâfız Ahmed'i ve Abdullah Çavuş'u bana ihsan etti. Ben de Cenab-ı Hakk'a şükrediyorum. Bunlar, bana yüzer dost kadar kıymettar göründüler, vatanımı bana unutturdular. Gurbet ve misafirlik elemini bana çektirmediler. Bunların yüzünden ben, bu köyün hayatta olanları ve vefat edenleriyle alâkadar olup, onlara her zaman dua ediyorum.[98]

ABDULLAH ÇAVUŞ'UN İHBARI

Şu mübarek Ramazan'da, yalnız iki haneden bana yemek geldi; ikisi de beni hasta etti. Anladım ki, başkasının yemeğini yemekten memnûum. Mütebâkisi, bütün Ramazan'da benim idareme bakan mübarek bir hanenin ve sadık bir arkadaşım olan o hane sahibi Abdullah Çavuş'un ihbarı ve şehadetiyle, üç ekmek, bir kıyye pirinç bana kâfi gelmiştir. Hattâ o pirinç, on beş gün Ramazan'dan sonra bitmiştir.

KALBEN RAHATSIZLIĞIM DOLAYISIYLE

Kalben rahatsızlığım dolayısıyla, Kurban Bayramına

97 R. Nur Külliyatı, 1/447
98 R. Nur Külliyatı, 2/1490-91

kadar Süleyman Efendi, Şamlı Hâfız Tevfik, Abdullah Çavuş ve Mustafa Çavuş'tan başka kimseyi kabul etmiyorum. Affedersiniz, gücenmeyiniz.[99]

YA RAHİM….

Bir vakit, "Kedilere niçin mübarek denilmiş? Halbuki insana karşı sadâkâti yok, bir canavar görünüyorlar" dediğimin gecesinde, kedi yavrusundan birisi yastığıma gelip, ağzını kulağıma yapıştırıp: "Ya Rahim, ya Rahim" deyip taifesine karşı tahkirimi yüzüme vurdu. Mânen: "Biz her iyiliği Rahim'den biliyoruz. İt gibi esbaba perestiş etmiyoruz. Onun için bize mübarek, onlara pis denilmiş" diye, hatırıma geldi. Sabahleyin bana hizmet eden Hâfız Tevfik, Süleyman, Abdullah Çavuş, merhum Hâfız Ahmed ve merhum Mustafa Çavuş gibi daha başkaları yanıma geldiler. Vak'ayı söyledim. Abdurrahim namını alan bir yaşındaki o kediyi okşadım. Onlar aynen benim gibi "Ya Rahim, ya Rahim" dediğini Abdurrahim'den işittiler. Sonra başka kedilere baktık. Onların da "mırmırları" dikkat ile dinlenilse "Ya Rahim" dir; fakat Abdurrahim gibi sarih değildiler...[100]

---

99 R. Nur Külliyatı, 2/1557
100 R. Nur Külliyatı, 2/2301

"Aziz âhiret kardeşim Hâfız Hâlid Efendi... Size ve sizin gibi müttaki mü'minlere büyük bir müjde ve hakiki bir teselli gösterecek "Beş Nokta"yı beyan ederiz."
S. Nursi, Mektubat, S: 77

Hâfız Hâlid

HÂFIZ HÂLİD

Hâfız Hâlid Tekin, önceleri ilkokul öğretmeni idi. Isparta'nın Sütçüler kasabasında ve Eğirdir'in İlâma köyünde vazife yaptı.

Öğretmenliği bıraktıktan sonra da Barla'nın Pazar Camii'nde imamlık yapmaya başladı.

Annesi Behiye Hanım, babası Ömer Lütfi Efendi'dir.

HÂFIZ HÂLİD'İN HUSUSİYETLERİ

Aslen Barlalı olan Hâfız Hâlid, medresede tahsil görmüş ve bilâhare tahsilini kendi hususî gayretleriyle inkişaf ettirmişti. Elli beş yaşlarında iken, İstanbul'da son demlerini yaşadığını hisseden Hâfız Hâlid, oğlunu yanına çağırarak, veda etmiş ve şöyle demişti: "Ben artık öleceğim. Başımda devamlı olarak Kur'ân-ı Kerîm okuyun ve ağzıma da zemzem suyu damlatın."

Bu vedâ sözlerinden bir müddet sonra da; "Canım göğsüme geldi, şu an boğazıma geldi." diye konuşa konuşa, gayet rahat bir şekilde, ruhunu Rabbine teslim etmişti.

Risale-i Nur'un ilk talebe ve kâtiplerinden olan merhum

Hâfız Hâlid Efendi mes'uliyetten çok korkardı. Kendisine sorulan dinî bir meseleye hemen cevap vermez, çeşitli kitaplara bakıp meseleyi tetkik ettikten sonra cevap verirdi.

Merhum Hâfız Hâlid, Üstad'a Barla'dan ayrıldıktan sonra -muhtemelen Kastamonu veya Emirdağ'da iken- aşağıdaki mektubu göndermişti:

"Huzur-u faziletpenahiye,

Zehâdetlü, Üstad-ı Ekremim Said Efendi Hazretleri,

Evvela selâm ile ellerinizi bûs eder ve hatrınızı istifsar eylerim. Sonra, dokuz defadır selâmınıza nail oluyorum. Kara Alilerin Mustafa Efendi ile benim için 'Gözlerini öpüver' demişsiniz. Memnun oldum. Cenab-ı Hak beni ve sizi güzel isimleri mûcibince, yüksek merhametine dahil etsin. Bâki, her an ve zamanda arzum, sıhhat ve selâmet ve saadet ve afiyetiniz.

Sevdiğiniz kardaşınız Hâfız Hâlid…"[101]

SİZ BİZİ, BİZ SİZİ UNUTMAYALIM

Vefatından sonra geride bıraktığı notlardan birinde de şu ifadeler var:

"Validem ve biraderim de Bediüzzaman'a selam ederler ve duasını taleb ederler. Vaktiyle ettiğimiz sohbetlerin çeşnisi dimağımda yer tutmuştur, unutmak kabil değildir. Siz bizi ve biz sizi ilelebed unutmayalım."[102]

NUR İSMİ

Risale-i Nur'un tesvidinde çok hizmeti olmuş temiz kalbli, ihlâslı, güzel bir hafız, müdakkik bir hoca olan Hâfız Hâlid'in bir fıkrasıdır.

Risale-i Nur'un müellifi Bediüzzaman, nâdire-i cihan,

101 Son Şahitler, 1/303
102 Son Şahitler, 1/304

hâdim-i Kur'ân Said Nursî hakkında hissiyatımdan binden birini beyan ediyorum:

Üstadım, kendisi Nur ism-i celîline mazhardır. Bu ism-i şerif, kendileri hakkında bir ism-i âzamdır. Kendi karyesinin ismi Nurs, validesinin ismi Nuriye, Kadirî üstadının ismi Nureddin, Nakşî üstadının ismi Seyyid Nur Muhammed, Kur'ân üstadlarından Hâfız Nuri, hizmet-i Kur'âniyede hususî imamı Zinnûreyn; fikrini, kalbini tenvir eden âyet-i Nur olması ve müşkil mesailini izaha vasıta olan nur temsilâtı gayet kıymettardır. Resâilin mecmuuna Risâle-i Nur tesmiyesi, Nur ismi onun hakkında ism-i â'zam olduğunu teyid etmektedir.

Risale-i Nur adlı harika telifatının bir kısmı Arabî olmakla beraber, Risale-i Nur eczaları şimdiye kadar yüz on dokuza bâliğ olmuştur. Her bir risale, kendi mevzuunda harikadır. Gayet yüksek olmakla beraber, Onuncu Söz ismiyle iştihar eden haşre dair olan risalesi pek harikadır, câmidir. Ulemaca sırf naklî olan haşri ve neşri, gayet kuvvetli ve kat'i delail-i akliyeyle ispat etmiştir. Onunla çokların îmanını kurtarmışlar.

هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسَ ضِيَاءً وَالْقَمَرَ نُورًا[103]

âyetinin sırrıyla diyebilirim ki, Risale-i Nur bir kamer-i marifettir ki, şems-i hakikat olan Kur'ân-ı Mucizü'l-Beyanın nurunu istifâza eylemiş ki,

نُورُ الْقَمَرِ مُسْتَفَادٌ مِنَ الشَّمْسِ[104]

olan meşhur kaziye-i felekiyeye mâsadak olmuştur. Hem diyebilirim ki, Üstadım Kur'an hakkında bir kamer hükmünde olup, semâ-i risaletin şemsi olan Resul-i Ekrem Aleyhissalatü Vesselâm'dan nuru istifade edip Risale-i Nur şeklinde tezâhür etmiş.

---

103 "Güneşi bir ışık, ayı bir nur yapan O'dur." (Yunus, 10/5)
104 Ayın ışığı güneşten gelir.

BİRDEN BAKARSIN

Üstadım, başkalarında nadiren bulunan mümtaz hasletlerinden, zahirî tavrının pek fevkinde bir vaziyet gösteriyor. Zahir hale bakılsa, ilmihali bilmiyor gibi görünüyor; birden, bakarsın, bir derya kesiliyor. Mezun olduğu miktarı ve Resûl-i Ekrem Aleyhissalatü Vesselâm'dan istifade derecesi nisbetinde söyler. Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'dan cihet-i istifadesi olmadığı vakitlerde, yeni ay gibi mahviyet gösterir. "Bende nur yok, kıymet yok." der. Bu hasleti de tam tevazudur ve مَنْ تَوَاضَعَ رَفَعَهُ اللّٰهُ[105] hadisiyle tam âmil olmasıdır.

İşte bu haslet icabatındandır ki, bizim gibi talebelerinden bazı mesâil-i ilmiyede muhalefet bulunsa, onların sözlerini, içinde arar, hak bulduğu vakit, kemal-i tevazuyla ve lezzetle kabul ederek teslim eder. "Mâşâallah," der, "Siz benden daha iyi bildiniz." der. "Allah razı olsun." der. Hak ve hakikatı, nefsin gurur ve enâniyetine daima tercih eder. Hattâ ben bazı meselelerde muhalefet ediyordum. Bana karşı gayet mültefit, memnûnâne bir tavır alır; eğer yanlış yapsam, güzelce, damarıma dokunmayarak beni ikaz eder. Eğer güzel bir şey söylemişsem, çok memnun olur.

ESKİ SAİD'DEN YENİ SAİD'E

Üstadım bilhassa hikmet-i hakikiye fenninde, yani hikmet-i şeriat ve İslâmiyet noktasında pek harikadır ve hikmet-i beşeriyede dahi çok ileridir. Hatta o ilimde, Eflatun ve İbn Sina'yı geçmiş diyebilirim.

Bundan on üç sene evvel, Darü'l-Hikmeti'l-İslâmiye âzâsından iken, küçükten beri şimdiye kadar mânen izn-i İlâhîyle onun bir muîni ve nâsırı ve muhafızı olan kutb-u Rabbânî ve kandil-i nurânî Abdulkadir-i Geylânî (Aleyhi

---

105 "Tevazu göstereni Allah yüceltir." (el-Münavi, Feyzü'l-Kadir)

nazaru'r-Rahmânî) Hazretlerinin *Fütûhu'l-Gayb* risalesini tefe'ülen açtığı esnada, اَنْتَ فِى دَارِ الْحِكْمَةِ فَاطْلُبْ طَبِيبًا يُدَاوِى قَلْبَكَ[106] ibâresi çıktı. O ibare, onun hakkında pek mânidar olarak, Eski Said'i Yeni Said'e çevirmesine sebebiyet vermiştir.

BANA BİR GÜN DEDİ Kİ…

Eski Said olduğu zamanlarda, İngilizlerin dinî suallerine gayet lâtif ve müskit bir cevap vermiştir. Ve ilm-i mantıkta, İbn Sina'nın telifatından geçecek *Tâlikat* namında harika bir risalesi var.

İşkâl-i mantıkıyeyi kıyâs-ı istikrâî cihetiyle on bine kadar iblâğ edip, hiçbir âlimin yetişemediği bir derece-i ihata göstermiş. *Sünuhat* isminde bir risalesinde gördüm ki, Resul-i Ekrem Aleyhissalatü Vesselâm, âlem-i mânâda, bir medresede ona ders verdiğini görmüş. O ders-i maneviyeye binaen *İşârâtü'l-İ'câz* namındaki harika tefsiri yazmış. Bana birgün dedi ki:

"Harb-i Umumî hadisat ve netâicleri mâni olmasaydı, *İşârâtü'l-İ'câzı* Allah'ın tevfiki ve izniyle altmış cilt yazacaktım. İnşaallah, Risale-i Nur, âhiren o mutasavver harika tefsirin yerini tutacak."

BİR DAMLA SU…

Üstadımla yedi-sekiz sene musahabetim esnâsında mühim meşhudatım çoktur. Fakat bir damla su denize delalet eder mucibince, deryaya delâlet maksadıyla bu fıkra kâfi görüldü. Çünkü Üstadımdan iftirak zamanı idi; acele yazdım. Üstadım, وَالصَّاحِبِ بِالْجَنْبِ[107] âyetinin sırrıyla çok defa yanlarında beni musahip bulmak hakkını ve teveccüh duasıyla yerine getireceklerine eminim.[108]

106 "Sen kendin hastasın; kendine bir tabib ara."
107 "Yanınızdaki arkadaşa..." (Nisâ, 4/36)
108 R. Nur Külliyatı, 2/1468-1469

İTİRAF EDİYORUM

Şefkat tokatlarının anlatıldığı 10. Lem'ada Hâfız Halid'in yediği bir şefkat tokadı şu cümlelerle anlatılır.

"Hâfız Hâlid'dir (r.h.). Kendisi der:

Evet, itiraf ediyorum, Üstadımın hizmet-i Kur'âniyede neşrettiği âsârın tesvidinde hareretli bir surette bulunduğum zaman, mahallemizde bir cami imamlığı vardı. Eski kisve-i ilmiyemi, sarığı bağlamak niyetiyle muvakkaten o hizmete fütur verip, bilmeyerek çekildim. Maksadımın aksiyle şefkatli bir tokat yedim. Sekiz dokuz ay imamlık ettiğim halde, müftünün çok vaadlerine rağmen, fevkalâde bir surette, sarığı saramadım. Şüphemiz kalmadı ki, o kusurdan bu şefkatli tokat geldi. Ben Üstadımın hem bir muhatabı, hem bir müsevvidi idim. Benim çekilmemle tesvid hususunda sıkıntı çekmişti. Her ne ise, yine şükür ki, kusurumuzu anladık ve bu hizmetin de ne kadar kudsî olduğunu bildik. Ve Şah-ı Geylânî gibi, arkamızda melek-i sıyânet gibi bir üstad bulunduğuna itimad ettik."[109]

AZİZ AHİRET KARDEŞİM HÂFIZ HÂLİD EFENDİ…

Hâfız Hâlid'in oğlu Enver, 1930 yılında, kuşpalazından (difteri) vefat eder. 1922 doğumlu küçük Enver'in vefatı üzerine Üstadımız şu taziyenameyi yazar:

"Aziz âhiret kardeşim Hâfız Hâlid Efendi,

Kardeşim, çocuğun vefatı beni müteessir etti. Fakat, *el-hükmü lillâh*, kazaya rıza, kadere teslim İslâmiyetin bir şiârıdır. Cenab-ı Hak sizlere sabr-ı cemil versin; merhumu da, size zahîre-i âhiret ve şefaatçi yapsın. Size ve sizin gibi müttaki mü'minlere büyük bir müjde ve hakikî bir teselli gösterecek Beş Noktayı beyan ederiz.

---

[109] R. Nur Küliyatı, I/605

BİRİNCİ NOKTA

Kur'ân-ı Hakîm'de وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ[110] sırrı ve meâli şudur ki:

Mü'minlerin kablelbülûğ vefat eden evlâtları, Cennette ebedî, sevimli, Cennete lâyık bir surette, daimî çocuk kalacaklarını; ve Cennete giden peder ve validelerinin kucaklarında ebedî medar-ı sürurları olacaklarını; ve çocuk sevmek ve evlât okşamak gibi en lâtîf bir zevki, ebeveynine temine medar olacaklarını; ve her bir lezzetli şeyin Cennette bulunduğunu; "Cennet tenasül yeri olmadığından, evlât muhabbeti ve okşaması olmadığını" diyenlerin hükümleri hakikat olmadığını; hem dünyada on senelik kısa bir zamanda teellümatla karışık evlât sevmesine ve okşamasına bedel, sâfi, elemsiz, milyonlar sene ebedî evlât sevmesini ve okşamasını kazanmak, ehl-i imanın en büyük bir medar-ı saadeti olduğunu, şu âyet-i kerime, وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ cümlesiyle işaret ediyor ve müjde veriyor.

İKİNCİ NOKTA

Bir zaman, bir zat, bir zindanda bulunuyor. Sevimli bir çocuğu yanına gönderilmiş. O biçare mahpus, hem kendi elemini çekiyor, hem veledinin istirahatını temin edemediği için, onun zahmetiyle müteellim oluyordu. Sonra, merhametkâr hâkim ona bir adam gönderir, der ki: "Şu çocuk çendan senin evlâdındır. Fakat benim raiyetim ve milletimdir. Onu ben alacağım, güzel bir sarayda beslettireceğim." O adam ağlar, sızlar, "Benim medar-ı tesellim olan evlâdımı vermeyeceğim!" der. Ona arkadaşları der ki: "Senin teessürâtın mânâsızdır. Eğer sen çocuğa acıyorsan, çocuk şu mülevves, ufunetli, sıkıntılı zindana bedel, ferahlı, saadetli bir saraya gidecek. Eğer sen nefsin için müteessir oluyorsan, menfaatini arıyorsan; çocuk burada

110 "Ebediyyen yaşlanmayacak çocuklar." (Vakıa, 56/17; İnsan, 76/19)

kalsa, muvakkaten şüpheli bir menfaatinle beraber, çocuğun meşakkatlerinden çok sıkıntı ve elem çekmek var. Eğer oraya gitse, sana bir menfaati var. Çünkü padişahın merhametini celbe sebep olur, sana şefaatçı hükmüne geçer. Padişah onu seninle görüştürmek arzu edecek. Elbette görüşmek için onu zindana göndermeyecek, belki seni zindandan çıkarıp o saraya celbedecek, çocukla görüştürecek; şu şartla ki padişaha emniyetin ve itaatin varsa...”

İşte, şu temsil gibi, aziz kardeşim, senin gibi mü’minlerin evlâdı vefat ettikleri vakit şöyle düşünmeli:

Şu veled mâsumdur; onun Hâlıkı dahi Rahîm ve Kerîm’dir. Benim nâkıs terbiye ve şefkatime bedel, gayet kamil olan inayet ve rahmetine aldı. Dünyanın elemli, musibetli, meşakkatli zindanından çıkarıp Cennetü’l-Firdevsine gönderdi. O çocuğa ne mutlu! Şu dünyada kalsaydı, kimbilir ne şekle girerdi! Onun için ben ona acımıyorum, bahtiyar biliyorum. Kaldı kendi nefsime ait menfaati için, kendime dahi acımıyorum, elem müteessir olmuyorum. Çünkü dünyada kalsaydı, on senelik muvakkat elemle karışık bir evlât muhabbeti temin edecekti. Eğer salih olsaydı, dünya işinde muktedir olsaydı, belki bana yardım edecekti. Fakat vefatıyla, ebedî Cennette on milyon sene bana evlât muhabbetine medar ve saadet-i ebediyeye vesile bir şefaatçi hükmüne geçer. Elbette ve elbette, meşkûk, muaccel bir menfaati kaybeden, muhakkak ve müeccel bin menfaati kazanan, elem teessürat göstermez, meyusâne feryad etmez.

ÜÇÜNCÜ NOKTA

Vefat eden çocuk, bir Hâlık-ı Rahîmin mahlûku, memlûkü, abdi ve bütün heyetiyle onun masnuu ve ona ait olarak ebeveyninin bir arkadaşı idi ki, muvakkaten ebeveyninin nezaretine verilmiş. Peder ve valideyi ona hizmetkâr etmiş.

Ebeveyninin o hizmetlerine mukabil, muaccel bir ücret olarak, lezzetli bir şefkat vermiş.

Şimdi, binden dokuz yüz doksan dokuz hisse sahibi olan Hâlık-ı Rahîm, mukteza-yı rahmet ve hikmet olarak o çocuğu senin elinden alsa, hizmetine hatime verse, surî bir hisse ile, hakikî bin hisse sahibine karşı şekvâyı andıracak bir tarzda meyusâne hüzün ve feryad etmek ehl-i imana yakışmaz, belki ehl-i gaflet ve dalâlete yakışıyor.

DÖRDÜNCÜ NOKTA

Eğer dünya ebedî olsaydı, insan içinde ebedî kalsaydı ve firak ebedî olsaydı, elîmâne teessürat ve meyusâne teellümâtın bir mânâsı olurdu. Fakat madem dünya bir misafirhanedir; vefat eden çocuk nereye gitmişse, siz de, biz de oraya gideceğiz. Ve hem bu vefat ona mahsus değil, umumî bir caddedir. Hem madem mufarakât dahi ebedî değil; ileride hem berzahta, hem Cennette görüşülecektir. "El-hükmü lillâh," demeli. "O verdi, O aldı. Elhamdülillahi ala külli hal" deyip sabırla şükretmeli.

BEŞİNCİ NOKTA

Rahmet-i İlâhiyenin en lâtîf, en güzel, en hoş, en şirin cilvelerinden olan şefkat, bir iksir-i nuranîdir, aşktan çok keskindir. Çabuk Cenâb-ı Hakk'a vusule vesile olur. Nasıl aşk-ı mecazî ve aşk-ı dünyevî, pek çok müşkülâtla aşk-ı hakikîye inkılap eder, Cenâb-ı Hakk'ı bulur. Öyle de, şefkat, fakat müşkilâtsız, daha kısa, daha safî bir tarzda, kalbi Cenâb-ı Hakk'a rapteder. Gerek peder ve gerek valide, veledini bütün dünya gibi severler. Veledi elinden alındığı vakit, eğer bahtiyar ise, hakikî ehl-i iman ise, dünyadan yüzünü çevirir, Mun'im-i Hakikîyi bulur. Der ki:

"Dünya madem fânidir, değmiyor alâka-i kalbe." Veledi

nereye gitmişse, oraya karşı bir alâka peyda eder, büyük mânevî bir hal kazanır. Ehl-i gaflet ve dalâlet, şu beş hakikatteki saadet ve müjdeden mahrumdurlar. Onların hali ne kadar elîm olduğunu şununla kıyas ediniz ki: Bir ihtiyar hanım gayet sevdiği sevimli bir tek çocuğu sekeratta görüp, dünyada tevehhüm-ü ebediyet hükmünce, gaflet veya dalâlet neticesinde, mevti adem ve firak-ı ebedî tasavvur ettiğinden, yumuşak döşeğine bedel kabrin toprağını düşünüp, gaflet veya dalâlet cihetiyle, Erhamürrâhimînin cennet-i rahmetini, firdevs-i nimetini düşünmediğinden, ne kadar meyusâne bir hüzün ve elem çektiğini kıyas edebilirsin.

Fakat vesile-i saadet-i dâreyn olan îman ve İslâmiyet, mü'mine der ki: Şu sekeratta olan çocuğun Hâlık-ı Rahîmi, onu bu pis dünyadan çıkarıp Cennetine götürecek. Hem sana şefaatçi, hem ebedî bir evlât yapacak. Mufarakât muvakkattir, merak etme اِنَّا لِلّٰهِ وَ اِنَّا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ، اَلْحُكْمُ لِلّٰهِ de, sabret.[111]

111 R. Nur Külliyatı, 1/382-383

"Kıymettar kardeşimize benim tarafımdan çok selâm ediyorum."
Emirdağ Lahikası, I. 81

Hacı Bahri

(BAHRİ ÇAĞLAR)
[*1899-Barla, 1986 Isparta*]

ÇOK ALÂKADAR OLDUĞUM…

Üstad Hazretleri bir mektublarında Bahri Çağlar için: "Dua ederim ve mübarek aylarda dualarını isterim."[112] der. Emirdağ Lahikası'nda neşredilen diğer bir mektuplarında ise: "Barla'da Şamlı, Süleyman, Bahri gibi kıymettar kardeşlerimize benim tarafımdan çok selam ediyorum."[113] ifadesini görürüz.

BEN BÜTÜN BARLA HALKINA…

Üstad Hazretleri anlatıyor:

"Hüsrev'in himmetiyle daireye giren ve Nurun yeni şakirdlerinden bana mektup yazan Hatice ve Râbia, haslar içinde kabul edildiler. Ve çok alâkadar olduğum Barla'da hararetle Bahri ve evlâdı ve Eyyub ve Ali ve Mehmed ve Süleymanların gayretleriyle Nurlar dersine çalışmaları beni sevinçle ağlattırdı. Ben bütün Barla halkına, hususan Süleymanlar ve Bahri ve Mehmedler ve Mustafalar, eski zamanda Nurlara kıymettar hizmet eden Şamlı Hâfız Tevfik ve mübarek Hâfız Hâlid ve İmam Hakkı Efendi ve Muhacir Hâfız Ahmed ve evlâdı ve ahfadı ve

112 Emirdağ Lahikası, s. 165
113 R. Nur Külliyatı, 2/1711

Şem'i ve bana çok hizmet eden Abdullah Çavuş ve oradaki komşularıma ricâlen ve nisâen binler selam ve dua ederim ve mübarek aylarda dualarını isterim.

Bahri ve evlatları üç *Asâ-yı Mûsâ* yazdıklarını şimdi haber aldım. Muhacir Hâfız Ahmed ile Barla'da kardeşlerimizin hesabına hem Kâzım'ın, hem berber Mehmed'in ciddî hâlisâne mektupları Lâhikaya girmeye hak kazandılar. Ve Bahri'nin güzel manzumesi, küçük bir medrese-i Nuriye hesabına tam girebilir. Medar-ı hayret bir latif inayettir ki, büyük Mustafa'yı (r.h.) aynen merhum Abdurrahman gibi hem sadakatiyle, hem kalemiyle, hem iktidarıyla Nurlara hizmet edeceğini kalbime ihtar edilmesiyle o zamanda Abdurrahman'ın vefatını unutmaya çalıştım. Hakikaten Küçük Ali, o hatıra-i gaybiyeyi kalem cihetinde dahi tam tamına tasdik ettirdi. Kardeşinin kalemini kendisi aldı. Sarı bıçağı, elmas kılıcı yaptı. Demek o zaman, onu da mübarek Mustafa'nın ruhunda hissetmiştim.

Hem Muhacir Hâfız Ahmed'i hem bana, hem Nurlara alâka ve sadakat noktasında Nurların birinci talebesi ve fedakâr bir nâşiri kalben hissetmiştim. Halbuki kalemle hizmete muvaffak olamadı. Çok defa o gaybî hissimi tahattur ederdim. Sonra, birden hem oğlu Kâzım, hem damadı Bahri, hem diğer damadı berber Mehmed ondan his ve ümid ettiğim metînâne hizmeti fevkalâde bir alâka ve sadakatle tam tamına yerine getirmeye, çalışmaya başladılar. Hattâ hafîdeleri dahi mâsum şakirdler içine girmişler. Umuma selâm."[114]

EŞREF BEYİ KORKUTAN NEYDİ?

Merhum Bahri Çağlar, "Yirmi Dokuzuncu Söz"deki "Elifler Kerameti" bahsinin şâhitlerinden olan Eşref Beyin oğludur.

Bahri Çağlar'ın anlattığına göre, babası çok hiddetli ve heybetli bir zatmış. Bir gün ısrarla geceleyin Üstad'ın ders-

---

114 R. Nur Külliyatı, 2/1747

hanesinde kalmak ister. Üstad ne kadar rıza göstermezse de, rica yoluyla kalır. Gecenin çok ıssız bir vaktinde, aşağıdaki çeşmenin yanından bazı lâhûti sesler ve yine çeşme başındaki taşlardan at nalı sesleri gelmeye başlar.

Üstad Bediüzzaman, bu zoraki misafiri kaldırıp, aşağıdakilere bakmasını söyler. Fakat o celalli ve heybetli Eşref Bey korkusundan başını bile yorganın altından dışarıya çıkaramaz. Sonra Üstad, Nur âleminden gelen o nurâni misafirlerin yanlarına iner ve onlarla görüşür. Bizim Barla'nın öfkeli ve hiddetli şahsiyeti Eşref Bey, ancak o zaman başını yorganın altından dışarıya çıkarıp rahat bir nefes alır.

Bu hadiseden sonra Bediüzzaman'ın yanında kalabilme cesaretini gösteremez. Bir daha da "Ben sizin bu gece misafiriniz olacağım!" gibi bir şey söyleyemez.

Yirmi Dokuzuncu Söz'ü Nur kâtipleri birbirlerinden habersiz olarak yazarlar. Bu sözde bütün risalelerin ilk satırlarında elif harfleri alt alta gelerek muhteşem bir tevafuk meydana getirmişlerdir.

Merhum Bahri Çağlar'ın babası Eşref Bey de bu alt alta gelen eliflerin canlı bir şâhidi olarak, imzasını atmaktadır. "Eşref Bey" şeklindeki imzası, *İslam* yazılı risalenin sonunda bulunmaktadır.

NAMI BEDİÜZZAMAN İMİŞ…

Bahri Çağlar hâtıralarını şöyle anlatıyor:

"Üstad Barla'ya ilk geldiği gün (1926 baharı) herkes bir şeyler söylüyordu: 'Köye bir Hoca Efendi gelmiş, namı Bediüzzaman imiş. Ankara'dan sürmüşler. Eğirdir'den jandarma nezaretinde bir kayıkla gelmiş. Sekiz ay Burdur'da kalmış. Etraftan halk ve ulema ziyaretine gelmeye başlayınca kimse ile görüştürmemek için dağlar arasında ücra bir köy olan Barla'ya nefyetmişler...'

Ben Üstad'ın Barla'ya gelişinin dördüncü günü ziyaretine gittim. Başında sarık, sırtında cübbe, heybetli ve haşmetli bir hali vardı. Gözleri şimşek gibi parlıyordu."

VALLAHİ RAZI OLMAM

Barla'da medrese-i nuriyenin önünde bulunan çınar ağacı hakkında Üstad şöyle diyordu:

"Ehl-i hükûmet gelerek, 'Eğer razı olursan şu ağacın bir dalını keseceğiz, sana da 10 bin altın vereceğiz; bu parayı Risale-i Nur'un hizmetine sarfedersin' deseler, Vallahi razı olmam!"

ELİMİ AĞACA UZATTIM

"Üstad benden bir tane çam kozalağı istemişti. Ben de koparmak için elimi ağaca uzattım. Üstad; 'Hayır, ağacından koparmayacaksın. Altına dökülenlerden bulacaksın!' diye ikaz etti."

BU EKMEK BİZE HELÂL OLUR MU?

"Bir defasında Üstad bana, 'Mübarek Süleyman ne yapıyor?' diye sordu. 'Risale yazıyor!' dedim.

Üstad, 'Onun söylediği iki kelime var ki, o kelimeler onun için on sene Risale yazmaktan daha efdaldır. Çam Dağı'nda bir ağacın dalları arasında taze ekmek bulduğumuz da, 'Üstadım, bu ekmek bize helal olur mu ya?' demişti.

Bir seferinde Çam Dağı'nda iken Üstad, Mübarek Süleyman'dan ekmek hadisesi olan mevkide, her defasında iki yumurta yumurtlayan tavuğu soruyor. O sırada büyük bir kartal gelip ağaca çarpıyor. Üstad, hemen tavuk bahsini kapatıyor, uzun bir tefekküre dalıyor."

ELİ KALEM TUTAN HERKES…

"Risale-i Nur'ların elle çoğaltıldığı ilk yıllarda eli kalem tutan herkes gönderilen risaleyi yazarak çoğaltıyordu. Isparta'nın

civar köylerinde, bilhassa Sava ile Barla arasındaki köylerde çok yazan vardı. Savalılar yazınca kitap Isparta'ya; Ispartalılar Kuleönüne, Kuleönülüler de Barla'ya getirirdi. Yazmasını bilmeyenler de Nur postacılığı yapar, kitapları taşırlardı."

BARLA'NIN BAĞ VE BAHÇELERİ

"Üstad Barla'ya ayak bastığı zaman burada öyle bir mahsul oldu ki, her sene dışarıdan buğday alırken, o sene dışarıya biz mahsul sattık. O buradan gidince, o bizi terk edince mahsullerimiz azaldı. Eski bolluk ve bereket kalmadı. Barla'nın bağ ve bahçeleriarardı, kurudu. Ekin ondan bire düştü. Eskiden çifçilik yapan 200 aile vardı, şimdi 5'e düştü."

ELLERİ BAĞLI ÇOCUK

"Üstad'ın hizmetinde bulunduğum bir gün yanına Afyon taraflarından elleri bağlı deli bir çocuk getirdiler. Birçok doktora götürdükleri halde iyi olmamış. Elini çözünce insanlara hücum ediyormuş.

Hz. Üstad, 'Bunun ellerini niçin bağladınız, çözün!' dedi. Elleri çözülünce çocuk gayet sakin bir hal aldı. Daha sonra da şifa buldu."

NEDEN ALMIYORSUN ?

"Üstad birgün bana 'Sende Tılsımlar Mecmuası var mı?' diye sordu.

'Var' dedim.

'Getir, bir meseleye bakacağım.' dedi.

Yatsıdan sonraydı. Üstad'a verdim. Ertesi gün öğleden sonra geldiğimde, baktım ki, Üstad hepsini okumuş: 'Al kitabını hepsini okudum.' dedi.

'Almayacağım.' dedim.

'Neden almıyorsun?' dedi.

'Sakladığım yerde iki tane imiş.' dedim. Halbuki Üstad istemezden önce orada iki tane kitabın olduğunu ben de bilmiyordum."

NİYE KOPARDINIZ?

"Kuleönünde Küçük Ali vardı. Bir gün gittim, sordum: 'Tılsımlar Mecmuası ciltlendi mi?' 'Hayır daha ciltlenmedi' dedi. Üç gün sonra tekrar gittim. 'Ciltlenecek' filan derken 'Siz ciltleyebilir misiniz, beş lira fiyat.' dedi.

Ben de 'İki tane ver' dedim. Biraz Osman'ın elinden gelir. Götürdüm, ciltledik. Bu sefer Üstad'dan, 'Tılsımlar Mecmuasının sonundaki 'Mailed'ül-Kur'ân' bahsini koparın.' diye haber geldi. Yeni ciltlettiğimiz için koparmaya kıyamadık. Öylece kalmıştı. Üstad isteyince koparmadığımızı fark etti. Üstad, 'Niye koparmadınız?' deyince, 'Kıyamadım Üstadım' dedim. Üstad öyle memnun oldu ki, o memnun vaziyetini bir daha göremedim."

BENİ ORMAN BEKÇİSİ Mİ YAPTIN?

"Otların kuru olduğu bir yaz günü Santral Sabri öküzlerini otlatıyormuş. Çobanlardan biri elindeki sigarayı yere atar atmaz, otlar tutuşmaya başlamış. Etrafta da kimse yokmuş. Ateşi söndürmek için biraz toprak atmış, fakat ateş iyice alevlenmiş. Her taraf ormanlık. Sabri Ağabeyin üstünde Üstad'ın cübbesi varmış. Cübbeyi çıkarmış açmış, ateşe karşı tutmuş. 'İşte Bediüzzaman Hazretleri'nin cübbesi!' demiş. Kudret-i İlâhî, ateş sönüvermiş. Hadiseyi ertesi gün Üstad'a bahsetmiş. Üstad da, 'Keçeli' demiş, 'Beni orman bekçisi mi yaptın?' "

DÜNYANIN GEÇMİŞ ÖMRÜ

"Üstad birgün Santral Sabri'ye şöyle diyor:

'Önce Yâsin-i Şerifi oku, arkasından İhlâsı, daha sonra

da Cevşeni oku ve üç büyük cenazenin ruhuna bağışla. Bu üç büyük cenaze:

1. Dünyanın geçmiş ömrü
2. Ecdadın geçmiş ömrü
3. Kendi geçmiş ömrün."

ÜSTAD "KAZIN" DİYOR

"Bir gün Üstad, yanında Şamlı Hâfız Tevfik olduğu halde mezarlığın yanından geçiyormuş. Üstad diyor ki: 'Şurada yatan bir zat var, beni geceleri rahatsız ediyor, kazın!' Kazıyorlar, bir mezar taşı çıkıyor. 200 sene önce defnedildiği anlaşılıyor. Hâlbuki kazılmadan önce orası dümdüzmüş, mezar olduğuna dair hiçbir alâmet yokmuş. Herhalde gelen geçen çiğnediği için, Üstad o mezarın meydana çıkarılmasını istemiş."

ELMAYI UZATTI

"Eğirdir müftüsü halim-selim bir adamdı. Risale-i Nur'lara hayrandı. Bir gün mendile elma koyup Üstad'a getirdi. Üstad taksiye binmiş, hareket etmek üzere idi. Hemen ilerledi, elmayı uzattı. Elma elli kuruş etmezken, Üstad çıkardı iki gümüş lira verdi. Müftü mahcup oldu. Parayı almak istemedi. Bunun üzerine, Üstad 'Söyle parayı alsın.' gibilerinden benim yüzüme bakınca, Müftü Efendiye parayı almasını söyledim, o da aldı."

SİZ MASUMSUNUZ....

"Bir bahar günü Üstad birkaç talabesi ile beraber kıra giderken yol üzerinde bir kaplumbağa görür. Kaplumbağanın az gerisinde çocuklar oynuyorlarmış. Üstad Hazretleri çocukların yanında durur, muhabbetle bakar ve şöyle der:

'Siz mübareksiniz, masumsunuz, bana dua edin. Bu kaplumbağaya da dokunmayın. Çünkü o da mübarektir.'

Oradan uzaklaşıp 5 dakika kadar giderler, az sonra tekrar

dururlar. Üstad, kardeşlerden birini geriye çocukların yanına göndererek, kaplumbağayı çocukların elinden kurtarmasını söyler. Oraya varınca, çocukların sopalarla kaplumbağayı rahatsız ettiklerini görür ve ellerinden alarak uzakça bir yere götürür."

ÇAY BARDAĞI ELİNDE…

"Sıddık Süleyman Ağabey anlatmıştı:

Üstad Hazretleri medresenin yanında bulunan çınar ağacının üzerindeki köşke, çay bardağı elinde hiçbir tarafa tutunmadan çıkarmış. Bazen geceleri orada kalırmış."

BURASI ÇOK SARP VE DİK….

"Üstad Çam Dağı'ndan inerken tepenin Senirkent'e bakar cihetine oturmuştu. Burası çok sarp ve dik bir yerdi. Alt tarafı da uçurum. Sıddık Süleyman Ağabey çay pişirmiş. Üstad'a götürürken ayağım kayar da düşerim diye elleri titriyormuş. Bir bardak çayı elleri titreye titreye Üstad'a veriyor. Üstad'ın kılı bile kıpırdamıyormuş. Üstelik Üstad, ökçesi basık ayakkabı giyerdi. Onunla yürümek ise çok zordur. Üstad en sarp ve dik yamaçlarda bile rahatça yürürdü."

İKTİSADA RİAYET

"Sıddık Süleyman, Üstad Hazretlerinin misafirlerine çay dağıtıyormuş. Elinde yarım tane kesme şeker varmış. Onu boş bir bardağa bırakmış. Bu hali gören Üstad Hazretleri'nin ruhu çok sıkılmış ve kendisine şöyle demiş: 'Eğer yirmi kişiye daha çay verseydin ruhum bu kadar sıkılmazdı. Çünkü sen iktisada riayet etmedin.'"

NURUN İLK KAPISI

"Üstad Barla'da iken Sıddık Süleyman, 'Nurun İlk Kapısı'nı vermişti. Bir ara ben de görmüştüm. Aldım, bir nüsha yazdım.

Bu sırada Üstad Kastamonu'da idi. Üstad 16 sene sonra tekrar Barla'ya geldiğinde ikimiz de götürüp kitapları kendisine takdim ettik. Üstad ise hemen Isparta'ya gönderip çoğalttırdı. Bu ismi de o zaman koydu."

KİMİ ARIYORSUN

"1950'den sonra bir yaz günü Üstad Barla'ya şoförü Mahmud Çalışkan'la gelmişti. Yanında başka kimse yoktu. Çünkü diğer kardeşler hep tevkif edilmişti. Köyde herkes işinde gücünde olduğundan kimse yoktu. Mahmut kardeş ise Barla'ya ilk defa geliyormuş. Arabayı yukarıdaki medresenin yanına koymuşlar.

Üstad, Mahmut kardeşe bir miktar para vererek yoğurt almaya göndermiş: 'Süleyman Efendi'nin evini sor. Eğer o yoksa evi medreseye bitişik olan Marangoz Mustafa Çavuş'un kızını bul, şu parayı ona ver, yoğurt bulsun. Onları bulamazsan Bahri'yi bul.'

Mahmut kardeş medresenin yanına geliyor, fakat civarda kimse yok. Kendisini yaşlı bir kadın görüyor. 'Kimi arıyorsun?' diyor.

'Süleyman Efendi'yi.'

'İşte şu karşıki ev.'

Bakmış kapı kilitli. Bu sefer Mustafa Çavuş'u soruyor. Fakat kızı kelimesini unutmuş.

Kadın, 'Mustafa Çavuş yok. Biraz yukarıda Mustafa Çavuş vardı, ama öleli çok oldu' diyor.

Oradan sorarak Mahmut kardeş bizim eve geliyor. Vakit öğle saati. Yemek yiyorduk. Bütün çocuklar sofrada idi. Cümle kapısı tıkırdadı. En küçük kızım, 'Şu kapının çalınması Üstad'ın talebelerinin çalmasına benziyor' dedi. Hepimiz merdivenin başına koştuk. Baktım ki kapıdaki Mahmut kardeş. Hemen aşağı indim. 'Ben sokakta kaldım' dedi. Süleyman Efendi yok,

Mustafa Çavuş yok. Haydi Üstad'ın yanına gidelim. Kalktık yukarı medreseye gittik. Üstad'ı bir sandalyeye oturmuş halde gördüm; çok neşeli idi. Öyle neşeli halini daha önce hiç görmemiştim."

ZEMHERİR DE OLSA

"Üstad yukarı medresede kaldığı zaman hava mülayim ise hiç içeride oturmaz, dışarı çıkardı. Bilhassa hava güneşli ise zemherir de olsa mutlaka dışarı çıkardı. Medresenin büyük salonunda sabahleyin çay içerdi. O esnada merdivende kimi görse elindeki çay bardağı yarım da olsa veya birkaç yudum da kalmış olsa içmesi için ona verir ve içmesini isterdi. İçmezsek üzülürdü. Bunun için Üstad'ı çay içerken gördüğümde merdivende gizlenirdim."

İŞTE BU KİTAPTIR…

"Üstad'ı Emirdağ'da ziyaret ettiğimde kendisine bir adet Âsâ-yı Musa hediye etmek istedim. Fakat Üstad kabul etmedi. Bunun üzerine, 'Üstadım' dedim 'Dünyaya ait bir şey olunca almıyorsunuz. İşte bu kitaptır.' Böyle deyince Üstad kabul etti ve bana bir tane havlu verdi. Bu havluyu yıllarca muhafaza ettim."[115]

---

115 Son Şahitler, 1/409-416

Şem'i Güneş

[*1883-Barla; 1974-Barla*]

ŞEM'İ GÜNEŞ

1883'de Barla'da doğdu. Babası Koca Mustafa, Aydın zeybeklerinden... Başına gelen bir olaydan dolayı memleketinden ayrılıp Barla'ya yerleşmiştir. Uzun ve yapılı bir zattır.

Üstad'ın Barla'ya nefyi sırasında kendisine ve davasına yardımcı oldu. Üstadımızın Barla şahitlerindendir. Çektiği çile ve ızdırabı bizzat yaşayanlardandır. Barla'da vuku bulan kuraklığı[116] ve neticesini Üstad'la yaşadı. Bir işâret-i ilâhiyeyi müşahede etti. Mustafa Çavuş, Bekir Bey, Muhacir Hâfız Ahmed ve Sıddık Süleyman'ın sadık dostu ve arkadaşıdır. Onlarla paylaştı yaşamayı.

Üstadımızın Muş (Muj) mescidinde zaman zaman müezzinliğini yaptı.

Bir vefa abidesi olan Üstadımız, kader dostlarından biri olarak Şem'i'yi hiç unutmadı. Barla dostlarının anıldığı her defasında Şem'i'yi de andı.

1974'de Barla'da 91 yaşında Hakk'ın rahmetine kavuştu.

---

116 R. Nur Külliyatı, 2/1478

MESCİDE YAPILAN TAARRUZ

Nahiye müdürü Cemal Can'ın ma'rifetiyle bir kır bekçisi ve birkaç jandarma erini önceden caminin içinde ve etrafında gizleterek, ezan ve kamet vaktini beklemişler. Nihayet üç-beş masum insan camiye gelmiş. O zaman Hazret-i Üstad'ın mescidinde ona müezzinlik yapan Şem'i Güneş, mescid içinde Ezan-ı Muhammedîyi yavaş bir sesle okumaya başlamış. Tam o esnada büyük bir kabahat işlemişler gibi, cürm-ü meşhud halinde bu temiz Müslüman köylüler yakalanıp Barla'dan Eğirdir'e sevk edilmişler. Bu hadiseyi Şem'i Güneş şöyle anlatır:

"Tevfik Tığlı, Barla'da muallimdi. Ezan-ı Muhammedîye düşman idi. Bir gün bana: 'Neden sen hocanla birlikte ulu'l-emre itaat etmiyorsunuz?' dedi.

Ben: 'Tangır tungur bilmem!' dedim. Meğer benim için tuzak hazırlamakta imiş. Ne ise, hocanın (Bediüzzaman'ın) mescidini bastılar. Abdullah Çavuş, Mustafa Çavuş, Sıddık Süleyman ve beni aldılar, nezarete koydular. Diğer birkaç kişiyi ise, serbest bıraktılar. Sonra bizi Eğirdir'e götürdüler. Hem de tarlanın içinden yaya olarak götürdüler. Eğirdir'de bizi hapishaneye tıktılar. Bizimle hiç kimseyi konuşturmuyorlardı. Başımızda her zaman nöbetçi bekletiyorlardı.

Birgün 'Şem'i Güneş gel!' dediler. Beni aldılar, götürdüler. Bir albay, bir yarbay, bir de savcı vardı. Savcı bana: 'Senin Hocan ne güzel uydurmuş ismini ve soyadını birbirine!' dedi.

'Soracaklarımıza doğru cevab vereceğine yemin et!' dedi ve devamla:

'O Kürd'e yüz yirmi beş bin lira para gelmiş, onunla ne kadar malzeme aldınız?' dediler.

Ben kendimi sağırlığa vurdum. 'Biz de bezleme diye ekmeğe deriz.' dedim.

Savcı bey kızdı ve 'Top, tüfek ve endahteyi soruyorum' dedi... 'Ne kadar mevcudunuz var?'

Ben bu defa duyarak cevab verdim: 'Efendim, Türk hükûmeti bir gemi gibidir. Geminin içindeki alet ve edevatı kullanan da sizlersiniz. Onun topu, tüfeği değil, dirliği ve normal bir yaşayışı bile yoktur.' dedim.

Albayın birisi bana sordu: 'Senin çoluk çocuğun var mı?'

'Vardır' dedim.

'Doğruyu söylemezsen seni asacaklar!' dedi.

Ben tekrar evvelki cevabıma dönerek dedim ki: 'Bu zat, ancak Kur'an'ın dellâlıdır. Topa tüfeğe ihtiyacı yoktur. Onun topu da, tüfeği de hep Kur'an'dır.'

Hakim, söze başladı: 'O Kürd bunları demir gibi mıhlamış. Sır vermezler.' dedi. O gün öyle geçti. Bilâhare bizi mahkemeye çıkarttılar.

Mahkemede bize: 'Arapça ezanı kim okudu?' dediler.

Bu defa ben yine sağır numarası yaparak, işitmemiş gibi cevab vermeden durdum.

Hâkim bana dönerek: 'Süleyman sen misin?' dedi.

Ben 'Hava kış da, bir iki gün evvel geldik.' diye cevab verdim.

Hâkim: 'Senin adın ne?' dedi.

Ben: 'Efendim, ilk günü handa yattık' dedim.

Hâkim, hiddet etti: 'Bırakın şu budalayı!..' dedi.

Ve ne ise böylece bizi serbest bıraktılar... Evimize geldik."[117]

---

117 Bilinmeyen Taraflarıyla Bediüzzaman Said Nursî, s. 315, 316, 317

"Onuncu Söz'ü tab'eden Hacı Bekir, benim orada oturduğum odayı, her bir masrafını deruhte edip, satmaktan men'etmiş. Nur şakirdlerinin bir misâfirhânesi hükmünde muhafaza edilmesini Barla'ya haber göndermiş..."

Emirdağ Lahikası, 1/229

Bekir Dikmen

[*1898-Barla; 1954-İstanbul*]

BEKİR DİKMEN

1898'de Barla'da doğdu. Barlalı bir tüccardır. İlk Nur nâşiri olmak şerefine mazhardır.

Onuncu Lem'a'da Bediüzzaman, Bekir Bey'den şöyle bahis açmaktadır:

"Bekir Efendi Onuncu Söz'ü tab'etti. İ'caz-ı Kur'ân'a dair Yirmibeşinci Söz'ü yeni huruf çıkmadan tab'etmek için ona gönderdik. Onuncu Söz'ün matbaa fiyatını gönderdiğimiz gibi onu da göndereceğiz diye yazdık..."

Bekir Beyle alâkalı olarak şefkat tokatlarının altıncısı olan yukarıdaki parça, Bekir Beyin, Üstad'ın fakir halini düşünerek Yirmibeşinci Söz'ü bastırmadığını anlatmaktadır. Neticede harf inkılâbı olunca eser basılamıyor. Bekir Beyin dokuz yüz lirasını hırsızlar çalıyor. Şefkatli ve şiddetli bir tokat yiyor.

Bediüzzaman: "İnşallah ziyana giden dokuz yüz lira, sadaka hükmüne geçti." diye ifade etmektedir.

Bekir Dikmen, 1954 yılında İstanbul'da vefat etti. Edirnekapı Şehitliğinde medfundur...

"Süleyman müjde! Cenab-ı Hak bize rızık verdi...."

S. Nursi

Mübarek Süleyman

[*1906 - Barla; 20 Ekim 1963- Barla*]

MÜBAREK BİR MİSAFİR

"Dağda, üç ay bana ve misafirlerime bir kıyye tereyağı, -her gün ekmekle beraber yemek şartıyla- kâfi geldi. Hattâ, Süleyman isminde mübarek bir misafirim vardı. Benim ekmeğim de ve onun ekmeği de bitiyordu. Çarşamba günüydü, dedim ona: 'Git ekmek getir.' İki saat, her tarafımızda kimse yok ki, oradan ekmek alınsın. 'Cuma gecesi senin yanında bu dağda beraber dua etmek arzu ediyorum.' dedi. Ben de dedim: 'Tevekkelnâ alâllah, kal.'

Sonra hiç münasebeti olmadığı halde ve bir bahane yokken, ikimiz yürüye yürüye bir dağın tepesine çıktık. İbrikte bir parça su vardı. Bir parça şekerle çayımız vardı. Dedim: 'Kardeşim, bir parça çay yap.'

O ona başladı, ben de derin bir dereye bakar bir katran ağacı altında oturdum. Müteessifâne şöyle düşündüm ki: Küflenmiş bir parça ekmeğimiz var; bu akşam ancak ikimize yeter. İki gün nasıl yapacağız ve bu sâfi-kalb adama ne diyeceğim diye düşünmedeyken, birdenbire başım çevrilir gibi başımı çevirdim. Gördüm ki; koca bir ekmek, katran ağacının üstünde, dalları içinde bize bakıyor. Dedim: 'Süleyman, müjde! Cenâb-ı Hak bize rızık verdi.'

O ekmeği aldık; bakıyoruz ki, kuşlar ve hayvânât-ı vahşiye hiçbiri ilişmemiş. Yirmi-otuz gündür hiçbir insan o tepeye çıkmamıştı. O ekmek, ikimize iki gün kâfi geldi. Biz yerken, bitmek üzereyken, dört sene sadık bir sıddıkım olan müstakim Süleyman, ekmekle aşağıdan çıkageldi."[118]

Üstâd: "Süleyman müjde! Cenab-ı Hak bize rızık verdi!" deyince Süleyman Efendi cevaben: "Bu ekmek bize helal olur mu?" diye sormuştu. Üstad Hazretleri bu sual üzerine "Vay mübarek vay!" demişti. Bu hadiseden sonra hafızalarda "Mübarek Süleyman" olarak kalır.

Bediüzzaman Hazretleri bir başka yerde bu hadiseyle alâkalı şu ifadede bulunur:

"Süleyman isminde bir misafirime, katran ağacı başında koca bir ekmek harika bir tarzda gösterilmiş. İki gün, ikimiz o hediye-i gaybîden yedik."[119]

MÜBAREK SÜLEYMAN NE ÂLEMDE?

Barla yaylasından Bahri Çağlar isimli Nur Talebesi, Bediüzzaman'ı Emirdağ'da ziyarete gelmişti.

Bu ziyaret esnasında Barla'dan, Barlalılardan, Bediüzzaman'ın Barla'da geçen günlerinden bahisler açılmıştı. Bir ara Üstad, Bahri Efendi'ye Mübarek Süleyman'ı sormuştu:

"Mübarek Süleyman ne âlemde, neler yapıyor?"

Bahri Efendi memnuniyet içinde Mübarek Süleyman'ın Risale-i Nurları yazdığını ifade etmişti:

"Mübarek Süleyman Risale yazıyor Efendim."

Bediüzzaman bu cevaba şu şekilde mukabelede bulunmuştu:

"Onun bir zamanlar Çam Dağlarında söylediği bir söz vardır ki, o söz, onun on sene Risale yazmasından daha hayırlıdır."

---

118 R. Nur Külliyatı, 1/377
119 R. Nur Külliyatı, I/516

"Berber Mehmed'in ciddi ve hâlisâne mektubu lahikaya girmeye hak kazandı..."
R. Nur Külliyatı, II/1747

Mehmed Keskin

[*1915 - Barla; 1972-Barla*]

MEHMET KESKİN

Mehmed Keskin 1915 yılında Barla'da doğdu. Üstad'ın Barla hayatında yakın dostu oldu. Zaman zaman Üstâd Hazretlerinin berberliğini yaptı.

Muhacir Hâfız Ahmed'in kızı Saniye Hanımla evlendi. 06.11.1972'de Barla'da vefat etti.

BEN DE TENBİH ETTİM,
FENALIĞIN ÖNÜ ALINDI

Ciddî bir meseleye vesile olabilecek bir lâtife: Dünkü gün sabahleyin bir dostumun dâmâdı Mehmed yanıma geldi. Mesrurâne, beşaretkârâne dedi ki: "Senin bir kitabını Isparta'da tab'etmişler, çoklar okuyorlar." Ben dedim: "O yasak olan tab değil; belki müstensihle bazı nüshalar alınmış, ki hükûmet ona bir şey demez." Hem dedim: "Sakın bunu senin dostun olan iki münafığa söyleme. Onlar böyle bir şey arıyorlar ki bahane etsinler." İşte, kardeşlerim, bu adam çendan bir dostumun dâmâdıdır; o münasebetle benim de ahbabım sayılır. Fakat berberlik münasebetiyle, vicdansız muallim

ve münafık müdürün dostudur. Orada kardeşlerimizden birisi bilmeyerek öyle söylemiş. İyi oldu ki, en evvel geldi, bana haber verdi. Ben de tenbih ettim, fenalığın önü alındı. Ve teksir makinesi binler nüshaları bu perde altında neşretti.[120]

120 R. Nur Külliyatı, I/637

"Kardeşlerimizden Çaprazzade Abdullah Efendi..."

Said Nursî

Çaprazzâde Abdullah

[*1884 Barla - 1947 Hicaz*]

ÇAPRAZZÂDE ABDULLAH

Üstad Hazretleri'nin Barla sıddıklarından Çaprazzade Abdullah Efendi 1884'de Barla'da doğdu.

1943 yılında Üstad Kastamonu'dan Ankara'ya, oradan da Isparta'ya getirilirken, Ankara-Isparta arasında trende Üstad'la görüşen Çaprazzade Abdullah Efendiyi, bu görüşmesinden dolayı Isparta'ya vardıklarında iki gün nezarete alırlar. Fakat iki gün sonra salıverilir. İfadesinde Üstad'la görüşme sebebinin, Barla'da aynı mahallede oldukları için tanıdıklarını, onun için bir selam vermek olduğunu söylemesi üzerine serbest kalır.

1947'de Hicaz'da 63 yaşında vefat eder...

CEMAATİN EKSERİYETLE HÂLİS DUASI…

Kardeşlerimizden Çaprazzade Abdullah Efendi gibi bazı adamlar, ehl-i keşiften rivayeten, bu geçen Ramazan'da ehl-i sünnet ve cemaat için bir ferec, bir fütuhat olacağını haber verdikleri halde zuhur etmedi. Böyle ehl-i velayet ve keşif neden hilaf-ı vâki haber veriyorlar? Benden sordular. Ben de birden sünuhat kabilinden olarak verdiğim cevabın muhtasarı şudur:

Hadîs-i şerifte vârid olmuştur ki, "Bazan belâ nâzil oluyor; gelirken karşısına sadaka çıkar, geri çevirir." Şu hadîsin sırrı gösteriyor ki: Mukadderat, bazı şerâitle vukua gelirken geri kalır. Demek, ehl-i keşfin muttali olduğu mukadderat mutlak olmadığını, belki bazı şeraitle mukayyet bulunduğunu ve o şeraitin vuku bulmamasıyla o hadise de vukua gelmiyor. Fakat o hâdise, ecel-i muallak gibi Levh-i Ezelî'nin bir nevi defteri hükmünde olan Levh-i Mahv-İsbatta mukadder olarak yazılmıştır. Gayet nadir olarak Levh-i Ezelî'ye kadar keşif çıkar. Ekseri oraya çıkamıyor.

İşte bu sırra binâen, geçen Ramazan-ı Şerifte ve Kurban Bayramında ve daha başka vakitlerde istihraca binâen veya keşfiyat nev'inden verilen haberler, muallâk oldukları şeraiti bulamadıkları için vukua gelmemişler ve haber verenleri tekzip etmiyorlar. Çünkü mukadder imiş, fakat şartı gelmeden o da vukua gelmemiş.

Evet Ramazan-ı Şerifte bid'aların ref'ine ehl-i sünnet ve cemaatin ekseriyetle hâlis duası bir şart ve bir sebeb-i mühim idi. Maalesef camilere Ramazan-ı Şerifte bid'alar girdiğinden, duaların kabulüne sed çekip ferec gelmedi. Nasıl ki sabık hadisin sırrıyla, sadaka belâyı ref' eder; ekseriyetin hâlis duası dahi ferec-i umumîyi cezbeder. Kuvve-i cazibe vücuda gelmediğinden, fütuhat da verilmedi.[121]

---

121 R. Nur Külliyatı, 1/636

"Üstad'la beraberdik. Sonradan plaj yaptıkları yerde boğazdan koca bir yılan geliyordu. Bilek kalınlığında ve iki adam boyu. Ben taş aldım. 'Mehmed ne ediyorsun?' dedi. 'Yılanı kovalıyorum'. dedim. 'O gelsin dokunmaz, sürünsün, taş vurmak yok. Biz ufacık bir karıncayı bile öldüremeyiz, çok ufak bir mahlûku bile öldüremeyiz. Bize canlıları öldürmeye müsaade yok.' dedi."

Abbas Mehmed Kara

Abbas Mehmed Efendiyle alâkalı bu bölüme Necmettin Şahiner'in kaydettikleriyle başlıyoruz.

BİR AKŞAM ÜZERİYDİ…

Abbas Mehmed Efendi'nin anlattığı hatıraların içinde, bir yumurta hadisesi:

"Bir akşam üzeriydi. Namaz için Yokuşbaşı Mescidine gelmiş, ezanı bekliyorduk. Hocaefendi elinde bir odunla tavuğu kovuyordu. Tavuğu niçin kovduğunu sorduk. Tavuk oradan oraya kaçıyordu, fakat Üstad odunu atıyor, tavuğu dışarı atmak istiyordu. Biz arkaşlarla bunun sebebini sorduk. Bize cevaben üç yumurta gösterdi.

'Bu tavuk dün iki tane, bugün ise üç tane yumurtladı. Benim iktisat kaidemi bozuyor. Bu sebepten kovuyorum.' dedi."

Abbas Mehmed Efendi, bu hatırayı anlatır ve peşinden hemen sorardı: "Ben üç yumurtayı gözümle gördüm, kitaba niçin iki yumurta yazdınız?" derdi.

Abbas Mehmed Amcanın bu sualine tatminkâr bir cevap veremezdik. Ancak; "Üstad iki yazmış, Mektubat'a da iki geçmiş." diye mukabele ederdik.

Bediüzzaman'ı ilk defa ne zaman gördünüz?

İlk defa buraya geldi. Ben evin önünde oturuyordum.

"Sen buralı mısın?" dedi.

"Evet" dedim.

"Bu mahalleli misin?" dedi.

"Evet" dedim.

"Camiye gitmedin mi?" dedi.

"Gitmedim" dedim.

"Sen camiden kalma, git" dedi.

Duası vardı, Ramazanının bitiminde. Bahar idi. Konuşurduk. Kimi görse çağırırdı; hizmet ederdik. Suyunu doldurur, sobasını yakardık. O çıkarır bir şey verirdi. Boş göndermezdi. Ya üzüm verir, ya yemiş verir. Mutlaka bir şey verirdi.

ONU BIRAKIN

Üstad'a bir deli getiriyorlar. O hadise nasıl olmuştu?

O mu? Biz Üstad'la gidiyorduk. Denizin kıyısında süpürgelik var. Vardık oraya, iki adam geldi. Biri deliymiş. Her tarafı dolaştırmışlar… Demişler: "Barla'da bir hoca var, her şeyi bilir. Biz Üstadla odun indiriyorduk. Üstad "Onu bırakın, o kimseye dokunmaz." dedi. "Okuyuver" dediler. Üstad "İyidir, alın gidin" dedi. Merkepleri vardı iki tane. Biri bizim karpuzu yemiş. Üstad "Bu merkepler cezalandı, şu odunları taşıyıverin." dedi. "Aman efendim, akşama kadar kalalım, odunları biz çekelim." dediler. Bir sefer odun indirtti. Sonra onlar gittiler.

AŞ PİŞESİYE GELİR

Balık meselesi nasıl olmuştu?

Aynı gün Bekir Ağa da vardı. Sonra Balıkçı İsmail Ağa, "Ben balığa bakayım." dedi. Güz vaktiydi. Üstad geleli 1.5 sene olmuştu. Eyüp bize aş pişiriyordu. "İsmail Ağa pişesiye gelir." dedi. İsmail Ağa tuzağı bir kaldırmak istedi, kalkmadı.

“Bekir Ağa, gel kaldıralım, bu takıldı.” dedi. Baktık balık dolmuş. Toprağın üstüne bir sürü balık doluyor. Hoca dedi ki: “İsmail Ağa, bu arkadaşlara yiyecek kadar verin, kalanını satın.” dedi. Köfünleri doldurduk. Bize birer yemeklik verdiler. Tadını aldılar ya, ertesi gün yine gidip köfünleri atmışlar. Sabaha kadar bir yemeklik tutamamışlar. “Üstadın duasıyla olmuş önceki bereket.” dediler. Çabuk geldiler.

NAMAZI YUKARIDA KILARDIK

Bir de Cuma namazına gitmemişsin?

Cumaya gitmediğim gün Ankara’ya yük yolluyordum. Namazı yukarda kılardık. Üstad, Ceylan, Zübeyir, Bayram yukardan geldiler. Ben onları görmedim. Beni görünce, “Mehmed sen camiye niye gitmedin?” dedi. “Ankara’ya yük yolluyordum, yük yetiştireceğim diye yetişemedim.” dedim. “Vallahi Mehmed, Hoca gitmiyor, ben de gitmiyorum diyeydin, cemaate de, talebeliğe de kabul etmeyecektim seni.” dedi. “Yok” dedim. Sıddık Süleyman’a Şafiî olduğunu söylemiş.[122]

BAKIYOR BEN YOKUM

Bir de sana vurmuş. Nasıl olmuştu?

Murad Ağa’nın Hâfızı fırka reisi, Halk partili. Üç-beş kişiyi yazıyor. “Sen falan sen filansın” diyor. Fırka reisi dellal ünlettirdi: “Yarın toplantı var” diye. Ben o gün camiye gitmedim. Üstad camisine bakıyor, ben yokum. Yatsı namazlarını mescidde kılardım. Sonra “Hâfız’ın evine Halkçıların toplantısına gitmiştir.” diyorlar. “Benim en itimad ettiğim bir adamdı, onu nasıl kandırıp götürüyorlar?” diyor. Namazı kıldıktan sonra duayı bitirdi. Bana “Sen niye gittin oraya? Sen benim en ufak talebemsin.” dedi. “Ben gitmedim oraya” dedim. Üstad “Kabul etmiyorum, reddediyorum seni!” dedi.

122 Cuma namazı hakkında tafsilatlı bilgi için bkz. Emirdağ Lâhikası, 1/48

Sıddık Süleyman da vardı. "Git! Bir daha da gelme!" dedi. İki tokat vurdu bana merdiven başında.

"Allah rahatlık versin efendim." dedim. Hiç seslenmedi. Sonra gene gittim. Süleyman Sıddık'ın bahçesine gittiler bir gün. Yanına vardım yine. Namaz kıldık. "Seni takip ettirdim; gitmemişsin arkamdan gel." dedi. Odaya girdik, kuru üzüm, badem ve yemiş verdi. Bunların hepsini kağıda döktü. "Bunu al evde ye." dedi. "Hakkını helâl et" dedi "Helal olsun" dedim. "Artık hem cemaatsin ve hem de talebesin." dedi.

Üstad'a somya mı, rahle mi yapmışsın?

Somya, seyyar uzanıp yatacak bir şeydi. Dinlenirdi. Bir divan yapmıştım. Bana Zübeyir'le para gönderdi. Ben "Ne para alırım, ne de başka bir şey…" dedim. "Ben para almış olsam, ücretine yapmış olurum talebelikten çıkarım." dedim. Zübeyir'e sordu. "Ne dersin? Mehmed neden böyle diyor?" dedi. O da "Böyle diyor, ben para almam, yoksa talebelikten çıkarım diyor." dedi. Parayı geri ceketinin cebine soktu. Ceketi de elindeydi. Döndü; bana, "Bu kadar çalıştın, alınmaz mı para?" dedi.

Çam Dağı'ndaki ağaçların üzerine köşkleri siz mi yaptınız?

Demokratlar zamanında tamire gittik. Katran değil de, çamdakini biz yapmıştık. Akşam vakti "Yat" dedi mi orada yatıyorduk. "Yatman, evinize gideceksiniz." dedi mi giderdik.

BUNLARI NE YAPACAKSIN?

Şu karşı dağlara da gittiniz mi?

Kendisiyle beraber gittik. Delikli pınara kadar merkep ile gittik. Caminin kapısınınn yanında dikiliyordum. "Mehmed" dedi. "Efendim!" dedim. "Nereye gidecen?" dedi. "Bir yere gitmeyeceğim" dedim. "Hadi, merkebi al gel" dedi. Heybeye

ekmek ve erzak da koydum. “Bunları ne yapacaksın?” dedi. “Orada yeriz” dedim. “Yok, ben götürüyorum, sen benim misafirimsin” dedi. Israr ettim, kabul etmedi. Ekmeği eve bıraktım. İki ekmeği varmış, sefertasına acık da et koymuş. Vardık oraya. Merkepten indi. “Şu pınarın başına sen otur, ateşi yak, eti pişir, ben birazdan gelirim” dedi. Tepenin böğründe bir alıç ağacı var. Onun altına oturdu, dua okuyordu.

Biraz daha okudu geldi. “Et pişmedi mi?” dedi. “Bilmem” dedim. “Pişmiştir” dedi indirdi. Azcığını bana verdi, azcığını da kendi aldı. Ekmeği de öyle yaptı. “Kalanını da öğlen yiyeceğiz” dedi. Et ile ekmek ancak bir adamı doyururdu. “Öğlen namazlarını kıldık, et iyi olmuştur” dedi. Ben ezan okudum. Kendi imam oldu. Oraya ağacın altına yerine gitti. Saati vardı. Ona baktı “ikindi olmuş” dedi. Namaz kıldık. “Çek merkebi” dedi. Çektim, bindi, geldik.

EVİME SAKLADIM

Onuncu Söz’ü sana mı verdi sakla diye?

Bana verdi. 47 tane idi. Hacı Bekir’e “bunları bastır” demişti. Onları burda yazdırdı. O adam bunları bastırdı. Bunlar da duyuldu. Hemen aranıyor. Bana, “Şu iki torbayı sen götür” dedi. Evime sakladım. İslamköylü Abdullah Efendi “Hocanın kitapları yok mu, ben aramaya geldim” dedi. “Bende var” dedim. “Hoca gelir, sonra sorar nereye godun der?” dedim. Üstad Emirdağ’da iken bir gün biz Hacı Dayının (Bahri Çağlar) yanına gittik. Onları verdim. O Emirdağ’a götürüyordu. Sonra “Çok iyi saklamışsın onları, zayi etmemişsin.” diye bana iltifat etti.

Askere ne zaman gittin?

Üstad buradaydı. Geldiğimde de Üstad yine buradaydı. Anam “Oğlumun mektubu gelmedi.” diye ağlarmış. Üstad, “Sağ Mehmed, sağ.” dermiş.

BEN SANA HABER EDERİM

Risâle-i Nur'ları kendisi sana okuyor muydu? Nasıl öğreniyordun?

Sıddık Süleyman, Hacı Dayı okurdu, biz dinlerdik. Bir gün "Mehmed" dedi, "Gel buraya!" Geldim. "Git" dedi, "Pabuçlarını değiştir gel." Gittim, değiştirdim geldim. "Hadi Bedre'ye varıp geleceksin." dedi. "Peki" dedim. "Bunu Sabri Efendi'ye vereceksin, geleceksin." dedi. Mektup daha hazır değilmiş. "Çınarın altında yarım saat otur ben sana haber ederim." dedi. Bir saat oturdum. "Gel, al, git" dediler. Aldım gittim, verdim.

TAŞ VURMAK YOK

Üstad'la beraberdik. Sonradan plaj yaptıkları yerde boğazdan koca bir yılan geliyordu. Bilek kalınlığında ve iki adam boyu. Ben taş aldım "Mehmed ne ediyorsun?" dedi. "Yılanı kovalıyorum" dedim. "O gelsin dokunmaz, sürünsün, taş vurmak yok." dedi.

"Biz" dedi "ufacık bir karıncayı öldüremeyiz, çok ufak bir mahlûk öldüremeyiz. Bize canlıları öldürmeye müsaade yok" dedi. Yılan onun merkebinin altından geçti. Biz yayan yürüyorduk, hiçbir şey yapmadı. "O suya gidiyor" dedi.[123]

123 Son Şahitler, 1/400-405

"Kâmil Geldikten Sonra Kapı Açılacak…"

Kâmil Demirtaş

[*1898-Barla*]

BEN SİZİN MİSAFİRİNİZİM

Bediüzzaman'ı Barla'da ilk defa nasıl gördünüz?

İlk defa, "Memlekete bir hoca gelmiş." dediler. Muhacir Hâfız'ın küçük bir odası vardı. Ziyaretine vardık, elini öptük. "Ben sizlerin misafirinizim." dedi. Sekiz gün o odadan bir tarafa çıkmadı.

SEKİZ GÜN SONRA

Hangi mevsimdi?

Bahar olsa gerek. Bizim bağ vardı. Sekiz gün sonra câmiye getirdiler Üstad'ı. Eğrenni mevkiinde bir büyük taş var. O taşın dibinde kendi başına mütemadiyen risale yazıyor, sonra aşağı geliyordu. Bizim bağda kamıştan bir kelif vardı. Tek başına orada yatıyordu. Allah ne verdiyse onu yerdi. Zaten fazla yemezdi, uykusu da yoktu. Sabah namazından sonra 1,5-2 saat kadar uyur uyumazdı. 24 saat içinde uykusu bu kadardı. Geceleri de zikreder, uyumazdı.

Geceleri zikrettiğini hiç gördünüz mü?

Tabii… Dört beş sene mütemadiyen orada kaldı. Ondan sonra Çam Dağı'na gitti.

BİR MEVKİ VAR

Çam Dağı'nı nasıl buldu?

Garip köyünden birkaç kişi gelmişler, rica etmişler: "Bize de yakın olsan, biz de dâima sizi ziyaret etsek. Bir mevki var. Biz de yardım etsek de sen orada yatıp kalksan." "Olur" demiş. İlk defa Çam Dağı'nın tertibini onlar yaptılar.

BİRİSİ VAR GİT ARA…

Sizin bağdaki hadise nasıl olmuştu?

Biz orada yer, içeriz. Onun isteğini -süt ve yoğurt gibi- temin ederdik. En ziyade Muhacir Hâfız ile görüşüyordu. Bir zikir esnasında, yatsıdan sonra, Muhacir Hâfız oraya gelmiş, kelifin öbür tarafında bir çubuk var, çubuğun altına gizlenmiş. "Birisi var, git ara!" dedi bana, "Yabancı biri geldi, bize zararı dokunur." dedi. "Onu bul." Çıktım, sağa-sola baktım. Bulamadım, "Yok hiç kimse" dedim. "Gel" dedi. "Çık çubuğun altından!" dedi. Muhacir Hâfız oraya saklanmış. "Sen kendine acımıyorsan bize de mi acımadın!" dedi. "Ben ne kadar eziyet çektim." "Hemen şimdi, nereden geldiysen oraya gideceksin" dedi. İzinsiz geldiği için bırakmadı. O da şöyle böyle demedi, gitti.

KİMİ ARIYORSUNUZ?

Çam Dağı'nda yanında kaldınız mı?

Bir gün gittiğimizde Burdur'un Ceylân köyünden üç misafir Üstad'ın ziyaretine geliyorlar. Oraya gelecekler. Aşağıdan, uzak bir mahalden Ahmet-Mehmet diye bağırıyorlar. O esnada Sıddık Süleyman'ın yeğeni Hüseyin'le Çam Dağı'ndayız. Üstad da oradaydı. "Kimi arıyorsunuz?" diye ses verdik. Sesimize geldiler, bizi buldular. Üç hayvanda, altı sepet üzüm, hediye getiriyorlar. Yardım ettik, indirdik. Üstad, "Tava yok, kazan yok. Bunu ne yapacağız, pekmez mi kaynatacağız? Nasıl getirdiyseniz öyle götürün!" dedi, kabul etmedi.

Sonra ısrar üzerine bir sepetini kabul etti. "Gerisini götüreceksiniz." dedi. Ben dedim: "Bir sepet siz, bir sepet ben, bir sepet Hüseyin [Keçeli] alır. Üç sepet kalır, onu da, yarın aç gelir, açık gelir, dağın başında onlara verirsiniz." dedim. Kabul etti.

Sabah namazını kıldıktan sonra "Siz gideceksiniz." dedi. Onlar gittiler. Sonra biz çıra keseceğiz, üçümüz. Üstad, ben, Hüseyin. Ben yoruluyorum, baltayı Üstad alıyor, o yoruluyor, Hüseyin alıyor; birlikte kesiyoruz. Cübbeyi, sarığı çıkardı. Yorulmadı. Hava karardı. "Bırakın." dedi. Bulunduğu yerin beş dakika kadar ilerisine, Senirkent tarafına geldik, oturduk. Şimşek çaktı, gök gürledi. Çırayı kestiğimiz ağaca yıldırım düştü. Yıldırım ağacı köküyle çıkarmış. Çırayı üçe taksim ettik. Güzel bir atım vardı, kimseyi yanına yaklaştırmazdı. Ama Üstad ona binerdi.

KENDİNİ BÜYÜTMEZDİ O

Daha başka hatıranız oldu mu? En son ne zaman gördünüz?

İstanbul'a giderken gördüm. Badem indiriyorduk. Mahdum'la yoğurt, ekmek, çörek gönderdik. "Üstad meşgul" demişler. Mahdum geldi; "Kapıyı açmıyorlar." dedi. İkimiz geldik. "Üstad meşgul." dediler. "Bir şey yapacak olursa bana yapsın, açın kapıyı." dedim. "Açmazsanız kırar girerim." dedim. Açtılar, girdik. Elimizde ekmek. Dedim, "Şikayetim var." Talebeler de duyuyorlar. "Bize kapıyı açmıyorlar." dedim. Bir celallendi. "Nasıl açmazlar!" dedi. "Benim sekiz dokuz senelik talebelerime kapı açılmaz mı?" dedi. "Bundan sonra bunlar geldi mi kapıyı açacaksınız, hiç itiraz yok!" dedi. "Bir daha işitmeyeceğim, Kâmil geldikten sonra kapı açılacak!" dedi.

Traşını da ben yapardım. Üç günde bir sakal traşı ederdim. Saçını yaptırmazdı. Saçı büyümezdi zaten. Traşı burada

yapardım. Birkaç defa da bizim eve geldi, orada da yaptım. Usturayla traş ederdim. O gün Mahdum'a ufak gümüş 25'liklerden bir tane vermişti. Bir 25'lik de bana verdi. "Bu cüzdanınızda olduğu müddetçe inşaallah yokluk görmeyeceksiniz" dedi. Çocuklarımın üçüne de aynı yerde dua etti. "Önceden ben fakirdim, şimdi zengin oldum. Ben sana aylık vereceğim." dedi. "Duanızı beklerim. Bana verilecek aylığı bir başkasına verseniz memnun kalırım." dedim. Kabul etmedi. Ben de 25 kuruş olan hediyemi aldım. Hepsi o kadar. O öyle birisiydi ki! Ne diyeyim, yüz senede böyle bir zat zuhur edermiş. Böyle büyük bir zât. O da buraya düştü.

Kendisi öyle bir şey dedi mi size?

Kendi söylemez. Kendini büyütmez o. Dâima kendini aşağıda tutardı.[124]

124 Son Şahitler 1 / 417-420

"Vazifeni yaptın, artık resim çekme."

H. Enver Tevfik Öztürk

[*1909 - Barla*]

ENVER TEVFİK ÖZTÜRK

1909'da Barla'da doğdu. Ankara'ya gönderilmek üzere Üstad Hazretlerinin fotoğrafını çeken zattır. 1950'den sonra evi Üstad'ın ikinci menzili olmuştur...

GEL DİYE ELİYLE İŞARET ETTİ...

Enver Tevfik, Üstad'la ilgili hatıralarını şöyle nakleder:

"Eskişehir'de zelzele olduğu sıralardaydı. Emirdağ'a gittim, kapısını çaldım. Açılmadı. Sonra Kur'an Kursuna gittim. 'Zübeyir evde yoktur, kendisi açmaz.' dediler. Günlerden de cuma idi. Pencereyi kaldırınca, karşıda beni gördü. 'Gel' diye eliyle işaret etti. Yanına gittim, boynuma sarıldı, kucakladı. Odasının rutubetli olduğunu söyledi. Ben de bizim evin müsait olduğunu, müdürün çıktığını ve bizim eve buyurmasını söyledim.

Tebessüm ederek, 'Belî, belî... Babanın hatırı için, Mustafa Çavuş'un hatırı için, gelince oturacağım.' dedi."

ARTIK RESİM ÇEKME

Ankara Hükûmeti Bediüzzaman'ın resmini istemişti. Mevsim kıştı. Sırtına bir yorgan alarak, her zamanki heybetli haliyle makinanın karşısında durup poz verdi.

Fotoğrafı çektikten sonra bana "Vazifeni yaptın. Artık resim çekme" dedi. Ben de Eğirdir'e gidip, fotoğraf makinasını sattım.

BİR ARA BANA DA…

Bediüzzaman hatıralara, yadigârlara çok ehemmiyet verirdi. Hâfız Mustafa İzmir'den Üstad'a gömlek göndermişti. Uzun zaman o gömleği giydi. Eskidikten sonra da, o gömleğin parçalarını, başka bir gömleğe yama olarak diktirmişti. Bir ara bana da o parçaları göstermişti.

YİNE BİR GÜN

Yine bir gün yamalı gömleğini Hâfız Mustafa'nın akrabalarına gösteriyordu. Nafia Hanımın annesi olan Zehra Hanıma yamayı gösterirken şöyle diyordu: "Bu parça senin kızının kayınpederinin hediyesi olan gömleğin parçasıdır."

Kullandığı bir termosu vardı. Kırılmıştı. Üzüldü. Canı sıkıldı. "Fesubhânallah, bunda da vardır bir hikmet" diyordu.

SEN BUNU EŞİNDEN AYIRDIN

Yeniçeşme mevkiinden, avdan geliyordum. Kendisi de bazen Akçeşme mevkiine giderdi. Orada karşılaştık. Elini öptüm. O gün bir keklik avlamıştım. Bana hitaben "Sen bunu eşinden ayırdın, dişisi yalnız kaldı. Şimdi ağlıyor, sızlıyor" dedi. Avcılık yapmamızı istemiyordu. Ben de vazgeçtim.[125]

---

125 Son Şahitler, I / 417-420